HARLAN COBEN

Dingęs visam laikui

HARLAN
COBEN

Dingęs visam laikui

Iš anglų kalbos vertė Vilma Krinevičienė

Jotema

UDK 821.111(73)-31
Co-05

Harlan Coben
GONE FOR GOOD
New York, A Dell Book, 2002

Coben, Harlan
Co-05 Dingęs visam laikui: [detektyvinis romanas]/Harlan Coben; iš anglų kalbos vertė Vilma Krinevičienė. — Kaunas: Jotema, [2012]. — 368 p.
ISBN 978-9955-13-322-3

Nuo jaunos merginos žmogžudystės, sukrėtusios ramų Naujojo Džersio priemiestį, praėjo daugiau nei dešimt metų, bet nusikaltimas neišaiškintas iki šiol. Pagrindinis įtariamasis Kenas Klainas nuo to laiko taip pat dingęs be žinios. Ar jo jau irgi nebėra tarp gyvųjų, o gal kur nors tebesislapsto? Jo brolis Vilas netiki Keno kalte ir ryžtasi viską išsiaiškiti pats. Detektyvas ima rutuliotis pašėlusiu greičiu, kaip ir įprasta H. Cobeno romanuose, kol pagaliau užsibaigia skaitytojui nenumanoma atomazga.

UDK 821.111(73)-31

Redaktorius *Jonas Vabuolas*
Viršelio dailininkė *Vilūnė Grigaitė*
Maketavo *Elvyra Laipanova*
Viršelio nuotrauka iš *www.shutterstock.com*

SL 250. 23 sp. l. Užsak. Nr. 165
UAB „Jotema“, Algirdo g. 54, 50157 Kaunas
http://www.jotema.lt
Tel. 337695, el. paštas: info@jotema.lt
Spausdino AB „Aušra“, Vytauto pr. 23, 44352 Kaunas

Anai, mano širdies atgaivai

I

Trys dienos iki savo mirties mano motina man pasakė, — tai nebuvo jos paskutinieji žodžiai, tačiau beveik, — kad mano brolis tebėra gyvas.

Tik tiek. Plačiau ji nepaaiškino. Ištarė juos tik kartą. Ir gana sunkiai. Morfinas jau buvo besuimąs jos širdį į savo gniaužtus. Oda buvo pageltusi ir atrodė tarsi blykštantis vasaros įdegis. Akys susmegusios į kaukolę. Dažniausiai ji miegodavo. Tiesą sakant, po to motinai dar tik vieną akimirką buvo praskaidrėjęs protas — jei jis iš tiesų praskaidrėjo, tuo aš labai abejojau — ir aš išnaudojau tą akimirką, kad pasakyčiau, jog ji buvo nuostabi motina, jog aš ją labai mylėjau, ir... atsisveikinčiau. Apie mano brolį daugiau nebekalbėjome. Tačiau tai nereiškė, kad apie jį nebegalvojome, tarsi jis irgi būtų sėdėjęs šalia lovos.

— Jis gyvas.

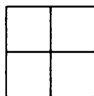
Štai ką ji pasakė. Ir jei tai buvo tiesa, aš nežinojau, gerai tai ar blogai.

Motiną palaidojome po keturių dienų.

Kai sugrįžome į namus septynias dienas gedėti, mano tėvas piktai nužirgliojo per kilimą svetainėje. Jo veidas buvo raudonas iš įniršio. Aš, žinoma, irgi ten buvau. Taip pat ir mano sesuo Melisa, atskridusi iš Sietlo su savo vyru Ralfu. Teta Selma ir dėdė Murėjus vaikštinėjo po kambarį. Šeila, mano sielos draugė, sėdėjo šalia manęs ir laikė mano ranką.

Tiek mūsų tebuvo.

Kambaryje teradome vienintelį vainiką, didžiulį ir gražų. Šeila, pamačiusi kortelę, nusišypsojo ir spustelėjo man ranką. Joje nebuvo jokių žodžių, jokios žinutės, tik piešinys:

Tėtis vis žvilgčiojo pro erkerio langus, — tuos pačius, kurie per paskutiniuosius vienuolika metų buvo du kartus apšaudyti iš orinio ginklo, — murmėdamas po nosimi „šunsnukiai". Kaskart atsigręžęs prisimindavo dar ką nors, kas nedalyvavo laidotuvėse. „Dėl Dievo, bent jau Bergmanai galėjo pasirodyti." Tada užsimerkdavo ir nusisukdavo. Jį ir vėl apimdavo pyktis, kuris pamažu susiliedavo su sielvartu į kažką, ko aš nedrįsau matyti.

Dar viena išdavystė per dešimtmetį.

Man trūko oro.

Atsistojau. Šeila susirūpinusi pažiūrėjo į mane.

— Eisiu pasivaikščioti, — tyliai pasakiau.

— Nori draugijos?

— Ne, nemanau.

Šeila linktelėjo. Mes susitikinėjome beveik metus. Dar nebuvau turėjęs partnerės, kuri taip jaustų mano gana keistus virpulius. Ji dar kartą meiliai spustelėjo man ranką, ir mano kūnu pasklido šiluma.

Mūsų šiurkštus dirbtinės žolės kilimėlis prie durų atrodė tarsi būtų pavogtas iš golfo aikštyno, su plastikine saulute viršutiniame kairiajame kampe. Peržengiau per jį ir nužingsniavau Dauningo gatve. Joje rikiavosi pribloškiamai vienodi aliuminio plokštėmis apmušti triaukščiai namai, maždaug 1962-ųjų statybos. Aš tebedėvėjau savo tamsiai pilką kostiumą. Jis graužė karštyje. Negailestinga saulė plieskė it pamišusi ir iškrypusioji dalis manęs pagalvojo, jog tokią dieną gera pūti. Akyse šmėstelėjo motinos linksma šypsena — kuria ji šypsodavosi prieš viskam nutinkant. Aš nuginiau ją į šoną.

Žinojau, kur einu, nors abejojau, ar būčiau sau pripažinęs. Mane

ten traukė, viliojo kažkokia nematoma jėga. Kai kas tai pavadintų mazochizmu. Kiti pastebėtų, kad tai veikiausiai susiję su pabaiga. Mano nuomone, tai nebuvo nei viena, nei kita.

Tiesiog norėjau pamatyti vietą, kur viskas baigėsi.

Mane supo vasaros priemiesčio vaizdai ir garsai. Vaikai, cypčiojantys pro šalį dviračiais. Ponas Sirino, automobilių verslo 10-ajame kelyje savininkas, pjovė veją. Šteinai — jie buvo įkūrę elektros prietaisų parduotuvių tinklą, kurį prarijo stambesnis tinklas — vaikštinėjo susikibę už rankų. Prie Levino namų būrelis žaidė futbolą, nors aš nepažinojau nė vieno iš žaidėjų. Iš Kaufmano užpakalinio kiemo kilo kepsnių dūmas.

Praėjau pro senąjį Glasmanų namą. Markas „Dufis" Glasmanas iššoko pro slankiojamąsias stiklines duris, kai jam buvo šešeri. Jis žaidė Supermeną. Prisimenu, kiek buvo riksmo ir kraujo. Prireikė daugiau nei keturiasdešimties siūlių. Dufis užaugo ir tapo kažkokiu stambiu investicijų šulu, milijonieriumi. Tikriausiai niekas nebevadina jo Dufiu, bet ką gali žinoti.

Marianų namas, vis dar to paties šlykštaus skreplio geltonumo, su plastikiniu elniu, saugančiu priešakinį taką, stovėjo posūkyje. Andžela Mariano, mūsų vietinė bloga mergaitė, buvo dvejais metais vyresnė už mus ir keldavo mums pagarbią baimę it kokia nepasiekiama būtybė. Stebėdamas Andželą, besideginančią užpakaliniame kieme su žemės traukai nepasiduodančia rumbuota liemenėle, aš pajutau pirmuosius skausmingus hormonų dieglius. Seilėdavausi tikrąja žodžio prasme. Andžela dažnai pykdavosi su savo tėvais ir išsmukdavo parūkyti už namo. Jos vaikinas vairavo motociklą. Praeitais metais ją sutikau Madisono aveniu. Tikėjausi, kad atrodys siaubingai, — taip dažnai nutinka pirmiesiems susižavėjimo objektams, — tačiau Andžela tebebuvo graži ir atrodė laiminga.

Priešais Eriko Frenkelio namą, pažymėtą 23-iuoju numeriu, lėtai sukiojosi vejos purkštuvas. Kai buvome septintoje klasėje, Erikas šventė bar micvą — pilnametystę pagal žydų papročius — kosmoso kelionių tema įrengtame „Gaidyje" Šort Hilse. Lubos buvo kaip pla-

netariume — juodas dangus su žvaigždynais. Mano kortelėje buvo parašyta, kad sėdėsiu prie „Apollo 14“ staliuko. Centre stovėjo įmantrus raketos modelis ant žalio paleidimo stovo. Padavėjai, pasidabinę tikroviškais kosminiais kostiumais, vaidino „Mercury 7“ komandos narius. Mus aptarnavo „Džonas Glenas“. Mudu su Sinde Šapiro paslapčia nusliūkinome į koplyčios kambarėlį ir grabaliojomės daugiau nei valandą. Tai buvo mano pirmas kartas. Nežinojau, ką daryti. Bet Sindė žinojo. Prisimenu, kaip svaigau, kai jos liežuvis glamonėjo mane ir vertė krūpčioti. Bet taip pat prisimenu savo nuostabą maždaug po dvidešimties minučių, perauganči į nuobodulį, trikdantį klausimą „kas toliau?“ bei naivią mintį „tai čia viskas?“

Kai Sindė ir aš vogčiomis sugrįžome prie „Apollo 14“ staliuko, susišiaušę ir įraudę nuo glamonių (Herbio Zeino orkestras kartu su minia traukė „Nuskraidink mane į Mėnulį“), mano brolis, Kenas, pasivedėjo mane į šalį ir pareikalavo papasakoti smulkmenas. Aš, žinoma, mielai viską išklojau. Jis man nusišypsojo, ir mes sumušėme delnais. Tą naktį, kai gulėjome dviaukštėje lovoje — Kenas viršuje, aš apačioje — klausydamiesi „Blue Oyster Cult's“ dainos „Nebijok Giltinės“ (Keno mėgstamiausios), mano vyresnysis brolis paaiškino man gyvenimo faktus devintoko akimis. Vėliau sužinojau, kad jis daug kur klydo (pernelyg akcentavo krūtis), bet kai prisimenu tą naktį, visuomet nusišypsau.

Jis gyvas...

Papurčiau galvą ir pasukau dešinėn ties Kodingtono Terasos gatve šalia senojo Holderių namo. Tai tas pats kelias, kuriuo mudu su Kenu eidavome į Benit Hilo pradžios mokyklą. Tarp dviejų namų buvo asfaltuotas takas, trumpesnis kelias. Įdomu, ar jis tebėra, pagalvojau. Mano motina — visi, netgi vaikai, vadino ją Sane — pusiau slapta sekdavo paskui mus į mokyklą. Mudu su Kenu vartydavome akis, kai ji staiga puldavo slėptis už medžių. Dabar nusišypsojau prisiminęs jos tokį globėjiškumą. Tuomet man būdavo gėda, bet Kenas tik gūžtelėdavo pečiais. Mano brolis buvo pakankamai pasitikintis savimi, kad nekreiptų į tai dėmesio. Aš ne.

Mane nusmelkė skausmas ir aš pajudėjau toliau.

Galbūt tai tebuvo vaizduotė, tačiau staiga ėmiau jausti žmonių žvilgsnius. Dviračiai, kaukšintys kamuoliai, purkštuvai ir vejapjovės, futbolininkų šūksniai — viskas, rodės, nuščiūdavo, kai praeidavau. Kai kurie spoksojo iš smalsumo, nes nepažįstamas žmogus su tamsiai pilku kostiumu vasaros vakarą atrodė keistai. Tačiau dauguma — vėlgi, galbūt man tik taip atrodė — žiūrėjo pasibaisėję, nes jie mane atpažino ir negalėjo patikėti, kad drįsau įžengti į šią šventą žemę.

Aš ryžtingai prisiartinau prie 97-uoju numeriu pažymėto namo Kodingtono Terasoje. Mano kaklaraištis buvo atsipalaidavęs. Susikišau rankas į kišenes. Atsistojau ant šaligatvio krašto. Ko aš čia atėjau? Pamačiau, kaip svetainėje sujudėjo užuolaida. Lange pasirodė ponios Miler veidas, išblyškęs ir vaiduokliškas. Ji piktai žiūrėjo į mane. Aš nepajudėjau ir nenusigręžiau. Ji dar kurį laiką stebeilijosi — o paskui, mano nuostabai, jos veidas sušvelnėjo. Tarsi mūsų abipusis skausmas būtų kažkaip susiliejęs. Ponia Miler man linktelėjo. Aš irgi linktelėjau ir pajutau, kaip akyse ėmė kauptis ašaros.

Galbūt jūs matėte tą istoriją per *20/20* ar *Prime Time Live* programas, ar per kokį kitą televizijos kanalą. Tiems, kurie nematė, trumpai papasakosiu: prieš vienuolika metų, spalio 17-ą, Naujojo Džersio miestelyje Livingstone mano brolis Kenas Klainas, tuomet dvidešimt ketverių, žiauriai išprievartavo ir pasmaugė mūsų kaimynę Džiulę Miler.

Jos namų rūsyje. Kodingtono Terasa, 97.

Ten buvo rastas jos kūnas. Taip galutinai ir neįrodė, ar ji buvo nužudyta tame prastai įrengtame rūsyje, ar atitempta jau po mirties ir užmesta už vandens dėmėmis išmargintos dryžuotos sofos. Dauguma manė, kad ji buvo ten nužudyta. Mano broliui pavyko pasprukti ir pasislėpti — bent jau, vėlgi, pasak oficialaus pranešimo.

Tarptautinė paieška paskelbta jau daugiau nei prieš vienuolika metų, tačiau Kenas neatsirado. Vis dėlto „apsireiškimų" būta.

Pirmą kartą jį neva pastebėjo praėjus metams po nužudymo, mažame žvejų kaimelyje šiaurinėje Švedijoje. Interpolas surengė reidą, bet mano broliui kažkaip pavyko išvengti jų gniaužtų. Gali būti, kad jį kažkas perspėjo. Neįsivaizduoju, kaip ir kas.

Kitą kartą jis buvo pastebėtas po ketverių metų Barselonoje. Kenas buvo išsinuomojęs — cituojant laikraščius — „hasiendą su vaizdu į vandenyną" (Barselona ne prie vandenyno) su — aš vėlgi cituoju — „liekna tamsiaplauke moterimi, tikriausiai flamenko šokėja". Atostogaujantis livingstonietis — ne kas kitas — pranešė matęs Keną ir jo kastilietę meilužę pietaujančius paplūdimyje. Mano brolis buvo apibūdintas kaip įdegęs sportiškas vyrukas, vilkėjęs baltus marškinius, prasegtus ties apykakle, ir avėjęs nevarstomus batus be kojinaičių. Livingstonietis, tūlas Rikas Horovicas, buvo mano bendraklasis pono Hanto ketvirtokų klasėje. Ištisus tris mėnesius Rikas linksmindavo mus per pertraukas valgydamas vikšrus.

Barselonos Kenas vėl prasmuko pro įstatymo sergėtojų pirštus.

Paskutinį kartą brolį neva pastebėjo slidinėjantį profesionalų trasoje Prancūzijos Alpėse (gana įdomu, nes Kenas iki nužudymo nebuvo stovėjęs ant slidžių). Nieko iš to neišėjo, tik *48 Hours* turėjo apie ką pakalbėti. Per tuos metus mano brolio bėglio statusas tapo mėgstama laidos „Kur jie dabar?" tema, prisimenama kaskart, kai pasklisdavo kokie nors gandai arba, tiksliau, kai kuris nors komercinis kanalas pritrūkdavo medžiagos.

Aš nuoširdžiai nemėgau televizijos „reportažų" apie „šunkeliais nuėjusius priemiesčius", nesvarbu, kokį šmaikštų pavadinimą jie būtų sugalvoję. Jų „specialieji reportažai" (nors kartą norėčiau pamatyti „įprastą reportažą") visuomet rodo tas pačias Keno nuotraukas, kur jis apsirengęs balta teniso apranga — vienu metu jis buvo šalyje vertinamas žaidėjas — ir visas pasipūtęs. Nesuprantu, iš kur jie jas gavo. Nuotraukose Kenas atrodo toks gražuoliukas, kokių žmonės ima ne-

kęsti vos pamatę. Išpuikęs, Kenedžio stiliaus šukuosena, įdegis, kurį paryškina balta apranga, plati šypsena. Nuotraukose Kenas atrodo lyg vienas iš privilegijuotųjų (toks jis nėra), besiiriantis per gyvenimą savo žavesiu (šiek tiek) ir sąskaita banke (kurios jis neturėjo).

Aš irgi buvau pakliuvęs į vieną iš tokių laidų. Man paskambino laidos rengėjas — istorija dar buvo beįsibėgėjanti — ir ėmė tvirtinti norįs išklausyti „abi puses sąžiningai". Daugelis žmonių pasiruošę nulinčiuoti mano brolį, sakė jis. „Pusiausvyros" dėlei jiems labai reikia žmogaus, kuris pristatytų žmonėms „tikrąjį Keną".

Aš patikėjau.

Blondinė laidos vedėja su užjaučiama šypsena klausinėjo mane ilgiau nei valandą. Tiesą sakant, man visai patiko pats procesas. Pasijutau geriau. Ji padėkojo man ir išlydėjo, o kai laida pasirodė eteryje, joje buvo likusi mano vienintelė frazė, — laidų vedėjos klausimą („Tikiuosi, jūs neketinate tvirtinti, kad jūsų brolis buvo tobulas, ar ne? Juk nenorite pasakyti, kad jis buvo šventasis, tiesa?") pašalino, — kurią aš ištariau į taip priartintą kamerą, kad matėsi net nosies poros, skambant dramatiškai muzikai. Aš pasakiau: „Kenas nebuvo šventasis, Diana."

Kad ir kaip būtų, tokia buvo oficiali įvykio versija.

Aš niekada ja nepatikėjau. Nesakau, kad tai neįmanoma. Bet aš labiau linkęs tikėti, kad mano brolis negyvas — kad jis miręs visus tuos vienuolika metų.

Tuo labiau kad motina visuomet tikėjo, jog Kenas negyvas. Tvirtai tikėjo. Be išlygų. Jos sūnus ne žudikas. Jos sūnus — auka.

Jis gyvas... Jis to nepadarė.

Atsidarė Milerių namo durys. Pro jas išžengė ponas Mileris. Jis pasitaisė ant nosies akinius. Kumščiai ant klubų priminė apgailėtiną Supermeno stovėseną.

— Nešdinkis iš čia, Vilai, — pasakė man ponas Mileris.

Ir aš paklusau.

*

Kitą didelį netikėtumą patyriau po valandos.

Mudu su Šeila buvome mano tėvų miegamajame. Tie patys tvirti, išblukusio pilkumo su mėlynais apvadais baldai puošė šį kambarį kiek aš prisiminiau. Sėdėjome ant dvigulės lovos su nusidėvėjusiomis spyruoklėmis. Mano motinos asmeniniai daiktai — kuriuos ji laikydavo sausakimšuose naktinio staliuko stalčiuose — buvo išmėtyti ant užtiesalo. Tėvas tebebuvo apačioje prie lango ir piktu žvilgsniu žvalgėsi po gatvę.

Nežinau, kodėl man kilo noras peržiūrėti daiktus, kuriuos motina vertino pakankamai, kad išsaugotų ir laikytų šalia savęs. Tai sukels tik skausmą. Žinojau tai. Tarp tyčinio skausmo sukėlimo ir paguodos egzistuoja įdomus tarpusavio ryšys, tam tikras žaidimas su ugnimi. Matyt, man to reikėjo.

Pažvelgiau į žavų Šeilos veidą — pakreiptą kairėn, su nuleistomis akimis ir susikaupusį — ir mano širdis šoktelėjo. Galbūt nuskambės keistai, bet aš galėjau žiūrėti į Šeilą ištisas valandas. Ne tik todėl, kad ji buvo graži — jos grožio nepavadintum klasikiniu; veido bruožai gal dėl genetikos arba — greičiausiai — dėl jos miglotos praeities šiek tiek netaisyklingi, tačiau veidas buvo gyvas, smalsus ir netgi trapus, tarsi dar vienas smūgis galėtų jį suardyti nepataisomai. Šeila vertė mane norėti — atleiskite už banalumą — būti drąsų.

Nežiūrėdama į mane, Šeila šyptelėjo ir tarė:

— Liaukis.

— Aš nieko nedarau.

Pagaliau ji pakėlė galvą ir pamatė mano išraišką.

— Kas yra? — paklausė.

Gūžtelėjau.

— Tu — mano pasaulis, — pasakiau negalvodamas.

— Tu irgi neblogas kąsnelis.

— Taip, — pritariau. — Tas tiesa.

Ji užsimojo ore neva norėdama man pliaukštelėti.

— Juk žinai, kad myliu tave.

— Kaip galėtum nemylėti?

Ji užvertė akis. Tada jos žvilgsnis nukrypo į motinos lovos pusę. Šeilos veidas surimtėjo.

— Apie ką mąstai? — paklausiau.

— Apie tavo motiną. — Šeila nusišypsojo. — Man ji labai patiko.

— Gaila, kad nepažinojai jos anksčiau.

— Ir man.

Mes ėmėme žiūrinėti laminuotas pageltusias iškarpas. Gimimo liudijimai — Melisos, Keno ir mano. Straipsniai apie Keno teniso laimėjimus. Jo trofėjai, visos tos bronzinės figūrėlės su raketėmis, tebegulėjo jo senajame kambaryje. Nuotraukos, daugiausia senos, iki nužudymo. Saulutė. Taip mano motiną pravardžiuodavo nuo vaikystės. Jai labai tiko toji pravardė. Radau nuotrauką, kur ji buvo nufotografuota kaip Tėvų ir mokytojų asociacijos prezidentė. Nežinau, ką ji ten darė tuo metu, tačiau stovėjo ant scenos ir dėvėjo keistą skrybėlę, o kitos motinos plyšo juokais. Kitoje nuotraukoje ji vadovavo mokyklos mugei. Buvo apsirengusi klouno kostiumu. Mano draugai mylėjo Saulutę. Jiems patikdavo, kai į mokyklą veždavo ji. Jie norėdavo rengti klasės piknikus prie mūsų namų. Saulutė buvo šauni mama, be nereikalingų meilybių, tiesiog pakankamai „atšokusi", galbūt šiek tiek pamišusi, nes niekada tiksliai nežinojai, ką ji iškrės vėl. Motiną visuomet supdavo džiugus šurmulys — galima sakyti, ji kibirkščiuodavo žiežirbas.

Mes užtrukome daugiau nei dvi valandas. Šeila neskubėjo, atidžiai vartė kiekvieną nuotrauką. Staiga ji stabtelėjo ir įsmeigė akis į vieną iš jų.

— Kas čia?

Ji padavė man fotografiją. Kairėje buvo mano motina su, sakyčiau, beveik nepadoriu geltonu bikiniu, tokia gundanti. Tai turėjo būti maždaug 1972-ieji. Ji buvo apkabinusi neaukštą vyrą juodais ūsais ir patenkinta šypsena.

— Karalius Huseinas, — pasakiau.

— Atsiprašau?

Aš linktelėjau.

— Nori pasakyti, Jordanijos karalius?

— Aha. Mama su tėčiu pamatė jį prie „Fontenblo“ viešbučio Majamyje.

— Ir?

— Mama paklausė, ar jis nepapozuotų nuotraukai.

— Juokauji.

— Štai tau įrodymas.

— Negi jis buvo be sargybinių?

— Juk matyti, kad ji neginkluota.

Šeila nusijuokė. Aš prisiminiau, kaip mama pasakojo apie tą nutikimą. Ji pozavo su karaliumi Huseinu, tėčio fotoaparatas užstrigo, tėtis tyliai keikėsi po nosimi bandydamas jį sutaisyti, ji piktai žvilgčiojo į jį ragindama paskubėti, karalius kantriai stovėjo, jo apsaugos vadas patikrino fotoaparatą, surado gedimą, pataisė ir grąžino tėčiui.

Mano mama, Saulutė.

— Ji buvo tokia graži, — pasakė Šeila.

Būtų siaubingai banalu pasakyti, kad dalis jos mirė, kai buvo rastas Džiulės Miler kūnas, tačiau banalybės geros dėl to, kad jos dažnai pataiko į dešimtuką. Mano motinos kibirkštys išblėso, aprimo. Išgirdusi apie nužudymą ji nė karto neįniršo, nepuolė isteriškai verkti. Aš dažnai norėdavau, kad ji pravirktų. Savo vietoje nenustygstanti motina bauginamai pritilo. Jos judesiai tapo lygūs, monotoniški — *beaistriai*, būtų tiksliausia pasakyti — ir tai, žinant mano motiną, buvo dar sunkiau matyti nei pačias keisčiausias scenas.

Suskambo durų skambutis. Pažiūrėjau pro miegamojo langą ir pamačiau furgoną, pristatantį maistą į namus. Bifšteksai su bandelėmis, hm, gedintiesiems. Tėtis, apimtas optimizmo, buvo užsakęs per daug patiekalų. Nepataisomas optimistas. Jis liko šiuose namuose tarsi „Titaniko“ kapitonas. Prisiminiau, kaip pirmą kartą po nužudymo buvo apšaudyti langai — kaip ryžtingai jis grūmojo kumščiu. Mama, regis, norėjo išsikelti. Tėtis nesutiko. Jo akimis, išsikelti būtų

reiškę pasiduoti. Išsikeldami jie pripažintų sūnaus kaltę. Išsikėlimas būtų išdavystė.

Kvailystė.

Šeila žiūrėjo į mane. Jos šiluma buvo beveik apčiuopiama, tarsi saulės spindulys ant mano veido, ir akimirką leidau sau jame pasimaudyti. Mes susipažinome darbe, maždaug prieš metus. Aš esu Kavenent Hauso 41-ojoje gatvėje, Niujorke, vyresnysis vadovas. Mes esame labdaringas fondas, padedantis jauniems bėgliams išgyventi gatvėse. Šeila atėjo padirbėti savanore. Ji buvo iš mažo miestelio Aidahe, nors joje beveik nebebuvo likę jokio provincialumo. Ji man papasakojo, kad prieš daugelį metų irgi pabėgo iš namų. Tai viskas, ką sužinojau apie jos praeitį.

— Myliu tave, — pasakiau.

— Kaip galėtum nemylėti? — atšovė ji.

Aš neužverčiau akių. Šeila buvo gera mano motinai iki pat pabaigos. Ji atvažiuodavo autobusu iki Nortfildo aveniu ir pėsčiomis nueidavo į Šv. Barnabo medicinos centrą. Prieš susirgdama motina paskutinį kartą gulėjo toje pačioje ligoninėje, kai gimdė mane. Tikriausiai tame galėjai įžvelgti skaudų gyvenimo ciklą, bet aš tuo metu nieko nemačiau.

Užtat mačiau Šeilą su mano motina. Ir tai vertė mane stebėtis. Nusprendžiau surizikuoti.

— Turėtum paskambinti savo tėvams, — švelniai pasakiau.

Šeila pažiūrėjo į mane taip, tarsi būčiau pliaukštelėjęs jai per veidą. Ji nuslydo nuo lovos.

— Šeila?

— Dabar ne laikas, Vilai.

Paėmiau nuotrauką, kurioje mano tėvai puikavosi įdegiu per atostogas.

— Kuo gi jis blogas?

— Tu nieko nežinai apie mano tėvus.

— Bet norėčiau sužinoti.

Ji nusigręžė.

— Tu dirbi su bėgliais, — tarė ji.

— Ir ką?

— Žinai, kaip blogai gali būti.

Aš žinojau. Vėl pagalvojau apie jos šiek tiek netaisyklingus veido bruožus — pavyzdžiui, nosį su daug bylojančiu randeliu — ir susimąsčiau.

— Taip pat žinau, kad dar blogiau, jei apie tai nekalbi.

— Aš kalbėjau apie tai, Vilai.

— Ne su manimi.

— Tu nesi mano psichiatras.

— Aš vyras, kurį myli.

— Taip, — Šeila atsisuko. — Bet ne dabar, gerai? Prašau.

Neturėjau ką į tai atsakyti, bet galbūt ji buvo teisi. Mano pirštai nesąmoningai čiupinėjo nuotraukos rėmelį. Ir tada tai atsitiko.

Nuotrauka rėmelyje nežymiai pasislinko.

Aš pažiūrėjau. Iš po jos lindo kita nuotrauka. Pastūmiau pirmąją šiek tiek toliau. Apatinėje nuotraukoje pasimatė ranka. Pabandžiau stumtelėti pirmąją dar toliau, bet ji nesislinko. Mano pirštai surado gnybtus ant nugarėlės. Atlenkiau juos, ir rėmelio nugarėlė nukrito ant lovos. Paskui ją nusklendė dvi nuotraukos.

Vienoje — viršutinėje — mano tėvai buvo laive — patenkinti, sveiki ir atsipalaidavę, kokių beveik neprisiminiau. Tačiau mano žvilgsnį patraukė ta kita, paslėptoji.

Raudonu antspaudu įspausta data sakė, kad ji daryta mažiau nei prieš dvejus metus. Fotografuota kažkokiame lauke ar ant kalvos. Fone nesimatė jokių namų, tik snieguotos kalnų viršūnės tarsi vaizdelyje iš „Muzikos garsų". Vyras nuotraukoje buvo su šortais, kuprine, tamsiais akiniais ir padėvėtais batais. Šypsena pažįstama. Veidas irgi, nors dabar labiau raukšlėtas. Plaukai ilgesni. Barzdoje matyti žila sruoga. Tačiau abejonių nekilo.

Vyras nuotraukoje buvo mano brolis, Kenas.

2

Mano tėvas sėdėjo vienas užpakaliniame kieme. Tamsoje. Sėdėjo nejudėdamas ir stebeilijosi į tamsą. Kai priėjau prie jo iš už nugaros, mane nutvilkė skaudus prisiminimas.

Praėjus maždaug keturiems mėnesiams po Džiulės nužudymo, aš aptikau tėvą pusrūsyje sėdintį nugara į mane, kaip dabar. Jis manė, kad namuose nieko nėra. Rankoje laikė .22 kalibro rugerį. Švelniai gniaužė ginklą, tarsi šis būtų buvęs koks mažas žvėriukas, ir aš siaubingai išsigandau. Kurį laiką stovėjau sustingęs. Jis žiūrėjo į ginklą. Po kelių ilgų minučių skubiai nutipenau į viršų ir paskui suvaidinau tarsi būčiau ką tik įėjęs. Kai nusileidau laiptais, ginklas buvo dingęs.

Po to visą savaitę nepalikdavau jo vieno.

Dabar įslinkau pro slankiojamąsias stiklines duris.

— Ei, — pašaukiau.

Atsisuko, ir jo veide nušvito plati šypsena. Jis visuomet pasitikdavo mane su šypsena. „Sveikutis, Vilai“, ištarė, ir jo niurgzlus balsas sušvelnėjo. Tėtis visuomet džiaugdavosi pamatęs savo vaikus. Prieš visam tam nutinkant, tėvas buvo gana populiarus žmogus. Žmonės jį mėgo. Buvo draugiškas, patikimas, gal šiek tiek stačiokiškas, bet dėl to atrodė dar patikimesnis. Bet nors tėvas ir šypsodavosi žmonėms, jie jam per daug nerūpėjo. Jo pasaulis buvo jo šeima. Daugiau niekas jam nerūpėjo. Svetimų ar net draugų skausmas jo beveik nepasiekdavo — visą dėmesį jis skyrė šeimai.

Atsisėdau į gilų krėslą šalia jo, nežinodamas, kaip pradėti kalbą. Keletą kartų giliai įkvėpiau ir išgirdau, kaip jis padarė tą patį. Šalia jo jaučiausi stulbinamai saugus. Kas, kad dabar jis senesnis ir silpnesnis, o aš jau aukštesnis ir stipresnis — žinojau, kad jei kiltų pavojus, jis įsikištų ir mane užstotų.

O aš ir dabar atsitraukčiau ir leisčiausi užstojamas.

— Reikia nupjauti tą šaką, — tarė jis, rodydamas į tamsą.

Aš nieko nemačiau.

— Taip, — sumurmėjau.

Šviesa pro slankiojamąsias duris apšvietė jo profilį. Pyktis jau buvo išblėsęs; jo vietą dabar užėmė neviltis. Kartais man atrodo, kad jis iš tiesų bandė įsikišti ir nukreipti smūgį į save, kai mirė Džiulė, tačiau buvo nublokštas į šalį. Jo akyse tebebuvo užsilikusi nuostaba žmogaus, kuris netikėtai gavo spyrį į pilvą ir nesuprato už ką.

— Kaip tu? — pasiteiravo. Įprasta pokalbio pradžia.

— Gerai. Noriu pasakyti, ne gerai, bet...

Tėtis numojo ranka.

— Taip, kvailas klausimas, — tarė jis.

Mudu vėl nutilome. Jis prisidegė cigaretę. Tėtis niekada nerūkydavo namuose. Jo vaikų sveikata ir visa kita. Užsitraukė, ir tada, tarsi staiga prisiminęs, pažiūrėjo į mane ir užgesino cigaretę.

— Rūkyk gi, — pasakiau.

— Tavo motina ir aš susitarėme, kad niekada nerūkysiu namuose.

Aš nesiginčijau. Sukryžiavau rankas ir pasidėjau jas ant kelių. Tada pasiryžau.

— Mama prieš mirdama kai ką pasakė.

Jo akys nukrypo į mane.

— Ji pasakė, kad Kenas gyvas.

Tėtis sustingo, bet tik sekundę. Jo veide pasirodė liūdna šypsena.

— Ji buvo paveikta vaistų, Vilai.

— Ir aš taip pamaniau, — pasakiau. — Iš pradžių.

— O dabar?

Aš žiūrėjau jam į veidą, ieškodamas kokių nors apgaulės ženklų. Žinoma, gandų būta. Kenas nebuvo turtingas. Daugelis stebėjosi, kaip mano brolis gali gyventi taip ilgai slapstydamasis. Aš, žinoma, maniau, kad jo nebėra — kad jis mirė tą pačią naktį. Kiti, galbūt net dauguma, manė, kad mano tėvai kokiu nors būdu perduoda jam pinigų.

Patraukiau pečiais.

— Man įdomu, kodėl ji tai pasakė po tiek metų.

— Vaistai, — pakartojo jis. — Ji merdėjo, Vilai.

Antroji atsakymo dalis apėmė tiek daug. Akimirką tylėjau. Tada paklausiau:

— Ar tu manai, kad Kenas gyvas?

— Ne, — atsakė jis. Tada nukreipė akis.

— Ar mama ką nors tau sakė?

— Apie tavo brolį?

— Taip.

— Tą patį, ką ir tau.

— Kad Kenas gyvas?

— Taip.

— Dar ką nors?

Tėtis gūžtelėjo.

— Ji sakė, kad jis nenužudė Džiulės. Sakė, kad jis jau turėtų grįžti, tik pirma turi kai ką padaryti.

— Ką padaryti?

— Ji nemąstė blaiviai, Vilai.

— Ar tu jos paklausei?

— Žinoma. Bet ji kliedėjo. Net nebegirdėjo manęs. Aš nutildžiau ją. Pasakiau, kad viskas bus gerai.

Jis vėl nusuko akis. Svarsčiau, ar neparodžius jam Keno nuotraukos, bet nusprendžiau nerodyti. Norėjau viską apgalvoti prieš pradėdamas aiškintis.

— Pasakiau, kad viskas bus gerai, — pakartojo jis.

Pro slankiojamąsias stiklo duris mačiau vieną iš fotografijų stačiakampių, seną spalvotą vaizdą, saulės nublukintą iki gelsvai žalio atspalvio. Tame kambaryje nebuvo nė vienos naujesnės nuotraukos. Mūsų namai buvo patekę į laiko dumblą, sustingę prieš vienuolika metų, kaip toje senoje dainoje, kur senelio laikrodis sustoja jam mirus.

— Tuoj grįšiu, — tarė tėtis.

Jis atsistojo ir nuėjo, kur, jo nuomone, jo nebuvo matyti. Bet aš mačiau jo kontūrus tamsoje. Mačiau, kaip jis nuleido galvą. Kaip ėmė purtytis jo pečiai. Nebuvau matęs tėvo verkiant. Ir dabar nenorėjau.

Nusisukau ir prisiminiau tą kitą nuotrauką tėvų miegamajame, kurioje jie abu įdegę ir laimingi, ir pagalvojau, kad galbūt jis irgi ją prisimena.

Kai tą naktį pabudau, Šeilos lovoje nebuvo.

Atsisėdau ir ėmiau klausytis. Nieko. Bute buvo tylu. Girdėjosi įprastas vėlyvos nakties dūzgesys, sklindantis iš gatvės trimis aukštais žemiau. Žvilgtelėjau vonios kambario pusėn. Šviesa nedegė. Tiesą sakant, visur buvo tamsu.

Panorau šūktelėti ją, tačiau toje tyloje buvo kažkas trapaus, kažkas panašaus į oro burbulą. Išlipau iš lovos. Mano kojos palietė kiliminę dangą; ji dažnai naudojama butuose, kad prislopintų triukšmą iš apačios ar viršaus.

Butas nebuvo didelis, tik su vienu miegamuoju. Aš nutipenau į svetainę ir kyštelėjau nosį. Šeila buvo ten. Ji sėdėjo ant palangės ir žiūrėjo į gatvę. Kurį laiką žiūrėjau į jos nugarą, gulbės kaklą, nuostabius pečius, ant baltos odos krintančius plaukus ir vėl pajutau, kaip suspurdo širdis. Mūsų santykiai tebebuvo pačiame įkarštyje, kai džiaugiesi tuo, kad esi gyvas, kai negali atsiplėšti nuo jos, kai bėgdamas per parką jos link jauti plazdėjimą paširdžiuose ir žinai, *žinai*, kad netrukus tai peraugs į kai ką giliau ir stipriau.

Aš tik kartą buvau įsimylėjęs. Ir tai buvo labai seniai.

— Ei, — ištariau aš.

Ji vos pasisuko, tačiau to užteko. Ant Šeilos skruostų buvo ašaros. Mačiau, kaip jos tekėjo mėnesienos šviesoje. Ji neišleido nė garso — neverkė ir nekūkčiojo, nedūsavo. Tik tyliai ašarojo. Stovėjau tarpduryje nežinodamas ką daryti.

— Šeila?

Per mūsų antrąjį pasimatymą Šeila parodė man triuką su kortomis. Aš turėjau išsirinkti dvi kortas ir įkišti jas į kortų malkos vidurį, kol ji nežiūrėjo. Po to ji metė malką ant grindų, tik pasiliko rankoje dvi mano kortas. Plačiai šypsodamasi atkišo man kortas. Aš irgi šypsojausi. Tai buvo — kaip čia pasakius? — kvaila. Šeila iš tiesų buvo paika. Jai patiko kortų triukai, vyšnių gėrimas ir vaikinų grupės. Ji dainavo operų arijas, godžiai skaitė ir verkdavo per *Hallmark* kanalo reklamas. Ji mokėjo gana gerai pamėgdžioti Homerį Simpsoną ir poną Degėlą, nors Kalvis ir Eipas nelabai pavykdavo. O labiausiai Šeila mėgdavo šokti. Užsimerkdavo, padėdavo galvą man ant peties ir užsimiršdavo.

— Man labai gaila, Vilai, — tarė Šeila neatsigręždama.

— Dėl ko? — paklausiau.

Ji tebežiūrėjo į gatvę.

— Grįžk į lovą. Aš tuoj ateisiu.

Norėjau likti, kažkaip ją paguosti. Bet nuėjau. Šią akimirką ji buvo nepasiekiama. Kažkas buvo ją užvaldęs. Žodžiai ar veiksmai būtų bereikalingi ar net žalingi. Bent jau aš taip sau sakiau. Ir žiauriai klydau. Aš nuėjau į lovą ir laukiau.

Bet Šeila taip ir neatėjo.

3

Las Vegasas, Nevada

Mortis Mejeris gulėjo lovoje ant nugaros ir giliai miegojo, kai jo kaktą palietė ginklo žiotys.

— Pabusk, — tarė balsas.

Mortis plačiai atsimerkė. Miegamajame buvo tamsu. Jis pabandė kilstelėti galvą, tačiau ginklas jį sulaikė. Jo žvilgsnis nukrypo į švytintį laikrodį radijo imtuve ant naktinio staliuko. Tačiau laikro-

džio nebuvo. Geriau pagalvojęs prisiminė, kad jau seniai jo nebeturi. Nuo tada, kai mirė Lėja. Nuo tada, kai pardavė keturių miegamųjų kolonijinio stiliaus namą.

— Ei, aš neketinu priešintis, — tarė Mortis. — Jūs, vyručiai, tai žinote.

— Kelkis.

Vyras patraukė ginklą. Mortis pakėlė galvą. Kai akys apsiprato su tamsa, ant vyro veido jis įžiūrėjo skarą. Mortis prisiminė radijo programą „Šešėlis“, kurios klausydavosi vaikystėje.

— Ko jūs norite?

— Man reikia tavo pagalbos, Morti.

— Mes pažįstami?

— Kelkis.

Mortis pakluso. Iškėlė iš lovos kojas. Kai atsistojo, jo galva protestuodama ėmė suktis. Susvirduliavo draskomas beišsivadėjančio alkoholio ir vis lyg besikaupiančios audros stiprėjančių pagirių.

— Kur tavo daktaro lagaminėlis? — paklausė vyras.

Morčio venomis nuvilnijo palengvėjimas. Štai ko jam reikia. Nužvelgė vyrą ieškodamas žaizdos, tačiau buvo per tamsu.

— Tau?

— Ne. Ji rūsyje.

Mortis pagraibė po lova ir ištraukė savo odinį daktaro lagaminėlį. Jis buvo senas ir nusidėvėjęs. Jo inicialų, kadaise spindėjusių auksu, nebeliko. Užtrauktukas neužsidarė iki galo. Lėja jį nupirko, kai jis daugiau nei prieš keturiasdešimt metų baigė Kolumbijos universiteto Medicinos fakultetą. Paskui tris dešimtmečius dirbo vidaus ligų gydytoju Greit Neke. Jiedu su Lėja užaugino tris berniukus. O dabar jis, beveik septyniasdešimties, gyvena vieno kambario skylėje ir yra skolingas pinigų arba paslaugų tikriausiai kiekvienam aplinkui.

Lošimas. Štai kas privedė Mortį iki tokio gyvenimo. Ilgus metus jis lošė broliaudamasis su tais vidiniais demonais, tačiau pajėgė juos

valdyti. Vis dėlto su laiku demonai užvaldė jį. Taip visuomet atsitinka. Kai kurie tvirtino, kad jam padėjusi Lėja. Galbūt jie buvo teisūs. Jai mirus, nebeliko būtinybės kovoti. Jis leido demonams suleisti į jį nagus ir pradėti savo juodą darbą.

Mortis prarado viską, įskaitant gydytojo licenciją. Jis išsikėlė į vakarus ir apsigyveno šioje skylėje. Lošdavo beveik kiekvieną vakarą. Jo sūnūs — visi suaugę, turintys šeimas — jam nebeskambino. Jie kaltino tėvą dėl motinos mirties. Sakė, kad jis prieš laiką susendino Lėją. Jie tikriausiai buvo teisūs.

— Paskubėk, — paragino vyras.

— Gerai.

Jie ėmė leistis rūsio laiptais. Mortis pamatė šviesą. Šis pastatas, jo šiukšlina pastogė, kadaise buvo laidojimo namai. Mortis nuomojosi kambarį pirmame aukšte, todėl galėjo naudotis rūsiu —anksčiau ten būdavo laikomi ir balzamuojami kūnai.

Iš užpakalinės automobilių aikštelės į rūsį vedė aprūdijęs išleidimo lovys. Taip į rūsį patekdavo lavonai — privežі ir nuleidi. Sienos išklotos plytelėmis, nors dauguma jų atšokusios nuo ilgos nepriežiūros. Vandenį reikėjo užsukti pasitelkus reples. Daugumos spintų durų nebebuvo. Mirties dvokas vis dar tvyrojo tarytum užsibuvęs vaiduoklis.

Sužeistoji moteris gulėjo ant metalinio stalo. Mortis iškart pastebėjo, jog reikalai nekokie. Jis atsisuko į Šešėlį.

— Padėk jai, — paliepė šis.

Morčiui nepatiko vyro balso tembras. Taip, jis buvo piktas, tačiau viską užgožė neslepiama neviltis; balsas labiau maldavo nei liepė.

— Ji nekaip atrodo, — tarė Mortis.

Vyras įrėmė Morčiui į krūtinę ginklą.

— Jei ji mirs, mirsi ir tu.

Mortis sunkiai nurijo seiles. Aišku. Jis prisiartino prie moters. Per visus tuos metus čia gydė ne vieną vyrą, tačiau ši moteris bus pirmoji. Taip Mortis užsidirbdavo savo vargingam pragyvenimui.

Susiūk ir dink. Jei su šautine ar durtine žaizda kreipsies į ligoninės priimamąjį, budintis gydytojas privalės pranešti policijai. Todėl jie mieliau susirasdavo Mortį jo laikinoje ligoninėje.

Jis pamėgino prisiminti pirmosios pagalbos pamokas medicinos mokykloje. ABC, taip sakant. Atlaisvinti kvėpavimo takus, padėti kvėpuoti, nevaržyti kraujo apytakos. Jos kvėpavimas buvo švokščiantis ir pilnas seilių.

— Ar čia tu taip padarei?

Vyras neatsiliepė.

Mortis stengėsi kaip galėdamas. Lopė tikrąja žodžio prasme. Reikia stabilizuoti jos būklę, galvojo jis. Stabilizuoti ir nešdintis sau.

Kai baigė, vyras atsargiai paėmė moterį ant rankų.

— Jei kam nors prasižiosi...

— Man yra grasinę ir blogesni.

Vyras, nešinas moterimi, išskubėjo. Mortis pasiliko rūsyje. Jis vis dar negalėjo atsigauti nuo netikėto pažadinimo. Atsidusęs nusprendė grįžti į lovą. Bet prieš lipdamas laiptais Mortis Mejeris padarė lemiamą klaidą.

Jis pažiūrėjo pro užpakalinį langą.

Vyras nunešė moterį į automobilį. Atsargiai, beveik švelniai, paguldė ją ant užpakalinės sėdynės. Mortis stebėjo. Ir tada jis pastebėjo judesį.

Mortis prisimerkė. Ir staiga jį nupurtė drebulys.

Dar vienas keleivis.

Automobilyje buvo dar vienas keleivis. Keleivis, kuriam ten buvo visiškai ne vieta. Mortis automatiškai siektelėjo telefono, tačiau sustingo taip ir nepakėlęs ragelio. Kam jis skambintų? Ką pasakytų?

Mortis užsimerkė bandydamas susilaikyti. Jis sunkiai užlipo laiptais, įšliaužė į lovą ir užsitraukė iki smakro antklodę. Tada įsmeigė akis į lubas ir pasistengė viską pamiršti.

4

Raštelis, kurį man paliko Šeila, buvo trumpas ir mielas:

Visada tave mylėsiu
Š

Ji nesugrįžo į lovą. Tikriausiai visą vakarą praleido žiūrėdama pro langą. Visą tą laiką tvyrojo tyla, kol išgirdau ją išslenkant apie penktą ryto. Laikas man nepasirodė keistas. Šeila mėgdavo keltis anksti; ji primindavo man seną reklamą apie kariuomenę, jog iki devintos gali nuveikti daugiau nei dauguma žmonių per visą dieną. Šeila versdavo mane jaustis ištižėliu ir aš ją už tai mylėjau.

Kartą — tik kartą — Šeila užsiminė, kad jos įprotis keltis anksti atsirado tuomet, kai teko dirbti fermoje. Kai ėmiau teirautis smulkiau, ji tučtuojau užsičiaupė. Praeitis buvo linija smėlyje. Perlipk per ją savo rizika.

Jos elgesys labiau trikdė nei kėlė nerimą.

Nusiprausiau ir apsirengiau. Brolio nuotrauka gulėjo mano stalo stalčiuje. Išsitraukiau ją ir ilgai žiūrėjau. Krūtinę gniaužė sunkumas. Mintys šokinėjo ir sukosi, tačiau jas visas užgožė viena pagrindinė:

Kenui pavyko išgyventi.

Galbūt jums smalsu, kodėl aš buvau toks įsitikinęs, jog visus tuos metus jis buvo miręs. Prisipažįstu, kad iš dalies kalta senamadė intuicija, sumišusi su akla viltimi. Aš mylėjau savo brolį. Ir gerai jį pažinojau. Kenas nebuvo tobulas. Jis greitai užsiplieksdavo ir mėgdavo ginčytis. Kenas buvo įsivėlęs į kažką nešvaraus. Tačiau jis nebuvo žudikas. Aš tuo neabejojau.

Tačiau Klainų šeimos versija neapsiribojo vien šiuo keistu tikėjimu. Visų pirma, kaip Kenas galėjo išgyventi slapstydamasis tokį ilgą

laiką? Jis turėjo tik aštuonis šimtus dolerių banke. Iš kur gavo pinigų, kad išvengtų šios tarptautinės medžioklės? Ir kodėl jam būtų reikėję žudyti Džiulę? Kodėl jis nė karto nesusiekė su mumis per tuos vienuolika metų? Kodėl buvo toks įsitempęs, kai užsuko į namus tą paskutinį kartą? Kodėl pasakė man, kad jam gresia pavojus? Ir kodėl aš neištraukiau iš jo daugiau?

Vis dėlto paskutinis lašas, sugriovęs viltį — o galbūt suteikęs, priklausomai nuo požiūrio — buvo kraujas, rastas nusikaltimo vietoje. Dalis jo buvo Keno. Didelė dėmė Keno kraujo rasta rūsyje, mažesni lašeliai ant laiptų ir palei duris. Dar viena dėmė aptikta tarp Milerių krūmokšnių. Klainų šeimos versija teigė, kad tikrasis žudikas nužudė Džiulę ir smarkiai sužeidė (o paskui ir nužudė) mano brolį. Policijos versija buvo paprastesnė: Džiulė priešinosi.

Buvo dar vienas dalykas, kuris parėmė šeimos versiją, tačiau jis tiesiogiai susijęs su manimi, todėl tikriausiai niekas rimtai į tai nežiūrėjo.

Reikalas tas, kad tą naktį aš mačiau žmogų, tykojantį prie Milerių namų.

Kaip ir sakiau, policija ir žiniasklaida beveik nekreipė į tai dėmesio, — pagaliau juk esu suinteresuotasis asmuo, noriu išteisinti savo brolį, — tačiau svarbu suprasti, kodėl mes tikime tuo, kuo tikime. Galų gale mūsų šeima turėjo pasirinkimą. Mes galėjome sutikti, kad mano brolis nužudė jauną gražią moterį be jokios priežasties, kad po to jis gyveno slapstydamasis be jokių matomų pajamų vienuolika metų (nepamirškite, nepaisant spaudos dėmesio ir visuotinės policijos paieškos), arba galėjome patikėti, kad jis mylėjosi su Džiule Miler jai sutikus (tai įrodo ir fiziniai įkalčiai) ir kad tas nešvarus reikalas, į kurį jis buvo įsivėlęs, arba tas žmogus, kuris persekiojo Keną, — galbūt netgi tas pats, kurį mačiau tą naktį Kodingtono Terasoje, — kažkaip Keną pakišo, o paskui pasirūpino, kad jo kūno niekada nesurastų.

Nesakau, kad viskas puikiai atitinka. Bet mes pažinojome Keną. Jis nepadarė to, ką visi jam primeta. Tai kokia alternatyva?

Kai kurie žmonės tikėjo mūsų šeimos versija, tačiau dauguma buvo tikri pakvaišėliai, kaip tie tikintieji, jog Elvis ir Džimis Hendriksas ir toliau improvizuoja kokioje nors Fidžio saloje. Televizijos reportažai taip nenuoširdžiai tuščiažodžiavo, kad atrodė, jog net tavo televizorius šaiposi iš tavęs. Laikui bėgant aš lioviausi taip aršiai gynęs Keną. Galbūt nuskambės savanaudiškai, bet norėjau turėti savo gyvenimą. Norėjau daryti karjerą. Nenorėjau būti žymaus žudiko bėglio broliu.

Kavenent Hausas, esu tikras, atsargiai žiūrėjo į mano kandidatūrą. Ir kas galėtų juos kaltinti? Nors esu vyresnysis vadovas, mano pavardės firminiame blanke nėra. Aš niekada nesirodau lėšų rinkimo renginiuose. Darbuojuosi išskirtinai užkulisiuose. Ir dažniausiai tai mane tenkina.

Vėl pažiūrėjau į nuotrauką žmogaus, tokio pažįstamo ir kartu visiškai svetimo.

Ar mano motina melavo nuo pat pradžių?

Ar ji padėjo Kenui, nors visą laiką tėvui ir man tvirtino, kad mananti, jog jis miręs? Dabar, kaip prisimenu, būtent mano motina uoliausiai palaikė versiją, jog Kenas negyvas. Ar visą tą laiką ji paslapčia jį šelpdavo? Ar Saulutė nuo pat pradžių žinojo kur jis?

Yra apie ką pagalvoti.

Atplėšiau nuo nuotraukos akis ir atidariau virtuvės spintelę. Jau buvau nusprendęs šįryt į Livingstoną nevažiuoti, — pagalvojus, kad dar vieną dieną reikės sėdėti tame karstu virtusiame name, norėjosi rėkti, — be to, man tikrai reikėjo į darbą. Mano motina, neabejojau, ne tik suprastų, bet ir paskatintų. Todėl įsipyliau į dubenį dribsnių ir paskambinau į Šeilos darbo telefono balso paštą. Pasakiau jai, kad myliu, ir paprašiau man paskambinti.

Mano butas — tiksliau, dabar *mūsų* butas — yra 24-osios gatvės ir Devintosios aveniu sankirtoje, netoli „Čelsio" viešbučio. Paprastai tuos septyniolika kvartalų iki Kavenent Hauso, kuris yra 41-ojoje gatvėje, netoli nuo Vestsaido magistralės, nueinu pėsčias. Ši vieta buvo tobulas prieglobstis bėgliams, kol nebuvo išvalyta 42-oji gat-

vė — tas dvoko ruožas, akivaizdus nuosmukio bastionas. Keturiasdešimt antroji gatvė buvo tam tikri pragaro vartai, vieta groteskiškiems, meilės ištroškusiems įvairaus plauko atstovams. Dirbantieji ir turistai turėdavo praeiti pro prostitutes, narkotikų prekeivius, sutenerius, narkotikų krautuves, pornografijos salonus ir kino teatrus, ir kai jie pasiekdavo gatvės galą, norėdavo arba pasismaginti, arba palįsti po dušu ir susileisti penicilino. Mano nuomone, iškrypimas buvo toks šlykštus, toks slegiantis, kad blogiau nebegalėjo būti. Aš vyras. Turiu poreikių ir jaučiu geidulius kaip ir dauguma mano pažįstamų vyrų. Tačiau niekada nesupratau, kaip purvina ir bedantė narkomanė gali sukelti erotinius jausmus.

Miesto valymas tam tikra prasme apsunkino mūsų darbą. Kavenent Hauso pagalbos furgonas žinodavo, kur važiuoti. Bėgliai būriuodavosi atvirose vietose, buvo labiau pastebimi. Dabar mūsų užduotis tapo sudėtingesnė. Dar blogiau, pats miestas netapo švaresnis — tik atrodė švaresnis. Taip, vadinamoji padorioji liaudis, tie vietiniai ir turistai, kuriuos minėjau anksčiau, nebepatirdavo nepatogumų dėl užtemdytų langų su užrašais TIK SUAUGUSIEMS ar griūvančių pastoginių, nešvankiais kalambūrais reklamuojančių intymias paslaugas. Tačiau toks purvas niekada iš tikrųjų nemiršta. Purvas tarsi tarakonas. Jis išgyvena. Jis susiranda urvą ir pasislepia. Nemanau, kad būtų galima jį nužudyti.

Yra ir neigiama purvo slėpimo pusė. Kai purvas akivaizdus, gali piktintis ir jaustis geresnis. Žmonėms to reikia. Kai kuriems tai proga išsilieti. Dar vienas pliusas atviram purvui: su kuo mieliau turėtumėt reikalą — akivaizdžiu puolimu iš priekio ar su pavojumi, kuris tarsi gyvatė slysta per aukštą žolę? Pagaliau — galbūt aš per daug į tai gilinuosi — nėra priekio be užpakalio, nėra viršaus be apačios, ir nesu tikras, kad gali būti šviesa be tamsos, tyrumas be purvo, gėris be blogio.

Išgirdęs pirmąjį automobilio signalą, neatsisukau. Aš gyvenu Niujorke. Išvengti pypsėjimų einant gatvėmis būtų tas pat, kas iš-

vengti vandens plaukiant. Todėl atsigręžiau tik išgirdęs pažįstamą balsą, šaukiantį: „Ei, žąsine." Šalia manęs čiuoželėjęs sustojo Kavenent Hauso furgonas. Kvadratas buvo vairuotojas ir kartu vienintelis keleivis. Jis nuleido langą ir nusivalė akinius.

— Lipk, — tarė jis.

Atidariau dureles ir įšokau. Iš furgono galo tvoskė cigaretėmis, prakaitu ir silpnu sumuštinių su kumpiu, kuriuos dalijame kiekvieną vakarą, kvapu. Kilimėlis buvo išmargintas įvairiausių dydžių ir formų dėmėmis. Daiktadėžėje tuščia kaip urve. Sėdynių spyruoklės susidėvėjusios.

Kvadratas žiūrėjo į kelią.

— Ką, po galais, čia darai?

— Einu į darbą.

— Kodėl?

— Terapija, — pasakiau.

Kvadratas linktelėjo. Jis visą naktį važinėjo furgonu — keršto angelas, ieškantis vaikų, kuriuos galėtų išgelbėti. Jis neatrodė labai nusikamavęs, bet ir nespindėjo žvalumu. Plaukai buvo ilgi, kaip devinto dešimtmečio „Aerosmith" grupės narių, perskirti per vidurį ir gerokai susiriebalavę. Neprisiminiau, kad būčiau jį matęs švariai nusiskutusį, tačiau niekada nemačiau ir su barzda ar bent šeriais. Odos lopai, kurie buvo matomi, išmarginti raupų randais. Darbiniai batai nutrinti beveik iki baltumo. Džinsai atrodė taip, tarsi juos būtų mindę pora prerijų buivolų; jų juosmuo buvo per platus, tad jis atrodė it koks remontininkas su gundančiu užpakaliu. Iš rankovės kyšojo „Camel" pakelis. Jo dantys buvo pageltę nuo tabako.

— Atrodai šūdinai, — tarė jis.

— Iš tavo lūpų tai beveik komplimentas, — pasakiau.

Jam tai patiko. Mes vadinome jį Kvadratu, keturių keturkampių trumpiniu, kurie buvo ištatuiruoti jam ant kaktos. Keturi langeliai priminė į keturias dalis padalytą žaidimų aikštelę. Dabar, kai Kvadratas buvo žymus jogos instruktorius, su savo vaizdajuostėmis ir

mokyklų tinklu, dauguma žmonių manė, kad jam ant kaktos ištatuiruotas kažkoks svarbus indų simbolis. Nieko panašaus.

Vienu metu tai buvo svastikos tatuiruotė. Jis tiesiog pridėjo keturias linijas. Uždarė.

Man buvo sunku tai įsivaizduoti. Kvadratas yra tikriausiai vienintelis iš mano pažįstamų, kuris beveik niekada nesmerkia ir nekritikuoja. Taip pat jis tikriausiai yra mano artimiausias draugas. Kai pirmą kartą man papasakojo, kaip atsirado tie keturkampiai, buvau priblokštas ir pasibaisėjęs. Jis niekada nieko neaiškino ir neatsiprašinėjo ir, kaip ir Šeila, niekada nekalbėjo apie savo praeitį. Šį tą sužinojau iš kitų. Dabar geriau suprantu.

— Ačiū už gėles, — pasakiau.

Kvadratas neatsiliepė.

— Ir už tai, kad atėjai, — pridūriau.

Jis atvežė savo furgonu grupę draugų iš Kavenent Hauso. Jie, išskyrus šeimą, ir sudarė palydinčiųjų minią.

— Saulutė buvo nuostabus žmogus, — pasakė jis.

— Taip.

Trumpa tyla.

— Bet kaip šūdinai viskas baigėsi, — pridūrė Kvadratas.

— Ačiū, kad nepamiršai paminėti šito.

— Pats pagalvok, Jėzau, kiek žmonių atėjo?

— Tu tikrai moki paguosti, Kvadratai. Ačiū, žmogau.

— Nori paguodos? Tai žinok: žmonės — mulkiai.

— Minutėlę, išsitrauksiu parkerį ir užsirašysiu.

Tyla. Kvadratas sustojo prie raudono šviesoforo ir paslapčia mane nužvelgė. Jo akys buvo paraudusios. Išsitraukė iš pakelio cigaretę.

— Tai gal pasakysi, kas atsitiko?

— Ach, kaip čia pasakius? Supranti, mirė mano motina.

— Gerai, gali nepasakoti, — burbtelėjo jis.

Užsidegė žalia šviesa. Furgonas pajudėjo. Mano akyse vėl stojo brolis toje nuotraukoje.

— Kvadratai?

— Klausau.

— Aš manau, — ištariau, — kad mano brolis tebėra gyvas.

Kvadratas atsiliepė ne iš karto. Jis įsikišo į burną cigaretę.

— Tai bent epifanija, — tarė jis.

— Epifanija, — linktelėjau.

— Matai, lankau vakarinius kursus, — tarė jis. — Kodėl taip staiga pakeitei nuomonę?

Jis įsuko į nedidelę stovėjimo aikštelę priešais Kavenent Hausą. Anksčiau statydavome gatvėje, bet žmonės įsilauždavo ir miegodavo furgone. Žinoma, mes nekviesdavome policijos, tačiau ilgainui tapo sunkoka keisti išdaužytus langus ir sugadintas spyneles. Po kurio laiko liovėmės rakinti dureles, kad laikini gyventojai galėtų patekti į vidų. Taisai, kuris rytą atvykdavo į centrą pirmasis, pabelsdavo į furgoną. Naktiniai nuomininkai susiprasdavo ir išsinešdindavo.

Tačiau teko liautis darius ir tai. Furgonas tapo — nenorėčiau pasakoti smulkiai — per bjaurus naudoti. Benamiai ne visuomet gražūs. Jie vemia. Išsitepa išmatomis. Ne visada susiranda, kur apsiprausti. Pakankamai pasakiau.

Neišlipdamas iš furgono svarsčiau, kaip man paaiškinus.

— Leisk tavęs kai ko paklausti.

Jis laukė.

— Tu niekada man nepasakei savo nuomonės apie tai, kas nutiko mano broliui, — tariau.

— Čia klausimas?

— Labiau pastebėjimas. O klausimas toks: kodėl?

— Kodėl niekada nepasakiau savo nuomonės, kas nutiko tavo broliui?

— Taip.

Kvadratas truktelėjo pečiais.

— Tu niekada neklausei.

— Gerai, dabar klausiu, — pasakiau. — Ar manei, kad jis gyvas?

— Visą laiką.

Štai taip.

— Tai visos tos kalbos, visi tiek kartai, kai bandžiau tave įtikinti priešingai...

— Aš svarstydavau, ką tu bandai įtikinti — save ar mane.

— Tai tu niekada netikėjai mano argumentais?

— Ne, — atšovė Kvadratas. — Niekada.

— Bet ir neprieštaravai.

Kvadratas giliai užsitraukė cigaretę.

— Tavo kliedesiai atrodė nekenksmingi.

— Nežinojimas palaima, ar ne?

— Taip, dažniausiai.

— Bet aš pateikiau svarių argumentų.

— Tai tau taip atrodo.

— O tau ne?

— Ne, — atsakė Kvadratas. — Tu manei, kad tavo broliui reikėjo pinigų slapstytis, tačiau iš tiesų pinigų nereikia. Pažiūrėk į tuos bėglius vaikus, kuriuos sutinkame kiekvieną dieną. Jei kuris nors iš jų iš tiesų panorėtų dingti — prašom, jis galėtų dingti be pėdsakų.

— Nė vieno iš jų nepaskelbta tarptautinė paieška.

— Tarptautinė paieška, — beveik pasipiktinęs tarė Kvadratas. — Negi manai, kad visi farai pasaulyje pabunda galvodami apie tavo brolį?

Jis buvo teisus — ypač dabar, kai suvokiau, kad jis galėjo gauti pinigų iš motinos.

— Jis negalėtų nieko nužudyti.

— Tauškalai, — atrėmė Kvadratas.

— Tu jo nepažįsti.

— Mes draugai, taip?

— Taip.

— Ar gali patikėti, jog kažkada aš deginau kryžius ir šaukiau „Heil Hitler“?

— Tai kas kita.

— Ne, ne kas kita. — Mes išlipome iš furgono. — Pameni, kartą paklausei, kodėl aš neatsikračiau tos tatuiruotės visam laikui?

Linktelėjau.

— Ir tu liepei man atšokti.

— Taip. Bet esmė ta, kad aš galėjau ją pašalinti lazeriu ar įmantriau patobulinti. Bet to nepadariau, nes ji kai ką man primena.

— Ką? Praeitį?

Kvadratas parodė savo pageltusius dantis.

— Potencialą, — pasakė jis.

— Nesuprantu, ką tai reiškia.

— Nes tu beviltiškas.

— Mano brolis niekada neišprievartautų ir nenužudytų nekaltos jaunos moters.

— Kai kurios jogos mokyklos moko mantros, — tarė Kvadratas. — Tačiau nesvarbu, kiek kartų kartosi tuos pačius žodžius — jie netaps tiesa.

— Tu šiandien gana filosofiškai nusiteikęs, — pasakiau.

— O tu elgiesi kaip mulkis. — Jis užgesino cigaretę. — Tai pasakysi, kodėl staiga persigalvojai?

Mes buvome netoli įėjimo.

— Mano kabinete, — pažadėjau.

Įžengę į prieglaudą pritilome. Žmonės tikisi pamatyti landynę, tačiau mūsų prieglauda nė iš tolo neprimena apšnerkštos skylės. Mes laikomės nuostatos, kad ši vieta turėtų būti tokia, kokioje norėtum matyti savo vaikus, jei jie pakliūtų į bėdą. Iš pradžių toks komentaras pribloškia aukotojus — kaip ir dauguma labdaros fondų, šis atrodo visiškai kitoks — tačiau drauge jiems primena, kur jie gyvena.

Dabar mudu su Kvadratu tylėjome, nes kai esame darbe, visas mūsų dėmesys, susitelkimas yra skiriamas mūsų vaikams. Jie to nusipelno. Nors kartą jų dažnai liūdnuose gyvenimuose jie tampa svarbiausi. Visuomet. Mes sveikinamės su kiekvienu vaiku — prašau man atleisti tokį pasakymą — kaip su seniai prarastu broliu. Mes juos išklausome. Niekada neskubame. Spaudžiame jiems rankas ir

glėbesčiuojame. Žiūrime jiems į akis. Niekada nežiūrime jiems per petį. Mes skiriame jiems visą save. Jei mėginsi apsimetinėti, vaikai iškart pajus. Jie turi puikius vidinius nuotaikos matuoklius. Čia mes mylime juos stipriai, visiškai ir besąlygiškai. Ir darome tai kiekvieną dieną. Arba tiesiog einame namo. Ne visada mums sekasi. Tiesą sakant, dažniausiai nesiseka. Mes prarandame daugiau nei išgelbėjame. Gatvė įtraukia juos atgal. Bet kol esame čia, mūsų visų namuose, jie randa paguodą. Kol jie čia, jie bus mylimi.

Kai įžengėme į mano kabinetą, mūsų laukė du žmonės — vyras ir moteris. Kvadratas sustojo it įbestas. Jis užvertė šnerves ir pauostė orą it šuo.

— Farai, — tarstelėjo jis man.

Moteris nusišypsojo ir žengė į priekį. Vyras liko stovėti nerūpestingai atsirėmęs į sieną.

— Vilas Klainas?

— Taip?

Ji plačiu mostu išsitraukė pažymėjimą. Vyras padarė tą patį.

— Aš esu Klaudija Fišer. O čia Derilas Vilkoksas. Mes abu Federalinio tyrimų biuro specialieji agentai.

— Federalai, — tarė man Kvadratas iškeldamas nykščius, tarsi jam patiktų, kad aš nusipelniau tokio dėmesio. Jis prisimerkęs ištyrinėjo pažymėjimą, tada nužvelgė Klaudiją Fišer.

— Ei, kodėl nusikirpote plaukus?

Klaudija Fišer garsiai užvertė pažymėjimą. Ji klausiamai žvilgtelėjo į Kvadratą.

— O jūs esate?..

— Lengvai susijaudinęs, — atsiliepė Kvadratas.

Ji susiraukė ir pažiūrėjo į mane.

— Norėtume su jumis šnekteleti. — Tada pridūrė: — Jumis vienu.

Klaudija Fišer buvo neaukšta ir gana pasipūtusi, tokia uoli gimnazijos mokinukė/sportininkė, kuri būna šiek tiek per daug įsitempusi — toks tipas mėgsta linksmintis, tačiau niekada spontaniškai.

Jos plaukai buvo iš tiesų trumpi ir subraukti už ausų — šiek tiek nebemadingai — bet jai tiko. Ausyse segėjo mažus lankelius, o jos nosis priminė paukščio snapą.

Nereikia nė sakyti, kad čia į įstatymų sergėtojus žiūrima įtariai. Aš neturiu jokio noro slėpti nusikaltėlius, tačiau nenoriu būti jų sulaikymo įrankis. Ši vieta turi būti saugus užutėkis. Bendradarbiavimas su įstatymų sergėtojais sugadintų gatvės vaikų pasitikėjimą mumis — o jų pasitikėjimas mums labai svarbus. Norėčiau manyti, kad mes esame neutralūs. Bėglių Šveicarija. Ir, žinoma, mano asmeninė istorija — federalų elgesys su mano broliu — irgi neskatina meilės jiems.

— Norėčiau, kad jis liktų, — pasakiau.

— Tai jo neliečia.

— Manykite, kad jis mano advokatas.

Klaudija Fišer nužvelgė Kvadratą — jo džinsus, plaukus, tatuiruotę. Jis pasitaisė įsivaizduojamo švarko atlapus ir pakrutino antakius.

Aš nuėjau prie stalo. Kvadratas klestelėjo į kėdę priešais ir užsikėlė ant stalo kojas. Jo batai dunkstelėję sukėlė dulkių kamuolį. Fišer ir Vilkoksas liko stovėti.

Aš skėstelėjau rankas.

— Kuo galėčiau padėti, agente Fišer?

— Mes ieškome tokios Šeilos Rodžers.

Šito aš nesitikėjau.

— Ar galite pasakyti, kur galime ją rasti?

— Kodėl jūs jos ieškote? — paklausiau.

Klaudija Fišer man globėjiškai šyptelėjo.

— Gal malonėtumėt pasakyti kur ji?

— Ar ji turi bėdų?

— Šiuo metu, — ji sekundę patylėjo ir pakeitė šypseną, — tiesiog norėtume užduoti jai keletą klausimų.

— Apie ką?

— Ar jūs atsisakote su mumis bendradarbiauti?

— Aš nieko neatsisakau.

— Tuomet prašom pasakyti, kur galėtume rasti Šeilą Rodžers.

— Aš norėčiau žinoti kodėl.

Ji žvilgtelėjo į Vilkoksą. Vilkoksas nežymiai linktelėjo. Ji atsigręžė į mane.

— Šiandien prieš kurį laiką specialusis agentas Vilkoksas ir aš apsilankėme Šeilos Rodžers darbovietėje 18-oje gatvėje. Jos ten nebuvo. Mes pasiteiravome, kur galėtume ją rasti. Jos darbdavys informavo, jog ji paskambinusi ir pranešusi serganti. Mes patikrinome jos paskutiniąją žinomą gyvenamąją vietą. Buto šeimininkė pasakė, kad ji išsikraustė prieš keletą mėnesių. Jos dabartinė gyvenamoji vieta nurodyta jūsų adresu, pone Klainai, Vakarų 24-oji gatvė, 378. Mes nuvykome ten. Šeilos Rodžers nebuvo.

Kvadratas bedė į ją pirštu.

— Gražiai šneki.

Fišer nekreipė į jį dėmesio.

— Mes nenorime problemų, pone Klainai.

— Problemų?

— Mums reikia apklausti Šeilą Rodžers. Nedelsiant. Galime padaryti tai paprastai. Arba, jei nenorite bendradarbiauti, galime eiti kitu, ne tokiu maloniu keliu.

Kvadratas pasitrynė rankas.

— Ooo, grasinimas.

— Tai kaip bus, pone Klainai?

— Norėčiau, kad išeitumėt, — pasakiau.

— Ką jūs žinote apie Šeilą Rodžers?

Mūsų pokalbis darėsi keistas. Man ėmė skaudėti galvą. Vilkoksas įkišo į kišenę ranką ir ištraukė popieriaus lapą. Jis padavė jį Klaudijai Fišer.

— Ar žinote, — tarė Fišer, — kad panelė Rodžers yra turėjusi reikalų su policija?

Bandžiau nutaisyti abejingą veidą, bet į tai sureagavo netgi Kvadratas.

Fišer ėmė skaityti iš lapo.

— Vagiliavimas iš parduotuvių. Prostitucija. Pasisavinimas turint tikslą pasipelnyti.

Kvadratas paniekinamai prunkštelėjo.

— Mėgėjiški darbeliai.

— Ginkluotas apiplėšimas.

— Jau geriau, — linktelėjo Kvadratas. Jis pažiūrėjo į Fišer. — Bet už tai ji nebuvo nuteista, ar ne?

— Ne, nebuvo.

— Tai gal ji to nepadarė.

Fišer vėl susiraukė.

Aš prikandau apatinę lūpą.

— Pone Klainai?

— Negaliu jums padėti, — pasakiau.

— Negalite ar nepadėsite?

Tebekramčiau lūpą.

— Tai tik semantika.

— Tikriausiai jums tai tam tikras *déjà-vu*, pone Klainai.

— Ką tai, po galais, turėtų reikšti?

— Vėl bandote dangstyti. Iš pradžių savo brolį. Dabar savo meilužę.

— Eikit velniop, — pasakiau.

Kvadratas smerkiamai į mane pasižiūrėjo, aiškiai nusivylęs mano nevykusiu atkirčiu.

Fišer neatstojo.

— Jums derėtų gerai viską apmąstyti, — tarė ji.

— Kodėl?

— Atgarsis, — tęsė ji. — Pavyzdžiui: kaip manote, kaip sureaguotų Kavenent Hauso aukotojai, jei būtumėt areštuotas už, tarkim, pagalbą ir bendrininkavimą?

Kvadratas atsakė už mane.

— Žinote, kieno turėtumėt paklausti?

Klaudija Fišer suraukė nosį, tarsi jis būtų purvas, nukritęs nuo jos bato.

— Džo Pistiljo, — tarė Kvadratas. — Neabejoju, Džo žinotų.

Dabar jau Fišer ir Vilkoksas ėmė suptis ant kulnų.

— Turite mobilų? — paklausė Kvadratas. — Galime paklausti jo kad ir dabar.

Fišer pažiūrėjo į Vilkoksą, paskui į Kvadratą.

— Ar norite pasakyti, kad pažįstate direktoriaus pavaduotoją Džozefą Pistiljo?

— Paskambinkit jam, — tarė Kvadratas. Tada: — O, pala, jūs tikriausiai nežinote jo asmeninio numerio. — Kvadratas ištiesė ranką ir pakrutino pirštą. — Jei nieko prieš?

Ji padavė jam telefoną. Kvadratas surinko numerį ir prisikišo prie ausies ragelį. Tada atsilošė, nenukeldamas nuo stalo kojų; jei būtų dėvėjęs kaubojišką skrybėlę, būtų užsitraukęs ją ant akių ir nusnūdęs.

— Džo? Sveikas, žmogau, kaip gyvuoji?

— Kvadratas minutėlę klausėsi, tada nusikvatojo. Jis dar kurį laiką tauškė niekus, o aš stebėjau, kaip bala Fišer ir Vilkokso veidai. Paprastai būčiau pasimėgavęs tuo žaidimu, — dėl savo margos praeities ir dabartinio įžymybės statuso, Kvadratas visus lenkė išskirtinumu, — bet mano mintys vijo viena kitą.

Po kelių minučių Kvadratas ištiesė telefoną agentei Fišer.

— Džo nori su jumis pasikalbėti.

Fišer ir Vilkoksas išėjo į koridorių ir uždarė duris.

— Tik pamanyk, biče, federalai, — tarė Kvadratas, vėl iškeldamas nykščius, vis dar sužavėtas.

— Taip, jaučiuosi sujaudintas, — pasakiau.

— Įdomu, a? Kalbu apie Šeilos teistumus. Kas būtų galėjęs pamanyti?

Tik ne aš.

Kai Fišer ir Vilkoksas sugrįžo, jų veidai buvo atgavę normalią spalvą. Fišer padavė Kvadratui telefoną pernelyg mandagiai šypsodamasi.

Kvadratas prisidėjo jį prie ausies.

— Kas dar, Džo?

Kurį laiką jis klausėsi. Tada pasakė „gerai“ ir padėjo ragelį.

— Kas čia vyksta? — paklausiau.

— Kalbėjausi su Džo Pistiljo. Svarbiausiu FTB asmeniu Rytų pakrantėje.

— Ir?

— Jis nori matyti tave asmeniškai, — tarė Kvadratas. Bičiulis atrodė sunerimęs.

— Kas yra?

— Nemanau, kad mums patiks tai, ką jis turi pasakyti.

5

Direktoriaus pavaduotojas Džozefas Pistiljo norėjo matyti mane ne tik asmeniškai, bet ir vieną.

— Kaip suprantu, mirė jūsų motina, — tarė jis.

— Kaip jūs supratote?

— Atsiprašau?

— Skaitėte nekrologą laikraštyje? Draugas pasakė? Kaip supratote, kad ji mirė?

Mes pažiūrėjome vienas į kitą. Pistiljo buvo kresnas vyras, plikas, išskyrus trumpai pakirptas žilas sruogas, plačių pečių. Jo gumbuotos rankos gulėjo ant stalo.

— O gal, — tęsiau jausdamas, kaip sukyla senasis pyktis, — mus stebėjo jūsų agentas. Stebėjo ją. Ligoninėje. Jos mirties guolyje. Per laidotuves. Gal jums pašnabždėjo naujai pasamdyta slaugė, kuri buvo jūsų agentė? O gal agentas buvo limuzino vairuotojas, kuris pamiršo laidotuvių namų direktoriaus pavardę?

Nė vienas iš mūsų nenuleidome akių.

— Apgailestauju dėl netekties, — pasakė Pistiljo.

— Ačiū.

Jis atsilošė.

— Kodėl nenorite pasakyti, kur yra Šeila Rodžers?

— Kodėl nenorite pasakyti, kodėl jos ieškote?

— Kada matėte ją paskutinį kartą?

— Ar jūs vedęs, agente Pistiljo?

Jis nė nemirktelėjo.

— Dvidešimt šešerius metus. Turime tris vaikus.

— Mylite savo žmoną?

— Taip.

— Tai jei aš ateičiau pas jus ir imčiau reikalauti, grasinti, kad pasakytumėt kur ji, ką darytumėt?

Pistiljo lėtai linktelėjo.

— Jei jūs dirbtumėt Federaliniam tyrimų biurui, liepčiau jai bendradarbiauti.

— Ir viskas?

— Na, — jis kilstelėjo rodomąjį pirštą, — su viena sąlyga.

— Kokia?

— Jei ji nekalta. Jei ji nekalta, man nėra ko bijoti.

— Ir jums nebūtų įdomu, kodėl jos ieškoma?

— Įdomu? Žinoma. Pareikalaučiau pasakyti... — jis nutilo. — Leiskite užduoti hipotetinį klausimą.

Jis vėl nutilo. Aš laukiau.

— Žinau, kad manote, jog jūsų brolis negyvas.

Vėl tyla. Aš irgi tylėjau.

— Tačiau, tarkim, jūs sužinojote, kad jis gyvas ir slapstosi — negana to, sužinojote, kad jis nužudė Džiulę Miler. — Jis atsilošė. — Hipotetiškai, žinoma. Mes tik darome prielaidą.

— Tęskit, — pasakiau.

— Ką gi jūs darytumėt? Įduotumėt jį? Paliktumėt tvarkytis patį. Ar padėtumėt?

Vėl tyla.

— Jūs pasikvietėte mane ne tam, kad žaistume hipotetinius žaidimus.

— Ne, ne tam.

Ant dešiniojo stalo krašto stovėjo kompiuteris. Jis pasuko ekraną, kad aš galėčiau matyti. Tada paspaudė keletą klavišų. Ekrane pasirodė spalvotas vaizdas ir manyje kažkas susigniaužė.

Eilinis kambarys. Aukštas šviestuvas kambario kampe apverstas. Smėlio spalvos kilimas. Kavos staliukas guli ant šono. Netvarka. Tarytum po viesulo. Tačiau kambario vidury guli žmogus, o aplink jį — tamsi dėmė. Manyčiau, kraujas. Kraujas tamsus, nebe raudonas, net ne rudas, beveik juodas. Žmogus guli ant nugaros, netvarkingai išsiplaikstčiusiomis galūnėmis, tarsi būtų nukritęs iš didelio aukščio.

Žiūrėdamas į monitorių jaučiau Pistiljo akis, sekančias mano reakciją. Aš trumpai žvilgtelėjau į jį, tada vėl į ekraną.

Jis spustelėjo klavišą. Kruviną sceną pakeitė kita. Tas pats kambarys. Šviestuvo nebesimato. Kilimas tebėra kruvinas — tačiau dabar ant jo guli kitas kūnas, susirietęs it embrionas. Pirmasis vyras buvo su juodais marškinėliais ir juodomis kelnėmis. Šis vilki flanelinius marškinius ir mėlynus džinsus.

Pistiljo vėl spustelėjo klavišą. Pasirodė gerokai didesnė fotografija. Su abiem kūnais. Pirmasis kambario vidury. Antrasis arčiau prie durų. Mačiau tik vieną veidą — iš šio kampo jis neatrodė man pažįstamas — tačiau kito nesimatė visiškai.

Mane apėmė panika. Kenas, pagalvojau. Ar gali būti, kad vienas iš jų?..

Bet tada prisiminiau jų klausimus. Jie buvo ne apie Keną.

— Šios nuotraukos darytos Albukerkėje, Naujojoje Meksikoje, praeitą savaitgalį, — tarė Pistiljo.

Aš suraukiau kaktą.

— Nesuprantu.

— Nusikaltimo vieta buvo baisiai sujaukta, tačiau mums pavyko rasti plaukų ir pluošto. — Jis man nusišypsojo. — Nelabai išmanau mūsų darbo techninę pusę. Šiais laikais galima atlikti neįtikimiausius tyrimus. Tačiau kartais gelbsti klasikiniai metodai.

— Ar aš turėčiau suprasti, apie ką jūs kalbate?

— Kažkas pasistengė nuvalyti visus pirštų atspaudus, tačiau ekspertams pavyko keletą rasti — vieną aiškią porą, kuri nepriklauso nė vienai iš aukų. Mes patikrinome juos kompiuteryje ir šį rytą sulaukėme gerų žinių. — Jis palinko į priekį; šypsena buvo dingusi. — Norite spėti?

Aš pamačiau Šeilą, savo gražiąją Šeilą, žiūrinčią pro langą.

Atleisk, Vilai.

— Jie priklauso jūsų merginai, pone Klainai. Tai pačiai, kuri praeityje buvo teista. Tai pačiai, kurios staiga niekur negalime rasti.

6

Elizabetas, Naujasis Džersis

Jie jau buvo netoli kapinių.

Filipas Makgeinas sėdėjo rankų darbo mersedesų klasės limuzine — pailgintame modelyje su šarvuotais šonais ir neperšaunamais veidrodiniais stiklais, kainavusiame keturis šimtus tūkstančių — ir stebeilijosi į pro šalį lekiančius greitojo maisto restoranus, neskoningas parduotuves ir senamadiškus prekybos centrus. Jo dešinėje rankoje buvo stiklas viskio su soda iš limuzino baro. Jis pažiūrėjo į gintarinį skystį. Nejuda. Tai jį nustebino.

— Viskas gerai, pone Makgeinai?

Makgeinas atsigręžė į savo kompanioną. Fredas Taneris buvo milžiniškas, maždaug miesto namo dydžio ir tvirtumo. Jo rankos priminė kanalizacijos šulinių dangčius, o pirštai — storas dešreles. Žvilgsnis spinduliavo visišką pasitikėjimą savimi. Senosios mokyklos auklėtinis Taneris tebedėvėjo savo šelako juodumo kostiumą ir ant mažylio piršto mūvėjo į akis krintantį žiedą. Taneris niekuomet nesiskirdavo su tuo žiedu, akį rėžiančiu didžiuliu aukso gabalu, ir kalbėdamas nuolatos žaisdavo ir jį sukiodavo.

— Taip, — pamelavo Makgeinas.

Limuzinas išsuko iš 22-ojo kelio prie Parkerio aveniu. Taneris nesiliovė čiupinėjęs savo žiedą. Jis buvo penkiasdešimties, dešimčia su puse metų vyresnis už savo bosą. Vyro veidas priminė vėjo nugairintą atšiaurią lygumą. Labai trumpi plaukai buvo rūpestingai sušukuoti. Makgeinas žinojo, jog Taneris puikiai išmano savo darbą — tam negailestingam, disciplinuotam ir mirtinai pavojingam kalės vaikui pasigailėjimas buvo tokia pat neaiški sąvoka kaip ir fengšui. Taneris mokėjo naudotis tiek savo didžiulėmis letenomis, tiek įvairiais šaunamaisiais ginklais. Jam ne kartą buvo tekę susiremti su žiauriausiais iš žiauriausių, tačiau jis visuomet nugalėdavo.

Tačiau šį kartą reikalas visiškai kitoks.

— Tai kas tas tipas? — paklausė Taneris.

Makgeinas papurtė galvą. Jo paties kostiumą rankomis siuvo Džozefas Abudas. Jis nuomojosi tris aukštus Manhatano žemutinės dalies vakarų pusėje. Kitoje eroje Makgeiną tikriausiai būtų vadinę *consigliore* arba *capo*. Bet tada buvo tada, o dabar yra dabar. Jau praėjo tos dienos (seniai praėjo, kad ir ką kurtų Holivudas), kai pasitarimai vykdavo slaptuose kambarėliuose ir visi mūvėjo veliūrines treningo kelnes — nors Taneris neabejotinai ilgisi tų dienų. Dabar visi turi biurus, sekretores ir kompiuterių parengtus algalapius. Visi moka mokesčius. Visi turi legalių verslų.

Tačiau jie niekuo ne geresni.

— Ir kodėl mes čia važiuojame? — tęsė Taneris. — Jis turėtų atvažiuoti pas jus, ne?

Makgeinas neatsiliepė. Taneris nesuprastų.

Jei Vaiduoklis nori susitikti, susitikti važiuoji tu.

Nesvarbu, kur būtum. Atsisakymas reikštų, kad Vaiduoklis atvažiuotų pas tave. Makgeinas turėjo gerą apsaugą. Turėjo gerų žmonių. Tačiau Vaiduoklis buvo geresnis. Jis turėjo kantrybės. Jis stebėtų tave. Lauktų progos. O tada susirastų. Vieną. Makgeinas tai žinojo.

Ne, geriau užbaigti viską taip. Geriau nuvažiuoti pas jį.

Likus kvartalui iki kapinių, limuzinas sustojo.

— Tu supranti, ko aš noriu, — pasakė Makgeinas.

— Mano žmogus jau vietoje. Viskuo pasirūpinta.

— Nežudyk jo, kol neduosiu ženklo.

— Taip, gerai. Mes jau kalbėjome apie tai.

— Nenuvertink jo.

Taneris paėmė už durelių rankenėlės. Ant jo žiedo suspindo saulės spindulys.

— Neįsižeiskite, pone Makgeinai, bet jis tik žmogus, ar ne? Kraujuoja kaip ir mes visi?

Makgeinas nebuvo toks tikras.

Taneris, turint galvoje jo povyzą, išlipo gana grakščiai. Makgeinas atsilošė ir užsivertė viskį. Jis vienas galingiausių žmonių Niujorke. Tokias aukštumas pasiekia tik gudrūs ir negailestingi niekšai. Jei parodysi silpnumą — tu lavonas. Ištiši — mirsi. Viskas paprasta.

Svarbiausia — nesitraukti.

Makgeinas visa tai žinojo, — žinojo taip gerai kaip visi kiti, — tačiau šią akimirką jam labiausiai norėjosi bėgti. Susikrauti daiktus ir tiesiog dingti.

Kaip padarė jo senas draugas Kenas.

Makgeinas pažiūrėjo į vairuotojo akis veidrodėlyje. Jis giliai įkvėpė ir linktelėjo. Automobilis pajudėjo. Jie pasuko kairėn ir pravažiavo pro Velingtono kapinių vartus. Po ratais sutraškėjo akmenukai. Makgeinas liepė vairuotojui sustoti. Vairuotojas pakluso. Makgeinas išlipo ir priėjo prie automobilio priekio.

— Paskambinsiu, kai tavęs prireiks.

Vairuotojas linktelėjo ir nuvažiavo.

Makgeinas liko vienas.

Jis pasitaisė apykaklę. Nužvelgė kapines. Jokio judėjimo. Įdomu, kur pasislėpė Taneris su savo žmogumi. Veikiausiai arčiau susitikimo vietos. Medyje arba už krūmo. Jei jie elgsis tinkamai, Makgeinas jų nė nepamatys.

Dangus buvo giedras. Vėjas plakė jį it giltinės dalgis. Jis įtraukė pečius. Automobilių garsai nuo 22-ojo kelio liejosi per garso užtva-

ras ir mirusiųjų serenadas. Tykiame ore tvyrojo kažko šviežiai kepto kvapas ir Makgeinas kažkodėl pagalvojo apie kremavimą.

Nesimato nė vieno.

Makgeinas susirado taką ir patraukė į rytus. Praeinant pro paminklinius akmenis ir lentas, jo akys nesąmoningai tikrino gimimo ir mirties datas. Jis skaičiavo metus ir galvojo, kokia lemtis ištiko jaunus. Sudvejojo pamatęs pažįstamą vardą. Danielis Skineris. Mirė trylikos. Antkapyje buvo išraižytas besišypsantis angelas. Makgeinas tyliai susijuokė. Skineris, užkietėjęs chuliganas, nuolat kankino vieną ketvirtoką. Bet tą dieną — gegužės 11-ą, pasak antkapio — tasai gana išskirtinis ketvirtokas atsinešė savigynai virtuvinį peilį. Jo pirmas ir vienintelis dūris persmeigė Skinerio širdį.

Viso, Angele.

Makgeinas pamėgino atsikratyti įkyraus jausmo.

Ar viskas tada ir prasidėjo?

Jis nuėjo tolyn. Kiek paėjėjęs, pasuko kairėn ir sulėtino žingsnį. Jau netoli. Jis apsižvalgė. Vis dar jokio judėjimo. Čia, gilumoje, buvo tyliau — ramu ir žalia. Nors vietiniams gyventojams turbūt tai nerūpi. Jis neryžtingai pamindžikavo, tada vėl pasuko kairėn ir nuėjo taku, kol pasiekė reikiamą kapą.

Makgeinas sustojo. Jis perskaitė vardą ir datą. Mintys nuklydo į praeitį. Pasvarstęs, ką jaučia, suvokė, jog beveik nieko. Daugiau nebesivargino žvalgytis. Vaiduoklis kažkur čia. Jis jį jaučia.

— Reikėjo atnešti gėlių, Filipai.

Išgirdus tylų, šilkinį, vos girdimai šveplą balsą, jo kraujas sustingo. Makgeinas pamažu atsisuko. Džonas Aselta prisiartino su gėlėmis rankoje. Makgeinas atsitraukė. Jo ir Aseltos akys susitiko, ir Makgeinas pajuto, kaip sąstingio gniaužtai surakino jam krūtinę.

— Praėjo daug laiko, — tarė Vaiduoklis.

Aselta, žmogus, kurį Makgeinas pažinojo kaip Vaiduoklį, priėjo prie antkapio. Makgeinas stovėjo nejudėdamas. Vaiduokliui priėjus, temperatūra, rodės, nukrito dešimčia laipsnių.

Makgeinas užgniaužė kvėpavimą.

Vaiduoklis priklaupė ir švelniai padėjo gėles ant žemės. Kurį laiką jis klūpojo užsimerkęs. Tada atsistojo, ištiesė ilgus ir plonus tarsi pianisto pirštus ir gana intymiai paglostė akmenį.

Makgeinas stengėsi nežiūrėti.

Vaiduoklio oda buvo tarsi katarakta, pilkšva ir glebi. Jo beveik dailų veidą vagojo mėlynos venos, tarytum išdažyti ašarų latakai. Akys buvo skaidrios, beveik bespalvės. Galva, per didelė siauriems pečiams, atrodė kaip elektros lemputė. Kaukolės šonai šviežiai nuskusti, o vidury stirksantys purvo rudumo plaukai krito į šalis kaip fontanas. Jo bruožuose buvo kažkas trapaus, netgi moteriško — košmariška Drezdeno lėlės versija.

Makgeinas žengė dar vieną žingsnį atgal.

Kartais sutinki žmogų ir jo vidinis gerumas apgaubia tave beveik akinama šviesa. O kartais sutinki visiškai priešingą žmogų, kurio buvimas uždusina tave stipriu puvėsių ir kraujo tvaiku.

— Ko tu nori? — paklausė Makgeinas.

Vaiduoklis panarino galvą.

— Ar esi girdėjęs posakį, kad apkasuose ateistų nebūna?

— Taip.

— Žinai, tai melas, — tarė Vaiduoklis. — Tiesa visai kitokia. Kai esi apkasuose, kai stoji akis į akį su mirtimi — tada ir sužinai, kad Dievo nėra. Todėl ir kauniesi, kad išgyventum, kad spėtum dar kartą įkvėpti. Todėl šauki ir kvietiesi įvairiausias esybes, nes nenori mirti. Nes giliai širdyje žinai, kad mirtis — tai žaidimo pabaiga. Nėra jokio pomirtinio gyvenimo. Jokio rojaus. Jokio Dievo. Nieko nėra.

Vaiduoklis pakėlė galvą. Makgeinas stovėjo nekrutėdamas.

— Pasiilgau tavęs, Filipai.

— Ko tu nori, Džonai?

— Manau, tu žinai.

Makgeinas žinojo, bet neatsakė.

— Kaip suprantu, — tęsė Vaiduoklis, — atsidūrei gana keblioje padėtyje.

— Ką tu girdėjai?

— Tik gandus. — Vaiduoklis nusišypsojo. Jo lūpos buvo plonos it skustuvas ir Makgeinas vos susitvardė nepradėjęs šaukti. — Todėl ir grįžau.

— Tai mano problema.

— Jei tik tai būtų tiesa, Filipai.

— Ko tu nori, Džonai?

— Tiedu vyrai, kuriuos pasiuntei į Naująją Meksiką. Jie susimovė, tiesa?

— Taip.

— Aš nesusimausiu, — sušnabždėjo Vaiduoklis.

— Vis tiek nesuprantu, ko tu nori.

— Tu juk sutinki, ar ne, kad ir aš esu suinteresuotas šiuo reikalu?

Vaiduoklis laukė. Pagaliau Makgeinas linktelėjo.

— Ko gero, taip.

— Tu turi šaltinių, Filipai. Prieini prie informacijos, kuri neprieinama man. — Vaiduoklis pažiūrėjo į antkapį, ir akimirką Makgeinui pasirodė, kad jis pamatė jame beveik kažką žmogiško. — Tu tikras, kad jis sugrįžo?

— Beveik neabejoju, — tarė Makgeinas.

— Turiu žmogų FTB. Tie vyrai, kuriuos mes pasiuntėme į Albukerkę, turėjo tai patvirtinti.

— Jie neįvertino savo priešo.

— Akivaizdu.

— Ar žinai, kur jis pabėgo?

— Aiškinamės.

— Bet nelabai stengiatės.

Makgeinas nutylėjo.

— Tau būtų geriau, jei jis vėl dingtų. Aš teisus?

— Taip būtų paprasčiau.

Vaiduoklis papurtė galvą.

— Ne šį kartą.

Stojo tyla.

— Kas galėtų žinoti, kur jis? — paklausė Vaiduoklis.

— Galbūt jo brolis. FTB prieš valandą išsikvietė Vilą. Apklausai.

Vaiduoklis sukluso. Jis kilstelėjo galvą.

— Kokiai apklausai?

— Mes dar nežinome.

— Tuomet, — tyliai ištarė Vaiduoklis, — aš nuo to ir pradėsiu.

Makgeinas prisivertęs linktelėjo. Ir tada Vaiduoklis prisiartino prie jo. Ištiesė ranką. Makgeinas sudrebėjo, negalėdamas pajudėti.

— Bijai paspausti senam draugui ranką, Filipai?

Jis bijojo. Vaiduoklis priėjo dar arčiau. Makgeinas vos galėjo prakvėpuoti. Galvoje šmėstelėjo mintis, ar nedavus ženklo Taneriui.

Viena kulka. Viena kulka tai užbaigtų.

— Paspausk man ranką, Filipai.

Tai buvo įsakymas ir Makgeinas pakluso. Beveik prieš jo valią ranka atsiplėšė nuo šono ir lėtai išsitiesė. Jis žinojo, kad Vaiduoklis žudikas. Yra nužudęs daugybę žmonių. Be vargo. Jis buvo Mirtis. Ne tik žudikas. Bet pati Mirtis — atrodė, kad vien Vaiduoklio prisilietimas galėjo pradurti tavo odą, užkrėsti tavo kraują, pasiųsti nuodus, kurie pervertų tavo širdį kaip tas virtuvinis peilis, kurį Vaiduoklis panaudojo prieš daugelį metų.

Makgeinas nukreipė akis į šoną.

Vaiduoklis akimirksniu prisišliejo prie Makgeino ir suspaudė jo ranką savojoje. Makgeinas užgniaužė riksmą. Jis pamėgino ištraukti ranką iš lipnių spąstų. Vaiduoklis nepaleido.

Tada Makgeinas pajuto, kaip kažkas šaltas ir aštrus spaudžiasi jam į delną.

Vaiduoklis dar stipriau suspaudė plaštaką. Makgeinas aiktelėjo iš skausmo. Kad ir ką Vaiduoklis turėjo savo rankoje, tas daiktas smeigė kaip durklas. Gniaužtai sustiprėjo. Makgeinas suklupo ant vieno kelio.

Vaiduoklis palaukė, kol Makgeinas pakėlė galvą. Vyrų akys susitiko ir Makgeinas neabejojo, kad jo plaučiai tuoj plyš, kad jo organai tiesiog nustos veikę vienas po kito. Vaiduoklis atleido gniaužtus. Jis

įkišo tą aštrų daiktą Makgeinui į ranką ir užlenkė pirštus. Tada pagaliau jį paleido ir atsitraukė.

— Kelionė atgal gali būti labai vieniša, Filipai.

Makgeinas šiaip ne taip prakalbo.

— Ką, velniai rautų, tai turėtų reikšti?

Bet Vaiduoklis jau buvo nusisukęs ir ėjo tolyn. Makgeinas pažiūrėjo į savo kumštį ir jį atgniaužė.

Jo rankoje suspindo Tanerio auksinis žiedas.

7

Po susitikimo su direktoriaus pavaduotoju Pistiljo, mudu su Kvadratu sušokome į furgoną.

— Į tavo butą? — paklausė jis.

Linktelėjau.

— Pasakok, — paragino.

Aš atpasakojau savo pokalbį su Pistiljo.

Kvadratas papurtė galvą.

— Albukerkė. Nekenčiu tos vietos. Esi ten buvęs?

— Ne.

— Esi pietvakariuose, tačiau viskas atrodo netikra. Tarsi visas miestas tebūtų Disnėjaus kopija.

— Pasistengsiu tai prisiminti, Kvadratai, ačiū.

— Tai kada Šeila išvyko?

— Nežinau.

— Galvok. Kur buvai praeitą savaitgalį?

— Pas savo tėvus.

— O Šeila?

— Ji turėjo būti mieste.

— Skambinai jai?

Aš pagalvojau.

— Ne, ji skambino man.

— Iš kokio numerio?

— Numeris buvo užblokuotas.

— Ar kas nors gali patvirtinti, kad ji buvo mieste?

— Nemanau.

— Vadinasi, ji galėjo būti Albukerkėje, — pasakė Kvadratas.

Kurį laiką svarsčiau.

— Visa tai galima paaiškinti ir kitaip, — pasakiau.

— Pavyzdžiui?

— Tie pirštų atspaudai gali būti seni.

Kvadratas susiraukė ir įsmeigė akis į kelią.

— Gali būti, — tęsiau, — kad ji buvo Albukerkėje praeitą mėnesį ar, po galais, praeitais metais. Kiek laiko išsilaiko pirštų antspaudai?

— Kurį laiką, manyčiau.

— Gal taip ir buvo, — pasakiau. — Arba gal jos atspaudai buvo, tarkim, ant kokio nors baldo — pavyzdžiui, kėdės — ir ta kėdė galbūt buvo pabuvojusi Niujorke, o paskui iškeliavo į Naująją Meksiką.

Kvadratas pasitaisė akinius.

— Per toli užgriebei.

— Bet įmanoma.

— Taip, kurgi ne. O gal kas nors pasiskolino jos pirštus. Na, žinai. Nusivežė juos savaitgaliui į Albukerkę.

Mums kelią užkirto taksi automobilis. Skubiai pasukome į dešinę ir vos neužkliudėme grupės žmonių, stovinčių per tris pėdas nuo šaligatvio krašto. Manhataniečiai visuomet taip daro. Niekas nestovi ant šaligatvio ir nelaukia, kol užsidegs žalia. Jie išeina į važiuojamąją dalį rizikuodami savo gyvybėmis, kad turėtų įsivaizduojamą pranašumą prieš kitus.

— Tu juk pažįsti Šeilą, — pasakiau.

— Taip.

Buvo sunku prisiversti ištarti tuos žodžius, bet pagaliau išspaudžiau:

— Negi tikrai manai, kad ji gali būti žudikė?

Minutėlę Kvadratai tylėjo. Užsidegė raudona. Jis sustojo ir pažiūrėjo į mane.

— Ir vėl girdžiu tą pačią giesmę, kaip ir apie tavo brolį.

— Aš tik sakau, Kvadratai, kad gali būti kitų galimybių.

— O aš sakau, Vilai, kad tavo smegenys susitraukė.

— Ką nori pasakyti?

— Dėl Dievo meilės, kėdė? Ar tu kalbi rimtai? Praeitą naktį Šeila verkė ir atsiprašė tavęs, o rytą — taukšt — jos nebėra. Dabar federalai sako, kad jos pirštų atspaudai rasti nužudymo vietoje. O tu ką sakai? Tauški apie sumautas kėdes ir senus pirštų atspaudus.

— Tai dar nereiškia, kad ji ką nors nužudė.

— Tai reiškia, — ištarė Kvadratas, — kad ji įsivėlusi.

Susimąsčiau. Atsilošiau, žiūrėjau pro langą, bet nieko nemačiau.

— Turi minčių, Kvadratai?

— Nė vienos.

Mes vėl pajudėjome.

— Aš ją myliu, tu žinai.

— Žinau, — atsiliepė Kvadratas.

— Geriausiu atveju ji man melavo.

Jis gūžtelėjo.

— Būna ir blogiau.

Aš vėl susimąsčiau. Prisiminiau mūsų pirmą tikrą naktį kartu. Mes gulėjome lovoje, Šeila buvo padėjusi galvą man ant krūtinės ir mane apkabinusi. Mus gaubė toks pasitenkinimas, toks ramybės pojūtis, kad pasaulis atrodė tobulas. Mes tiesiog gulėjome. Jau neprisimenu kiek laiko. „Praeities nėra“, — tyliai ištarė ji, greičiau sau. Aš paklausiau, ką tai reiškia. Ji laikė galvą man ant krūtinės, kad nereikėtų žiūrėti į akis. Ir daugiau nieko nepasakė.

— Turiu ją surasti, — pasakiau.

— Taip, žinau.

— Nori padėti?

Kvadratas truktelėjo pečiais.

— Be manęs tu nieko nepasieksi.

— Taip, — pasakiau. — Tai nuo ko turėtume pradėti?

— Pasak senos patarlės, — tarė Kvadratas, — prieš einant į priekį, reikia atsigręžti atgal.

— Tu ką tik ją sugalvojai?

— Aha.

— Tačiau tame yra logikos.

— Vilai?

— A?

— Nekalbu apie tai, kas akivaizdu, bet jei mes atsigręšime atgal, tau gali nepatikti ką pamatysime.

— Beveik neabejoju, — pritariau.

Kvadratas išleido mane prie namų, o pats nuvažiavo atgal į Kavenent Hausą. Aš įėjau į butą ir nusviedžiau ant stalo raktus. Būčiau pašaukęs Šeilą vardu, — tiesiog norėdamas įsitikinti, kad ji negrįžo — tačiau butas atrodė toks tuščias, toks negyvas, kad nė nesivarginau. Vieta, kurią pastaruosius ketverius metus vadinau namais, dabar atrodė kitokia, svetima. Netgi oras buvo troškus, tarsi butas būtų ilgai stovėjęs tuščias.

Tai kas toliau?

Tikriausiai reikia apieškoti namus. Ieškoti kokių nors užuominų, kabliukų, kad ir ką tai reikštų. Bet tik dabar man šovė į galvą, koks spartietiškas buvo Šeilos gyvenimo būdas. Jai patiko paprastumas, netgi, atrodytų, kasdieniškas paprastumas, ir ji mokė taip gyventi mane. Ji turėjo labai mažai daiktų. Kai atsikraustė, atsinešė tik vieną lagaminą. Ji nebuvo neturtinga, — buvau matęs jos banko ataskaitas, ir ji mokėjo daugiau nei tik savąją nuomos dalį už šį butą, — tačiau buvo viena iš tų žmonių, kurie laikosi nuostatos, kad „daiktai valdo tave, o ne atvirkščiai“. Dabar ėmiau galvoti, kad daiktai ne tiek valdo tave, kiek pririša prie vietos, užaugina šaknis.

Mano XXL dydžio marškinėliai su Amhersto koledžo logotipu

gulėjo ant kėdės miegamajame. Paėmiau juos, ir krūtinę suspaudė skausmas. Praeitą rudenį buvome nuvažiavę į mano mokyklos susitikimą. Netoli Amhersto koledžo yra kalva, status šlaitas, kuris prasideda tipiškose Naujosios Anglijos aukštumose ir leidžiasi į lygumą, užsibaigiančią sporto aikštynais. Dauguma studentų, pagauti kūrybingumo priepuolio, vadino šią kalvą „Kalva".

Vieną vėlų vakarą mudu su Šeila vaikštinėjome po koledžo teritoriją susikibę už rankų. Gulėjome ant minkštos Kalvos žolės, žiūrėjome į dangų ir ilgai kalbėjomės. Prisimenu, tada galvojau, kad dar niekada nebuvau patyręs tokio ramybės, tylumos, jaukumo ir, taip, džiaugsmo pojūčio. Mums tebegulint ant nugarų, Šeila uždėjo man ant pilvo delną ir neatitraukdama akių nuo žvaigždžių pakišo po mano kelnių juosmeniu ranką. Aš šiek tiek pasisukau į ją ir pažiūrėjau jai į veidą. Kai jos pirštai apčiuopė, chm, aukso gyslą, pastebėjau jos šelmišką šypseną.

— Bandau prisiminti senas koledžo dienas, — pasakė ji.

Taip, galbūt aš buvau sužadintas ir apie nieką daugiau negalėjau galvoti, tačiau būtent tą akimirką, ant tos kalvos, savo kelnėse jausdamas jos ranką, aš pirmą kartą suvokiau, iš tikrųjų suvokiau su beveik antgamtišku tikrumu, kad ji yra ta vienintelė, kad mes visuomet būsime kartu, kad tas pirmosios meilės šešėlis, mano vienintelės meilės iki Šeilos, kuris persekiojo ir ginė šalin kitas meiles, pagaliau išsisklaidė.

Žvelgiau į marškinėlius, ir akimirką pasirodė, kad vėl užuodžiu sausmedžių ir žolės kvapą. Prisispaudžiau juos prie savęs ir nežinia kelintą kartą nuo mūsų pokalbio su Pistiljo pagalvojau: ar visa tai buvo melas?

Ne.

To neįmanoma suvaidinti. Kvadratas galbūt teisus dėl žmonių gebėjimo smurtauti. Bet tokio ryšio kaip mūsų neįmanoma suklastoti.

Laiškelis tebegulėjo ant stalo.

Visada tave mylėsiu.
Š

Turėjau tuo tikėti. Dėl Šeilos. Jos praeitis buvo jos praeitis. Neturėjau į ją teisės. Kad ir kas atsitiko, Šeila veikiausiai turėjo savų priežasčių. Ji mylėjo mane. Aš tai žinojau. Dabar mano tikslas buvo ją surasti, kažkaip... nežinau... susigrąžinti.

Aš ja neabejočiau.

Patikrinau stalčius. Šeila turėjo vieną sąskaitą banke ir vieną kreditinę kortelę — bent kiek aš žinojau. Tačiau neradau nieko — jokių senų ataskaitų, čekių, asmeninių sąskaitų, nieko. Tikriausiai ji viską išmetė.

Kompiuterio ekrano užsklanda, tos visų mėgstamos šokančios linijos, dingo, kai pajudinau pelę. Užsiregistravau Šeilos vardu ir patikrinau jos pašto dėžutę. Nieko. Nė vieno laiško. Keista. Šeila nedažnai naudojosi internetu, — tiesą sakant, labai retai, — bet kad nebūtų nė vieno seno laiško?

Patikrinau jos laikmenas. Irgi tuščia. Peržvelgiau interneto tinklalapių istoriją. Ir vėl nieko. *Nada.*

Atsilošiau ir įsistebeilijau į ekraną. Staiga man kilo mintis. Kurį laiką svarsčiau, ar tai nebūtų išdavystė. Nesvarbu. Kvadratas buvo teisus sakydamas, kad prieš žengiant į priekį reikia atsigręžti atgal. Ir jis buvo teisus, jog man gali nepatikti tai, ką pamatysiu.

Susiradau internete didžiausią telefonų knygą. Į pavardės langelį įspausdinau Rodžers. Aidaho valstija. Meisono miestas. Žinojau tai, nes buvau matęs formą, kurią ji užpildė atėjusi dirbti savanore į Kavenent Hausą.

Radau tik vieną įrašą. Nusirašiau telefono numerį ant lapelio. Taip, aš ketinau paskambinti Šeilos tėvams. Jei jau grįžti į praeitį, tai iki galo.

Nespėjus pakelti ragelio, suskambo telefonas. Skambino mano sesuo, Melisa.

— Kur tu?

Nežinojau, kaip jai pasakyti, todėl numykiau:

— Turiu šiokių tokių reikalų.

— Vilai, — tarė ji vyresniosios sesers tonu, — mes čia gedime mūsų motinos.

Užsimerkiau.

— Tėtis teiraujasi, kur esi. Turi atvažiuoti.

Apsižvalgiau po troškų, svetimą butą. Niekas čia manęs nelaiko. Ir pagalvojau apie nuotrauką savo kišenėje — su mano broliu kalnuose.

— Netrukus būsiu, — pasakiau.

Melisa pasitiko mane prie durų.

— Kur Šeila? — paklausė ji.

Sumurmėjau kažką apie kitus planus ir nėriau į vidų.

Šiandien turėjome vieną tikrą svečią, ne šeimos narį — seną tėvo draugą Lu Farlį. Jie buvo nesimatę tikriausiai kokią dešimtį metų. Lu Farlis ir mano tėvas su pasimėgavimu skėlė istorijas iš gilios praeities. Apie senąją mažojo beisbolo komandą — ir aš miglotai prisiminiau savo tėvą, sėdintį su kaštono spalvos stora poliesterio uniforma, ant kurios priekio buvo išpieštas didžiulis komandos logotipas. Iš naujo išgirdau jo batų brūžavimą kieme, pajutau jo sunkią ranką ant savo peties. Viskas buvo taip seniai. Mano tėvas ir Lu Farlis juokėsi. Jau seniai nebuvau girdėjęs tėvo taip juokiantis. Jo akys buvo drėgnos ir tolimos. Mano motina kartais irgi eidavo žiūrėti žaidynių. Akyse stojo tribūnos ir ji, sėdinti su berankove suknele ir gražiai įdegusiomis rankomis.

Dirstelėjau pro langą, vis dar tikėdamasis, kad Šeila gali pasirodyti, kad visa tai tebuvo tik didelis nesusipratimas. Dalis manęs — didelė dalis manęs — buvo apmirusi. Motinos mirtis buvo neišvengiama, — Saulutės vėžys, kaip dažnai tokiais atvejais, buvo lėtas, tačiau nenukrypstamas mirties žygis su staigiu nėrimu pabaigoje, — tačiau man vis dar buvo sunku susitaikyti su tuo, kas vyko.

Šeila.

Kartą jau buvau mylėjęs ir netekęs. Kai kalbame apie širdies reikalus, turiu prisipažinti, kad esu pasenusio mąstymo. Aš tikiu, jog egzistuoja sielos draugas. Mes visi išgyvename tą pirmąją meilę. Kai manoji mane paliko, širdyje atsivėrė tuštuma. Ilgą laiką galvojau, kad niekada neatsigausiu. Tam buvo priežasčių. Visų pirma, mūsų istorija liko nebaigta. Bet nesvarbu. Po to, kai ji mane metė — štai ką ji padarė — buvau įsitikinęs, jog esu pasmerktas tenkintis... prastesne... arba amžiams likti vienišas.

Ir tada sutikau Šeilą.

Prisimenu, kaip ji įsmeigė į mane savo žalias akis. Kokie šilkiniai atrodė jos raudoni plaukai. Ta pirminė fizinė trauka — o ji buvo nenugalima, viską apimanti — persimetė ir užpildė visus mano esybės kampelius. Negalėjau liautis apie ją galvojęs. Mano paširdžiuose plazdeno drugeliai. Kai pirmą kartą pamačiau tą veidą, širdis šoktelėjo ir apsivertė. Būdavo, sėdžiu furgone su Kvadratu ir staiga pajuntu kumštelėjimą į petį, nes mano mintys nuklydusios toli, į Šeilos žemę, kaip juokaudavo Kvadratas, o veide likusi tik kvaila šypsena. Aš skrajojau. Mes susiglausdavome ir per vaizdo magnetofoną žiūrėdavome senus filmus, glostydami ir erzindami vienas kitą, stebėdami, ar ilgai išsilaikysime tramdydami savo susijaudinimą, kol — na, tam vaizdo magnetofonai ir turi pauzės funkciją.

Mudu laikėmės už rankų. Eidavome į ilgus pasivaikščiojimus. Sėdėdavome parke ir šnabždėdavome vienas kitam kandžias pastabas apie praeivius. Vakarėliuose man patikdavo stovėti kitame kambario gale ir žiūrėti į ją iš tolo, stebėti, kaip ji juda, kalbasi su kitais, o tada, kai mūsų akys susitikdavo, pajusdavau virpulį sugavęs jos gudrų žvilgsnį ar geidulingą šypsnį.

Kartą Šeila paprašė užpildyti kažkokį kvailą klausimyną, kurį ji rado žurnale. Vienas iš klausimų buvo: kokia yra didžiausia jūsų mylimosios silpnybė? Pagalvojau ir parašiau: „Dažnai pamiršta savo skėtį restoranuose." Šeilai tai patiko, tačiau jai buvo negana. Tada

priminiau jai, kad ji klausosi vaikinų grupių ir senų ABBA įrašų. Ji iškilmingai linktelėjo ir pažadėjo pamėginsianti pasikeisti.

Mudu kalbėdavomės apie viską, išskyrus praeitį. Aš dažnai susiduriu su tuo savo darbe. Todėl nelabai kreipiau į tai dėmesį. Dabar man kyla klausimų, bet tuomet — nežinau — dėl to ji atrodė dar paslaptingesnė. Negana to, — dar kartą prašau man atleisti, — man atrodė, kad iki mūsų nebuvo jokio gyvenimo. Jokios meilės, jokių partnerių, jokios praeities — viskas gimė tą dieną, kai mudu susitikome.

Taip, žinau.

Melisa sėdėjo šalia tėvo. Mačiau jų abiejų profilius. Panašumas buvo didžiulis. Aš panašus į motiną. Melisos vyras, Ralfas, sukinėjosi aplink stalą. Jis buvo vidutinės grandies vadybininkas, vyrukas su trumparankoviais marškiniais ant marškinėlių, savas bičas su tvirtu rankos paspaudimu, nublizgintais batais, sulaižytais plaukais ir riboto proto. Jis niekada neatsipalaiduodavo — nesakau, kad būdavo įsitempęs, tačiau jausdavosi gerai tik tuomet, kai viskas būdavo tinkamose vietose.

Aš neturiu nieko bendra su Ralfu, bet, jei atvirai, jo gerai nepažįstu. Jie gyvena Sietle ir beveik niekuomet neatvažiuoja. Vis dėlto negaliu neprisiminti, kokia pašėlusi buvo Melisa paauglystėje, kaip paslapčia išsėlindavo susitikti su vietiniu blogiuku Džimiu Makarčiu. Kaip tuomet spindėdavo jos akys. Kokia spontaniška, netgi nepadoriai linksma ji buvo. Nežinau, kas atsitiko, kas ją pakeitė, kas ją taip išgąsdino. Žmonės sako, kad ji tiesiog subrendo. Nemanau, kad viskas taip paprasta. Manau, yra kažkas daugiau.

Melisa — mes visuomet vadinome ją Mel — davė man ženklą akimis. Mudu išėjome į terasą. Aš įkišau ranką į kišenę ir pačiupinėjau Keno nuotrauką.

— Rytoj rytą mes su Ralfu išvažiuojame, — pasakė ji.

— Greitai, — tarstelėjau.

— Ką tai turėtų reikšti?

Aš papurčiau galvą.

— Mes turime vaikų. Ralfui reikia į darbą.

— Taip, — pasakiau. — Malonu, kad iš viso pasirodėte.

Ji išplėtė akis.

— Kaip gali taip kalbėti.

Nutilau. Atsigręžiau kambario pusėn. Ralfas sėdėjo su tėčiu ir Lu Farliu, rydamas kažkokį ypatingai teplų patiekalą; jo lūpų kamputyje buvo įstrigęs gabalėlis daržovių salotų su majonezu. Norėjau atsiprašyti Melisos. Bet negalėjau. Mel buvo vyriausia iš mūsų, trejais metais vyresnė už Keną, penkeriais už mane. Kai buvo rasta nužudyta Džiulė, ji pabėgo. Tik taip galiu tai pavadinti. Išvažiavo su vyru ir kūdikiu į kitą šalies pusę. Dažniausiai aš ją suprantu, tačiau vis dar jaučiu pyktį dėl to, ką suvokiau kaip pabėgimą.

Vėl pagalvojau apie Keno nuotrauką kišenėje ir staiga apsisprendžiau.

— Noriu tau kai ką parodyti.

Man pasirodė, kad Melisa susitraukė, tarsi ruoštųsi smūgiui, bet gal tai buvo tik mano vaizduotė. Jos plaukai buvo kaip tikros namų šeimininkės, nubalinti ir subanguoti iki pečių — tikriausiai tokie patiko Ralfui. Mano nuomone, jie jai visiškai netiko, netiko jos charakteriui.

Mes pasitraukėme tolėliau, arčiau garažo durų. Aš atsigręžiau. Tėvas tebesėdėjo su Ralfu ir Lu Farliu.

Atidariau duris. Mel keistai žvilgtelėjo į mane, tačiau nusekė iš paskos. Sustojome ant šaltų cementinių garažo grindų. Patalpa atrodė taip, tarsi niekas niekada nebūtų girdėjęs apie priešgaisrinius reikalavimus. Surūdijusios dažų skardinės, apipelijusios kartoninės dėžės, beisbolo lazdos, senas supamasis krėslas, nusitrynusios padangos — viskas išmėtyta tarsi po sprogimo. Grindys išteptos tepalo dėmėmis, o nuo susikaupusių dulkių viskas papilkėję ir buvo sunku kvėpuoti. Nuo lubų tebekabėjo virvė. Prisiminiau, kaip tėvas padarė vietos ir pririšo prie jos teniso kamuoliuką, kad galėčiau mokytis mušti beisbolo lazda. Negalėjau patikėti, jog ji tebekabėjo.

Melisa žiūrėjo į mane.

Nežinojau, kaip tai padaryti.

— Mudu su Šeila vakar žiūrinėjome mamos daiktus, — pradėjau.

Ji truputį prisimerkė. Jau norėjau pradėti pasakoti, kaip mudu iškratėme mamos stalčius, kaip radome mūsų gimimų liudijimus, seną miuziklo, kuriame vaidino mama, programą, kaip su Šeila žiūrinėjome senas nuotraukas, — prisimeni tą, su karaliumi Huseinu, Mel? — bet negalėjau ištarti nė žodžio.

Nieko nesakydamas įsikišau ranką į kišenę, ištraukiau nuotrauką ir atkišau jai.

Melisa sureagavo akimirksniu. Ji atšoko, tarsi nuotrauka būtų galėjusi ją nuplikyti. Keletą kartų įtraukė oro ir pasitraukė. Aš pajudėjau jos link, bet ji ištiesė ranką sustabdydama mane. Kai vėl pažiūrėjau į ją, jos veidas buvo be jokios išraiškos. Be nuostabos. Be skausmo ar džiaugsmo. Tuščias.

Aš vėl pakėliau nuotrauką. Šį kartą ji nė nemirktelėjo.

— Čia Kenas, — kvailai išlemenau.

— Matau, Vilai.

— Ir tai viskas?

— O ko tu tikiesi?

— Jis gyvas. Mama tai žinojo. Ji turėjo šią nuotrauką.

Tyla.

— Mel?

— Jis gyvas, — atsiliepė ji. — Girdėjau tave.

Jos atsakymas — tiksliau, jo nebuvimas — mane apstulbino.

— Dar kas nors? — paklausė Melisa.

— Ar tai... tai viskas, ką gali pasakyti?

— O ką dar sakyti, Vilai?

— O taip, aš pamiršau. Tu turi grįžti į Sietlą.

— Taip.

Ji atsitraukė nuo manęs.

Man vėl sukilo pyktis.

— Pasakyk man, Mel. Ar pabėgusi pasijutai geriau?

— Aš nepabėgau.

— Nesąmonės, — pasakiau.

— Ralfas ten turi darbą.

— Taip.

— Kaip drįsti mane teisti?

Aš prisiminiau, kaip mes trise valandų valandas žaisdavome motelio baseine netoli Keip Kodo. Prisiminiau, kaip Tonis Bonoza skleidė gandus apie Mel ir kaip išraudo Keno veidas juos išgirdus, kaip jis užpuolė Bonazą, nors šis buvo dvejais metais vyresnis ir dvidešimčia svarų sunkesnis.

— Kenas gyvas, — pakartojau.

Jos balse pasigirdo maldaujanti gaidelė.

— Ir ko tu nori iš manęs?

— Tu elgiesi taip, tarsi tau tai nerūpėtų.

— Matyt, nerūpi.

— Ką tai, po galais, turėtų reikšti?

— Kenas jau nebėra mūsų gyvenimo dalis.

— Kalbėk už save.

— Gerai. Jis nebėra mano gyvenimo dalis.

— Jis tavo brolis.

— Kenas pasirinko savo gyvenimo kelią.

— Ir dabar — ką? — jis tau miręs?

— Argi nebūtų geriau, jei taip ir būtų? — Mel užsimerkė ir papurtė galvą. Aš laukiau. — Taip, galbūt aš pabėgau, Vilai. Bet tu irgi. Mes pasirinkome. Mūsų brolis buvo arba negyvas, arba negailestingas žudikas. Kad ir kaip būtų, man jis miręs.

Aš vėl pamojavau nuotrauka.

— Tai dar nereiškia, kad jis kaltas.

Melisa pažiūrėjo į mane, ir staiga vėl pamačiau vyresniąją seserį.

— Liaukis, Vilai. Turėtum suprasti.

— Jis mus gindavo. Kai buvome vaikai. Sergėjo mus. Mylėjo mus.

— Ir aš jį mylėjau. Bet taip pat mačiau, koks jis buvo. Jis buvo linkęs į smurtą, Vilai. Tu tai žinai. Taip, jis užsistodavo mus. Bet negi

nemanai, jog iš dalies dėl to, kad jam tai patiko? Juk žinai, kad prieš mirtį jis buvo įsivėlęs į kažką negero.

— Tai dar nereiškia, kad jis žudikas.

Melisa vėl užsimerkė. Mačiau, kaip ji bando tvardytis.

— Gerai, Vilai. Ką jis darė tą naktį?

Mūsų akys susitiko. Aš tylėjau. Širdį nutvilkė staigus šaltukas.

— Pamirškime nužudymą, gerai? Ką galvojo Kenas, kai mylėjosi su Džiule Miler?

Jos žodžiai perskrodė mane ir susmigo į krūtinę, dideli ir šalti. Negalėjau kvėpuoti. Balsas, kai pagaliau jį atradau, buvo vos girdimas ir netvirtas.

— Mudu jau buvome išsiskyrę daugiau kaip prieš metus.

— Nori pasakyti, tu jai nieko nebejautei?

— Aš... ji buvo laisva. Jis buvo laisvas. Nebuvo reikalo...

— Jis tave išdavė, Vilai. Pripažink tai pagaliau. Mažų mažiausiai jis miegojo su moterimi, kurią tu mylėjai. Koks brolis galėtų taip pasielgti?

— Mes buvome išsiskyrę, — sutrikęs sumurmėjau. — Aš neturėjau į ją jokių teisių.

— Tu ją mylėjai.

— Tai neturi nieko bendra.

Ji neatitraukė nuo manęs akių.

— Tai kuris dabar iš mūsų bėga?

Aš nusvirduliavau prie cementinių laiptų ir sudribau. Užsidengiau veidą rankomis. Kurį laiką sėdėjau bandydamas susitvardyti.

— Jis vis tiek mūsų brolis.

— Tai ką tu nori daryti? Surasti jį? Perduoti policijai? Padėti jam slapstytis? Ką?

Nežinojau, ką atsakyti.

Melisa praėjo pro mane ir atidarė duris į terasą.

— Vilai?

Aš pakėliau galvą.

— Tai jau nebe mano gyvenimas. Atleisk.

Prisiminiau ją paauglystėje, gulinčią ant lovos su priveltais plaukais, kramtančią gumą, kurios kvapas sklisdavo po visą kambarį. Mes su Kenu sėdėdavome ant grindų ir vartydavome akis. Prisiminiau jos kūno kalbą. Jei Mel gulėdavo ant pilvo iškėlusi kojas, ji kalbėdavo apie berniukus, vakarėlius ir kitas nesąmones. Bet jei ji gulėdavo ant nugaros ir spoksodavo į lubas, vadinasi, svajodavo. Jos svajonės. Nė viena iš jų neišsipildė.

— Aš tave myliu, — pasakiau.

Ir, tarsi perskaičiusi mano mintis, Melisa ėmė verkti.

Mes niekada nepamirštame savo pirmųjų meilių. Manoji buvo nužudyta.

Susipažinau su Džiule Miler savo pirmaisiais Livingstono gimnazijoje metais, kai mūsų šeima atsikėlė į Kodingtono Terasos gatvę. Po poros metų ėmėme susitikinėti. Ėjome į jaunesniųjų ir vyresniųjų klasių išleistuves. Buvome pripažinta klasės porelė. Beveik niekuomet neišsiskirdavome.

Mūsų išsiskyrimą buvo galima numatyti. Išvažiavome į skirtingus koledžus tikėdamiesi, kad mūsų santykiai atlaikys laiką ir atstumą. Neišlaikė, nors tęsėsi ilgiau nei daugumos kitų. Mokėmės pirmame kurse, kai Džiulė paskambino man ir pasakė norinti susitikinėti su kitais žmonėmis, kad ji jau vaikštanti į pasimatymus su aukštesnio kurso studentu, vardu — aš nejuokauju — Bakas.

Aš turėjau ją pamiršti. Buvau jaunas, o tokie dalykai gana įprasti jaunystėje. Ir tikriausiai būčiau pamiršęs. Su laiku. Žinoma, aš susitikinėjau su kitomis. Buvo nelengva, tačiau pamažu ėmiau taikytis su realybe. Tam padėjo laikas ir atstumas.

Bet tada Džiulė mirė ir atrodė, jog dalis mano širdies niekada neišsivaduos iš to skausmo.

Kol nesutikau Šeilos.

*

Tėvui nuotraukos neparodžiau.

Tą vakarą sugrįžau į savo butą dešimtą. Jis tebebuvo tuščias, troškus ir svetimas. Atsakiklyje neradau jokių žinučių. Jei tai buvo gyvenimas be Šeilos, aš nenorėjau būti jo dalis.

Popiergalis su jos tėvų telefono numeriu Aidahe tebegulėjo ant stalo. Koks laiko skirtumas Aidahe? Viena valanda? Gal dvi? Negalėjau prisiminti. Vis tiek turėtų būti apie aštunta ar devinta vakaro.

Ne per vėlu paskambinti.

Sudribau į kėdę ir įsistebeilijau į telefoną, tarsi jis turėtų pasakyti, ką daryti. Nepasakė. Paėmiau popiergalį. Kai Šeilai pasiūliau paskambinti savo tėvams, ji net išbalo. Tai buvo vakar. Tik vakar. Ėmiau svarstyti, ką turėčiau daryti, ir mano pirmoji mintis, pati pirmoji, buvo paklausti mamos — ji žinotų, ką patarti.

Mane iš naujo užliejo liūdesio banga.

Galų gale nutariau, kad privalau kažką daryti. Turiu veikti. Ir skambutis Šeilos tėvams būtų pirmas žingsnis.

Po trečiojo signalo atsiliepė moteriškas balsas.

— Alio?

Aš atsikrenkščiau.

— Ponia Rodžers?

Stojo tyla. Paskui:

— Taip?

— Aš esu Vilas Klainas.

Luktelėjau norėdamas įsitikinti, mano vardas jai ką nors reiškia. Jei ir reiškė, ji neišsidavė.

— Aš jūsų dukters draugas.

— Kurios dukters?

— Šeilos, — pasakiau.

— Štai kaip, — nutęsė moteris. — Kaip suprantu, ji Niujorke.

— Taip.

— Ar iš ten ir skambinate?

— Taip.

— Kuo galiu padėti, pone Klainai?

Geras klausimas. Aš ir pats nežinojau į jį atsakymo, todėl pradėjau nuo svarbiausio.

— Gal nutuokiate, kur ji yra?

— Ne.

— Pastaruoju metu nematėte ir nesikalbėjote su ja?

— Nemačiau ir nesikalbėjau su Šeila jau daugelį metų, — atsakė pavargęs balsas.

Aš išsižiojau, užsičiaupiau, bandžiau nuspręsti, kaip elgtis toliau, kad neatsimuščiau į kelio užtvaras.

— Ar jūs žinote, kad jos ieškoma?

— Taip, policija mums skambino.

Paėmiau ragelį į kitą ranką ir prisidėjau prie kitos ausies.

— Ar galėjote jiems papasakoti ką nors naudinga?

— Naudinga?

— Gal nutuokiate, kur ji galėjo išvykti? Kur pabėgo? Gal pas draugą ar giminaitį, kuris galėtų padėti?

— Pone Klainai?

— Taip.

— Šeila jau seniai nebedalyvauja mūsų gyvenime.

— Kodėl ne?

Paklausiau nė nepagalvojęs. Tikėjausi sulaukti atkirčio, tiesmukiško „ne tavo reikalas". Bet ji vėl nutilo. Nusiteikiau sulaukti, kol pati prabils, tačiau jai geriau sekėsi tylėti.

— Tiesiog, — išgirdau save mikčiojantį, — ji nuostabus žmogus.

— Jūs daugiau nei draugas, ar ne, pone Klainai?

— Taip.

— Policija užsiminė, jog Šeila gyvena su kažkokiu vaikinu. Tikriausiai jie kalbėjo apie jus?

— Mes kartu beveik metai, — pasakiau.

— Jūs, regis, dėl jos susirūpinęs?

— Taip.

— Vadinasi, mylite ją?

— Labai.

— Bet ji niekuomet jums nepasakojo apie savo praeitį.

Nežinojau, kaip atsakyti, nors atsakymas buvo akivaizdus.

— Aš bandau suprasti, — pasakiau.

— Nieko panašaus, — tarė ji. — Netgi aš nesuprantu.

Mano kaimynas nusprendė visu garsu įsijungti savo naująjį muzikinį centrą. Bosai sudrebino sieną. Telefonas buvo nešiojamas, tad pasitraukiau į tolimiausią buto kampą.

— Aš noriu jai padėti, — pasakiau.

— Leiskite kai ko paklausti, pone Klainai.

Išgirdęs jos toną, tvirčiau suspaudžiau ragelį.

— Buvo užsukęs federalinis agentas, — tęsė ji. — Jis sakė, kad jie nieko apie tai nežino.

— Apie ką?

— Apie Karlę, — tarė ponia Rodžers. — Apie tai, kur ji.

— Kas toji Karlė? — sutrikau.

Vėl stojo ilga tyla.

— Gal galėčiau duoti patarimą, pone Klainai?

— Kas toji Karlė? — pakartojau.

— Gyvenkit savo gyvenimą. Pamirškite, kad iš viso pažinojote mano dukterį.

Ir tada ji padėjo ragelį.

8

Išsitraukiau iš šaldytuvo butelį „Bruklino šviesiojo“ ir atidariau stiklines duris. Išžengiau į tai, ką mano nekilnojamojo turto agentas buvo optimistiškai pavadinęs „veranda“. Ji buvo maždaug kūdikio lopšio dydžio. Joje vienu metu galėjo tilpti vienas — galbūt du žmonės, jei stovėtų labai ramiai. Žinoma, čia nebuvo jokių kėdžių ir, tu-

rint galvoje trečią aukštą, beveik jokio vaizdo. Tačiau buvo naktis, aš galėjau įkvėpti oro ir ji vis dar man patiko.

Naktį Niujorkas skendi šviesose ir atrodo nerealus, apgaubtas melsvai juodo spindesio. Galbūt tai miestas, kuris niekada nemiega, bet jei mano gatvė būtų koks nors rodiklis, ji galėtų simbolizuoti gerą snaudulį. Prie šaligatvio krašto rikiavosi automobiliai, buferis į buferį, atrodytų, stengdamiesi visokiais būdais užsiimti geresnę padėtį netgi po to, kai jų savininkai seniai juos paliko. Nakties garsai ritmingai gaudė ir niūniavo. Išgirdau muziką. Iš picerijos kitapus gatvės atsklido lėkščių tarškėjimas. Nuo Vestsaido greitkelio atsirisdavo pastovus, dabar jau rimstantis gausmas, Manhatano lopšinė.

Mano smegenys apmirė. Nežinojau, kas vyko. Nežinojau, ką daryti toliau. Skambutis Šeilos motinai sukėlė daugiau klausimų nei gavau atsakymų. Melisos žodžiai tebegėlė, tačiau ji palietė svarbų klausimą: dabar, kai žinau, jog Kenas gyvas, ką ketinu daryti?

Žinoma, aš norėjau jį surasti.

Labai norėjau jį surasti. Bet kas iš to? Nekalbėkime apie tai, kad nesu detektyvas ar nepajėgus atlikti tokios užduoties. Jei Kenas norėtų būti surastas, jis ateitų pas mane. Jei imčiau jo ieškoti, galėčiau pridaryti nemalonumų.

Ir galbūt turiu svarbesnių reikalų.

Pirmiausia pabėgo mano brolis. Dabar dingo mano mylimoji. Aš suraukiau kaktą. Gerai, kad neturiu šuns.

Pastebėjau jį bekeldamas butelį prie lūpų.

Jis stovėjo gatvės kampe, maždaug už penkiasdešimties žingsnių nuo mano namo. Buvo su ilgu apsiaustu, fetrine skrybėle, susikišęs rankas į kišenes. Iš toli jo veidas atrodė tarsi baltas rutulys tamsiame fone, neišraiškingas ir pernelyg apskritas. Nemačiau jo akių, bet žinojau, kad jis žiūri į mane. Jaučiau jo žvilgsnio svorį. Jis buvo apčiuopiamas.

Vyras nejudėjo.

Gatvėje nebuvo daug pėsčiųjų, bet tie, kurie buvo, judėjo. Tokie tie niujorkiečiai. Jie juda. Jie eina. Žingsniuoja. Net kai stovi ties švie-

soforu ar praleidžia pravažiuojantį automobilį, jie, rodos, šokčioja, visuomet pasirengę eiti. Niujorkiečiai juda. Juose nėra jokios ramybės.

Tačiau šis vyras stovėjo it akmuo. Ir stebeilijosi į mane. Aš įnirtingai sumirksėjau. Jis tebestovėjo. Nusisukau ir vėl atsisukau. Jis nė nekrustelėjo. Ir dar kai kas.

Kažkas jame buvo pažįstama.

Aš nenorėjau leisti sau per daug įsijausti. Mus skyrė gana nemažas atstumas, buvo naktis, o mano regėjimas nėra pats geriausias, ypač gatvės žibintų šviesoje. Tačiau mano sprandas pašiurpo, kaip žvėries, jaučiančio pavojų.

Nusprendžiau atsakyti tokiu pačiu žvilgsniu, pažiūrėti, kaip jis reaguos. Jis nesujudėjo. Nežinau, kiek laiko mudu taip stovėjome. Pajutau, kaip ėmė tirpti pirštų galiukai. Mano pakraščiai apšalo, tačiau kažkur centre susitvenkė stiprybė. Aš nenukreipiau akių. Blankusis veidas irgi.

Suskambo telefonas.

Prisivertęs atplėšiau žvilgsnį. Laikrodis rodė beveik vienuoliktą. Per vėlu skambučiams. Neatsigręždamas įėjau į kambarį ir pakėliau ragelį.

— Miegi? — pasiteiravo Kvadratas.

— Ne.

— Nori pasivažinėti?

Šiąnakt jis dirbo.

— Ką nors sužinojai?

— Susitiksime mano studijoje. Po pusvalandžio.

Jis padėjo ragelį. Aš grįžau į terasą ir pažvelgiau žemyn. Vyras buvo dingęs.

Jogos mokykla vadinosi tiesiog „Kvadratas“. Aš, žinoma, iš to šaipydavausi. Kvadratas buvo tapęs bendriniu žodžiu, kaip Šer ar Fabio. Mokykla, studija, ar kaip ją pavadintum, buvo įsikūrusi šešių aukštų pastate be lifto, Universiteto gatvėje netoli Sąjungos aikštės.

Pradžia buvo gana kukli. Mokykla plušėjo nežinojimo palaimoje. Paskui kažkokia įžymybė, garsi pop žvaigždė, „atrado" Kvadratą. Ji papasakojo savo draugams. Po kelių mėnesių apie jį parašė *Cosmo*. Tada *Elle*. Tuomet viena didelė reklamos kompanija paprašė Kvadratą sukurti filmuką. Kvadratas, tvirtas pardavimų šalininkas, pateikė produktą. Prasidėjo Jogo Kvadrato mokyklos — pavadinimas užpatentuotas — era. Tą dieną, kai buvo filmuojamas, Kvadratas netgi nusiskuto.

Visa kita buvo istorija.

Staiga joks Manhatano ar Hamptonų renginys negalėjo manytis „pavykęs", jei jame nedalyvaudavo mankštos guru. Kvadratas atsisakydavo daugumos kvietimų, tačiau jis greitai išmoko, kaip plėsti savo tinklą. Jis pats jau retai bemokydavo. Jei nori užsirašyti į jo užsiėmimus, net jei juos veda jo patys jauniausi mokiniai, turi laukti mažiausiai porą mėnesių. Jis ima dvidešimt penkis dolerius už pamoką. Turi keturias studijas. Mažiausioje telpa penkiasdešimt mokinių. Didžiausia talpina iki dviejų šimtų. Jis turi dvidešimt keturis mokytojus, kurie kartkarčiais keičiasi. Kai atvažiavau į mokyklą, buvo pusė dvyliktos nakties, o trys užsiėmimai tebevyko.

Patys paskaičiuokit.

Jau lifte išgirdau skausmingus sitaro garsus, susiliejančius su kaskadinių krioklių šniokštimu — toks garsų derinys mane ramina neką labiau nei katė, paragavusi elektrošoko. Pirmiausia jus pasveikina suvenyrų parduotuvė, pilna smilkalų, knygų, losjonų, vaizdajuosčių, skaitmeninių diskų, kompaktinių diskų, krištolo, karoliukų, pončų ir įvairiomis spalvomis išmargintų marškinėlių. Už prekystalio stovėjo dvi anoreksiškos dvidešimtmetės juodais drabužiais, visa savo esybe atsiduodančios grūdais. Amžinai jaunos. O, pala. Vienas vyras, viena moteris, tik sunku pasakyti, kuris yra kuris. Jų balsai buvo ramūs ir net šiek tiek globėjiški — kaip metrdotelio madingame naujame restorane. Jų kūnai buvo gausiai išdabinti papuošalais iš sidabro ir turkio.

— Sveiki, — pasakiau.

— Prašom nusiauti batus, — pasakė Tikriausiai Vyras.

— Gerai.

Išsispyriau iš batų.

— O jūs būsite? — pasiteiravo Tikriausiai Moteris.

— Aš pas Kvadratą. Vilas Klainas.

Mano vardas jiems nieko nereiškė. Tikriausiai naujokai.

— Ar jūs esate susitaręs su Jogu Kvadratu?

— Jogu Kvadratu? — pakartojau.

Jiedu sužiuro į mane.

— Prašau pasakyti, — tariau, — ar Jogas Kvadratas protingesnis už paprastą Kvadratą?

Vaikučiai nė nešyptelėjo. Nieko nuostabaus. Ji įvedė kažką į kompiuterį. Jie abu suraukę antakius sužiuro į ekraną. Jis pakėlė ragelį ir surinko numerį. Sitaras nesiliovė kaukęs. Pajutau, kaip ima kauptis didžiulis galvos skausmas.

— Vilai?

Į kambarį įplaukė nuostabiu triko apsitempusi Vanda — galva aukštai iškelta, raktikauliai atkišti, akys įdėmios. Ji buvo Kvadrato pagrindinė mokytoja ir meilužė. Jie jau trejus metus kartu. Minėtasis triko buvo šviesiai violetinis ir labai jau aptemptas. Vanda buvo įspūdingas reginys — aukšta, ilgomis galūnėmis, liekna, nepaprastai graži ir juoda. Taip, juoda. Tie, kurie žino — atleiskite už banalybę — margą Kvadrato praeitį, supras ironiją.

Ji apkabino mane. Glėbys buvo šiltas kaip medienos dūmai. Norėjau, kad tai tęstųsi amžinai.

— Kaip tu, Vilai? — švelniai paklausė ji.

— Geriau.

Vanda atsitraukė, savo įdėmiomis akimis ieškodama melo. Ji dalyvavo mano motinos laidotuvėse. Tarp jos ir Kvadrato nebuvo jokių paslapčių. Mes su Kvadratu neturėjome jokių paslapčių. Galima beveik matematiškai įrodyti, jog tarp manęs ir jos taip pat nebuvo jokių paslapčių.

— Jis tuoj baigs, — tarė. — Pranajamos kvėpavimo pratimai.

Linktelėjau.

Vanda pakreipė galvą, tarsi jai būtų ką tik šovusi mintis.

— Ar turi minutėlę? — stengėsi kalbėti nerūpestingai, tačiau jai nelabai sekėsi.

— Žinoma, — pasakiau.

Ji nuplaukė — Vanda buvo pernelyg gracinga, kad tik eitų — koridoriumi. Aš sekiau iš paskos, stebeilydamasis į tą gulbės kaklą. Mes praėjome pro fontaną, tokį didelį ir puošnų, kad panorau įmesti į jį centą. Kyštelėjau galvą į vieną iš studijų. Visiška tyla, tik girdisi sunkus kvėpavimas. Kaip kokioje filmo dekoracijoje. Gražūs žmonės — nežinau, kaip Kvadratas surasdavo tiek daug tokių gražių žmonių — stovėjo vienas šalia kito karžygio poza, jų veidai buvo giedrai tušti, kojos išskėstos, rankos ištiestos, keliai sulenkti devyniasdešimties laipsnių kampu.

Kabinetas, kuriuo Vanda dalijosi su Kvadratu, buvo dešinėje. Ji nugrimzdo į kėdę, tarsi ši būtų iš polistireno, ir susidėjo kojas lotoso poza. Aš atsisėdau priešais įprastesniu būdu. Kurį laiką ji tylėjo. Vanda užmerkė akis, stengdamasi atsipalaiduoti. Aš laukiau.

— Aš tau šito nesakiau, — prabilo ji.

— Gerai.

— Aš nėščia.

— O, puiku. — Pasikėliau nuo kėdės, norėdamas ją apkabinti.

— Kvadratui sunku su tuo susitaikyti.

Aš stabtelėjau.

— Ką nori pasakyti?

— Jis nenori apie tai kalbėti.

— Kaip tai?

— Tu nežinojai, tiesa?

— Tiesa.

— O jis viską tau pasakoja, Vilai. Jis sužinojo apie tai prieš savaitę.

Supratau, ką ji turi galvoje.

— Gal jis nenorėjo nieko sakyti, — tariau, — nes mirė mano motina ir visa kita.

Ji griežtai į mane pažiūrėjo.

— Baik.

— Taip, atleisk.

Ji nukreipė žvilgsnį. Tas neįskaitomas veidas. Dabar jame buvo įtrūkimų.

— Tikėjausi, kad jis apsidžiaugs.

— Jis neapsidžiaugė?

— Aš manau, jis nori, jog aš, — ji pritrūko žodžių, — viską užbaigčiau.

Aš apstulbau.

— Jis taip pasakė?

— Jis nieko nepasakė. Ėmė daugiau dirbti naktimis. Vesti daugiau užsiėmimų.

— Jis vengia tavęs.

— Taip.

Kažkas atidarė kabineto duris nepasibeldęs. Kvadratas įkišo savo neskustą marmūzę. Jis trumpai šyptelėjo Vandai. Ji nusisuko. Kvadratas kilstelėjo nykštį.

— Varom.

Mudu prašnekome tik saugiai įsitaisę furgone.

— Ji tau pasakė, — tarė Kvadratas.

Tai buvo teiginys, ne klausimas, todėl aš nesivarginau nei patvirtinti, nei paneigti.

Jis įkišo raktelį į spynelę.

— Mes nesikalbėsime apie tai, — tarė jis.

Dar vienas teiginys, nereikalaujantis atsakymo.

Kavenent Hauso furgonas neria į nakties vidurius. Daugelis vaikų ateina prie mūsų durų. Kiti išgelbėjami šiame furgone. Naktinių pasivažinėjimų tikslas — užmegzti ryšį su visuomenės apleistąja

papilve, susipažinti su pabėgusiais iš namų vaikais, gatvės benamiais, tais, kuriuos per dažnai vadina „atmatomis". Vaikas, gyvenantis gatvėje, šiek tiek primena — prašom atleisti už tokią analogiją — piktžolę. Kuo ilgiau jis išbūna gatvėje, tuo sunkiau išrauti jį su šaknimis.

Mes netenkame daugybės tokių vaikų. Daugiau nei išgelbstime. Ir pamirškite tą piktžolės analogiją. Ji kvaila, nes leidžia manyti, kad mes atsikratome kažko blogo ir išsaugome kažką gera. Tiesą sakant, atvirkščiai. Geriau pasakysiu šitaip: gatvė yra panašesnė į vėžį. Išankstiniai tyrimai ir profilaktinis gydymas garantuoja ilgalaikį išgyvenimą.

Neką geriau, bet jūs suprantate, ką noriu pasakyti.

— Federalai perdėjo, — prabilo Kvadratas.

— Kuria prasme?

— Apie Šeilos teistumą.

— Tęsk.

— Tie areštai. Jie buvo labai seniai. Tikrai nori žinoti?

— Taip.

Mes įvažiavome į pačią gilumą. Miesto prostitučių susirinkimo vietos nepastovios. Dažnai jas galima sutikti netoli Linkolno tunelio ar „Javits" prekybos ir pramogų centro, tačiau pastaruoju metu policija ėmė jas vaikyti. Dar viena valymo akcija. Todėl prostitutės patraukė į pietus, į šaldytos mėsos gamybos rajoną 18—oje gatvėje ir į tolimąją vakarinę pusę. Šiąnakt prostitutės darbavosi gausiai.

Kvadratas mostelėjo į jas galva.

— Šeila galėjo būti viena iš jų.

— Ji dirbo gatvėse?

— Pabėgėlė iš Vidurio Vakarų. Išlipo iš autobuso ir pakliuvo tiesiai gyvenimui į glėbį.

Buvau matęs tai daugelį kartų, kad stebėčiausi. Tačiau mes kalbėjome ne apie nepažįstamąją ar gatvės merginą, beveik priėjusią liepto galą. Mes kalbėjomės apie nuostabiausią moterį, kokią kada nors pažinojau.

— Tai buvo labai seniai, — tarė Kvadratas, tarsi skaitytų mano mintis. — Pirmą kartą ją areštavo šešiolikos.

— Už prostituciją?

Jis linktelėjo.

— Paskui per kitus pusantrų metų buvo areštuota dar tris kartus — pasak jos bylos — už tai, kad dirbo suteneriui, vardu Luisas Kastmanas. Paskutinį kartą ji turėjo dvi uncijas narkotikų ir peilį. Jie pabandė pripaišyti jai prekybą narkotikais ir ginkluotą apiplėšimą, bet nieko neišėjo.

Aš nusisukau į langą. Naktis buvo papilkėjusi, tarsi nuskalbta. Šiose gatvėse tiek blogio. Mes sunkiai dirbame, kad sustabdytume nors dalį jo. Žinau, mums sekasi. Žinau, mes pakeičiame gyvenimus. Bet taip pat žinau, jog tai, kas vyksta čia, šioje vibruojančioje nakties kloakoje, niekada jų nepalieka. Žala padaryta. Gali ją sumažinti. Gali stengtis. Tačiau žala išlieka.

— Ko tu bijai? — paklausiau.

— Mes apie tai nekalbėsime.

— Tu myli ją. Ji myli tave.

— Ir ji juoda.

Pasisukau į jį ir laukiau. Žinojau, kad jis kalba ne apie tai, kas akivaizdu. Jis nebuvo rasistas. Bet kaip jau sakiau jums, žala išlieka. Buvau matęs įtampą tarp jų. Ji nebuvo tokia didelė kaip jų meilė, bet visgi buvo.

— Tu myli ją, — pakartojau.

Jis vairavo tylėdamas.

— Galbūt iš pradžių tai buvo tik trauka, — pasakiau. — Tačiau ji nebėra tavo atpirkimas. Tu ją myli.

— Vilai?

— Taip?

— Pakaks.

Kvadratas staigiai pasuko furgoną į dešinę. Žibintai apšvietė nakties vaikus. Jie neišsilakstė it persekiojamos žiurkės. Tiesą sakant,

jie stovėjo apstulbę ir beveik nemirksėjo. Kvadratas prisimerkė, susirado savo auką ir sustojo.

Mes tylėdami išlipome. Vaikai žiūrėjo į mus negyvomis akimis. Prisiminiau Fantinos eilutę iš „Vargdienių" — iš miuziklo, nežinau, ar ji yra knygoje: „Negi jie nesupranta, kad mylisi su tuo, kas jau negyva?"

Tarp šių vaikų buvo mergaičių ir berniukų, transvestitų ir transseksualų. Gatvėse esu matęs visas žinomas iškrypimų formas, tačiau — esu tikras, kad mane apkaltins seksizmu — turbūt nė karto nesu matęs klientės moters. Nesakau, kad moterys niekada neperka sekso. Neabejoju, kad perka. Tačiau jos neina į gatvę. Gatvės klientai, prostitučių klientai, visuomet yra vyrai. Jie ieško apkūnių arba kaulėtų moterų, jaunų, senų, normalios orientacijos ar neįsivaizduojamai iškrypusių, ieško didelių vyrų, mažų berniukų, gyvūnų, bet ko. Kai kurie netgi atsitempia kartu moterį, merginą ar žmoną. Tačiau klientai, šlifuojantys šias gatves, yra vyrai.

Nepaisant visų tų kalbų apie neįsivaizduojamus iškrypimus, dažniausiai šie vyrai ateina pirkti tam tikro... akto, pasakyčiau. Kokio nors būdo, kuriuo juos patenkintų ir kurį būtų galima lengvai atlikti automobilyje. Kai pagalvoji, abiem naudinga. Visų pirma, patogu. Nereikia išlaidauti ir gaišti laiko ieškant kambario. Nerimas dėl lytiniu būdu plintančių ligų, kol esi gatvėje, irgi sumažėja. Apie nėštumą nėra nė kalbos. Tau nereikia visiškai išsirengti...

Kitų smulkmenų nepasakosiu.

Gatvės veteranės — veteranėmis vadinu tas, kurioms per aštuoniolika — šiltai pasitiko Kvadratą. Jos jį pažįsta. Joms jis patinka. Jos šiek tiek nerimavo dėl mano buvimo. Jau senokai buvau besilankęs apkasuose. Vis dėlto kai kurios senbuvės mane atpažino ir, kad ir kaip būtų keista, man buvo džiugu jas matyti.

Kvadratas prisiartino prie prostitutės, vardu Kendė, nors aš nutuokiau, jog Kendė tikriausiai nėra jos tikras vardas. Manęs neapgausi. Ji mostelėjo smakru į dvi drebančias mergaites tarpduryje. Pažiūrėjau į jas, ne vyresnes kaip šešiolikos, su pridažytais veideliais,

ir mano širdis nusmuko. Jos buvo su šortais, kurie vos dengė užpakalius, auliniais aukštakulniais, dirbtinio kailio kailiniais. Aš dažnai stebiuosi, kur jos susiranda tokių apdarų, gal suteneriai turi specialių parduotuvių prostitutėms, ar ką.

— Šviežia mėsa, — pasakė Kendė.

Kvadratas susiraukė, linktelėjo. Dažniausiai mes gauname informacijos iš veteranių. Tam yra dvi priežastys. Viena — ciniška priežastis — naujokių pašalinimas iš apyvartos panaikina konkurenciją. Jei gyveni gatvėje, su laiku tampi bjauri. Kendė, jei atvirai, buvo šlykšti. Šis gyvenimas susendina greičiau nei bet kuri kita juoda skylė. O naujokės, nors verčiamos stovėti tarpuvartėse, kol užsidirbs savo teritoriją, bus pastebėtos.

Tačiau toks požiūris, mano nuomone, yra negailestingas. Kita priežastis, svarbesnioji, yra ta, — ir prašau negalvoti, jog esu naivus, — kad jos nori padėti. Jos mato pačios save. Jos mato kelio išsišakojimą, ir nors galbūt ne iš karto pripažįsta, jog pasirinko ne tą kelią, jos žino, kad joms jau per vėlu. Jos negali grįžti atgal. Anksčiau ginčydavausi dėl to su tokiomis Kendėmis. Tvirtindavau, kad niekada ne vėlu, kad visuomet yra dar laiko. Aš klydau. Todėl mes ir turime paimti jas kuo greičiau. Yra tam tikra riba, ir jeigu jos ją peržengia, nebegali jų išgelbėti. Žala nebepataisoma. Gatvė jas praryja. Jos dingsta iš gyvenimo. Tampa nakties dalimi, viena nedaloma tamsos būtybe. Jos tampa prarastos mums. Jos tikriausiai mirs čia arba baigs gyvenimą kalėjime ar beprotnamyje.

— Kur Rakelė? — paklausė Kvadratas.

— Darbuojasi automobilyje, — tarė Kendė.

— Ji grįš čia?

— Taip.

Kvadratas linktelėjo ir nusisuko į dvi naujokes. Viena jau rymojo prie biuiko. Jūs neįsivaizduojate, kokia neviltis apima tokią akimirką. Norisi įsikišti ir sustabdyti. Norisi atplėšti mergaitę, įkišti ranką klientui į gerklę ir išplėšti plaučius. Norisi bent jau nuvyti jį, nufotografuoti ar... ar padaryti ką nors. Bet nieko panašaus nepa-

darai. Jei pamėginsi, prarasi pasitikėjimą. Prarasi pasitikėjimą, būsi nieko vertas.

Buvo sunku nieko nedaryti. Laimei, nesu labai drąsus ar linkęs peštis. Galbūt taip lengviau.

Stebėjau, kaip atsidarė keleivio durelės. Biuikas, rodės, prarijo vaiką. Ji lėtai dingo, paskendo tamsoje. Stebėjau ir galvojau, kad dar niekada nesijaučiau toks bejėgis. Pažiūrėjau į Kvadratą. Jo akys buvo įsmeigtos į automobilį. Biuikas pajudėjo. Mergaitė dingo, tarsi niekuomet nebūtų egzistavusi. Jei automobilis nutartų negrįžti, ji taip ir išnyktų.

Kvadratas prisiartino prie likusios naujokės. Aš nusekiau paskui jį, bet laikiausi atokiau. Mergaitės apatinė lūpa virpėjo tarsi ji bandytų sutramdyti ašaras, tačiau akys iššaukiamai blizgėjo. Man norėjosi įtraukti ją į furgoną, jėga, jei reikės. Tačiau šiame darbe labai svarbi savitvarda. Todėl viskam ir vadovavo Kvadratas. Jis sustojo per metrą, stengdamasis neperžengti ribos.

— Sveika, — tarė jis.

Ji nužvelgė jį ir sumurmėjo:

— Labas.

— Tikėjausi, gal galėsi man padėti. — Kvadratas žengė dar žingsnį ir išsitraukė iš kišenės nuotrauką. — Gal kartais matei ją.

Mergina nė nežvilgtelėjo į nuotrauką.

— Nieko aš nemačiau.

— Prašau, — tarė Kvadratas, beveik su dangiška šypsena. — Aš ne faras.

Mergina stengėsi atrodyti abejinga.

— Supratau, — tarė ji. — Tu kalbėjaisi su Kende.

Kvadratas prisiartino dar arčiau.

— Supranti, mano draugas ir aš, — aš tučtuojau pamojavau jai ir nusišypsojau, — mes bandome išgelbėti šią merginą.

Pagauta smalsumo, ji prisimerkė.

— Išgelbėti?

— Jos ieško kai kokie blogi žmonės.

— Kas?

— Jos suteneris. Supranti, mes dirbame Kavenent Hause. Girdėjai apie jį?

Ji truktelėjo pečiais.

— Tai vieta, kur gali apsistoti, — pasakė Kvadratas, mėgindamas sumenkinti jo svarbą. — Nieko ypatinga. Gali užsukti, pavalgyti karšto maisto, gauti šiltą lovą, pasinaudoti telefonu, gauti drabužių ar dar ko nors. Kad ir kaip būtų, ši mergina, — jis kilstelėjo nuotrauką, kurioje buvo baltaodė mergaitė su mokykline uniforma ir kabėmis, — vardu Andžė. — Visada reikia sakyti vardus. Vardai suasmenina istoriją. — Ji buvo apsistojusi pas mus. Lankė kursus. Labai šauni mergiotė. Ir darbą susirado. Bandė keisti gyvenimą, supranti?

Mergina tylėjo.

Kvadratas ištiesė ranką.

— Visi vadina mane Kvadratu, — tarė jis.

Mergina atsiduso, paėmė ranką.

— Džerė.

— Malonu susipažinti.

— Taip. Bet aš nesu mačiusi šios Andžės. Ir dabar nelabai turiu kada kalbėtis.

Štai čia reikėjo stabtelėti. Jei imsi spausti per smarkiai, prarasi jas amžiams. Jos sulįs atgal į savo urvelius ir niekada nebeišlįs. Šioje stadijoje mes tenorime — ir tegalime — pasėti sėklą. Mes leidžiame jai žinoti, kad jos laukia prieglobstis, saugi vieta, kur ji gali pavalgyti ir permiegoti. Suteikiame jai galimybę pabėgti iš gatvės nors vienai nakčiai. Kai ji ateis, mes parodysime jai besąlygišką meilę. Bet ne dabar. Dabar ji dar bijo. Dabar ji dar gali pabėgti.

Kad ir kaip plyštų širdis, daugiau nieko negali padaryti.

Labai nedaugelis gali ilgai dirbti tokį darbą kaip Kvadrato. O tie, kurie išsilaikė, tie, kurie buvo ypač geri, buvo... šiek tiek kvaištelėję. Antraip nebūtų galėję dirbti.

Kvadratas dvejojo. Jis naudojasi šia „dingusios mergaitės“ korta ledams pralaužti nuo mūsų pažinties pradžios. Mergina nuotrauko-

je, tikroji Andžė, mirė prieš penkiolika metų, gatvėje, nuo išsekimo. Kvadratas aptiko ją už konteinerio. Andžės motina atidavė tą nuotrauką Kvadratui per laidotuves. Nuo tada jis visada ją nešiojasi.

— Gerai, ačiū. — Kvadratas išsitraukė kortelę ir padavė jai. — Jei pamatytum ją, pranešk man, gerai? Gali skambinti bet kuriuo metu. Bet kokiu reikalu.

Mergina paėmė kortelę, pavartė.

— Gerai, gal.

Vėl dvejonė. Tada Kvadratas tarė:

— Iki pasimatymo.

— Aha.

Tada mes padarėme patį nenatūraliausią dalyką pasaulyje. Mes nuėjome.

Tikrasis Rakelės vardas buvo Roskou. Bent jau taip jis ar ji mums sakė. Aš niekada nežinau, kaip turėčiau kreiptis į Rakelę — jis ar ji. Tikriausiai turėčiau paklausti jo/jos.

Mudu su Kvadratu aptikome automobilį priešais užtvertą siuntų kompanijos įėjimą. Įprasta vieta gatvės darbeliams. Automobilio langai buvo aprasoję, bet mes vis tiek laikėmės atokiau. Kad ir kas vyko viduje — o mes gana gerai žinojome kas — liudininkai buvo nepageidaujami.

Po minutėlės durelės atsidarė. Iš automobilio išsliuogė Rakelė. Kaip jau galėjote atspėti, Rakelė buvo transvestitas, todėl mes ir nežinojome, kokios lyties. Su transseksualais papraščiau, mes traktuojame juos kaip moteris. Su transvestitais sudėtingiau. Kartais tinka „ji“. Kartais tasai „ji“ būna šiek tiek per daug politiškai korektiškas.

Tikriausiai tai tiko ir Rakelei.

Rakelė išsirito iš automobilio, pasigraibė savo rankinėje ir išsitraukė burnos gaiviklį. Trys papurškimai, pauzė, dvejonė, tada dar trys papurškimai. Automobilis nuvažiavo. Rakelė atsisuko į mus.

Daugelis transvestitų yra gražūs. Rakelė ne. Jis buvo juodaodis, šešių pėdų šešių colių ir maždaug trijų šimtų svarų. Jo bicepsai priminė milžiniškas dešreles, besiveržiančias iš savo apvalkalo, o smakro šeriai — Homerį Simpsoną. Jo balsas buvo toks plonas ir aukštas, kad prieš jį būtų nublankęs net Maiklas Džeksonas.

Rakelė tvirtino esąs dvidešimt devynerių, tačiau jis kartojo tai jau šešerius metus. Jis dirbdavo penkias naktis per savaitę, lyjant ar šviečiant saulei, ir buvo gana pasišventęs savo darbui. Galėjo išeiti iš gatvės, jei būtų norėjęs. Galėjo susirasti vietą, kur būtų aptarnavęs klientus, galėjo pasiskirstyti laiką ir panašiai. Bet Rakelei patiko čia, gatvėje. Tai vienas iš tų dalykų, kurių žmonės nesupranta. Gatvė gali būti tamsi ir pavojinga, tačiau kartu ir svaiginanti. Naktis turi energijos, gyvumo. Gatvėje jautiesi tarsi įelektrintas. Kai kurie mūsų vaikai galėjo rinktis juodą darbą greitojo maisto užkandinėje arba naktinį jaudulį — o tai, kai neturi jokios ateities, joks pasirinkimas.

Rakelė pastebėjo mus ir ėmė kaukšėti mūsų pusėn ant savo aukštakulnių. Keturiolikto numerio, vyriško dydžio. Nelengva užduotis, užtikrinu jus. Rakelė sustojo po gatvės žibintu. Jo veidas buvo susidėvėjęs kaip šimtamečių audrų nugairinta uola. Aš nežinojau jo praeities istorijos. Jis daug meluoja. Pasak vienos legendos, jis buvo amerikietiškojo futbolo žaidėjas, kuris susižeidė kelį. Kitą kartą nugirdau jį pasakojant, jog jis gavęs koledžo stipendiją, nes buvo aukšti testo įvertinimai. Kiti sakė, kad jis Persijos įlankos karo veteranas. Kuo norite, tuo tikėkite, arba susikurkite savo istoriją.

Rakelė apkabino Kvadratą ir pakštelėjo į skruostą. Tada atsisuko į mane.

— Tu toks gražus, Meiluti Vili, — tarė Rakelė.

— Vaje, ačiū, Rakele.

— Toks skanus, kad galėčiau suvalgyti.

— Treniruojuosi, — pasakiau. — Kad būčiau dar skanesnis.

Rakelė apkabino mane per pečius.

— Tokį vyrą kaip tu galėčiau įsimylėti.

— Aš pamalonintas, Rakele.

— Toks vyras kaip tu, jis galėtų ištraukti mane iš gatvės.

— Taip, bet pagalvok, kiek sudužusių širdžių liktų šiuose kanalizacijos vamzdžiuose.

Rakelė sukikeno.

— Tai jau tikrai.

Parodžiau Rakelei Šeilos nuotrauką, vienintelę, kurią turėjau. Keista, kai dabar pagalvoju. Nė vienas iš mūsų nebuvome pamišę dėl nuotraukų, tačiau turėti tik vieną?

— Atpažįsti ją? — paklausiau.

Rakelė apžiūrėjo nuotrauką.

— Čia tavo moteris, — tarė jis. — Kartą mačiau ją prieglaudoje.

— Taip. Gal matei ją kur nors kitur?

— Ne. Kodėl klausi?

Nebuvo reikalo meluoti.

— Ji pabėgo. Aš jos ieškau.

Rakelė dar kartą apžiūrėjo nuotrauką.

— Ar galiu ją pasilikti?

Biure buvau padaręs spalvotų kopijų, tad padaviau jam.

— Aš pasiklausinėsiu, — pasakė Rakelė.

— Ačiū.

Jis linktelėjo.

— Rakele? — prakalbo Kvadratas. Rakelė atsisuko į jį. — Ar prisimeni tokį sutenerį, vardu Luisas Kastmanas?

Rakelės veidas suglebo. Jis ėmė dairytis.

— Rakele?

— Turiu grįžti prie darbo, Kvadrate. Gatvė kviečia, pats supranti.

Aš užstojau jam kelią. Jis pažiūrėjo į mane iš viršaus, tarsi būčiau pleiskana, kurią gali nusipurtyti nuo peties.

— Ji dirbo gatvėse, — pasakiau.

— Tavo mergina?

— Taip.

— Ir ji dirbo Kastmanui?

— Taip.

Rakelė persižegnojo.

— Blogas žmogus, Meiluti Vili. Kastmanas buvo pats blogiausias.

— Kaip?

Jis apsilaižė lūpas.

— Tos merginos čia. Jos tik prekė, supranti, ką sakau. Produktas. Dauguma čia tokių. Jei jos uždirba pinigų, lieka. Jei ne — pats supranti.

Supratau.

— Bet Kastmanas, — Rakelė išspaudė jo vardą tarsi sakytų *vėžys*, — jis buvo kitoks.

— Kaip?

— Jis žalodavo savo prekes. Kartais tiesiog iš neturėjimo ką veikti.

— Tu vis kalbi apie jį būtuoju laiku, — pasakė Kvadratas.

— Todėl, kad nemačiau jo — o, kokius trejus metus.

— Jis gyvas?

Rakelė nuščiuvo. Nukreipė akis į šoną. Mudu su Kvadratu susižvalgėme.

— Gyvas, — pasakė Rakelė, — tikriausiai.

— Ką tai reiškia?

Rakelė tylėdamas papurtė galvą.

— Mums reikia su juo pasikalbėti, — tariau. — Ar žinai, kur jį rasti?

— Girdėjau tik gandus.

— Kokius gandus?

Rakelė vėl papurtė galvą.

— Paieškokite name, kuris yra Raito gatvės ir D aveniu kampe Pietų Bronkse. Girdėjau, kad jis gali būti ten.

Ir Rakelė nuėjo, jau tvirčiau ant savo aukštakulnių. Privažiavo automobilis, sustojo, ir aš vėl pamačiau žmogišką būtybę, dingstančią naktyje.

9

Daugumoje rajonų bijotum pažadinti ką nors pirmą ryto. Šis nebuvo vienas iš jų. Visi langai užkalti lentomis. Vietoje durų faneros gabalas. Pasakyčiau, kad dažai luposi, tačiau tikriausiai būtų tiksliau pasakyti, jog jie byrėte byrėjo.

Kvadratas pasibeldė į faneros duris ir tučtuojau pasigirdo moteriškas balsas:

— Ko nori?

Kalbėjo Kvadratas.

— Mes ieškome Luiso Kastmano.

— Eikit sau.

— Mums reikia su juo pasikalbėti.

— Turite orderį?

— Mes ne iš policijos.

— Kas jūs? — paklausė moteris.

— Mes dirbame Kavenent Hause.

— Čia nėra pabėgėlių, — šūktelėjo ji, beveik isteriškai. — Eikit šalin.

— Turite pasirinkimą, — pasakė Kvadratas. — Arba pasikalbėsime su Kastmanu patys ir dabar, arba sugrįšime su būriu smalsių farų.

— Aš nieko nepadariau.

— Visada galiu ką nors sugalvoti, — pasakė Kvadratas. — Atidarykite duris.

Moteris greitai apsisprendė. Išgirdome, kaip klanktelėjo viena sklendė, paskui kita, tada sužvangėjo grandinėlė. Durys girgždėdamos atsidarė. Aš pajudėjau jų link, tačiau Kvadratas mane sulaikė. Neva palauk, kol durys atsivers plačiau.

— Paskubėkite, — sugagėjo moteris it ragana. — Įeikite. Nenoriu, kad kas nors pamatytų.

Kvadratas stumtelėjo duris. Jos atsivėrė iki galo. Mes peržengėme per rėmą, ir moteris uždarė duris. Tą pačią akimirką suvokiau du

dalykus. Pirmiausia tamsą. Vienintelė šviesa buvo dešiniajame kampe blausiai švytinti lempa. Pamačiau nutrintą krėslą, kavos staliuką, ir tai buvo viskas. Antras dalykas buvo dvokas. Nuslopinkite pačius gyviausius prisiminimus apie gryną orą ir lauką ir įsivaizduokite visišką priešingybę. Tvaikas buvo toks, kad bijojau įkvėpti. Atsidavė ligonine ir dar kažkuo, ko negalėjau nustatyti. Kažin, kada paskutinį kartą buvo atidaryti langai, pagalvojau, ir kambarys, rodės, atsakydamas sušnabždėjo: *niekada*.

Kvadratas pasisuko į moterį. Ji susitraukė ir pasišalino į kampą. Mes matėme tik siluetą tamsoje.

— Mane vadina Kvadratu, — pasakė jis.

— Aš žinau, kas tu.

— Ar mes pažįstami?

— Nesvarbu.

— Kur jis? — paklausė Kvadratas.

— Čia yra tik dar vienas kambarys, — pasakė ji, lėtai pakeldama ranką. — Jis tikriausiai miega.

Mūsų akys pamažu prisitaikė prie tamsos. Aš žengiau prie moters. Ji neatsitraukė. Priėjau dar arčiau. Kai ji pakėlė galvą, vos susilaikiau neaiktelėjęs. Sumurmėjau atsiprašymą ir ėmiau trauktis.

— Ne, — pasakė ji. — Noriu, kad pamatytum.

Ji perėjo per kambarį, atsistojo priešais lempą, tada atsisuko į mus. Turiu pasakyti, kad nei Kvadratas, nei aš nekrūptelėjome. Tačiau nebuvo lengva. Tas, kas subjaurojo jai veidą, padarė tai labai rūpestingai. Tikriausiai kadaise ji buvo gražuolė, bet dabar atrodė tarytum patyrusi atvirkštinę plastinę operaciją. Kadaise tikriausiai buvusi daili nosis atrodė lyg būtų sutraiškyta it vabalas sunkiu batu. Kadaise lygi oda buvo suskaldyta ir suplėšyta. Burnos kampučiai taip įplėšti, kad buvo sunku pasakyti, kur jie baigėsi. Jos veidą bjaurojo daugybė piktų, iškilių, raudonų randų, tarsi koks nors trimetis būtų pasidarbavęs su kreidelėmis. Negyva kairė akis akiduobėje žiūrėjo į šoną. Kita spoksojo į mus nemirksėdama.

— Tu dirbai gatvėje, — pasakė Kvadratas.

Ji linktelėjo.

— Kuo tu vardu?

Rodės, jai buvo nepaprastai sunku pajudinti burną.

— Tania.

— Kas taip pasielgė su tavimi?

— O kaip jūs manote?

Mes nesivarginome atsakyti.

— Jis už tų durų, — pasakė. — Aš juo rūpinuosi. Niekada nesu jo įskaudinusi. Suprantate? Niekada nesu pakėlusi prieš jį rankos.

Mes abu linktelėjome. Nežinojau, ką apie tai galvoti. Man regis, Kvadratas irgi. Nuėjome prie durų. Nė garso. Galbūt jis miegojo. Tiesą sakant, man nerūpėjo. Pabus. Kvadratas uždėjo ranką ant durų rankenos ir atsigręžė į mane. Linktelėjau jam, neva viskas gerai. Jis atidarė duris.

Šiame kambaryje buvo šviesu. Tiksliau, tvieskė visos lempos. Turėjau prisidengti akis. Išgirdau pypsėjimą ir pamačiau kažkokį aparatą prie lovos. Bet ne tai pirmiausia patraukė mano žvilgsnį.

Sienos.

Štai ką pastebėjau pirmiausia. Sienos buvo iš kamščiamedžio — dar buvo matyti rudi tarpai — tačiau mane apstulbino fotografijos. Šimtai fotografijų. Kai kurios išdidintos iki plakato dydžio, kitos klasikinės, trečios vidutinio dydžio — visos prismeigtos prie sienos smeigtukais.

Ir visose fotografijose buvo Tania.

Bent jau aš taip spėjau. Nuotraukos darytos iki subjaurojimo. Ir aš buvau teisus. Tania tikrai buvo gražuolė. Nuotraukos, daugiausia efektingi kadrai, matyt, iš modelio albumo, buvo visur. Aš pakėliau akis. Dar daugiau nuotraukų buvo ant lubų — tarsi pragaro freska.

— Padėkite man. Maldauju.

Nuo lovos atsklido silpnas balsas. Kvadratas ir aš pajudėjome prie jos. Tania įėjo paskui mus ir krenkštelėjo. Mes atsisukome. Ryškioje šviesoje jos randai atrodė beveik gyvi, raitėsi ant veido tarsi

krūva kirminų. Nosis buvo ne tik suplota, tačiau ir iškreipta, tarsi iš molio. Senos fotografijos, rodės, spindėjo, gaubdamos ją iškreipta „prieš" ir „po" aura.

Vyras lovoje sudejavo.

Mes laukėme. Tania atsuko sveikąją akį į mane, paskui į Kvadratą. Akis, rodės, skatino mus nepamiršti, įsirėžti šį vaizdą į smegenis, atsiminti, kokia ji kadaise buvo ir ką jis jai padarė.

— Lygus skustuvas, — tarė ji. — Surūdijęs. Užtruko šiek tiek ilgiau nei valandą, kol tai padarė. Ir jis supjaustė ne tik mano veidą.

Netardama daugiau nė žodžio, Tania išėjo iš kambario. Ji uždarė paskui save duris.

Kurį laiką stovėjome tylėdami.

— Tu Luisas Kastmanas? — pagaliau prabilo Kvadratas.

— Jūs farai?

— Ar tu Kastmanas?

— Taip. Ir aš tai padariau. Jėzau, pripažinsiu viską, ką tik norite, aš tai padariau. Tik išgabenkite mane iš čia. Dėl Dievo meilės.

— Mes ne farai, — pasakė Kvadratas.

Kastmanas gulėjo ant nugaros. Prie jo krūtinės buvo prijungtas kažkoks vamzdelis. Aparatas vis pypsėjo, ir sulig kiekvienu pyptelėjimu kažkas kilo ir leidosi. Jis buvo baltasis, šviežiai nuskustas ir nupraustas. Plaukai švarūs. Jo lova buvo su turėklais ir valdymo pultu. Kampe pamačiau antį ir kriauklę. Daugiau kambaryje nieko nebuvo. Nei stalčių, nei komodų, nei televizoriaus, nei radijo, nei laikrodžio, nei knygų, nei laikraščių ar žurnalų. Naktinės užuolaidos buvo užtrauktos.

Skrandžio gilumoje pajutau šleikštulį.

— Kas tau yra? — paklausiau.

Kastmano akys — ir tik akys — nukrypo į mane.

— Aš paralyžiuotas, — tarė jis. — Negaliu pajudinti nei rankų, nei kojų. Žemiau kaklo, — jis nutilo ir užsimerkė, — nieko.

Nežinojau, kaip pradėti kalbą. Kvadratas, regis, irgi.

— Prašau, — tarė Kastmanas. — Privalote mane iš čia išgabenti. Kol...

— Kas kol?

Jis užsimerkė, paskui vėl atsimerkė.

— Mane sužeidė — kada? — prieš trejus, ketverius metus? Jau nebežinau. Nežinau, kokia šiandien diena, mėnuo, nežinau netgi kokie metai. Šviesa dega visą laiką, todėl nežinau, diena ar naktis. Nežinau, nė kas prezidentas. — Jis sunkiai nurijo. — Ji pamišusi, žmogau. Bandau šauktis pagalbos, bet veltui. Ji apkalė sienas kamščiamedžiu. Guliu čia ištisas dienas ir žiūriu į šias sienas.

Niekaip negalėjau prisiversti prašnekti. Tačiau Kvadratas nesutriko.

— Mes čia ne tam, kad išklausytume tavo gyvenimo istoriją, — tarė jis. — Norime paklausti apie vieną iš tavo merginų.

— Jūs ne ten pataikėte, — tarė jis. — Aš jau seniai nebedirbu gatvėse.

— Nieko tokio. Ji irgi seniai nebedirba.

— Kas tokia?

— Šeila Rodžers.

— Aa, — Kastmanas nusišypsojo, išgirdęs vardą. — Ką norite sužinoti?

— Viską.

— O jei nesakysiu?

Kvadratas palietė mano petį.

— Eime, — ištarė jis.

Kastmanas išgąstingai aiktelėjo.

— Ką?

Kvadratas pažiūrėjo į jį.

— Jei nenorite bendradarbiauti, pone Kastmanai, ką gi, puiku. Daugiau jūsų netrukdysime.

— Palaukit! — šūktelėjo jis. — Ar žinote, kiek lankytojų turėjau per visą tą laiką?

— Man neįdomu, — atsiliepė Kvadratas.

— Šešis. Iš viso šešis. Ir nė vieno, nežinau, mažų mažiausiai metus. Visos šešios buvo mano senosios merginos. Jos atėjo čia pasijuokti iš manęs. Pamatyti, kaip maudausi šūde. Ir žinote ką? Aš jų laukdavau. Laukdavau bet ko, kas suardytų monotoniją, suprantate, ką sakau?

Kvadratas ėmė nekantrauti.

— Šeila Rodžers.

Vamzdelyje pasigirdo šlapias čiulptelėjimas. Kastmanas prasižiojo. Jo burnoje susiformavo burbulas. Jis užsičiaupė ir pamėgino dar kartą.

— Susipažinau su ja — Dieve, leiskite prisiminti — prieš dešimt, gal penkiolika metų. Dirbau Uosto gaujai. Ji išlipo iš autobuso — Ajovos ar Aidaho, kažkokios panašios skylės.

Dirbo Uosto gaujai. Aš gerai žinojau rutiną. Suteneriai laukia terminale. Jie dairosi vaikų, ką tik atvykusių autobusais — išsigandusių pabėgėlių, šviežienos, atvykusių į Didįjį obuolį tapti modeliais, aktorėmis, pradėti gyvenimą iš naujo arba pasprukti nuo nuobodulio ar smurto. Suteneriai stebi juos kaip grobuonys, o tokie jie ir yra. Tada užpuola juos, pargriauna ir ima kapoti kūnus.

— Man sekėsi, — pasakė Kastmanas. — Visų pirma, aš baltasis. Jos — mėsa iš Vidurio Vakarų. Beveik visos baltakrūtės. Jos bijosi tų pasipūtusių vyrukų. Bet aš, aš buvau kitoks. Vilkėdavau dailų dalykinį kostiumą. Rankoje laikydavau lagaminėlį. Aš turėjau šiek tiek daugiau kantrybės. Tą dieną laukiau prie 127 vartų. Tai buvo mano mėgstamiausia vieta. Iš ten matydavau šešis skirtingus autobusus. Šeila išlipo iš autobuso — žmogau, ji buvo karšta pupytė. Maždaug šešiolikos, pati ta. Ir dar nekalta, nors iš pradžių to nežinojau. Sužinojau vėliau.

Pajutau, kaip įsitempė mano raumenys. Kvadratas lyg niekur nieko atsistojo tarp manęs ir jo.

— Aš pradėjau suokti. Mėtyti jai gardžiausius kąsnelius, suprantate?

Mes supratome.

— Tai va, ir sakau jai, kad ji galėtų tapti žymiu modeliu. Bet atsargiai. Ne taip kaip tie kiti mulkiai. Švelniai, kaip šilkas. Tačiau Šeila — ji buvo gudresnė už kitas. Atsargi. Jaučiau, kad ji nelabai tiki manimi, bet nieko tokio. Suprantat, aš nespaudžiu. Elgiuosi teisėtai. Dienai baigiantis jos visos nori patikėti, ar ne? Jos visos prisiklausiusios istorijų, kaip supermodeliai buvo atrasti per kokią nors Pieno karalienės šventę, žodžiu, panašių nesąmonių — bet jos juk to ir atvažiavo, ar ne?

Aparatas liovėsi pypsėjęs. Išgirdau, kaip jis sugargaliavo. Tada vėl pradėjo pypsėti.

— Taigi, Šeila nepraranda atsargumo. Ji iškart man pareiškia, kad neis į jokius vakarėlius ir panašiai. Aš sakau jai, ei, jokių problemų, aš ir pats nelabai mėgstu juose lankytis. Aš — verslininkas, sakau jai. Profesionalus fotografas ir talentų medžiotojas. Mes tik padarysime keletą nuotraukų. Ir viskas. Sudarysime albumą. Viskas paprasta — jokių vakarėlių, jokių nuogybių, nieko, kas jai nepatiktų. O aš gana geras fotografas. Turiu akį. Matot šias sienas? Tas Tanios nuotraukas — jas dariau aš.

Pažiūrėjau į kadaise gražios Tanios nuotraukas ir mano širdį sugniaužė šaltukas. Kai atsigręžiau į lovą, Kastmanas spoksojo į mane.

— Tu, — tarė jis.

— Ką aš?

— Šeila. — Jis nusišypsojo. — Ji kažką tau reiškia, ar ne?

Aš neatsakiau.

— Tu *myli* ją.

Jis ištęsė žodį *myli*. Šaipėsi iš manęs. Aš tylėjau.

— Ei, nekaltinu tavęs, žmogau. Ji buvo išskirtinė. Ir, žmogau, ji mokėjo čiulpti...

Žengiau jo link. Kastmanas nusijuokė. Kvadratas atsistojo tarp mūsų. Jis pažiūrėjo man į akis ir papurtė galvą. Aš atsitraukiau. Jis teisus.

Kastmanas liovėsi juokęsis, tačiau nenuleido nuo manęs akių.

— Ar nori žinoti, kaip aš pakeičiau tavo merginą, gražuoliuk?

Tylėjau.

— Tokiu pačiu būdu kaip ir Tanią. Supranti, aš taikydavausi į geriausius kąsnelius, tuos, į kuriuos kiti broliai negalėdavo suleisti nagų. Operacija be pralaimėjimo. Taigi aš užkalbėjau Šeilai dantį ir pamažu atsiviliojau į savo studiją. Viskas. Tiek man tereikėjo. Užmesk kabliuką, ir ji tavo.

— Kaip? — paklausiau.

— Tikrai nori žinoti?

— Kaip?

Kastmanas tebesišypsodamas užsimerkė, mėgaudamasis prisiminimais.

— Padariau krūvą nuotraukų. Viskas buvo puiku ir teisėta. O kai baigėme, pridėjau jai prie gerklės peilį. Tada prirakinau prie lovos kambaryje, kurio sienos, — jis susijuokė, prasimerkė ir užvertė akis, — buvo iškaltos kamščiamedžiu. Apsvaiginau ją. Nufilmavau, kai buvo beatsigaunanti, todėl atrodė, kad tai darė savo noru. Taip, beje, tavo Šeila prarado nekaltybę. Filmuojama. Viskas autentiška. Nuostabu, ar ne?

Vėl sukilo įniršis, ėmė verstis per kraštus užvaldydamas mane. Nežinojau, ar galėsiu iškentėti nenusukęs jam sprando. Bet to, priminiau sau, jis ir nori.

— Apie ką aš čia? A, taip, prirakinau ją ir filmavau kokią savaitę. Puikūs kadrai. Brangūs. Bet toks jau šis verslas. Kiekvienas verslas turi savo specifiką. Su laiku Šeila užsikabino, ir, žinot, pasakysiu — sunku sukišti džiną atgal į butelį. Kai ją atrakinau, mergiotė būtų laižiusi man kojas, kad tik gautų suktinę, suprantate, ką sakau?

Jis nutilo, tarsi lauktų plojimų. Pajutau, kaip manyje kažkas skyla.

Kvadrato balsas buvo ramus.

— Ir po to pastatei ją gatvėje?

— Aha. Išmokiau ją kai kurių triukų. Kaip priversti vyruką

greitai baigti. Kaip vienu metu patenkinti daugiau nei vieną klientą. Buvau jos mokytoju.

Man pasirodė, jog tuoj apsivemsiu.

— Tęsk, — paliepė Kvadratas.

— Ne, — atsiliepė jis. — Kol...

— Tuomet mes atsisveikiname.

— Tania, — ištarė jis.

— Kas dėl jos?

Kastmanas apsilaižė lūpas.

— Gal galite duoti man vandens?

— Ne. Kas dėl Tanios?

— Ta kalė laiko mane čia, žmogau. Taip negerai. Žinau, aš ją įskaudinau. Bet turėjau tam priežasčių. Ji norėjo pasitraukti, ištekėti už vieno kliento iš Garden Sičio. Ji manė, kad tarp jų meilė. Patys pagalvokit, kas čia jums — *Graži moteris*? Ji norėjo išsivesti mano geriausias merginas. Jos būtų galėjusios gyventi su ja ir tuo tipu Garden Sityje, išsivadavusios iš narkotikų ir viso kito mėšlo. Negalėjau to leisti.

— Todėl, — pasakė Kvadratas, — nusprendei ją pamokyti.

— Taip, aišku. Taip reikėjo.

— Suraižei jos veidą skustuvu.

— Ne tik veidą — vyrukas gali užmauti ant galvos maišą, supranti, ką noriu pasakyti? Bet taip, tu pagauni mintį. Tai buvo pamoka ir kitoms merginoms. Bet žinai — čia juokingiausia dalis — tas jos vaikinas, klientas, jis nežinojo, ką aš padariau. Taigi, jis atvažiuoja iš savo didelio namo Garden Sityje, pasirengęs išgelbėti Tanią, supranti? Tas mulkis turi dvidešimt antrą kalibrą. Aš juokiuosi iš jo. O jis šauna į mane. Tas vėpla buhalteris iš Garden Sičio. Šauna man į pažastį iš dvidešimt antro kalibro ir taukšt, kulka patenka į stuburą. Ir aš lieku štai toks. Galit patikėti? O tada, šovęs į mane, oi, negaliu, čia geriausia, ponas Garden Sitis pamato, ką aš padariau Taniai, ir žinot, ką ta didžioji jos meilė padaro?

Jis nutilo ir ėmė laukti. Mes pagalvojome, kad klausimas retorinis, todėl irgi tylėjome.

— Jis išsigąsta ir meta ją. Suprantat? Pamato, kaip aš pagražinau Tanią, ir pabėga. Jos didžioji meilė. Nenori turėti su ja nieko bendra. Po to jie daugiau niekada nebesusitinka.

Kastmanas vėl pradėjo juoktis. Aš stengiausi stovėti ramiai ir kvėpuoti.

— Aš atsiduriu ligoninėje, — tęsė jis, — visiškai nepajudantis. Tania lieka be nieko. Tada ji pasiima mane iš ligoninės ir atgabena čionai. Ir dabar ji rūpinasi manimi. Suprantate, ką sakau? Ji pratęsia mano gyvenimą. Aš atsisakau valgyti, tada ji sukiša man į burną vamzdelį. Klausykit, pasakysiu jums viską, ką norite sužinoti. Bet turite man padėti.

— Kaip? — paklausė Kvadratas.

— Nužudyti mane.

— Negalime.

— Tada papasakokite policijai. Tegu jie mane suima. Aš viską prisipažinsiu.

— Kas atsitiko Šeilai Rodžers? — spyrė jį Kvadratas.

— Pažadėkit man.

Kvadratas pažiūrėjo į mane.

— Jau pakankamai išgirdome. Eime.

— Gerai, gerai, papasakosiu. Tik... bent pagalvokite apie tai, gerai?

Jis nukreipė akis nuo Kvadrato į mane, tada vėl pažiūrėjo į Kvadratą. Kvadrato veidas buvo be išraiškos. Ką sakė mano veidas, nežinojau.

— Aš nežinau, kur Šeila dabar. Prakeikimas, aš nelabai suprantu, kas atsitiko.

— Kiek laiko ji tau dirbo?

— Dvejus metus. Gal trejus.

— Ir kaip ji išsilaisvino?

— A?

— Tu nepanašus į vyruką, kuris leistų savo darbuotojams užsiimti nauja veikla, — tarė Kvadratas. — Todėl klausiu, kas jai atsitiko.

— Taip, ji dirbo gatvėse. Susirado pastovių klientų. Ji išmanė savo darbą. Bet kažkur pakeliui susidėjo su stambesniais žaidėjais. Taip atsitinka. Nedažnai. Bet atsitinka.

— Ką reiškia stambesniais?

— Narkotikų prekeiviais. Stambiais prekeiviais, man regis. Ji pradėjo tarpininkauti ir pardavinėti. Negana to, pati ėmė vaduotis iš narkotikų. Ketinau ją prispausti, kaip tu ir sakei, bet ji turėjo įtakingesnių draugų.

— Pavyzdžiui?

— Pažįsti Lenį Mislerį?

Kvadratas atsilošė.

— Advokatą?

— Mafijos advokatą, — pataisė jį Kastmanas. — Ją pagavo prekiaujančią. Jis atstovavo jai teisme.

Kvadratas paniuro.

— Lenis Misleris ėmėsi gatvės prostitutės, kurią pagavo prekiaujančią, bylos?

— Pagauni mintį? Ji išeina, aš pradedu šniukštinėti, supranti. Noriu išsiaiškinti, ką ji sumaniusi. Ir mane aplanko pora gana rimtų banditų. Jie liepia man nesikišti. Aš ne kvailas. Ten, iš kur ji atvažiavo, yra daugiau gardžių kąsnelių.

— Kas toliau?

— Daugiau jos nebemačiau. Paskutinį kartą girdėjau, kad ji ruošėsi į koledžą. Ar gali patikėti?

— Ar žinai, į kokį koledžą?

— Ne. Aš netgi nežinau, ar tai tiesa. Galėjo būti tik gandai.

— Dar kas nors?

— Ne.

— Jokių kitų gandų?

Kastmano akys ėmė bėgioti; mačiau, kad jį apima neviltis. Jis norėjo, kad mes liktume. Tačiau nebeturėjo ką mums papasakoti. Pažiūrėjau į Kvadratą. Jis linktelėjo ir pasisuko išeiti. Aš pajudėjau iš paskos.

— Palaukit!

Mes nekreipėme į jį dėmesio.

— Prašau, žmogau, maldauju tavęs. Aš viską pasakiau, ar ne? Aš bendradarbiavau. Negalite manęs čia palikti.

Žinojau, kad jam teks praleisti dar daug dienų ir naktų šiame kambaryje, bet man nerūpėjo.

— Sumauti mulkiai! — sušuko jis. — Ei, žmogau, taip, tu, gražuoliuk. Mėgaukis mano atliekomis, girdi. Ir nepamiršk: visko, ką ji tau daro kiekvieną kartą, kai pasiguldo tave — to ją išmokiau aš. Girdi? Girdi, ką sakau?

Mano skruostai degė, bet aš neatsisukau. Kvadratas atidarė duris.

— Šūdas, — Kastmano balsas dabar buvo švelnesnis. — Tai niekur nedingsta, žinai.

Aš dvejojau.

— Tegu ji atrodys švarutėlė gražutėlė. Bet iš ten, kur ji buvo, niekada negrįžtama. Supranti, ką sakau?

Stengiausi atsiriboti nuo jo žodžių. Tačiau jie prasiskverbė ir ėmė šokinėti po mano galvą. Išėjau ir uždariau duris. Atgal į tamsą. Tania pasitiko mus išeinančius.

— Ar jūs pranešite? — paklausė ji; jos žodžiai pynėsi.

Niekada nesu jo įskaudinusi. Štai ką ji pasakė. Ji niekada nepakėlė prieš jį rankos. Tikrai taip.

Netarę daugiau nė žodžio, išskubėjome į lauką, beveik įnėrėme į naktį. Tada giliai, kaip į paviršių išnirę plaukikai, įtraukėme oro, įsėdome į furgoną ir nuvažiavome.

10

Grand Ailendas, Nebraska

Šeila norėjo mirti viena.

Keista, tačiau skausmas dabar malšo. Įdomu kodėl, stebėjosi ji. Nors nesimatė jokios šviesos, nestojo jokia absoliutaus supratimo

akimirka. Mirtis neatnešė jokio palengvėjimo. Jos neapsupo angelai. Joks seniai išėjęs giminaitis — ji prisiminė savo senelę, kuri visuomet versdavo ją jaustis ypatingą, kuri vadindavo ją savo „Brangenybe" — neatėjo ir neištiesė jai rankos.

Viena. Tamsoje.

Šeila atsimerkė. Ar ji dabar sapnavo? Sunku pasakyti. Ją ir anksčiau apimdavo haliucinacijos. Ji tai atgaudavo sąmonę, tai vėl nugrimzdavo į tamsą. Prisiminė lyg būtų mačiusi Karlės veidą ir maldavusi ją eiti iš čia. Ar tai buvo tikra? Tikriausiai ne. Tikriausiai tai tebuvo iliuzija.

Kai skausmas sustiprėdavo, kai tapdavo nebepakeliamas, riba tarp budrumo ir miego, tarp realybės ir sapnų susiliedavo. Ji jau nebekovojo. Tik taip galėjo iškęsti agoniją. Nereikia stengtis blokuoti skausmo. Tai nepadeda. Nereikia bandyti padalyti skausmą į pakenčiamus intervalus. Tai irgi nepadeda. Galų gale lieka tik vienas išsiliejimo būdas: sveikas protas.

Tada atsisakai savo sveiko proto.

Bet jei suvoki, kas vyksta, ar tikrai atsisakai?

Gilūs filosofiniai klausimai. Jie gyviesiems. Galų gale po visų svajonių ir vilčių, po visų kančių ir atsistatymo Šeila Rodžers mirs jauna, skausmuose ir priklausoma nuo kito rankų.

Poetinis teisingumas, pagalvojo ji.

Nes dabar ji pajuto, kaip joje kažkas atskilo, atsiplėšė ir atsitraukė. Štai toji suvokimo akimirka. Siaubinga ir neišvengiama. Langinės atsidarė ir ji nors kartą išvydo tiesą.

Šeila Rodžers norėjo mirti viena.

Tačiau jis buvo kambaryje. Ji tuo neabejojo. Ji jautė jo rankas, švelniai liečiančias jos kaktą. Jai pasidarė šalta. Pajutusi, kaip gęsta jos gyvybė, išspaudė paskutinį prašymą.

— Prašau, — ištarė ji. — Išeik.

II

Mes su Kvadratu neaptarinėjome to, ką matėme. Policijai irgi nepranešėme. Įsivaizdavau Luisą Kastmaną, įkalintą tame kambaryje, negalintį pajudėti, negalintį skaityti, žiūrėti televizoriaus ar klausytis radijo, neturintį į ką žiūrėti, išskyrus tas senas fotografijas. Jei būčiau geresnis žmogus, galbūt man tai būtų rūpėję.

Taip pat galvojau apie tą vyruką iš Garden Sičio, kuris pašovė Luisą Kastmaną ir po to atsuko nugarą, taip tikriausiai sužeisdamas Tanią giliau nei Kastmanui pavyko. Įdomu, ar ponas Garden Sitis vis dar prisimena Tanią, o gal tiesiog gyvena toliau, tarsi ji niekada nebūtų egzistavusi. Negi sapnuose jo niekada nepersekioja jos veidas?

Abejoju.

Galvojau apie visa tai, nes man buvo smalsu ir baisu. Bet taip pat todėl, jog nenorėjau galvoti apie Šeilą, apie tai, kokia ji buvo, ką Kastmanas jai padarė. Vis bandžiau priminti sau, kad ji buvo auka, kad ją pagrobė, išprievartavo ir dar blogiau, kad viskas, ką ji darė, buvo ne jos kaltė. Kad aš neturėčiau žiūrėti į ją kitaip. Tačiau blaivus protas ir logika nepadėjo.

Ir aš nekenčiau savęs už tai.

Buvo beveik ketvirta ryto, kai furgonas sustojo prie mano namų.

— Ką tu apie tai galvoji? — paklausiau.

Kvadratas pasiglostė savo šerius.

— Tai, ką Kastmanas pasakė mums išeinant. Kad tai niekur nedingsta. Žinai, jis teisus.

— Kalbi iš patirties?

— Tiesą sakant, taip.

— Ir?

— Todėl manau, kad pasirodė kažkas iš jos praeities ir ją pasičiupo.

— Tuomet mes einame teisingu keliu.

— Galbūt, — atsiliepė Kvadratas.

Paėmiau už durelių rankenos.

— Kad ir ką ji būtų padariusi — kad ir ką tu būtum padaręs — gali būti, kad to negali pamiršti. Tačiau tai dar ne prakeiksmas.

Kvadratas nusisuko į langą. Aš laukiau. Jis neatsisuko. Aš išlipau ir jis nuvažiavo.

Pamatęs žinutę telefone įsitempiau. Patikrinau laiką, kada ji buvo palikta. 23.47. Labai vėlų metą. Tikriausiai kas nors iš šeimos, pagalvojau. Klydau.

Paspaudžiau išrklausymo mygtuką ir moteriškas balsas tarė:

— Labas, Vilai.

Aš jo neatpažinau.

— Čia Keitė. Keitė Miler.

Sustingau.

— Daug laiko praėjo, ar ne? Klausyk, aš, a, atsiprašau, kad skambinu taip vėlai. Tu tikriausiai miegi, nežinau. Klausyk, Vilai, gal galėtum paskambinti man, kai tik išklausysi tai? Nesvarbu, kokiu metu. Tiesiog man, a, reikia su tavimi apie kai ką pasikalbėti.

Ji paliko savo numerį. Aš stovėjau netekęs žado. Keitė Miler, mažoji Džiulės sesutė. Kai mačiau ją paskutinį kartą, jai... jai buvo maždaug šešeri. Nusišypsojau prisiminęs tą kartą, — vaje, Keitei tikriausiai buvo kokie ketveri, — kai ji slėpėsi už savo tėvo kareiviškų daiktų dėžės ir iššoko netinkamu laiku. Prisimenu, kaip mudu su Džiule tramdydami juoką bandėme užsidengti antklode, nes neturėjome kada užsitempti kelnaičių.

Mažoji Keitė Miler.

Jai dabar turėtų būti kiek — septyniolika ar aštuoniolika. Keista, kai pagalvoji. Žinojau, kaip Džiulės mirtis paveikė jos šeimą, ir galėjau numanyti, kaip jautėsi ponas ir ponia Mileriai. Bet niekada nesusimąsčiau, ką išgyveno mažoji Keitė. Vėl prisiminiau tą kartą,

kai kikendami dangstėmės antklode, ir tik dabar pagalvojau, kad mes buvome tame rūsyje. Mes glamžėmės ant tos pačios sofos, ant kurios Džiulė buvo rasta nužudyta.

Kodėl po šitiek metų Keitė man skambina?

Galbūt ji tenori pareikšti užuojautą, priminiau sau, nors tai būtų labai keista daugeliu atžvilgiu, o ką jau kalbėti apie vėlyvą skambučio metą. Ar dar kartą išklausiau žinutės, ieškodamas kokios nors paslėptos minties. Nieko neradau. Ji paprašė skambinti bet kuriuo metu. Bet buvo ketvirta ryto ir aš jaučiausi pavargęs. Kad ir kas tai būtų, iki ryto palauks.

Įsiropščiau į lovą ir prisiminiau, kada paskutinį kartą mačiau Keitę Miler. Mano šeimos buvo paprašyta nesirodyti laidotuvėse. Mes paklusome. Tačiau po dviejų dienų aš vienas pats nuėjau į kapines 22-ajame kelyje. Atsisėdau prie Džiulės kapo. Nieko nesakiau. Neverkiau. Nejaučiau nei paguodos, nei pabaigos, nieko. Milerių šeima privažiavo baltu oldsmobiliu, ir aš pasišalinau. Tačiau prieš nueidamas pamačiau mažosios Keitės akis. Jose buvo ne pagal jos amžių keistas susitaikymas, supratimas. Pamačiau liūdesį, siaubą; galbūt mačiau ir gailestį.

Paskui aš išėjau iš kapinių. Nuo tada nei mačiau, nei kalbėjausi su ja.

12

Belmontas, Nebraska

Šerifė Berta Ferou buvo mačiusi ir blogesnių dalykų.

Žmogžudystės scenos buvo baisios, tačiau niekas negalėjo prilygti šleikštulį sukeliančiai bjaurasčiai, kurią išvysdavai per senamadišką automobilio avariją, susidūrus metalui ir žmogaus kūnui — sutraiškyti kaulai, praskeltos galvos, trykštantis kraujas. Susidūrė

du automobiliai. Sunkvežimis išlėkė į priešpriešinę juostą. Medis perkirto automobilį pusiau. Automobilis dideliu greičiu įsirėžė į apsauginę sienelę.

Čia tai rimti dalykai.

Vis dėlto matyti šią negyvą moterį ganėtinai bekraujėje nusikaltimo vietoje buvo kur kas sunkiau. Berta matė moters veidą — iškreiptą baimės, nesuvokiantį, galbūt beviltišką — ir žinojo, kad ši moteris mirė kentėdama didžiulį skausmą. Ji matė suknežintus pirštus, sutraiškytus šonkaulius, mėlynes ir žinojo, jog tą skausmą jai sukėlė žmogus. Čia tau ne slidi kelio atkarpa ar bandymas pakeisti radijo stotį lekiant aštuoniasdešimt mylių per valandą greičiu, ne skubėjimas kuo greičiau pristatyti krovinį ar alkoholio paveiktas vairavimas.

Tai tyčinė žmogžudystė.

— Kas ją rado? — paklausė ji pavaduotoją Džordžą Volkerį.

— Rendolfų vaikiščiai.

— Kurie?

— Džeris ir Ronas.

Berta paskaičiavo. Džeriui turėtų būti maždaug šešiolika, Ronui — keturiolika.

— Jie vaikštinėjo su Džipsiu, — pridūrė pavaduotojas. Džipsis buvo Rendolfų vokiečių aviganis. — Jis ją užuodė.

— Kur jie dabar?

— Deivas nuvežė juos namo. Jie atrodė gana išsigandę. Išklausiau jų parodymų. Jie nieko nežino.

Berta linktelėjo. Greitkeliu atlėkė mikroautobusas. Klaidas Smartas, apygardos teismo medicinos ekspertas, sustabdė automobilį staigiai nuspausdamas stabdžius. Durys atsivėrė ir Klaidas atskubėjo prie jų. Berta prisidengė ranka akis.

— Gali taip neskubėti, Klaidai. Ji niekur nepabėgs.

Džordžas sukikeno.

Klaidas Smartas įpratęs prie tokių juokelių. Jam beveik penkias-

dešimt; maždaug tiek, kiek ir Bertai. Jie abu dirbo šį darbą jau beveik du dešimtmečius. Klaidas nuleido negirdomis jos žodžius ir praėjo pro juos. Jis pažiūrėjo į kūną ir jo veidas sukrito.

— Švenčiausias Jėzau, — ištarė ekspertas.

Klaidas atsitūpė prie moters kūno ir švelniai nubraukė nuo veido plaukus.

— O Dieve, — tarė jis. — Noriu pasakyti, — jis nutilo ir papurtė galvą.

Berta irgi buvo prie jo įpratusi. Klaido reakcija jos nenustebino. Dauguma ekspertų, žinojo ji, išlieka dalykiški ir abejingi. Bet ne Klaidas. Jam žmonės nebuvo vien audiniai ir bjaurūs chemikalai. Ji buvo ne kartą mačiusi, kaip Klaidas verkia prie kūnų. Jis elgdavosi su kiekvienu neatpažintu lavonu neįtikimai, netgi juokingai pagarbiai. Atlikdavo skrodimą taip, tarsi galėtų prikelti kūną. Pranešdavo liūdnas naujienas šeimoms ir nuoširdžiai dalydavosi jų skausmu.

— Ar gali pasakyti apytikrį mirties laiką? — paklausė ji.

— Neseniai, — tyliai atsiliepė Klaidas. — Odos sąstingis vis dar ankstyvas. Sakyčiau, ne daugiau kaip prieš šešias valandas. Išmatuosiu kepenų temperatūrą ir... — jis pastebėjo ranką su nenatūraliai iškreiptais pirštais. — O Dieve, — pakartojo jis.

Berta atsigręžė į pavaduotoją.

— Asmens dokumentai?

— Jokių.

— Gal apiplėšimas?

— Per žiauru, — tarė Klaidas. Jis pakėlė galvą. — Kažkas norėjo, kad ji kentėtų.

Stojo trumpa tyla. Berta pastebėjo ašaras Klaido akyse.

— Kas dar? — paklausė ji.

Klaidas skubiai nuleido galvą.

— Ji ne valkata, — pasakė jis. — Gerai apsirengusi, neišsekusi. — Jis patikrino jos burną. — Pakankamai padoriai sutvarkyti dantys.

— Išprievartauta?

— Ji su drabužiais, — pasakė Klaidas. — Bet, o Dieve, joje nelikę sveikos vietos. Čia labai mažai kraujo, tikrai per mažai tokioje nužudymo vietoje. Spėju, kad kažkas bus ją atvežęs ir čia išmetęs. Po skrodimo pasakysiu daugiau.

— Gerai, — tarė Berta. — Patikrinkime dingusių asmenų sąrašą ir jos pirštų atspaudus.

Klaidas linktelėjo benueinančiai šerifei Bertai Ferou.

13

Keitė nelaukė, kada aš paskambinsiu.

Pašokau it bakstelėtas, kai suskambo telefonas. Mano miegas buvo toks gilus, toks absoliutus ir besapnis, kad negalėjo būti jokio lėto kilimo į paviršių. Vieną akimirką skendėjau tamsoje. Kitą sėdėjau lovoje besitrankančia širdimi. Pažiūrėjau į skaitmeninį laikrodį: 06.58.

Sudejavęs ištiesiau ranką. Skambintojo tapatybė blokuojama. Niekam tikęs aparatas. Tie, kurių nori išvengti, arba tie, kurie nori pasislėpti, tiesiog susimoka už blokavimą.

Man pačiam mano balsas nuskambėjo pernelyg žvaliai, kai išsuokiau linksmą „Alio?“

— Aa, Vilas Klainas?

— Klausau?

— Čia Keitė Miler. — Tada, po sekundėlės: — Džiulės sesuo.

— Labas, Keite, — pasakiau.

— Vakar vakare palikau tau žinutę.

— Grįžau tik ketvirtą ryto.

— O, tai aš tave prižadinau.

— Nieko tokio.

Jos balsas buvo liūdnas, jaunas ir įsitempęs. Aš pabandžiau prisiminti, kada ji gimė. Paskaičiavau.

— Tai tu... jau paskutinėje klasėje, a?

— Rudenį pradėsiu studijuoti koledže.

— Kokiame?

— Baudoino. Toks mažas koledžas.

— Jis Meine, — pasakiau. — Žinau jį. Puiki mokykla. Sveikinu.

— Ačiū.

Aš pasimuisčiau lovoje, bandydamas sugalvoti, ką dar pasakyti. Pasirinkau klasikinį variantą.

— Daug laiko praėjo.

— Vilai?

— Taip?

— Norėčiau susitikti su tavim.

— Taip, būtų puiku.

— Gal šiandien?

— Kur tu esi? — paklausiau.

— Livingstone, — pasakė ji. Tada pridūrė: — Mačiau tave prie mūsų namų.

— Atsiprašau dėl to.

— Galiu atvažiuoti į miestą, jei nori.

— Nereikia, — pasakiau. — Šiandien ketinau aplankyti tėvą. Gal susitikime prieš tai?

— Taip, gerai, — tarė ji. — Bet ne prie namų. Pameni tą krepšinio aikštelę prie gimnazijos?

— Žinoma. Lauksiu tavęs ten dešimtą.

— Gerai.

— Keite, — pasakiau perkeldamas ragelį prie kitos ausies. — Turiu pasakyti, kad tavo skambutis gana netikėtas.

— Žinau.

— Kodėl nori susitikti?

— O kaip manai? — atsiliepė ji.

Aš ne iš karto atsakiau, tačiau tai buvo nebesvarbu. Ji jau buvo padėjusi ragelį.

14

Vilas išėjo iš buto. Vaiduoklis stebėjo.

Vaiduoklis nesekė jam iš paskos. Jis žinojo, kur Vilas ėjo. Tačiau, stebint Vilą, jo pirštai gniaužėsi ir tiesėsi, gniaužėsi ir tiesėsi. Dilbiai neramiai krutėjo. Kūnas virpėjo.

Vaiduoklis nepamiršo Džiulės Miler. Jis prisiminė jos nuogą kūną tame rūsyje. Prisiminė, kaip lietė jos odą — iš pradžių šiltą, po to pamažu stingstančią į kažką, primenantį drėgną marmurą. Jis prisiminė jos pageltusį veidą, raudonus taškelius iššokusiose akyse, siaubo ir nuostabos iškreiptus veido bruožus, suardytus kapiliarus, seiles, it peilio randas sustingusias ant jos veido. Prisiminė jos kaklą, nenatūraliai persikreipusį po oda, kai viela įsirėžė ir vos nenupjovė jai galvos.

Šitiek kraujo.

Pasmaugimas buvo jo mėgstamas žudymo būdas. Jis lankėsi Indijoje, mokėsi tugi, taip vadinamo tyliųjų žudikų, kurie garsėjo tobulais slapto smaugimo gebėjimais, meno. Per visus tuos metus Vaiduoklis įvaldė ginklus, peilius ir visa kita, tačiau, jei būdavo įmanoma, jis mieliau rinkdavosi šaltą veiksmingumą, galutinę tylą, įžūlią galią, asmeninį prisilietimą.

Tylus atodūsis.

Vilas dingo jam iš akių.

Brolis.

Vaiduoklis prisiminė visus tuos kung fu filmus, kuriuose vienas brolis nužudomas, o kitas išgyvena ir ima keršyti. Jis pagalvojo, kas būtų, jei jis tiesiog nužudytų Vilą Klainą.

Ne, būtų per paprasta. Tai ne tik kerštas.

Vis dėlto jį persekiojo mintys apie Vilą. Pagaliau juk jis čia svarbiausias. Ar tie metai jį pakeitė? Vaiduoklis norėjo tuo tikėti. Bet netrukus jis tai sužinos.

Taip, metas susitikti su Vilu ir paplepėti apie senus laikus.

Vaiduoklis perėjo per gatvę ir pasuko prie Vilo namo.
Po penkių minučių jis jau buvo jo bute.

Autobusu nuvažiavau iki Livingstono aveniu ir Nortfildo kelio sankryžos. Blogio terpės puikiajame Livingstono priemiestyje. Senoji pradinė mokykla buvo perdaryta į varguolių prekybos centrą su įvairiomis parduotuvėmis, kurios, rodės, niekada nedirbdavo. Iššokau iš autobuso kartu su saujele vietinių darbininkų, grįžtančių iš miesto. Keista atvirkštinio judėjimo simetrija. Tokių miestelių kaip Livingstonas gyventojai rytais važiuoja į miestą; jų namų valytojai ir vaikų prižiūrėtojai daro atvirkščiai. Balansas.

Patraukiau Livingstono aveniu Livingstono gimnazijos link. Šalia jos glaudėsi Livingstono viešoji biblioteka, Livingstono municipalinis teismas ir Livingstono policijos nuovada. Įžiūrite modelį? Visi keturi pastatai buvo plytiniai ir atrodė tarsi būtų suręsti tuo pačiu metu, to paties architekto, iš tų pačių plytų — tarsi vienas pastatas būtų pagimdęs kitą.

Aš čia užaugau. Vaikystėje imdavau K. S. Luiso ir Madlinos L'Angl knygas iš tos bibliotekos. Aštuoniolikos, gavęs baudą už greičio viršijimą, stovėjau ir įrodinėjau savo tiesas (neįrodžiau) tame municipaliniame pastate. O tame didžiausiame pastate, gimnazijoje, buvau vienas iš šešių šimtų vaikų baigiamojoje klasėje.

Apėjau tuos pastatus pusračiu ir pasukau dešinėn. Susiradau krepšinio aikštelę ir atsistojau po aprūdijusiu lanku. Kairėje buvo teniso aikštynas. Gimnazijoje žaidžiau tenisą. Tiesą sakant, gana gerai, nors sportas niekada man per daug nepatiko. Man trūko noro varžytis. Aš nenorėdavau pralaimėti, bet nekovodavau pakankamai stipriai, kad laimėčiau.

— Vilai?

Atsisukau ir, kai pamačiau ją, mano kraujas virto ledu. Drabužiai buvo kitokie — ant klubų nusmukę džinsai, maždaug septinto dešimtmečio klumpės, per daug aptempti ir per daug trumpi

marškinėliai, apnuoginantys plokščią, bet su auskaru bamboje pilvą — tačiau veidas ir plaukai... Man tarsi žemė po kojomis subangavo. Akimirką nukreipiau akis į futbolo aikštę ir — būčiau galėjęs prisiekti — pamačiau ten Džiulę.

— Žinau, — tarė Keitė Miler. — Tarsi matytum vaiduoklį, ar ne?

Vėl atsigręžiau į ją.

— Mano tėtis, — tarė ji, susikišdama savo smulkias rankas į aptemptų džinsų kišenes. — Jis vis dar negali žiūrėti į mane be ašarų.

Nežinojau, ką atsakyti. Ji priėjo arčiau. Mes abu žiūrėjome į gimnaziją.

— Tu mokeisi čia, ar ne? — paklausiau.

— Baigiau praeitą mėnesį.

— Patiko?

Ji truktelėjo pečiais.

— Džiaugiuosi, kad ištrūkau.

Saulės spinduliuose pastatas atrodė it šaltas siluetas ir priminė kalėjimą. Bet mokykla yra tam tikras kalėjimas. Aš buvau gana populiarus mokykloje. Buvau studentų tarybos viceprezidentu. Teniso komandos antruoju kapitonu. Turėjau draugų. Bet kai pabandžiau atkasti malonių prisiminimų, nė vieno neradau. Jie visi buvo pažymėti nesaugumo jausmu, kuris lydi tuos metus. Dabar, po laiko, mokykla — paauglystė, jei norite — atrodo tarsi šiek tiek užsitęsusi kova. Tau tiesiog reikia išgyventi, iškentėti ir saugiai ištrūkti. Aš nebuvau laimingas mokykloje. Tikriausiai taip ir turėjo būti.

— Užjaučiu dėl mamos, — tarė Keitė.

— Ačiū.

Ji išsitraukė iš užpakalinės kišenės cigarečių pakelį ir pasiūlė man. Aš atsisakiau. Stebėjau, kaip ji degasi cigaretę, ir kovojau su noru pamokslauti. Keitės akys matė viską, išskyrus mane.

— Žinai, buvau nelauktas vaikas. Gimiau vėlai. Džiulė jau mokėsi gimnazijoje. Mano tėvams buvo pasakyta, kad jie nebegalės turėti vaikų. Bet tada... — ji vėl truktelėjo pečiais. — Jie nesitikėjo manęs.

— Negalvok, kad visi kiti mes gimstame pagal planą, — pasakiau.

Ji susijuokė, ir tas garsas aidu atsimušė giliai manyje. Tai buvo Džiulės juokas, net jei ir išblėsęs.

— Atsiprašau dėl savo tėčio, — tarė Keitė. — Jis tiesiog išsigando, kai pamatė tave.

— Nereikėjo man ten eiti.

Ji giliai įtraukė dūmą ir pakreipė galvą.

— O kodėl atėjai?

Nežinojau, ką atsakyti.

— Nežinau, — pasakiau.

— Aš mačiau tave. Pastebėjau, vos tik išėjai iš už kampo. Žinai, apėmė keistas jausmas. Prisiminiau, kaip stebėdavau tave vaikystėje. Mano miegamasis. Noriu pasakyti, kad tebegyvenu tame pačiame miegamajame, tad pasijutau tarsi stebėčiau kažką iš praeities. Buvo labai keista.

Pažiūrėjau dešiniau. Dabar kiemas buvo tuščias, tačiau mokslo metais jame stovėdavo automobiliai, kuriuose tėvai laukdavo savo vaikų. Galbūt ne visi mano prisiminimai apie mokyklą geri, tačiau prisimenu, kaip mano mama atvažiuodavo pasiimti manęs savo senu raudonu folksvagenu. Ji skaitydavo žurnalą, o kai nuskambėdavo skambutis ir aš pajudėdavau jos link, ji pajusdavo, kad aš ateinu, pakeldavo galvą ir jos veidą nutvieksdavo šypsena, Saulutės šypsena, akinanti šypsena, kupina besąlygiškos meilės; ir dabar aš apsunkusia širdimi suvokiau, jog niekas niekada man taip nebesišypsos.

Per sunku, pagalvojau. Būti čia. Matyti vizualinį Džiulės aidą ant Keitės veido. Visi tie prisiminimai. Visko per daug.

— Alkana? — paklausiau Keitės.

— Taip, ko gero.

Ji buvo su mašina, sena honda. Ant galinio vaizdo veidrodėlio kabėjo galybė įvairių niekučių. Salone kvepėjo kramtomąja guma ir vaisiniu šampūnu. Neatpažinau muzikos, besiveržiančios iš garsiakalbių, bet man ir nerūpėjo.

Tylėdami nuvažiavome į tipišką Naujojo Džersio užkandinę 10-ajame kelyje. Už baro kabėjo vietinių laidų vedėjų fotografijos su autografais. Prie kiekvieno staliuko stovėjo maži muzikiniai aparatai. Meniu buvo šiek tiek ilgesnis nei Tomo Klensio romanai.

Vyras tiršta barzda ir dar tirštesniu dezodoranto kvapu pasiteiravo, keliese būsime. Pasakėme, jog dviese. Keitė pridūrė norinti staliuko rūkantiems. Nežinojau, kad tebebuvo rūkančiųjų skyriai, bet, matyt, didelės kavinės yra atavizmai. Vos tik atsisėdome, ji prisitraukė prie savęs peleninę, beveik kaip apsaugą.

— Po to, kai tu atėjai prie namų, — tarė ji, — aš nuėjau į kapines.

Patarnaujantis vaikinas pripildė mūsų taures. Ji užsitraukė cigaretę ir atsilošusi išpūtė dūmą.

— Jau seniai nebuvau ten buvusi. Bet kai pamačiau tave, nežinau, pajutau, kad turėčiau nueiti.

Ji vis dar nežiūrėjo į mane. Vaikai prieglaudoje dažnai elgiasi taip pat. Jie vengia tavo akių. Aš jiems leidžiu. Tai nieko nereiškia. Bandau sugauti jų žvilgsnius, bet jau įsitikinau, kad akių kontaktas yra pervertinamas.

— Aš beveik nebeprisimenu Džiulės. Žiūriu į nuotraukas ir nebežinau, ar tie prisiminimai yra tikri, ar aš juos išgalvojau. Man atrodo, jog prisimenu, kaip mes ėjome į atrakcionų parką, bet paskui pasižiūriu į nuotrauką ir nebežinau, ar aš iš tiesų prisimenu, ar prisimenu tik nuotrauką. Supranti, ką noriu pasakyti?

— Taip, manau, kad suprantu.

— O po to, kai tu atėjai, aš turėjau dingti iš namų. Tėtis siautėjo. Mama verkė. Tiesiog turėjau dingti.

— Aš nenorėjau nieko įskaudinti, — pasakiau.

Ji numojo ranka.

— Viskas gerai. Tam tikra prasme jiems tai į naudą. Dažniausiai mes bandome vengti šios temos, supranti. Man baisu. Kartais norėčiau... norėčiau išrėkti: „Jos nebėra". — Keitė palinko į priekį. — Nori išgirsti kai ką tikrai šiurpaus?

Linktelėjau, kad tęstų.

— Mes nieko nepakeitėme rūsyje. Ten tebėra ta pati sena sofa ir televizorius. Tas pats suplyšęs kilimas. Ta sena skrynia, už kurios slėpdavausi. Viskas tebėra. Niekas tais daiktais nebesinaudoja. Bet jie stovi. Ir mūsų skalbykla tebėra ten pat. Mes turime pereiti per tą kambarį, kad patektume į ją. Supranti, ką noriu pasakyti? Štai kaip mes gyvename. Viršuje vaikštome ant pirštų galiukų, tarsi gyventume ant ledo ir bijotume, kad grindys įskils ir mes visi nugarmėsime į tą rūsį.

Ji nutilo ir užsitraukė cigaretę tarytum ši būtų oro vamzdelis. Aš sėdėjau kaip sėdėjęs. Kaip jau ir sakiau, niekada negalvojau apie Keitę Miler, apie tai, kaip ją paveikė sesers nužudymas. Žinoma, aš galvojau apie jos tėvus. Apie tą tuštumą, kurią jie jaučia. Dažnai svarstydavau, kodėl jie liko tuose namuose, bet vėlgi, niekada iki galo nesupratau, kodėl neišsikėlė ir mano tėvai. Jau esu minėjęs tą sąsają tarp paguodos ir savigraužos, troškimą likti ir kentėti, nes tai geriau nei pamiršti.

Tačiau niekada nesusimąsčiau apie Keitę, kaip ji jautėsi gyvendama tarp tų griuvėsių, visą laiką persekiojama sesers šešėlio. Vėl į ją pažiūrėjau, tarsi matyčiau pirmą kartą. Jos akys tebelakstė į šalis it išgąsdinto paukščio. Dabar jose spindėjo ašaros. Ištiesiau ranką ir paėmiau josios, vėlgi tokią panašią į sesers. Praeitis taip stipriai man smogė, kad vos neparkritau.

— Tai taip keista, — pasakė ji.

Teisingiau nepasakysi, pagalvojau.

— Man irgi.

— Tai turi baigtis, Vilai. Visas mano gyvenimas... kad ir kas iš tiesų būtų atsitikę tą naktį, tai turi liautis. Kartais, kai pagaunamas koks nors blogietis, girdžiu sakant: „Tai jos neprikels“, ir aš pagalvoju: „Nesąmonė.“ Tačiau ne tai svarbiausia. Svarbiausia, jog tai baigėsi. Sugauni tą vyruką, sulauki tam tikros pabaigos. Žmonėms to reikia.

Aš visiškai nenumaniau, kur link ji suka. Bandžiau apsimesti, jog ji viena iš centro vaikų, kad ji atėjo prašyti mano pagalbos ir meilės. Sėdėjau, žiūrėjau į ją ir stengiausi įtikinti, jog esu čia tam, kad išklausyčiau.

— Tu neįsivaizduoji, kaip nekenčiau tavo brolio — ne tik už tai, ką jis padarė Džiulei, bet už tai, ką jis pabėgdamas padarė mums visiems. Meldžiausi, kad jį sugautų. Sapnavau tokį sapną, kuriame jį apsupa, jis ima priešintis ir tada farai jį nušauna. Žinau, kad nenori šito klausytis. Bet man reikia, kad suprastum.

— Tu norėjai pabaigos, — pasakiau.

— Taip, — ištarė ji. — Tik...

— Tik kas?

Ji pakėlė galvą, ir pirmą kartą mūsų akys susitiko. Man vėl pasidarė šalta. Norėjau atitraukti ranką, bet negalėjau pajudėti.

— Aš jį mačiau, — tarė ji.

Pamaniau, kad blogai nugirdau.

— Tavo brolį. Aš jį mačiau. Bent jau manau, kad tai buvo jis.

— Kada? — šiaip ne taip išspaudžiau.

— Vakar. Kapinėse.

Tą akimirką priėjo padavėja. Ji išsitraukė iš už ausies pieštuką ir pasiteiravo, ko mes pageidaujame. Kurį laiką abu tylėjome. Padavėja krenkštelėjo. Keitė užsisakė kažkokių salotų. Padavėja pažiūrėjo į mane. Aš paprašiau sūrio omleto. Ji paklausė, kokio sūrio — amerikietiško, šveicariško, čederio. Pasakiau, kad bus gerai čederis. Ar aš norįs keptų bulvių ar bulvių šiaudelių? Keptų bulvių. Kvietinio skrebučio, ruginio skrebučio ar baltos duonos skrebučio? Ruginio. Ne, nieko negersiu, ačiū.

Pagaliau padavėja nuėjo.

— Papasakok man, — paprašiau.

Keitė užgesino cigaretę.

— Kaip ir sakiau. Nuėjau į kapines. Tiesiog norėjau ištrūkti iš namų. Kad ir kaip būtų, juk žinai, kur Džiulės kapas?

Linktelėjau.

— Tiesa. Aš gi mačiau tave ten. Pora dienų po laidotuvių.

— Taip, — pasakiau.

Ji palinko į priekį.

— Tu ją mylėjai?

— Nežinau.

— Bet ji sudaužė tau širdį.

— Galbūt, — pasakiau. — Bet tai buvo seniai.

Keitė įsmeigė akis į savo rankas.

— Papasakok man, kas buvo.

— Jis atrodė gana pasikeitęs. Tavo brolis. Aš nelabai jį prisimenu. Tik šiek tiek. Ir esu mačiusi jo nuotraukų. — Keitė nutilo.

— Nori pasakyti, jis stovėjo prie Džiulės kapo?

— Prie gluosnio.

— Ką?

— Ten yra medis. Gal už šimto pėdų. Aš įėjau ne pro priekinius vartus. Peršokau per tvorelę. Todėl jis manęs nesitikėjo. Supranti, atėjau jam iš už nugaros — žiūriu, po gluosniu stovi vyrukas ir žiūri į Džiulės antkapį. Jis nė neišgirdo, kaip priėjau. Atrodė toks sutrikęs. Patapšnojau jam per petį. Jis pašoko, o kai atsisuko ir pamatė mane... tu juk matai, kaip aš atrodau. Jis kone pradėjo šaukti. Pamanė, kad esu vaiduoklis.

— Ar tu tikra, kad tai buvo Kenas?

— Ne, nesu tikra. Kaip galėčiau būti? — Ji išsitraukė kitą cigaretę. — Nors taip. Taip, žinau, kad tai buvo jis.

— Iš kur gali būti tokia tikra?

— Jis man pasakė, jog to nepadarė.

Man sukosi galva. Rankos nusviro prie šonų ir įsikibo į suolelį. Kai pagaliau prabilau, žodžiai sunkėsi lėtai.

— Ką tiksliai jis pasakė?

— Iš pradžių tik tiek. „Aš nenužudžiau tavo sesers."

— Ką darei tu?

— Pasakiau, kad jis melagis. Pasakiau, kad imsiu rėkti.

— Rėkei?

— Ne.

— Kodėl ne?

Keitė vis dar nebuvo prisidegusi cigaretės. Ji išsitraukė ją iš burnos ir pasidėjo ant stalo.

— Nes patikėjau juo, — ištarė ji. — Kažkas jo balse — nežinau. Aš taip ilgai jo nekenčiau. Tu nė neįsivaizduoji, kaip stipriai. Bet dabar...

— Tai ką darei po to?

— Atsitraukiau. Vis dar buvau nusiteikusi rėkti. Bet jis žengė prie manęs. Suėmė rankomis mano veidą, pažiūrėjo į akis ir pasakė: „Aš surasiu žudiką, pažadu." Ir viskas. Jis dar akimirką žiūrėjo į mane. Tada paleido ir nubėgo.

— Ar tu kam nors...

Ji papurtė galvą.

— Niekam. Kartais man atrodo, kad to nė nebuvo. Kad man pasivaideno. Kad aš išsigalvojau. Kaip ir prisiminimus apie Džiulę. — Ji pažiūrėjo į mane. — Ar tu tiki, kad jis nužudė Džiulę?

— Ne.

— Mačiau tave per žinias, — tarė ji. — Tu visą laiką galvojai, kad jis miręs. Nes nusikaltimo vietoje buvo rasta jo kraujo.

Linktelėjau.

— Ar vis dar taip galvoji?

— Ne, — pasakiau, — nebegalvoju.

— Kas privertė tave persigalvoti?

Nežinojau, ką atsakyti.

— Matai, — pasakiau. — Aš irgi jo ieškau.

— Aš noriu padėti.

Ji pasakė „noriu". Bet aš žinau, ką ji bandė pasakyti.

— Prašau, Vilai. Leisk man padėti.

Ir aš sutikau.

15

Belmontas, Nebraska

Šerifė Berta Ferou niūriai žiūrėjo per pavaduotojo Džordžo Volkerio petį.

— Nekenčiu tų daikčiukų, — tarė ji.

— Neturėtum, — atsiliepė Volkeris, pirštais bėgiodamas po klaviatūrą. — Kompiuteriai — mūsų draugai.

Ji dar labiau susiraukė.

— Tai ką mūsų draugas dabar daro?

— Skenuoja Džeinės Dou* pirštų antspaudus.

— Skenuoja?

— Kaip čia paaiškinus absoliučiai technofobei?.. — Volkeris pakėlė galvą ir pasitrynė smakrą. — Tai tarsi kopijavimo aparatas ir faksas viename. Jis padaro pirštų atspaudų kopiją ir persiunčia ją į BTIB Vakarų Virdžinijoje.

BTIB reiškia Baudžiamosios teisenos informacijos biurą. Dabar, kai visi policijos padaliniai turi prieigą prie interneto, — netgi tokie kaimiečiai kalniečiai kaip jie, — pirštų atspaudus galima patikrinti internetu. Jei pirštų atspaudai yra Nacionalinio kriminalistikos informacijos centro didžiulėje duomenų bazėje, jie netrukus gaus atitikmenį ir tapatybę.

— Maniau, kad BTIB Vašingtone, — pasakė Berta.

— Jau nebe. Senatorius Birdas jį perkėlė.

— Geras žmogus tas senatorius.

— O taip.

Berta pasitaisė ginklo dėklą ir nukulniavo koridoriumi. Jos policijos nuovada įsikūrusi tose pačiose patalpose kaip ir Klaido morgas, tai buvo patogu, net jei kartkartėmis ir pikantiška. Morgo ventiliacija buvo siaubinga, todėl retsykiais patalpose pakibdavo sunkus formaldehido ir puvėsių debesis.

Sekundėlę padvejojusi Berta Ferou pravėrė morgo duris. Jame nebuvo nei spindinčių stalčių, nei nublizgintų instrumentų ar kitų dalykėlių, ką paprastai rodo per televiziją. Klaido morgas labai priminė laikiną pastogę. Ekspertas dirbo pusę dienos, nes — pripažinkime — nelabai buvo ką veikti. Autoavarijų aukų retai pasitaikydavo.

* Angl. *Jane Doe* — taip vadinami neatpažinti mot. lyties lavonai.

Praeitais metais Donas Teiloras nusigėrė ir netyčia nusišovė. Jo gedinti našlė mėgo juokauti, kad senasis Donas iššovė, nes pažiūrėjo į veidrodį ir palaikė save briedžiu. Santuoka. Bet, jei atvirai, tai tikriausiai ir viskas. Morgas, — kad jį kur, šis terminas per geras tokiam valytojo kambarėliui, — galėjo priimti gal tik du lavonus vienu metu. Jei Klaidui prireikdavo daugiau vietos, jis pasinaudodavo Volio laidojimo namais.

Džeinės Dou kūnas gulėjo ant stalo. Klaidas stovėjo šalia jos. Jis buvo su melsvu chalatu ir balkšvomis chirurginėmis pirštinėmis. Jis verkė. Iš radijo griaudėjo opera, kažkas dejavo atitinkamai tragiškai.

— Jau prapjovei? — paklausė Berta, nors atsakymas buvo akivaizdus.

Klaidas dviem pirštais nusišluostė akis.

— Ne.

— Lauki jos leidimo?

Jis dėbtelėjo į Bertą paraudusiomis akimis.

— Vis dar tyrinėju išorę.

— Ką pasakytum apie mirties priežastį, Klaidai?

— Nieko tikslaus, kol nepadarysiu skrodimo.

Berta pasislinko arčiau ir uždėjo jam ant peties ranką, vaidindama guodžiančią ir užjaučiančią.

— Gal turi kokių išankstinių minčių, Klaidai?

— Ji buvo smarkiai sumušta. Matai?

Jis parodė į vietą, kur paprastai rastum šonkaulių lanką. Nieko panašaus. Kaulai buvo sulindę į vidų, tarsi kažkas būtų juos sutraiškęs sunkiu daiktu.

— Daug mėlynių, — tarė Berta.

— Taip, patamsėjimai, bet pažiūrėk čia. — Jis bedė pirštu į kažką kyšantį iš po odos netoli skrandžio.

— Sulaužyti šonkauliai?

— Sutraiškyti, — pataisė jis.

— Kuo?

Klaidas gūžtelėjo pečiais.

— Tikriausiai naudojo sunkų apskritą plaktuką ar kažką panašaus. Spėju, — bet tik spėju, — kad vienas iš šonkaulių lūžo ir pradūrė gyvybiškai svarbų organą. Gal plautį, arba perrėžė pilvą. O gal jai pasisekė ir jis pervėrė jos širdį.

Berta papurtė galvą.

— Man neatrodo, kad jai būtų pasisekę.

Klaidas nusisuko. Jis nuleido galvą ir vėl pravirko. Jo kūnas purtėsi nuo tramdomo kūkčiojimo.

— Tos žymės ant jos krūtų, — tarė Berta.

— Išdegintos cigarete, — neatsigręždamas atsiliepė jis.

Taip ji ir manė. Sužaloti pirštai, cigarečių žymės. Nereikia būti Šerloku Holmsu, kad suprastum, kad ji buvo kankinama.

— Padaryk viską, Klaidai. Paimk kraujo mėginius, patikrink toksinus, viską.

Jis šniurkštelėjo ir pagaliau atsisuko.

— Taip, Berta, žinoma.

Už jų nugarų atsidarė durys. Jie abu atsisuko. Įėjo Volkeris.

— Turiu žinių, — tarė jis.

— Jau?

Džordžas linktelėjo.

— Pagrindinis NKIC* sąrašas.

— Ką nori pasakyti, pagrindinis sąrašas?

Volkeris mostelėjo į kūną ant stalo.

— Mūsų Džeinė Dou. Jos ieško pats FTB.

16

Keitė išleido mane Hikorio aikštėje, maždaug už trijų kvartalų nuo mano tėvų namų. Mes nenorėjome, kad kas nors pamatytų mus

* Nacionalinis kriminalinės informacijos centras (*angl.* NCIC).

drauge. Galbūt mus buvo apėmusi paranoja, bet aš maniau, kad geriau nerizikuoti.

— Tai kas toliau? — paklausė Keitė.

Aš ir pats apie tai galvojau.

— Nežinau. Bet jei Kenas nenužudė Džiulės...

— Tuomet tai padarė kažkas kitas.

— Vajetau, — pasakiau, — kokie mudu šaunuoliai.

Ji nusišypsojo.

— Vadinasi, ieškosime įtariamųjų?

Man buvo juokinga — kas mes tokie, Modo būrys*? — bet linktelėjau.

— Aš pradėsiu aiškintis, — pasakė ji.

— Aiškintis ką?

Ji gūžtelėjo kaip visi paaugliai, visu kūnu.

— Nežinau. Džiulės praeitį. Pamėginsiu nustatyti, kas galėjo norėti ją nužudyti.

— Policija tai jau darė.

— Jie domėjosi tik tavo broliu, Vilai.

Ji buvo teisi.

— Gerai, — pasakiau, vėl pasijusdamas kvailai.

— Susiskambinkime vėliau šįvakar.

Aš linktelėjau ir išlipau. Nensė Driu** nušvilpė nė neatsisveikinusi. Stovėjau ant šaligatvio ir mirkau vienumoje. Visiškai netroškau kur nors eiti.

Priemiesčio gatvės buvo tuščios, tačiau gerai išgrįsti šaligatviai buvo pilni žmonių. Mano jaunystės laikų furgonus pakeitė įvairiausi tariamai bekelių automobiliai — minivenai, šeimos pikapai (kad ir ką tai reikštų), universalai. Dauguma namų pastatyti per 1962-ųjų statybų bumą. Daugelis buvo išsipūtę priestatais. Kiti renovuoti pa-

* Taip vadinosi JAV televizijos policinis serialas (*The Mod Squad*).

** Angl. *Nancy Drew* — populiari knygų ir kino filmų herojė, mergina detektyvė.

gal 1974-ųjų madą — per balti, per lygaus akmens; dabar jie atrodė tokie pat seni kaip ir mano žydras smokingas, kurį vilkėjau per išleistuves.

Kai pasiekiau namus, priešais juos nebuvo jokių automobilių, o viduje — jokių gedėtojų. Nieko nuostabaus. Šūktelėjau tėvą. Niekas neatsiliepė. Suradau jį vieną rūsyje su popieriaus peiliuku rankoje. Jis stovėjo kambario vidury, apsuptas senų dėžių su drabužiais. Sandarinimo juostos buvo prapjautos. Išgirdęs mano žingsnius tėvas neatsisuko.

— Šitiek daug jau supakuota, — tyliai ištarė jis.

Dėžės priklausė mano motinai. Mano tėvas atidarė vieną ir ištraukė ploną sidabrinę skarelę. Tada atsisuko ir ištiesė ją man.

— Prisimeni šią?

Mes abu nusišypsojome. Veikiausiai visi išgyvena tam tikros mados stadijas, bet ne taip, kaip mano motina. Ji jas nustato, apibrėžia ir įsigyvena. Pavyzdžiui, ši skarelė buvo iš Galvos apdangalų eros. Ji buvo užsiauginusi plaukus ir dėvėjo įvairiausias skaras, kaip kokia Indijos princesė. Keletą mėnesių — manyčiau, Galvos apdangalų era truko apie šešis — nematydavome jos be kokios nors skarelės. Kai skarelės išėjo iš mados, prasidėjo tikras Zomšos kutų periodas. Po to sekė Purpurinis Renesansas — patikėkit, jis man patiko mažiausiai, — nes jaučiausi tarsi gyvendamas su milžinišku baklažanu ar su Džimio Hendrikso gerbėja; vėliau buvo Jojikų etapas — ir tai darė moteris, kurios artimiausias ryšis su žirgu buvo filmas „Nacionalinis prizas“ su Elizabeta Teilor.

Tos mados stadijos, kaip ir daugelis kitų dalykų, baigėsi sulig Džiulės Miler nužudymu. Mano mama — Saulutė — sudėjo drabužius į dėžes ir paslėpė jas tolimiausiame rūsio kampe.

Tėtis įmetė skarelę atgal į dėžę.

— Žinai, mes ruošėmės išsikraustyti.

Nežinojau.

— Prieš trejus metus. Ketinome nusipirkti kooperatinį namą Vest Orindže ir galbūt namuką žiemai Skotsdeile, netoli pusseserės

Esteros ir Haroldo. Bet kai sužinojome, kad tavo motina serga, susilaikėme. — Jis pažiūrėjo į mane. — Gal nori ko nors atsigerti?

— Nelabai.

— Gal dietinės kolos? Aš mielai išgerčiau.

Tėtis praskubėjo pro mane laiptų link. Aš nužvelgiau senas dėžes, motinos rašyseną riebiu žymikliu ant jų šonų. Tolėliau ant lentynos tebegulėjo dvi Keno senos teniso raketės. Viena iš jų buvo jo pirmoji, kai jam tebuvo treji. Mama ją išsaugojo. Nusisukau ir nusekiau paskui tėvą. Kai įėjome į virtuvę, jis atidarė šaldytuvą.

— Gal papasakosi man, kas nutiko vakar? — paklausė jis.

— Nesuprantu, apie ką tu.

— Tu ir tavo sesuo. — Tėtis išsitraukė dviejų litrų dietinės kolos butelį. — Kas tarp jūsų įvyko?

— Nieko.

Jis linktelėjo ir atidarė spintelę. Ištraukė dvi stiklines, tada atidarė šaldiklį ir pridėjo į jas ledo.

— Tavo motina mėgdavo paslapčia pasiklausyti tavęs ir Melisos, — tarė jis.

— Žinau.

Jis nusišypsojo.

— Ji nebuvo labai diskretiška. Liaukis, sakydavau jai, o ji liepdavo man nutilti, nes taip esą elgiasi motinos.

— Manęs ir Melisos, sakai?

— Taip.

— Kodėl ne Keno?

— Gal ji nenorėjo žinoti. — Jis įpylė gėrimo. — Pastaruoju metu daug klausinėji apie brolį.

— Mano klausimas gana natūralus.

— Taip, žinoma. Bet po laidotuvių klausinėjai, ar aš manau, kad jis tebėra gyvas. O kitą dieną judu su Melisa dėl jo susiginčijote. Todėl klausiu dar kartą: kas vyksta?

Fotografija tebegulėjo mano kišenėje. Neklauskite kodėl. Tą

rytą buvau padaręs spalvotų kopijų. Bet ir toliau nešiojausi kišenėje originalą.

Kai suskambo durų skambutis, mudu abu išsigandę krūptelėjome. Susižvalgėme. Tėtis truktelėjo pečiais. Pasakiau jam, kad atidarysiu. Greitomis gurkštelėjau kolos ir pastačiau stiklinę ant spintelės. Tada nukulniavau prie durų. Kai atidariau duris ir pamačiau, kas atėjo, vos nenuvirtau iš nuostabos.

Ponia Miler. Džiulės mama.

Ji ištiesė į foliją įvyniotą lėkštę. Moters akys buvo nuleistos, tarsi ji aukotų altoriui. Kurį laiką stovėjau sustingęs, nežinodamas, ką pasakyti. Ji pakėlė akis. Mūsų žvilgsniai susitiko kaip ir aną dieną, kai stovėjau ant šaligatvio prie jos namų. Skausmas, kurį pamačiau jame, buvo gyvas, įelektrintas. Kažin, ar ji jaučia tą patį iš manęs, pagalvojau.

— Aš tik pamaniau... — prabilo ji. — Tiesiog norėjau...

— Prašom, — tariau. — Užeikite.

Ji pabandė šyptelėti.

— Ačiū.

Mano tėvas buvo išėjęs iš virtuvės.

— Kas ten? — paklausė jis.

Aš pasitraukiau į šoną. Ponia Miler žengė į priekį, vis dar laikydama priešais save lėkštę, tarsi apsaugą. Tėvo akys išsiplėtė, ir aš pamačiau, kaip kažkas jose sprogo.

Jo balsas prikimo iš pykčio.

— Ką, po galais, čia veiki?

— Tėti, — pabandžiau įsikišti.

Jis nekreipė į mane dėmesio.

— Aš uždaviau tau klausimą, Liusile. Ko tu nori?

Ponia Miler nuleido galvą.

— Tėti, — ištariau primygtiniau.

Tačiau tai nepadėjo. Jo akys susitraukė ir patamsėjo.

— Tu čia nepageidaujama, — tarė jis.

— Tėti, ji atėjo išreikšti...

— Išeik.

— Tėti!

Ponia Miler susigūžusi žengė atgal. Ji įbruko lėkštę man į rankas.

— Aš geriau eisiu, Vilai.

— Ne, — pasakiau. — Neišeikite.

— Nereikėjo man ateiti.

— Tu velniškai teisi, nereikėjo, — šaukė tėtis.

Aš piktai dėbtelėjau į jį, bet jo akys buvo įsmeigtos į ją.

Nepakeldama akių ponia Miler tarė:

— Užjaučiu dėl netekties.

Bet mano tėvas niekaip negalėjo nurimti.

— Ji mirė, Liusile. Dabar jau nieko nebepadarysi.

Ponia Miler išsmuko pro duris. Aš stovėjau su lėkšte rankose ir apstulbęs žiūrėjau į tėvą. Jis žvilgtelėjo į mane ir tarė:

— Išmesk tą mėšlą.

Nežinojau, ką daryti. Norėjau bėgti paskui ją ir atsiprašyti, tačiau ji buvo įpusėjusi kvartalą ir sparčiai tolo. Tėvas nuėjo atgal į virtuvę. Nusekiau jam iš paskos ir nutėškiau lėkštę ant stalo.

— Kas čia dabar buvo, velniai griebtų? — paklausiau.

Jis pastvėrė savo stiklinę.

— Nenoriu jos čia matyti.

— Ji atėjo pareikšti užuojautos.

— Ji atėjo, kad palengvintų savo kaltę.

— Apie ką čia kalbi?

— Tavo motina negyva. Ji dabar niekuo nebegali jai padėti.

— Nieko nesuprantu.

— Tavo motina skambino Liusilei. Ar žinojai tai? Netrukus po nužudymo. Norėjo pareikšti užuojautą. Liusilė pasiuntė ją velniop. Apkaltino mus, kad užauginome žudiką. Štai ką ji pasakė. Tai mūsų kaltė. Mes užauginome žudiką.

— Tai buvo prieš vienuolika metų, tėti.

— Ar bent nutuoki, kaip jautėsi tavo motina?

— Jos dukra buvo ką tik nužudyta. Ji labai sielvartavo.

— Ir laukė iki dabar, kad atsilygintų? Kai jau nieko nebegalima padaryti? — Jis piktai papurtė galvą. — Nenoriu to girdėti. O tavo motina tiesiog nebegali.

Tą akimirką atidarė durys. Į vidų su paruoštomis liūdnomis šypsenomis įėjo teta Selma ir dėdė Murėjus. Selma ėmėsi šeimininkauti virtuvėje. Murėjus kibo taisyti atšokusią sienos plokštę, kurią buvo pastebėjęs vakar.

Ir mudu su tėvu nutilome.

17

Specialioji agentė Klaudija Fišer giliai įkvėpė ir pasibeldė į duris.

— Įeikite.

Ji paspaudė rankeną ir įžengė į atsakingojo direktoriaus pavaduotojo Džozefo Pistiljo kabinetą. ADIC* — nesubrendėliškai, tačiau pakankamai pagrįstai pravardžiuojamas „Diku“** — vadovavo Niujorko biurui. Po direktoriaus Vašingtone, ADIC buvo aukščiausias ir galingiausias agentas Federaliniame tyrimų biure.

Pistiljo pakėlė galvą. Jam nepatiko tai, ką jis pamatė.

— Kas nutiko?

— Šeila Rodžers buvo rasta negyva, — pranešė Fišer.

Pistiljo susikeikė.

— Kur ir kaip?

— Nebraskoje, pakelėje. Neturėjo jokių asmens dokumentų. Jie patikrino jos pirštų atspaudus ir išsiaiškino tapatybę.

— Prakeikimas.

Pistiljo ėmė kramtyti nagų odeles. Klaudija Fišer laukė.

— Noriu vaizdinio patvirtinimo, — pasakė jis.

— Jau padaryta.

* Angl. *Assistant Director in Charge.*

** Angl. *dick* (vulg.) — vyro varpa.

— Ką?

— Aš leidau sau nusiųsti šerifei Ferou Šeilos Rodžers fotografiją. Ji ir teismo ekspertas patvirtino, kad tai ta pati moteris. Ūgis ir svoris taip pat atitinka.

Pistiljo atsilošė. Jis stvėrė rašiklį, pasikėlė jį iki akių lygio ir ėmė apžiūrinėti. Fišer stovėjo įsitempusi. Jis mostelėjo į kėdę. Ji paklusniai atsisėdo.

— Šeilos Rodžers tėvai gyvena Jutoje, ar ne?

— Aidahe.

— Nesvarbu. Mums reikia su jais susisiekti.

— Jau pranešiau vietinei policijai. Jos vadas asmeniškai pažįsta šeimą.

Pistiljo linktelėjo.

— Gerai. — Jis išsitraukė rašiklį iš burnos. — Kaip ji buvo nužudyta?

— Greičiausiai buvo sumušta ir mirė nuo vidinio kraujavimo. Skrodimas dar nebaigtas.

— Jėzau.

— Ji buvo kankinama. Jos pirštai atlaužti atgal ir išsukioti, tikriausiai replėmis. Kūnas išdegintas cigaretėmis.

— Kiek laiko ji negyva?

— Veikiausiai mirė vėlai naktį arba šį rytą.

Pistiljo pažiūrėjo į Fišer. Jis prisiminė, kaip vakar toje pačioje kėdėje sėdėjo Šeilos meilužis, Vilas Klainas.

— Greitai, — tarė jis.

— Atsiprašau?

— Jei, kaip mus bando įtikinti, ji pabėgo, jie greitai ją surado.

— Nebent, — tarė Fišer, — ji bėgo pas juos.

Pistiljo atsilošė.

— Arba ji niekur nebėgo.

— Nesuprantu.

Jis dar kurį laiką apžiūrinėjo rašiklį.

— Mes visą laiką laikėmės prielaidos, kad Šeila Rodžers paspruko, nes yra susijusi su nužudymu Albukerkėje, tiesa?

Fišer pakraipė galvą.

— Taip ir ne. Ko gi grįžti į Niujorką, jei vėl reikia bėgti?

— Galbūt ji norėjo dalyvauti motinos laidotuvėse, nežinau, — tarė jis. — Kad ir kaip būtų, mūsų prielaida buvo klaidinga. Gal ji nė nežinojo, kad ieškome jos. Gal — atidžiai klausyk, Klaudija — gal kažkas ją pagrobė.

— Kaip tai galėjo atsitikti? — paklausė Fišer.

Pistiljo padėjo rašiklį.

— Pasak Vilo Klaino, ji išėjo iš buto — kelintą — šeštą ryto?

— Penktą.

— Gerai, penktą. Pamėginkime sudėlioti priimtiną scenarijų. Šeila Rodžers išeina penktą. Ir pasislepia. Kažkas ją suranda, kankina ir išmeta kažkokiame Nebraskos užkampyje. Kaip tau?

Fišer lėtai linktelėjo.

— Kaip ir sakėte, greitai.

— Per greitai?

— Galbūt.

— Skaičiuojant laiką, — tarė Pistiljo, — turėtume manyti, jog ji buvo pagrobta iškart. Vos tik išėjo iš buto.

— Ir nuskraidinta į Nebraską?

— Arba velniškai didžiuliu greičiu nuvežta.

— Arba?.. — pratarė Fišer.

— Arba?

Ji pažiūrėjo į viršininką.

— Manau, — tarė ji, — mes abu darome tą pačią išvadą. Per mažas laiko tarpas. Ji tikriausiai dingo naktį prieš.

— O tai reiškia?

— Tai reiškia, kad Vilas Klainas mums melavo.

Pistiljo nusišiepė.

— Būtent.

Dabar Fišer ėmė kalbėti greičiau.

— Gerai, štai kaip galėjo būti: Vilas Klainas ir Šeila Rodžers eina į Klaino motinos laidotuves. Po to jie sugrįžta į jo tėvų namus. Pasak Klaino, jie tą vakarą grįžta į jų butą. Bet niekas negali to patvirtinti. Todėl manau, — ji bandė kalbėti lėčiau, bet žodžiai liete liejosi, — kad galbūt jie nenuvažiuoja namo. Galbūt jis perduoda Šeilą bendrininkui, kuris ją kankina, nužudo, o kūną išmeta. Tuo tarpu Vilas grįžta į savo butą. Rytą jis išeina į darbą. Kai mes su Vilkoksu išsikviečiame jį į biurą, jis išgalvoja istoriją, jog ji išėjusi paryčiais.

Pistiljo linktelėjo.

— Įdomi versija.

Ji vėl įsitempė.

— Koks motyvas? — paklausė jis.

— Jis norėjo ją nutildyti.

— Dėl ko?

— Dėl to, kas atsitiko Albukerkėje.

Kurį laiką jie abu mąstė tylėdami.

— Aš neįtikintas, — ištarė Pistiljo.

— Ir aš ne.

— Bet mes sutinkame, kad Vilas Klainas žino daugiau nei sako.

— Tikrai taip.

Pistiljo giliai atsiduso.

— Vis tiek turime jam pranešti liūdną žinią apie panelės Rodžers mirtį.

— Taip.

— Paskambink tam vietiniam vadui Jutoje.

— Aidahe.

— Nesvarbu. Tegu jis praneša šeimai. Tada tegu paprašo jų atskristi ir oficialiai atpažinti kūną.

— Kaip dėl Vilo Klaino?

Pistiljo minutėlę galvojo.

— Susisieksiu su Kvadratu. Gal jis padės mums suduoti tą smūgį.

18

Mano buto durys buvo praviros.

Atvykus tetai Selmai ir dėdei Murėjui, mudu su tėvu kruopščiai vengėme vienas kito. Aš myliu savo tėvą. Manau, kad gana aiškiai leidau tai suprasti. Tačiau maža dalelė manęs neprotingai kaltina jį dėl mano motinos mirties. Nežinau, kodėl taip jaučiuosi, ir man labai sunku tai pripažinti netgi sau pačiam, tačiau nuo pat pirmų jos ligos dienų ėmiau žiūrėti į jį kitaip. Tarsi jis būtų nepakankamai padaręs. O galbūt aš jį kaltinau, kad neapsaugojo jos po Džiulės Miler mirties. Jis nebuvo pakankamai tvirtas. Nebuvo pakankamai geras vyras. Negi tikra meilė nebūtų padėjusi mano mamai pasveikti, nebūtų išgelbėjusi jos sielos?

Kaip ir sakiau, tai neprotinga.

Mano durys buvo praviros vos per plyšelį, tačiau aš sustingau. Visuomet jas užrakinu, — ką sau manote, juk gyvenu Manhatane, pastate, kuriame nėra durininko, — bet vėlgi, pastaruoju metu buvau gana išsiblaškęs. Galbūt skubėdamas susitikti su Keite tiesiog pamiršau. Būtų suprantama. Be to, ir sklendė kartais užsikerta. Gal aš iš viso kaip reikiant neuždariau durų.

Susiraukiau. Negali būti.

Uždėjau ant durų ranką ir lengvai pastūmiau. Luktelėjau, ar jos nesugirgždės. Nesugirgždėjo. Bet aš kažką išgirdau. Iš pradžių vos girdimą garsą. Kyštelėjau pro tarpą galvą ir mano viduriai suledėjo.

Viskas buvo lyg ir taip pat. Šviesos išjungtos. Užuolaidos užtrauktos, tad viduje gana tamsu. Viskas kaip paprastai — nors vėlgi, mažai ką galėjau matyti. Kurį laiką stovėjau koridoriuje.

Bet aš girdėjau muziką.

Vėlgi, vien tai nebūtų sukėlę nerimo. Paprastai nepalieku įjungtos muzikos, kaip kad kai kurie saugumu besirūpinantys niujorkiečiai, tačiau jau prisipažinau jums, jog pastaruoju metu esu ganėtinai

išsiblaškęs. Gali būti, kad palikau įjungtą grotuvą. Vien tai nebūtų sukėlę tokio išgąsčio.

Mane gąsdino daina, sklindanti iš grotuvo.

Štai kas kėlė tikrą nerimą. Daina, — bandžiau prisiminti, kada girdėjau ją paskutinį kartą, — buvo „Nebijok Giltinės“. Mano kūnu perbėgo šiurpas.

Keno mėgstamiausia daina.

Atliekama „Blue Oyster Cult“, sunkiojo metalo grupės, nors ši daina, jų pati žymiausia, buvo slopesnė, beveik nežemiška. Kenas pasičiupdavo teniso raketę ir imituodavo grojąs gitara. Ir aš žinau, kad nė viename iš mano turimų diskų šios dainos nėra. Ne, ne, jokiu būdu. Per daug prisiminimų.

Įžengiau į kambarį. Kaip jau sakiau, šviesos nedegė. Buvo tamsu. Stabtelėjau ir pasijutau siaubingai kvailai. Chm. Kodėl tiesiog neuždegi šviesos, kvėša? Argi tai nebūtų gera mintis?

Tiesdamas ranką prie jungiklio, išgirdau kitą vidinį balsą: dar geriau, kodėl nebėgi? Juk tą paprastai raginame daryti filmų herojus, ar ne? Žudikas slepiasi kažkur namuose. Kvaila mergina, suradusi savo geriausio draugo kūną be galvos, nusprendžia, jog būtų pats laikas pasivaikščioti po tamsų namą, užuot, tarkim, sprukusi žviegdama it išprotėjęs žvėris.

Vaje, belieka išsirengti iki liemenėlės ir galėčiau vaidinti.

Pasigirdo baigiamieji gitaros akordai. Palaukiau, kol stos tyla. Bet ji buvo trumpa. Daina prasidėjo iš naujo. Ta pati daina.

Kas čia, po galais, vyksta?

Bėk ir rėk. Štai ką reikia daryti. Aš taip ir padaryčiau. Tačiau yra vienas bet. Aš dar nesuklupau ant begalvio kūno. Tai ką man daryti? Kaip pasielgti? Skambinti policijai? Jau galėjau įsivaizduoti. Kokios problemos, pone? Žinot, mano grotuvas groja mano brolio mėgstamiausią dainą, todėl nusprendžiau palakstyti koridoriumi ir parėkauti. Gal galite atskubėti su paruoštais ginklais? O taip, mes jau atvažiuojame.

Kaip kvailai tai skambėtų?

Ir net jei manyčiau, kad kažkas įsilaužė, kad mano namuose tikrai slepiasi plėšikas, toks, kuris atsinešė su savimi kompaktinį diską... kas jis toks būtų?

Mano širdis pradėjo plakti stipriau, o akys ėmė prisitaikyti prie tamsos. Nutariau nedegti šviesos. Jei viduje yra įsilaužėlis, jam nėra reikalo žinoti, kad stoviu čia it lengvas taikinys. O gal įjungus šviesą jis pasirodytų?

Jėzau, nežinau, kaip man pasielgti.

Nusprendžiau nedegti šviesos.

Gerai, puiku, žaiskime taip. Tamsoje. O toliau?

Muzika. Eik ten, kur muzika. Ji sklido iš miegamojo. Pasukau ta kryptimi. Durys buvo uždarytos. Ėmiau artintis prie jų. Atsargiai. Neketinau elgtis idiotiškai. Laukujes duris buvau palikęs plačiai atvertas — jei tektų rėkti ar bėgti.

Aš judėjau lyg surakintas spazminio paralyžiaus, žengdamas kaire koja, tačiau dešiniosios pirštais pasisukęs į lauko duris. Kaip per jogos užsiėmimus. Išsketi kojas ir lenkiesi į vieną pusę, o tavo svoris ir „supratimas“ eina į kitą pusę. Kūnas juda viena kryptimi, protas — kita. Šį pratimą vienas jogas, laimei, ne Kvadratas, pavadino „sąmoningumo išplėtimu“.

Pasislinkau per žingsnį. Paskui dar per vieną. „Blue Oyster Cult“ vokalistas Bakas Darma, — tai, kad prisimenu ne tik tą vardą, bet ir jo tikrąjį — Donaldas Rėzeris — daug sako apie mano vaikystę, — dainavo, kaip galėtume būti tokie kaip jie, kaip Romeo ir Džiuljeta.

Vienu žodžiu: negyvi.

Pasiekiau miegamojo duris. Nurijau seiles ir atsirėmiau į staktą. Nieko nebus. Turėsiu nuspausti rankeną. Ranka apčiuopė metalą. Pažiūrėjau per petį. Durys tebebuvo plačiai atidarytos. Dešinė koja tebebuvo atsukta į jų pusę, nors aš jau nebepasitikėjau savo „supratimu“. Kaip įmanoma tyliau palenkiau rankeną, tačiau tas garsas nugriaudėjo mano ausyse kaip šūvis.

Nežymiai stumtelėjau duris, tik kad atsiskirtų nuo rėmo. Paleidau rankeną. Muzika dabar buvo garsesnė. Aiški ir ryžtinga. Tik-

riausiai groja grotuvu, kurį Kvadratas padovanojo man gimtadienio proga prieš dvejus metus.

Kyštelėjau galvą, ketindamas tik skubiai apsidairyti. Ir tada kažkas sugriebė mane už plaukų.

Net neturėjau laiko aiktelėti. Mano galva taip smarkiai nulėkė į priekį, kad net kojos atsiplėšė nuo žemės. Perskriejau per kambarį išskėtęs rankas kaip Supermenas ir tėškiausi ant pilvo.

Iš plaučių šniokšdamas išsiveržė oras. Pabandžiau apsiversti, bet jis — tikėjau, kad tai jis — jau buvo ant manęs. Jo kojos suspaudė man nugarą. Ranka apsivijo mano kaklą. Bandžiau priešintis, tačiau jo gniaužtai buvo neįtikėtinai stiprūs. Jis truktelėjo ranką, ir aš ėmiau dusti.

Negalėjau pajudėti. Buvau visiškai jo valioje. Jis nuleido galvą prie manosios. Jaučiau jo kvėpavimą palei savo ausį. Jis kažką padarė su kita ranka, surado geresnį kampą ar svorio centrą ir suspaudė. Mano trachėja sutraškėjo.

Akys išsprogo. Bandžiau atplėšti jo ranką nuo savo gerklės. Veltui. Mano nagai sulindo jam į dilbį, tačiau tai buvo tas pat, kas bandyti pradurti raudonmedį. Spaudimas galvoje vis stiprėjo ir darėsi nepakeliamas. Aš bejėgiškai sumojavau rankomis. Užpuolikas nė nekrustelėjo. Galva, rodės, tuos sprogs. Ir tada išgirdau balsą.

— Sveikas, mažyli Vili.

Tas balsas.

Aš tučtuojau jį atpažinau. Nebuvau girdėjęs jo — Jėzau, bandžiau prisiminti — dešimt, o gal penkiolika metų? Žodžiu, nuo Džiulės mirties. Tačiau yra tam tikrų garsų, daugiausia balsų, kurie išsisaugo tam tikrame smegenų žievės skyrelyje, išgyvenimo lentynoje, jei norite, ir vos tik išgirsti juos, nujausdama pavojų įsitempia kiekviena tavo skaidula.

Jis paleido mano kaklą — staiga ir visiškai. Sudribau ant grindų, švokšdamas, dusdamas, bandydamas iškosėti kažką įsivaizduojamo iš savo gerklės. Jis nusirito nuo manęs ir nusijuokė.

— Tu visiškai man pasidavei, mažyli Vili.

Apsiverčiau ir paskubomis nušliaužiau kuo toliau nuo jo. Mano akys patvirtino tai, ką jau buvo pasakiusios ausys. Negalėjau patikėti. Jis buvo pasikeitęs, tačiau aš neklydau.

— Džonas? — pasakiau. — Džonas Aselta?

Jis nusišypsojo šypsena, kuri visiškai nepalietė jo veido. Nejučia nugrimzdau į praeitį. Į paviršių iškilo baimė — baimė, kurios nejaučiau nuo paauglystės. Vaiduoklis — visi jį taip vadino, nors niekas neturėjo drąsos pasakyti jam to į akis — visuomet darė man tokį poveikį. Nemanau, kad buvau vienas toks. Jis kėlė baimę beveik visiems, nors aš visuomet buvau saugomas. Buvau mažasis Keno Klaino broliukas. Vaiduokliui to užteko.

Aš visuomet buvau ištižėlis. Visą gyvenimą vengiu fizinių susirėmimų. Kai kas tvirtina, jog tai parodo mano išmintingumą ir brandumą. Iš tiesų visai ne. Tiesa ta, kad aš bailys. Mirtinai bijau smurto. Galbūt tai normalu — išgyvenimo instinktas ir visa kita — bet man gėda. Mano brolis, kuris, kad ir kaip būtų keista, buvo artimiausias Vaiduoklio draugas, turėjo pavydėtinos agresijos, kuri skiria pamėgdžiotojus nuo šauniųjų. Pavyzdžiui, jo teniso žaidimo stilius man primindavo Džoną Makinrojų jaunystėje — toks pat ryžtas užkariauti pasaulį, užsispyrimas, pernelyg didelis noras varžytis. Netgi vaikystėje jis galėdavo muštis iki nukritimo — o kai pargriūdavai, sutrypdavo tavo likučius. Aš toks niekada nebuvau.

Pašokau ant kojų. Aselta atsistojo it stulpas, tarytum dvasia iš kapo. Jis išskėtė rankas.

— Neapkabinsi seno bičiulio, mažyli Vili?

Jis prisiartino ir, man nespėjus sureaguoti, mane apkabino. Buvo gana žemas, tik neįprastai ilgo liemens, kresno sudėjimo. Jo skruostas prisispaudė prie mano krūtinės.

— Šimtas metų, — tarė jis.

Nežinojau, ką pasakyti, nuo ko pradėti.

— Kaip tu patekai į vidų?

— Ką? — Jis paleido mane. — A, durys buvo atidarytos. Atleisk, kad taip užsipuoliau tave, bet... — Jis nusišypsojo ir truktelėjo pečiais. — Tu nė kiek nepasikeitei, mažyli Vili. Gerai atrodai.

— Tau nederėjo imti ir...

Jis pakreipė galvą, ir aš prisiminiau, kaip jis užsiplieksdavo. Džonas Aselta buvo Keno klasės draugas, dvejais metais už mane vyresnis Livingstono gimnazijos mokinys. Jis buvo imtynininkų komandos kapitonu ir dvejus metus iš eilės Esekso apygardos lengvasvorių čempionu. Tikriausiai būtų laimėjęs ir valstijos prizą, tačiau jį diskvalifikavo už tyčinį priešininkų komandos nario peties išnarinimą. Tai buvo jau trečiasis jo nusižengimas. Vis dar pamenu, kaip jo priešininkas rėkė iš skausmo. Prisimenu, kaip kai kuriems žiūrovams pasidarė bloga pamačius tabaluojančią galūnę. Prisimenu Aseltos šypsenėlę, kai buvo išvežamas jo priešininkas.

Mano tėvas tvirtino, kad Vaiduoklis turi Napoleono kompleksą. Man toks paaiškinimas atrodė per daug paprastas. Nežinau, ar Vaiduokliui reikėjo įrodyti save, ar jis turėjo papildomą Y chromosomą, o gal tiesiog buvo pikčiausias kalės vaikas šiame gyvenime.

Nesvarbu, bet jis tikrai buvo psichopatas.

Nieko čia nebepridursi. Jam patiko skaudinti žmones. Kiekvieną jo žingsnį supo niokojimo aura. Netgi dičkiai traukdavosi jam iš kelio. Kiti stengdavosi nežiūrėti jam į akis, laiku pasitraukti, nes niekada nežinodavo, kas gali jį išprovokuoti. Jis smogdavo nedvejodamas. Galėdavo sulaužyti nosį. Spirdavo keliu į kiaušus. Išspausdavo akis. Galėdavo smogti net į nugarą.

Kai mokiausi antroje gimnazijos klasėje, jis sutrenkė Miltui Saperštainui smegenis. Saperštainas, pirmaklasis moksliukas, netyčia atsirėmė į Vaiduoklio spintelę. Vaiduoklis nusišypsojo ir paplekšnojęs per nugarą paleido. Vėliau tą dieną Saperštainas ėjo iš klasės į klasę, kai staiga Vaiduoklis pribėgo prie jo ir trenkė dilbiu Miltui į galvą. Saperštainas nė nematė, kada šis atlėkė. Jis pargriuvo ant žemės, o Vaiduoklis juokdamasis užšoko jam ant galvos. Miltą išvežė į priimamąjį Sent Barnabo ligoninėje.

Niekas nieko nematė.

Būdamas keturiolikos — jei legenda tikra — Vaiduoklis nužudė kaimynų šunį įkišęs jam į užpakalį fejerverką. Bet dar blogesnis, daug blogesnis gandas sklido, jog Vaiduoklis, būdamas vos dešimties, virtuviniu peiliu nudūrė tokį Danielį Skinerį. Neva Skineris, kuris buvo pora metų vyresnis, priekabiavo prie Vaiduoklio ir šis atsakė peilio dūriu tiesiai į širdį. Taip pat sklido gandas, kad jis kurį laiką praleido nepilnamečių nusikaltėlių kolonijoje bei ligoninėje, tačiau nei viena, nei kita nepadėjo. Kenas tvirtino nieko nežinąs. Kartą paklausiau apie tai tėvo, tačiau jis negalėjo nei patvirtinti, nei paneigti.

Pasistengiau pamiršti praeitį.

— Ko tu nori, Džonai?

Aš niekada nesupratau, kodėl mano brolis draugavo su juo. Mano tėvai irgi nesidžiaugė, nors Vaiduoklis mokėjo įtikti suaugusiesiems. Jo blyški kaip albinoso oda — iš čia jo pravardė — paryškino švelnius bruožus. Jis buvo beveik gražus, ilgomis blakstienomis ir su duobute smakre. Buvau girdėjęs, kad po mokyklos pasirinko tarnybą kariuomenėje. Tikriausiai įstojo į kokį nors slaptą būrį — Specialiųjų pajėgų ar Žaliųjų berečių — tačiau niekas negalėjo to patvirtinti.

Vaiduoklis vėl pakreipė galvą.

— Kur Kenas? — paklausė tuo savo šilkiniu, tačiau pavojingu balsu.

Aš neatsiliepiau.

— Manęs ilgai nebuvo, mažyli Vili. Buvau užjūriuose.

— Ir ką ten darei? — paklausiau.

Jis vėl nusišypsojo blykstelėdamas dantimis.

— Dabar, kai jau grįžau, norėčiau susirasti savo seną geriausią bičiulį.

Aš nežinojau, ką į tai atsakyti. Bet staiga prisiminiau, kaip praeitą naktį stovėjau balkone. Ir vyrą, spoksantį į mane nuo gatvės galo. Tai buvo Vaiduoklis.

— Taigi, mažyli Vili, kur galėčiau jį rasti?

— Nežinau.

Jis prisidėjo prie ausies ranką.

— Nenugirdau?

— Aš nežinau, kur jis.

— Bet kaip taip gali būti? Tu jo brolis. Jis tave taip mylėjo.

— Ko tau reikia, Džonai?

— Sakyk, — tarė jis, vėl atidengdamas dantis, — kas nutiko tavo mokyklos meilei Džiulei Miler? Judu susituokėt?

Aš stebeilijausi į jį. Jis šypsojosi. Žinojau, kad jis apsimetinėja. Kad ir kaip būtų keista, jiedu su Džiule buvo gana artimi. Niekada to nesupratau. Džiulė sakydavo matanti jame kažką, kažką po ta prasiveržiančia psichoze. Kartą pajuokavau, kad ji tikriausiai bus ištraukusi dyglį iš jo letenos. Dabar svarsčiau, kaip man elgtis. Jei atvirai, norėjau bėgti, bet žinojau, kad nepavyks. Taip pat žinojau, kad nesugebėsiu jam pasipriešinti.

Mano baimė vis didėjo.

— Ilgam buvai išvykęs? — paklausiau.

— Ilgam, mažyli Vili.

— Kada paskutinį kartą matei Keną?

Jis apsimetė galvojąs.

— O, tikriausiai prieš — kiek — dvylika metų? Bent jau tiek laiko buvau išvykęs. Nepalaikėme ryšio.

— Mat kaip.

Jis prisimerkė.

— Regis, abejoji manimi, mažyli Vili. — Jis prisiartino prie manęs. Aš bandžiau nekrūpčioti. — Bijai manęs?

— Ne.

— Vyresniojo brolio, kuris apsaugotų tave, nebėra, mažyli Vili.

— Bet mes jau nebe mokykloje, Džonai.

Jis pažiūrėjo man į akis.

— Manai, kad pasaulis dabar kitoks?

Aš stengiausi nenuleisti akių.

— Atrodai išsigandęs, mažyli Vili.

— Nešdinkis, — pasakiau.

Jo atsakas buvo staigus. Jis krito ant grindų ir kirto man per kojas. Aš tėškiausi ant nugaros. Nespėjus nė sujudėti, užlaužė man ranką. Sąnarį jau ir taip nežmoniškai skaudėjo, bet tada jis kilstelėjo mano ranką tricepsų link. Alkūnė ėmė lenktis į priešingą pusę. Ranką nusmelkė gilus skausmas.

Aš bandžiau lenktis kartu. Pasiduoti. Daryti bet ką, kad sumažėtų skausmas.

Vaiduoklis prabilo ramiausiu balsu, kokį kada nors buvau girdėjęs.

— Pasakyk jam, kad daugiau nebesislapstytų, mažyli Vili. Pasakyk jam, kad gali nukentėti kiti žmonės. Pavyzdžiui, tu. Arba tavo tėtukas. Arba sesuo. O gal netgi ta maža raganaitė Miler, su kuria buvai susitikęs šiandien. Perduok jam tai.

Jo rankos greitis buvo nežemiškas. Vienu judesiu jis paleido mano ranką ir tvojo kumščiu man į veidą. Mano nosis sprogo į šipulius. Apsvaigęs, beveik be sąmonės nugriuvau ant žemės. O gal išsijungiau. Nebežinau.

Kai vėl pakėliau galvą, Vaiduoklis buvo dingęs.

19

Kvadratas ištiesė man maišelį su ledu.

— Taip, žinau, bet turėčiau pamatyti tą kitą vyruką, ar ne?

— Būtent, — pasakiau, priglausdamas maišelį prie savo gana jautrios nosies. — Jis atrodo kaip moterų numylėtas aktorius.

Kvadratas atsisėdo ant sofos ir užsikėlė ant kavos staliuko kojas.

— Pasakok.

Aš papasakojau.

— Tas vyrukas elgiasi it koks princas, — tarė Kvadratas.

— Ar paminėjau, kad jis kankindavo gyvūnus?

— Aha.

— O kad turėjo kaukolių kolekciją savo miegamajame?

— Tai tikriausiai darė įspūdį merginoms.

— Nesuprantu. — Nuleidau maišelį. Mano nosis, rodės, buvo prikimšta sutraiškytų monetų. — Kodėl Vaiduoklis ieško mano brolio?

— Velniškai geras klausimas.

— Manai, turėčiau paskambinti farams?

Kvadratas truktelėjo pečiais.

— Pakartok jo pilną vardą.

— Džonas Aselta.

— Kaip suprantu, neturi jo dabartinio adreso.

— Ne.

— Bet jis užaugo Livingstone?

— Taip, — pasakiau. — Vudlando Terasa, penkiasdešimt septyni.

— Prisimeni jo adresą?

Dabar buvo mano eilė truktelėti pečiais. Toks jau tas Livingstonas. Kažkodėl prisimeni tokius dalykus.

— Jo motina, nežinau, kas jai atsitiko. Ji pabėgo, ar kažkas panašaus, kai jis buvo dar labai mažas. Jo tėtis gyveno butelyje. Turi du brolius, abu vyresni. Vienas — man regis, jo vardas Šonas — buvo Vietnamo karo veteranas. Jis nešiojo ilgus plaukus, susivėlusią barzdą ir vaikštinėdavo po miestelį kalbėdamasis su savimi. Visi manė, kad jis pamišęs. Jų kiemas priminė šiukšlyną, visuomet būdavo užžėlęs. Livingstono gyventojams tai buvo ne prie širdies. Už tai juos nuolat bausdavo policija.

Kvadratas užsirašė informaciją.

— Aš pasidomėsiu.

Man skaudėjo galvą. Bandžiau susikaupti.

— Ar tavo mokykloje buvo kas nors panašaus? — paklausiau. — Koks nors psichopatas, kuris kankintų žmones tik dėl smagumo?

— Taip, — atsiliepė Kvadratas. — Aš.

Man buvo sunku patikėti. Žinojau, kad Kvadratas buvo nemenkas chuliganas, tačiau negalėjau patikėti, kad jis buvo toks kaip

Vaiduoklis — kad man būtų reikėję drebėti jam praeinant pro šalį, kad jis būtų galėjęs praskelti galvą ir juoktis iš garso...

Raukydamasis vėl prisidėjau prie nosies ledą.

Kvadratas papurtė galvą.

— Lepūnėlis.

— Gaila, kad netapai gydytoju.

— Tavo nosis tikriausiai lūžusi, — tarė jis.

— Aš taip ir maniau.

— Nori važiuoti į ligoninę?

— Ne, ką tu, aš kietas vyrukas.

Jis sukikeno.

— Vis tiek jie niekuo nepadėtų. — Tada jis nutilo ir sukando sau iš vidaus žandą. — Kai kas atsitiko.

Man nepatiko jo balso tonas.

— Man paskambino mūsų mylimas agentas, Džo Pistiljo.

Aš vėl atitraukiau ledą.

— Jie rado Šeilą?

— Nežinau.

— Ko jis norėjo?

— Nepasakė. Tik paprašė atvesti tave.

— Kada?

— Dabar. Jis sakė, kad skambina man iš mandagumo.

— Kokio mandagumo?

— Kad aš žinočiau.

— Mano vardas Klaidas Smartas, — pasakė vyras švelniausiu, kokį Edna Rodžers buvo kada nors girdėjusi, balsu. — Aš apygardos teismo medicinos ekspertas.

Edna Rodžers stebėjo savo vyrą Nilą, spaudžiantį ranką ekspertui. Ji pati jam tik linktelėjo. Toji moteris šerifė irgi dalyvavo. Kaip ir vienas iš jos pavaduotojų. Jie visi, galvojo Edna Rodžers, nutaisę

atitinkamai liūdnus veidus. Vyras, vardu Klaidas, bandė ieškoti paguodos žodžių. Edna Rodžers jo nesiklausė.

Pagaliau Klaidas Smartas nuėjo prie stalo. Nilas ir Edna Rodžersai, santuokoje pragyvenę keturiasdešimt dvejus metus, stovėjo vienas šalia kito ir laukė. Jie nesilaikė už rankų. Nesišliejo į vienas kito petį. Daug metų praėjo nuo tada, kai jie paskutinį kartą rėmėsi vienas į kitą.

Galų gale medicinos ekspertas liovėsi kalbėjęs ir nutraukė užtiesalą.

Kai Nilas Rodžersas pamatė Šeilos veidą, susverdėjo lyg sužeistas žvėris. Jis įsmeigė į dukrą akis ir išleido garsą, kuris Ednai priminė kojoto kauksmą prieš audrą. Užteko pamatyti vyro sielvartą, kad suprastų, jog nebus jokio atokvėpio, jokio paskutinės minutės stebuklo. Ji sutelkė drąsą ir pažvelgė į dukterį. Ištiesė ranką, — motiniškas troškimas paguosti, netgi mirties atveju, niekada neapleidžia, — tačiau susitvardė.

Edna žiūrėjo, kol vaizdas akyse susiliejo, kol Šeilos veidas ėmė keistis, kol jos pirmagimė vėl tapo jos kūdikiu, turinčiu prieš akis visą gyvenimą, o motina — antrą galimybę viską ištaisyti.

Ir tada Edna Rodžers pravirko.

20

— Kas nutiko jūsų nosiai? — paklausė manęs Pistiljo.

Mes buvome jo kabinete. Kvadratas laukė laukiamajame. Aš sėdėjau kėdėje priešais Pistiljo stalą. Šį kartą pastebėjau, kad jo kėdė buvo iškelta aukščiau už manąją, tikriausiai bauginimo tikslais. Klaudija Fišer, agentė, aplankiusi mane Kavenent Hause, stovėjo už manęs susidėjusi ant krūtinės rankas.

— Kad pamatytumėt tą kitą vyruką, — pasakiau.

— Susimušėte?

— Parkritau, — pasakiau.

Pistiljo nepatikėjo manimi, bet nieko tokio. Jis uždėjo abi rankas ant stalo.

— Norėtume, kad dar kartą mums papasakotumėt, — tarė jis.

— Ką papasakočiau?

— Kaip dingo Šeila Rodžers.

— Jūs ją radote?

— Prašyčiau kantrybės. — Jis kostelėjo į kumštį. — Kelintą valandą Šeila Rodžers išėjo iš jūsų buto?

— Kodėl klausiate?

— Prašyčiau, pone Klainai, mums reikia jūsų pagalbos.

— Manau, ji išėjo apie penktą ryto.

— Jūs įsitikinęs?

— Aš manau, — pasakiau. — Pavartojau žodį *manau.*

— Kodėl jūs nesate tikras?

— Nes miegojau. Man pasirodė, kad girdėjau ją išeinančią.

— Penktą?

— Taip.

— Ar pažiūrėjote į laikrodį?

— Jūs rimtai? Nežinau.

— Tai iš kur žinote, kad buvo penkios?

— Turiu puikų vidinį laikrodį, nežinau. Toliau?

Jis linktelėjo ir pasimuistė kėdėje.

— Panelė Rodžers paliko jums laiškelį, tiesa?

— Taip.

— Kur buvo laiškelis?

— Klausiate, kur bute?

— Taip.

— Koks skirtumas?

Jis globėjiškai nusišypsojo.

— Prašyčiau.

— Ant virtuvės spintelės, — pasakiau. — Jos stalviršis iš plastiko, jei ką.

— Kas tiksliai buvo parašyta raštelyje?

— Tai asmeniška.

— Pone Klainai...

Atsidusau. Nėra prasmės su juo kovoti.

— Ji parašė amžinai mane mylėsianti.

— Ką dar?

— Viskas.

— Tik kad amžinai jus mylėsianti?

— Aha.

— Ar tebeturite tą laiškelį?

— Taip.

— Galiu jį pamatyti?

— Gal pasakysite, kodėl mane pasikvietėte?

Pistiljo atsilošė.

— Ar po to, kai išėjote iš jūsų tėvo namų, jūs su panele Rodžers nuvažiavote tiesiai į jūsų butą?

Aš sutrikau, kai jis pakeitė temą.

— Apie ką jūs kalbate?

— Jūs dalyvavote jūsų motinos laidotuvėse, tiesa?

— Taip.

— Tada judu su Šeila Rodžers grįžote į jūsų butą. Juk taip mums sakėte, ar ne?

— Taip sakiau.

— Ir tai tiesa?

— Taip.

— Ar pakeliui į namus kur nors stabtelėjote?

— Ne.

— Ar gali kas nors tai patvirtinti?

— Patvirtinti, kad nestabtelėjome?

— Patvirtinti, kad judu grįžote į jūsų butą ir buvote ten visą vakarą.

— Kodėl kas nors turėtų tai patvirtinti?

— Prašyčiau, pone Klainai.

— Nežinau, ar kas nors gali patvirtinti.

— Ar su kuo nors kalbėjotės?

— Ne.

— Gal jus matė koks kaimynas?

— Nežinau. — Žvilgtelėjau per petį į Klaudiją Fišer. — Kodėl jums neapklausus kaimynų? Juk tuo ir garsėjate.

— Ko Šeila Rodžers važiavo į Naująją Meksiką?

Aš atsigręžiau atgal.

— Nežinojau, kad ji ten buvo.

— Ji niekada jums nesakė, kad važiuoja?

— Nieko apie tai nežinau.

— O jūs, pone Klainai?

— O ką aš?

— Ar jūs ką nors pažįstate Naujojoje Meksikoje?

— Aš net nežinau, kaip nuvažiuoti į Santa Fė.

— San Chosė, — pataisė Pistiljo, nusišypsodamas iš nevykusio pokšto. — Mes turime jūsų gautų skambučių išklotinę.

— Kaip miela.

Jis nežymiai truktelėjo pečiais.

— Šiuolaikinės technologijos.

— O tai teisėta? Turėti mano skambučių išklotinę?

— Mes turime tam orderį.

— Neabejoju. Tai ką norite sužinoti?

Klaudija Fišer pirmą kartą sujudėjo. Ji padavė man lapą popieriaus. Tai buvo skambučių išklotinės kopija. Vienas numeris — nepažįstamas — buvo pažymėtas geltonu žymikliu.

— Tą vakarą prieš jūsų motinos laidotuves jums skambino iš mokamo telefono Paradaiz Hile, Naujojoje Meksikoje. — Jis palinko į mane. — Kas skambino?

Žiūrėjau į numerį visiškai sutrikęs. Skambinta 18.15. Pokalbis truko aštuonias minutes. Nežinojau, ką visa tai reiškia, bet man nepatiko mūsų dabartinio pašnekesio tonas. Aš pakėliau akis.

— Ar man reikėtų advokato?

Pistiljo delsė. Jiedu su Klaudija Fišer susižvalgė.

— Galite bet kada turėti advokatą, — šiek tiek per daug atsargiai atsakė jis.

— Noriu, kad dalyvautų Kvadratas.

— Jis ne advokatas.

— Vis dėlto. Nesuprantu, kas, po galais, čia vyksta, bet šie klausimai man nepatinka. Aš atėjau manydamas, kad turite man žinių. O patekau į apklausą.

— Apklausą? — Pistiljo skėstelėjo rankomis. — Mes tik kalbamės.

Už manęs suskambo telefonas. Klaudija Fišer mikliai išsitraukė telefoną, prisidėjo prie ausies ir pasakė: „Fišer." Minutėlę pasiklausė ir padėjo ragelį nė neatsisveikinusi. Tada patvirtindama kažkokią informaciją linktelėjo Pistiljo.

Aš atsistojau.

— Man jau gana.

— Sėskitės, pone Klainai.

— Man nusibodo klausytis jūsų nesąmonių, Pistiljo. Pavargau...

— Tas skambutis, — nutraukė jis mane.

— Kas dėl jo?

— Sėskitės, Vilai.

Jis pavadino mane vardu. Man tai nepatiko. Likau stovėti.

— Mes tiesiog laukėme, kol bus oficialiai patvirtinta, — pasakė jis.

— Kas?

Jis neatsakė į mano klausimą.

— Todėl iš Aidaho atskraidinome Šeilos Rodžers tėvus. Jie atpažino ją, nors pirštų atspaudai jau buvo pasakę mums viską, ką norėjome žinoti.

Jo veidas sušvelnėjo. Mano keliai sulinko, tačiau šiaip ne taip išsilaikiau ant kojų. Jis pažvelgė į mane liūdnu žvilgsniu. Aš ėmiau purtyti galvą, bet žinojau, kad smūgio išvengti nepavyks.

— Man labai gaila, Vilai, — tarė Pistiljo. — Šeila Rodžers negyva.

21

Neigimas — stulbinantis dalykas.

Nors mano skrandis vartėsi ir smukčiojo, nors vidurius surakino ledinis šaltis, o iš akių ėmė veržtis ašaros, man pavyko kažkaip atsiriboti. Linkčiojau klausydamasis Pistiljo. Ji buvo numesta pakelėje Nebraskoje, kalbėjo jis. Aš linktelėjau. Buvo nužudyta — Pistiljo žodžiais tariant — „gana žiauriu būdu". Vėl linktelėjau. Man reikėjo daugiau. Ji neturėjo su savimi jokių dokumentų, tačiau buvo atpažinta pagal pirštų atspaudus, o paskui atskrido Šeilos tėvai ir oficialiai atpažino kūną. Aš vėl linktelėjau.

Aš neatsisėdau. Neverkiau. Stovėjau nejudėdamas. Jaučiau, kaip manyje kažkas auga ir kietėja. Tai ėmė spausti šonkaulius, ir man pasidarė sunku kvėpuoti. Pistiljo žodžiai sklido tarsi iš toli, tarsi per filtrą ar po vandeniu. Prisiminiau eilinę akimirką: Šeila skaito ant mūsų sofos, pasikišusi po savimi kojas, užsitraukusi megztuko rankoves iki pat pirštų galiukų. Mačiau susikaupimą jos veide, kaip ji ruošiasi versti kitą puslapį, kaip prisimerkia skaitydama tam tikras pastraipas, kaip pakelia akis ir nusišypso suvokusi, kad aš ją stebiu.

Šeila negyva.

Aš tebebuvau ten, su Šeila, mūsų bute, graibydamas ūką, bandydamas išlaikyti tai, ko jau nebėra, kai per miglą mane pasiekė Pistiljo žodžiai.

— Reikėjo bendradarbiauti su mumis, Vilai.

Aš išnirau tarsi iš sapno.

— Ką?

— Jei būtumėt pasakęs tiesą, galbūt būtume ją išgelbėję.

Atsipeikėjau tik furgone.

Kvadratas trankė kumščiais vairą ir prisiekinėjo atkeršysiąs. Dar nebuvau matęs jo tokio susijaudinusio. Mano reakcija buvo visiškai

priešinga. Jaučiausi taip, tarsi iš manęs būtų ištraukę kištuką. Stebeilijausi pro langą. Neigimas vis dar veikė, tačiau jaučiau, kaip į sienas beldžiasi realybė. Įdomu, kada sugrius tos sienos, pagalvojau.

— Mes jį sučiupsime, — vėl pasakė Kvadratas.

Tą akimirką man nelabai rūpėjo.

Sustojome paskui kitą automobilį priešais mano namus. Kvadratas iššoko.

— Man viskas bus gerai, — pasakiau.

— Vis tiek palydėsiu, — pasakė jis. — Noriu tau kai ką parodyti.

Aš abejingai linktelėjau.

Kai įėjome, Kvadratas įkišo ranką į kišenę ir išsitraukė ginklą. Atkišęs jį ir pasirengęs šauti, patikrino kambarius. Nieko. Jis padavė man ginklą.

— Užsirakink duris. Jei tas šlykštus tipas sugrįžtų, šauk.

— Man jo nereikia, — pasakiau.

— Šauk, — pakartojo jis.

Aš įsmeigiau akis į ginklą.

— Nori, kad likčiau? — paklausė Kvadratas.

— Manau, man bus geriau vienam.

— Taip, suprantu, bet jei manęs prireiks, skambink į mobilų. Kiaurą parą, septynias dienas per savaitę.

— Gerai. Ačiū.

Jis išėjo daugiau netaręs nė žodžio. Aš padėjau ginklą ant stalo. Tada apsidairiau po mūsų butą. Daugiau čia niekas nebepriminė Šeilos. Jos kvapas buvo išnykęs. Oras atrodė retesnis, ne toks apčiuopiamas. Norėjau uždaryti visus langus ir duris, užkalti juos, kad išsaugočiau nors tai, kas liko.

Kažkas nužudė moterį, kurią myliu.

Antrą kartą?

Ne. Po Džiulės nužudymo taip nesijaučiau. Nė iš tolo. Taip, aš vis dar bandžiau neigti, tačiau pro plyšius skverbėsi balsas: dabar vis-

kas bus kitaip. Aš tai žinojau. Ir žinojau, kad šį kartą neatsigausiu. Yra smūgių, kuriuos gali iškęsti ir atsitiesti — kaip kad atsitiko su Kenu ir Džiule. Šis atvejis kitoks. Manyje grūmėsi galybė jausmų. Tačiau stipriausias buvo neviltis.

Aš niekada nebebūsiu su Šeila. Kažkas nužudė moterį, kurią myliu.

Susitelkiau į antrąją dalį. Nužudė. Ėmiau galvoti apie jos praeitį, apie tą pragarą, kurį jai teko išgyventi. Galvojau, kaip narsiai ji kovėsi ir kaip kažkas — tikriausiai iš jos praeities — prisėlino jai iš nugaros ir viską užbaigė.

Į jausmų grumtynes įsipynė pyktis.

Nuėjau prie rašomojo stalo, pasilenkiau ir atidariau apatinį stalčių. Ištraukiau aksominę dėžutę, giliai įkvėpiau ir atidariau. Žiedo deimantas buvo trijų karatų, G spalvos, VI kategorijos, apskritas. Platinos žiedas buvo paprastas, su dviem stačiakampiais bagetais. Pirkau jį deimantų rajone, 47-ojoje gatvėje, prieš dvi savaites. Buvau parodęs jį tik savo motinai ir ketinau pasipiršti, kad ji galėtų pamatyti. Tačiau po to mamai prasidėjo sunkios dienos. Aš laukiau. Vis dėlto jaučiausi geriau, kad ji žinojo, jog suradau savo žmogų, kuris jai be galo patiko. Aš tik laukiau tinkamo laiko, kad galėčiau padovanoti jį Šeilai.

Mudu su Šeila mylėjome vienas kitą. Būčiau pasipiršęs jai kokiu nors nuvalkiotu, nerangiu, tariamai originaliu būdu, ir jos akys būtų sudrėkusios, o tada ji būtų pasakiusi „taip" ir puolusi man į glėbį. Mes būtume susituokę ir tapę gyvenimo partneriais. Viskas būtų buvę nuostabu.

Kažkas visa tai atėmė.

Neigimo sienos ėmė siūbuoti ir traškėti. Mane užliejo sielvartas, išspausdamas iš plaučių orą. Sudribau į kėdę ir prisitraukiau prie krūtinės kelius. Lingavau pirmyn atgal, kol pradėjau verkti, iš tikrųjų verkti širdį gniaužiančiomis, sielą draskančiomis ašaromis.

Nežinau, kiek laiko verkiau. Bet po kurio laiko priverčiau save liautis. Tada ir nusprendžiau kovoti su sielvartu. Skausmas paraly-

žiuoja. Pyktis ne. O jis jau buvo čia, sukiojosi ant slenksčio laukdamas progos įeiti.

Ir aš atidariau jam duris.

22

Išgirdusi pakeltą tėvo balsą, Keitė Miler stabtelėjo tarpduryje.

— Ko tu ten ėjai? — šaukė tėvas.

Jos motina ir tėvas buvo svetainėje. Kambarys, kaip ir didesnė namo dalis, priminė pigų viešbutį. Baldai buvo praktiški, blizgantys, tvirti ir visiškai be jokios šilumos. Ant sienų kabėjo bevertės drobės, vaizduojančios plaukiančius laivus, ir natiurmortai. Kambaryje nebuvo jokių statulėlių, suvenyrų iš atostogų, jokių kolekcijų ar šeimos nuotraukų.

— Nuėjau pareikšti užuojautos, — atsakė motina.

— Kurių galų?

— Pamaniau, kad tai būtų teisinga.

— Teisinga? Jos sūnus nužudė mūsų dukrą.

— Jos sūnus, — pakartojo Liusilė Miler. — Ne ji.

— O, tik nereikia. Jinai jį užaugino.

— Tai dar nereiškia, kad ji kalta.

— Anksčiau taip nemanei.

Jos motina stovėjo įsitempusi.

— Maniau taip gana ilgą laiką, — tarė ji. — Tik nieko nesakiau.

Vorenas Mileris nusisuko nuo jos ir ėmė žingsniuoti po kambarį.

— Ir tas mulkis tave išmetė?

— Jam labai sunku. Jis tiesiog nesusivaldė.

— Kad daugiau ten neitum, — tarė jis, atkišdamas bejėgišką pirštą. — Girdi? Juk žinai, tai ji padėjo tam kalės vaikui slapstytis.

— Ir kas?

Keitė Miler užgniaužė aiktelėjimą. Ponas Mileris staigiai atsisuko.

— Ką?

— Ji buvo jo motina. Argi mes būtume pasielgę kitaip?

— Ką tu čia dabar kalbi?

— Jei viskas būtų buvę kitaip. Jei Džiulė būtų nužudžiusi Keną ir pasislėpusi. Ką būtum daręs?

— Kalbi nesąmones.

— Ne, Vorenai, ne nesąmones. Aš noriu žinoti. Noriu žinoti, jei viskas būtų buvę atvirkščiai, kaip būtume pasielgę? Ar būtume įdavę Džiulę? Ar būtume bandę ją gelbėti?

Tėvas atsisuko ir pamatė tarpduryje Keitę. Jų akys susitiko, ir kaip visada jis nesugebėjo atlaikyti dukters žvilgsnio. Netaręs nė žodžio, Vorenas Mileris piktai užlėkė į viršų, nudundėjo į naująjį „kompiuterio kambarį“ ir užtrenkė duris. „Kompiuterio kambarys“ buvo Džiulės senasis miegamasis. Devynerius metus po Džiulės mirties jis stovėjo nepaliestas. Tada vieną dieną jos tėvas, nieko nepasakęs, nuėjo į tą kambarį, supakavo daiktus ir išnešė į rūsį. Jis perdažė sienas balta spalva ir nupirko naują kompiuterio stalą. Dabar tai buvo kompiuterio kambarys. Kai kas tai įvertino kaip susitaikymo ženklą ar bent jau žingsnį į priekį. Tačiau tiesa buvo kitokia. Iš tiesų jis padarė tai prieš savo valią, kaip merdėjantis žmogus, kuris nori parodyti, jog dar gali išlipti iš lovos, nors iš tiesų jam nuo to darosi tik dar blogiau. Keitė niekada neidavo į tą kambarį. Nūnai, kai jame neliko jokių apčiuopiamų Džiulės ženklų, jos dvasia, rodės, tapo dar agresyvesnė. Dabar teko pasikliauti protu, o ne akimis. Nes akys kūrė vaizdinius, kurių neturėjai matyti.

Liusilė Miler pasuko į virtuvę. Keitė tylėdama nuėjo jai iš paskos. Jos motina ėmė plauti indus. Keitė žiūrėjo, trokšdama — irgi nežinia kelintą sykį — pasakyti ką nors, kas nesužeistų motinos dar giliau. Jos tėvai niekuomet nesikalbėjo su ja apie Džiulę. Niekuomet. Per visus tuos metus ji ne kartą buvo nugirdusi, kaip jie aptarinėja

nužudymą. Ir tokie pokalbiai visuomet baigdavosi kaip šis. Tyla ir ašaromis.

— Mama?

— Viskas gerai, mieloji.

Keitė priėjo arčiau. Motina ėmė dar įnirtingiau grandyti lėkštę. Keitė pastebėjo žilas sruogas motinos plaukuose. Jos nugara buvo labiau sulinkusi, veidas papilkėjęs.

— O tu būtum? — paklausė Keitė.

Jos motina nieko neatsakė.

— Ar būtum padėjusi Džiulei pabėgti?

Liusilė Miler nesiliovė grandžiusi. Ji sudėjo indus į indaplovę, įpylė ploviklio ir įjungė. Keitė laukė. Tačiau motina neištarė nė žodžio.

Keitė tylomis užlipo į viršų. Iš kompiuterio kambario veržėsi skausmingi kūkčiojimai. Durys juos slopino, bet nepakankamai. Keitė stabtelėjo ir uždėjo ant jų delną. Jai pasirodė, jog ji jaučia virpėjimą. Tėvas visuomet verkdavo purtydamasis visu kūnu. Jo kimus balsas vis kartojo: „Maldauju, pakaks", tarsi prašytų nematomą kankintoją paleisti kulką jam į galvą. Keitė stovėjo ir klausėsi, tačiau tėvas niekaip nesiliovė verkęs.

Po kurio laiko ji atsitraukė nuo durų ir pasuko į savo kambarį. Tada įsimetė į kuprinę drabužių ir nusprendė užbaigti viską visiems laikams.

Aš tebesėdėjau tamsoje, prisitraukęs prie krūtinės kelius.

Buvo beveik vidurnaktis. Atrinkinėjau skambučius. Paprastai būčiau išjungęs telefoną, tačiau manyje tebevešėjo gana stiprus neigimas, kuris leido tikėtis, jog galbūt paskambins Pistiljo ir pasakys, kad visa tai tebuvo didžiulis nesusipratimas. Taip elgiasi protas. Bando rasti išeitį. Sudarinėja sandėrius su Dievu. Žarsto pažadus. Bando įtikinti, kad nuosprendis buvo atidėtas, kad visa tai gali būti

tik blogas sapnas, pats bjauriausias košmaras, ir kad tu kažkaip rasi kelią atgal.

Pakėliau ragelį tik kartą, kai paskambino Kvadratas. Jis man pasakė, jog Kavenent Hauso vaikai rytoj nori paminėti Šeilos atminimą. Ar aš ne prieš? Pasakiau jam, kad Šeilai tai būtų patikę.

Pažiūrėjau pro langą. Gatve vėl važiavo furgonas. Taip, Kvadratas. Saugo mane. Jis suko ratus visą vakarą. Žinojau, kad jis toli nenuklys. Tikriausiai tikėjosi, kad problemos kyla tam, kad jis galėtų jas spręsti. Prisiminiau Kvadrato žodžius apie tai, kad jis nelabai kuo skyrėsi nuo Vaiduoklio. Galvojau apie praeities įtaką, apie tai, ką teko išgyventi Kvadratui, ką teko patirti Šeilai, ir žavėjausi, kaip jie surado stiprybės pasipriešinti potvynio bangai.

Vėl suskambo telefonas.

Pažvelgiau į savo alų. Aš ne iš tų, kurie bando spręsti problemas alkoholiu. Nors gal ir norėčiau toks būti. Nenorėjau nieko jausti, tačiau kūnas reagavo priešingai. Oda buvo tokia jautri, kad jaučiau viską. Rankos ir kojos buvo apsunkusios. Aš tarytum grimzdau, skendau, tačiau kartu buvau visai arti paviršiaus; mano kojas laikė nematomos rankos, neleidžiančios man iškilti.

Luktelėjau, kol įsijungs atsakiklis. Po trečio signalo pasigirdo klanktelėjimas ir tada mano balsas paprašė palikti po signalo žinutę. Nuskambėjus signalui, išgirdau pusiau pažįstamą balsą.

— Pone Klainai?

Suklusau. Moteris bandė užgniaužti kūkčiojimą.

— Čia Edna Rodžers. Šeilos motina.

Skubiai čiupau ragelį.

— Aš klausau, — pasakiau.

Ji pravirko. Aš irgi.

— Nesitikėjau, kad bus taip skaudu, — ištarė ji po kurio laiko.

Aš vėl ėmiau linguoti pirmyn atgal, pasijautęs vienišas mūsų bute.

— Aš taip seniai išbraukiau ją iš savo gyvenimo, — tęsė ponia Rodžers. — Ji nebebuvo mano duktė. Turėjau kitų vaikų. Ji išėjo. Vi-

sam laikui. Aš to nenorėjau. Bet taip atsitiko. Net kai atėjo policijos vadas, net kai pasakė, kad ji negyva, aš nieko nepajutau. Tik linktelėjau ir įsitempiau, suprantat?

Nesupratau. Bet nieko nesakiau. Tik klausiausi.

— O tada jie nuskraidino mane tenai. Į Nebraską. Sakė, kad jau turi jos pirštų atspaudus, tačiau jiems reikia šeimos nario kūnui atpažinti. Taigi mudu su Nilu nuvažiavome į oro uostą Boizyje ir ten nuskridome. Jie nuvežė mus į tokią mažą nuovadą. Per televiziją jie visuomet daro tai už stiklo. Suprantate, ką noriu pasakyti? Tu stovi už stiklo, tada jie įveža kūną. Bet ne ten. Jie nusivedė mane į vidų, ir ten buvo... buvo kūnas, uždengtas užtiesalu. Ji netgi negulėjo ant neštuvų. Ji gulėjo ant stalo. Paskui tas vyras nutraukė užtiesalą, ir aš pamačiau jos veidą. Pirmą kartą per keturiolika metų pamačiau Šeilos veidą...

Ponia Rodžers prapliupo raudoti. Kurį laiką negalėjo ištarti nė žodžio. Aš laikiau ragelį prie ausies ir laukiau.

— Pone Klainai, — prabilo ji.

— Vadinkite mane Vilu.

— Jūs ją mylėjote, ar ne?

— Labai.

— Ir jūs padarėte ją laimingą?

Aš pagalvojau apie žiedą su deimantu.

— Tikiuosi.

— Šiąnakt aš nakvoju Linkolne. Rytoj rytą norėčiau atskristi į Niujorką.

— Būtų labai miela, — pasakiau. Papasakojau jai apie pamaldas už Šeilą.

— Ar po to galėsime pasikalbėti? — paklausė ji.

— Žinoma.

— Yra dalykų, kuriuos norėčiau sužinoti, — tarė ji. — Ir norėčiau jums kai ką papasakoti— kai ką nemalonaus.

— Nelabai suprantu.

— Iki pasimatymo rytoj, Vilai. Tuomet ir pasikalbėsime.

*

Tą naktį sulaukiau vieno lankytojo.

Pirmą valandą ryto suskambo durų skambutis. Pamaniau, kad tai Kvadratas. Sunkiai atsistojau ir nušlepsėjau per grindis. Tada prisiminiau Vaiduoklį. Atsigręžiau. Ginklas tebegulėjo ant stalo. Sustojau.

Skambutis vėl suskambo.

Papurčiau galvą. Ne. Aš dar ne toks pamišęs. Bent jau kol kas. Priėjau prie durų ir pažiūrėjau pro akutę. Už jų stovėjo ne Kvadratas ir ne Vaiduoklis.

Už jų stovėjo mano tėvas.

Atidariau duris. Kurį laiką stovėjome ir žiūrėjome vienas į kitą tarsi iš tolo. Jis buvo uždusęs. Akys užtinusios ir paraudusios. Aš stovėjau nejudėdamas, jausdamas, kaip viskas manyje virsta. Tėvas linktelėjo, išskėtė rankas ir pamojo. Žengiau jam į glėbį. Priglaudžiau skruostą prie jo šiurkštaus vilnonio megztinio. Jis atsidavė drėgme ir senumu. Ėmiau kūkčioti. Jis ramindamas paglostė man galvą ir prisitraukė artyn. Pajutau, kaip linksta mano kojos. Bet aš nenugriuvau. Mano tėvas laikė mane. Jis laikė mane labai ilgai.

23

Las Vegasas

Mortis Mejeris padalijo dešimtakes. Jis davė ženklą kortų dalytojai papildyti abi. Pirmuoju kirčiu gavo devynakę, antruoju — tūzą. Devyniolika pirmoje rankoje. Ir dvidešimt vienas, akis.

Jam sekėsi. Aštuoni iš eilės sėkmingi kirčiai, dvylika iš paskutiniųjų trylikos — garantuoti vienuolika tūkstančių. Mortis džiūgavo. Jo rankas ir kojas kuteno apgaulingoji laimėtojo euforija. Kokia ji saldi. Nėra nieko į ją panašaus. Lošiko sėkmė, žinojo Mortis, buvo

didžiausia gundytoja. Tu ją vaikaisi, o ji paniekina tave, atstumia, priverčia kentėti, o tada, kai esi pasirengęs jos atsisakyti, ji tau nusišypso, uždeda ant veido šiltą ranką, švelniai paglosto, ir pasidaro taip gera, taip velniškai gera...

Kortų dalytoja bankrutavo. O taip, dar vienas laimėtojas. Dalytoja, namų šeimininkė su pernelyg nudegintais it šienas plaukais, susižėrė kortas ir pastūmė jam žetonus. Mortis laimėjo. Ir taip, nepaisant to, kuo tie kvailiai Anoniminių lošėjų susirinkime bando tave įtikinti, kazino iš tiesų galima išlošti. Juk kažkas turi laimėti, ar ne? Pažiūrėkit į šansus, dėl Dievo meilės. Kazino negali visų aplošti. Prakeikimas, net su kauliuku gali šį tą laimėti. Todėl kai kurie žmonės laimi. Kai kurie žmonės važiuoja namo su pinigais. Taip turi būti. Kitaip neįmanoma. Juk jei niekas nelaimėtų, kazino netektų pasitikėjimo. Jei jie imtų tau meluoti, kaip galėtum jais pasitikėti?

Mortis žaidė Las Vegase, tikrajame Las Vegase, pačiame mieste, o ne ten, kur nesibaigiančiu srautu plaukia turistai su dirbtinės zomšos batais ir sportbačiais, ne ten, kur visi švilpauja, ūbauja ar klykauja iš laimės — šiame Las Vegase nėra dirbtinės Laisvės statulos ar Eifelio bokšto, nėra *Cirque du Soleil*, atrakcionų, 3-D kino filmų ar gladiatoriais persirengusių aktorių, nėra šokančių vandens fontanų, dirbtinių vulkanų ar vaikus traukiančių pasažų. Čia Las Vegaso centras. Čia renkasi murzini vyrai, turintys vos vieną kitą dantį, apsinešę furgono dulkėmis, kurios sukyla sulig kiekvienu pečių krustelėjimu, netekę varganų uždarbių. Čia žaidėjų akys apsiblaususios, prigesusios, jų veidai susiraukšlėję, iškepę saulėje. Vyras ateina čionai po alinančios darbo, kurio jis nekenčia, dienos, nes nenori grįžti į savo gyvenamąją priekabą ar kažką panašaus, į savo būstą su neveikiančiu televizoriumi, klykiančiais vaikais, apsileidusia žmona, kuri kadaise glamonėdavo jį ant užpakalinės furgono sėdynės, o dabar žiūri į jį su neslepiamu pasibjaurėjimu. Jis ateina čia vedamas to vienintelio jausmo, primenančio viltį, menko tikėjimo, kad vienu kirčiu pakeis gyvenimą. Tačiau toji viltis gyvuoja neilgai. Mortis netgi abejojo, ar ji išvis yra. Giliai širdyje lošėjai žino, jog to niekada nebus. Jie visuomet

liks užribyje. Jie pasmerkti gyventi neviltyje, kūprinti ir stebėti kitų gyvenimą per stiklą.

Prie stalo pasikeitė dalytojai. Mortis atsilošė. Jis žiūrėjo į savo laimikį ir jo veidu nuslinko senas šešėlis: jis ilgėjosi Lėjos. Kartais pabudęs vis dar atsisukdavo į ją, o kai prisimindavo, jį apimdavo liūdesys. Jis netgi nelipdavo iš lovos. Dabar žiūrėjo į purvinus vyrus šiame kazino. Anksčiau būtų pavadinęs tokius žmones nevykėliais. Tačiau būti čia jie turi priežastį. Gali būti, kad jie jau gimė su nevykėlių įspaudais ant savo užpakalių. Morčio tėvai, imigrantai iš Lenkijos, aukojosi dėl jo. Jie prasmuko į šią šalį, gyveno siaubingame skurde, palikę už vandenyno viską, kas buvo pažįstama, visomis išgalėmis kabinosi į gyvenimą — kad jų sūnus turėtų geresnį. Jie sunkiai dirbo ir anksti mirė; vos spėjo pamatyti, kaip Mortis baigs medicinos mokyklą, spėjo sužinoti, kad jų pastangos kažką reiškė, kad jie pastūmėjo genealoginę trajektoriją į geresnį gyvenimą. Jie mirė ramybėje.

Mortis gavo šešakę, po to septynakę. Jis paprašė dar ir gavo dešimtakę. Bankrotas. Kitą kirtį irgi pralošė. Prakeikimas. Jam reikia šitų pinigų. Lokanis, bukmekeris, garsėjąs kojų laužymu, reikalauja grynųjų. Mortis, nevykėlių nevykėlis, kai pagalvoji, stengėsi laimėti laiko teikdamas jam informaciją. Jis papasakojo Lokaniui apie vyrą su kauke ir sužeistą moterį. Iš pradžių Lokanis nesusidomėjo, tačiau gandas pasklido ir staiga kažkam prireikė smulkmenų.

Mortis papasakojo jiems *beveik* viską.

Jis nepasakė — ir nepasakys — jiems apie keleivį ant užpakalinės sėdynės. Jis visiškai nieko nenutuokė, kas vyko, tačiau yra dalykų, kurių net jis nepadarytų. Kad ir kaip žemai smuko, Mortis jiems apie tai nesakys.

Jis gavo du tūzus. Mortis padalijo juos. Šalia jo sėdėjo vyras. Mortis jį labiau jautė nei matė. Jautė savo senais kaulais, tarsi tas vyras būtų atslenkantis oro frontas. Bet nė nepasuko galvos, bijodamas, kad ir kaip neprotingai tai skambėtų, netgi pažiūrėti.

Dalytojas papildė abu kirčius. Karalius ir valetas. Mortis ką tik gavo dvi akis.

Vyras pasilenkė į jo pusę ir sušnabždėjo:

— Traukis, kol dar laimi, Morti.

Mortis lėtai atsisuko ir pamatė išblukusias pilkas akis ir odą, kuri buvo net ne balta, o permatoma, kad net galėjai matyti kiekvieną gyslelę. Vyras nusišypsojo.

— Galbūt laikas, — sušnabždėjo sidabrinis balsas, — išgryninti tavo žetonus.

Mortis stengėsi sutramdyti drebulį.

— Kas tu? Ko tu nori?

— Mums reikia pasikalbėti, — tarė vyras.

— Apie ką?

— Apie vieną pacientą, kuris neseniai lankėsi tavo garbingoje klinikoje.

Mortis sunkiai nurijo. Kam jis prasižiojo Lokaniui? Reikėjo tempti laiką kitaip, bet kaip.

— Aš jau pasakiau jiems viską, ką žinau.

Blyškiaveidis pakreipė galvą.

— Ar tikrai, Morti?

— Taip.

Į jį susmigo išblukusio pilkumo akys. Kurį laiką abu tylėjo ir nejudėjo. Mortis pasijuto raustąs. Jis bandė ištiesinti nugarą, bet tas žvilgsnis vertė jį raitytis.

— Man taip neatrodo, Morti. Man atrodo, kad tu kažką nutylėjai.

Mortis neatsiliepė.

— Kas dar tą naktį buvo automobilyje?

Mortis stebeilijosi į žetonus ir stengėsi nedrebėti.

— Apie ką tu kalbi?

— Ten buvo dar kai kas, ar ne, Morti?

— Palik mane ramybėje, gerai? Aš čia lošiu ir man sekasi.

Atsistojęs nuo kėdės, Vaiduoklis papurtė galvą.

— Ne, Morti, — tarė jis, švelniai paliesdamas jam ranką. — Sakyčiau, kad tavo sėkmė ima nuo tavęs gręžtis.

24

Pamaldos vyko Kavenent Hauso auditorijoje.

Kvadratas ir Vanda sėdėjo man iš dešinės, tėvas — iš kairės. Tėtis laikė ranką už manęs ir kartkartėmis paglostydavo man nugarą. Buvo miela. Salė buvo pilna, daugiausia vaikų. Jie guodė mane, verkė ir pasakojo, kaip ilgisi Šeilos. Pamaldos truko beveik dvi valandas. Terelas, keturiolikmetis, parsidavinėjęs už dešimt dolerių už kartą, pagrojo trimitu dainą, kurią sukūrė jos atminimui. Tai buvo liūdniausia ir mieliausia melodija, kokią kada nors buvau girdėjęs. Liza, septyniolikos metų, turinti bipolinį sutrikimą, kalbėjo apie tai, kaip Šeila buvo vienintelė, su kuria ji galėjo pasikalbėti, kai sužinojo esanti nėščia. Semis papasakojo juokingą istoriją, kaip Šeila bandžiusi išmokyti jį šokti pagal tą „sumautą baltųjų merginų" muziką. Šešiolikmetis Džimas papasakojo gedėtojams, kaip jis buvo visiškai nusiritęs, ketino nusižudyti, bet kai Šeila nusišypsojusi jam, jis supratęs, jog gėris iš tiesų egzistuojąs šiame pasaulyje. Šeila įtikinusi jį likti dar dienai. O po to dar vienai.

Aš užgniaužiau skausmą ir atidžiai klausiausi, nes tie vaikai to nusipelnė. Ši vieta tiek daug man reiškė. Mums. O kai mus apimdavo abejonės dėl mūsų sėkmės, ar pakankamai mes padedame, visuomet sau primindavome, kad darome tai dėl vaikų. Jie nėra meilučiai. Dauguma nepatrauklūs ir sunkiai pamilstami. Daugumos gyvenimai buvę siaubingi, užsibaigę kalėjimais, gatve ar net mirtimi. Bet tai nereiškia, jog gali pasiduoti. Tiesą sakant, atvirkščiai. Tai reiškia, kad turime juos mylėti dar labiau. Besąlygiškai. Nekrūpčiodami. Šeila tai žinojo. Jai tai buvo labai svarbu.

Šeilos motina — bent jau aš maniau, kad tai ponia Rodžers — įėjo maždaug po dvidešimties minučių. Ji buvo aukšta moteris. Sauso, netgi šiurkštaus veido, kaip žmonių, kurie ilgą laiką būna saulėje. Mūsų akys susitiko. Ji klausiamai pažiūrėjo į mane ir aš patvirtindamas linktelėjau. Pamaldų metu į ją vis atsisukdavau. Ji sėdė-

jo nejudėdama ir klausėsi žodžių apie savo dukterį su kažkokia vis didėjančia pagarba.

Vienu metu, kai visi atsistojome, pamačiau kai ką, kas mane nustebino. Žvelgiau per pažįstamų veidų jūrą ir išvydau pažįstamą figūrą, prisidengusią veidą skarele.

Tania.

Randuotoji moteris, kuri „rūpinosi" tuo išgama Luisu Kastmanu. Vėlgi, aš tik pagalvojau, jog tai Tania. Nebuvau visiškai tikras. Tokie patys plaukai, tas pats ūgis, sudėjimas ir, nors didesnė dalis veido buvo pridengta, akys man pasirodė pažįstamos. Anksčiau nebuvau apie tai susimąstęs, tačiau suprantama — gali būti, kad ji ir Šeila pažinojo viena kitą, kai dirbo gatvėse.

Mes atsisėdome.

Kvadratas kalbėjo paskutinis. Jis iškalbingai ir linksmai prikėlė Šeilą gyvenimui; aš taip nebūčiau sugebėjęs. Papasakojo vaikams, kad Šeila buvusi „viena iš jūsų", pabėgėlė, kovojanti su savo pačios demonais. Prisiminė jos pirmąją dieną Kavenent Hause. Prisiminė, kaip Šeila skleidėsi jo akyse. O labiausiai, kalbėjo jis, jis prisimena, kaip ji įsimylėjo mane.

Mano viduje buvo tuštuma. Jaučiausi taip, tarsi kas nors būtų išskaptavęs vidurius, vėl užliejo suvokimas, jog šis skausmas niekada neišblės, nesvarbu, kaip aš delsčiau, bėgčiau, aiškinčiausi ir ieškočiau kažkokios vidinės tiesos, galų gale tai nieko nepakeis. Mano sielvartas amžiams išliks šalia tarytum nuolatinis palydovas vietoje Šeilos.

Kai ceremonija pasibaigė, niekas nežinojo, ką daryti toliau. Akimirką visi nesmagiai sėdėjome; niekas nejudėjo, kol Terelas užgrojo trimitu. Žmonės sukilo. Jie verkė ir mane glėbesčiavo. Nežinau, kiek laiko ten stovėjau. Buvau dėkingas už tą jausmų proveržį, tačiau tuo pat metu dar labiau ilgėjausi Šeilos. Mane vėl surakino sąstingis, nes visa tai buvo pernelyg skaudu. Be sąstingio nebūčiau galėjęs to ištverti.

Apsižvalgiau Tanios, tačiau ji buvo jau išėjusi.

Kažkas pranešė, kad kavinėje yra maisto. Gedėtojai pamažu

ėmė slinkti jos link. Pastebėjau Šeilos motiną, stovinčią kampe ir abiem rankomis gniaužiančią mažą rankinę. Ji atrodė išsekusi, tarsi iš vis dar atviros žaizdos būtų ištekėjęs visas gyvybingumas. Aš pasukau prie jos.

— Jūs Vilas? — tarė ji.

— Taip.

— Aš Edna Rodžers.

Mes neapsikabinome, nepasibučiavome ir netgi nepaspaudėme vienas kitam rankos.

— Kur galėtume pasikalbėti? — paklausė ji.

Nusivedžiau ją koridoriumi laiptų link. Kvadratas suprato, kad norime pabūti vieni, ir nusivedė žmones kita linkme. Mes praėjome pro naująjį terapijos skyrių, psichiatrijos kabinetus, priklausomybės ligų gydymo skyrius. Daugelis mūsų pabėgėlių yra ką tik pagimdžiusios arba besilaukiančios motinos. Mes bandome jas pagydyti. Daugelis turi rimtų psichikos sutrikimų. Bandome padėti ir jiems. Ir, žinoma, daugybė jų turi įvairiausių priklausomybės problemų. Dėl jų irgi darome, ką galime.

Radome tuščią kambarį ir įėjome į vidų. Aš uždariau duris. Ponia Rodžers atsistojo nugara į mane.

— Pamaldos buvo gražios, — tarė ji.

Linktelėjau.

— Kokia buvo tapusi Šeila, — ji užsikirto, papurtė galvą. — Aš nė nenutuokiau. Gaila, kad viso to nemačiau. Gailiuosi, kad ji man nepaskambino ir nepapasakojo.

Nežinojau, ką į tai atsakyti.

— Būdama gyva, Šeila nesuteikė man progos ja didžiuotis. — Edna Rodžers įnirtingai krapštė iš rankinės nosinę, tarsi kažkas jos viduje tam priešintųsi. Ji skubiai, ryžtingai išsipūtė nosį ir vėl įsikišo nosinę į rankinę. — Žinau, skamba žiauriai. Ji buvo nuostabus vaikas.

Pradinėje irgi mokėsi gerai. Bet kažkur pakeliui, — ponia Rodžers nudelbė akis ir truktelėjo pečiais, — ji pasikeitė. Tapo paniurusi. Atsikalbinėdavo. Skųsdavosi. Vogdavo pinigus iš mano piniginės. Retsykiais pabėgdavo iš namų. Ji neturėjo draugų. Su vaikinais jai būdavo nuobodu. Ji nekentė mokyklos. Nekentė gyvenimo Meisone. O tada vieną dieną iškrito iš mokyklos ir pabėgo. Tik šį kartą nebesugrįžo.

Ji pažiūrėjo į mane, tarsi tikėtųsi atsakymo.

— Ir jūs daugiau jos nebematėte? — paklausiau.

— Niekada.

— Nesuprantu, — pasakiau. — Kas atsitiko?

— Klausiate, kas privertė ją pabėgti visam laikui?

— Taip.

— Manote, kad nutiko kas nors baisaus, taip? — Dabar ji prakalbo garsiau, beveik pakeltu tonu. — Tikriausiai ją išnaudojo jos tėvas. Arba aš ją mušdavau. Turėjo būti kažkokia priežastis. Taip turi būti. Viskas turi būti aišku ir suprantama. Priežastis ir pasekmė. Tačiau nieko panašaus nebuvo. Jos tėvas ir aš, mes nebuvome tobuli tėvai. Toli gražu. Tačiau tai nebuvo mūsų kaltė.

— Aš nenorėjau pasakyti...

— Žinau, ką norėjote pasakyti.

Jos akys degė. Ji papūtė lūpas ir iš aukšto pažiūrėjo į mane. Aš panorau pakeisti temą.

— Ar Šeila jums kada nors skambindavo?

— Taip.

— Dažnai?

— Paskutinį kartą prieš trejus metus.

Ji nutilo, leisdama man tęsti.

— Kur ji buvo, kai skambino?

— Ji nepasakė.

— O ką ji sakė?

Šį kartą atsakymo teko laukti ilgiau. Edna Rodžers ėmė vaikštinėti po kambarį, apžiūrinėti lovas ir spinteles. Ji papureno pagalvę, pataisė paklodės kampą.

— Šeila skambindavo kas pusę metų, arba panašiai. Paprastai ji būdavo apsvaigusi nuo narkotikų, girta arba apsirūkiusi. Puldavo į isteriją. Verkdavo, aš irgi verkdavau, o ji prikalbėdavo man baisių dalykų.

— Kokių?

Ji papurtė galvą.

— Ten, salėje. Ką tas vyras su tatuiruote ant kaktos sakė. Kaip judu susitikote čia ir įsimylėjote vienas kitą. Tai tiesa?

— Taip.

Ponia Rodžers atsitiesė ir pažiūrėjo į mane. Jos lūpose pasirodė kažkas panašaus į šypsnį.

— Vadinasi, — su keista gaidele prabilo ji, — Šeila miegojo su savo viršininku.

Ednos Rodžers šypsena dar labiau praplatėjo, ir man pasirodė, jog matau visiškai kitą žmogų.

— Ji buvo savanorė, — pasakiau.

— Štai kaip. Ir ką ji siūlydavosi padaryti, Vilai?

Mano nugara perbėgo šiurpuliukai.

— Vis dar norite mane teisti? — paklausė ji.

— Manau, jums derėtų išeiti.

— Nepatinka tiesa, ar ne? Manote, kad aš kokia pabaisa. Kad man visiškai nerūpėjo mano vaikas.

— Ne man spręsti.

— Šeila buvo blogas vaikas. Ji meluodavo. Vogdavo...

— Galbūt aš imu suprasti, — pasakiau.

— Suprasti ką?

— Kodėl ji pabėgo.

Ji sumirksėjo, tada sužaibavo akimis.

— Jūs jos nepažinojote. Vis dar nepažįstate.

— Negi negirdėjote, ką kalbėjo žmonės?

— Girdėjau. — Jos balsas sušvelnėjo. — Bet aš niekada nepažinojau tokios Šeilos. Ji niekada man neleido. Šeila, kurią pažinojau...

— Su visa derama pagarba — aš tikrai nenusiteikęs klausytis, kaip ją dergiate.

Edna Rodžers nuščiuvo. Ji užsimerkė ir atsisėdo ant lovos krašto. Kambaryje stojo visiška tyla.

— Ne to aš čia atvažiavau.

— O ko?

— Visų pirma norėjau išgirsti ką nors gero.

— Išgirdote, — pasakiau.

Ji linktelėjo.

— Taip, išgirdau.

— Ko dar norite?

Edna Rodžers atsistojo. Žengė prie manęs ir aš vos susitvardžiau neatsitraukęs. Pažiūrėjo man į akis.

— Aš atvažiavau dėl Karlės.

Aš tylėjau. Kai ji nieko daugiau nebepaaiškino, pasakiau:

— Jūs minėjote tą vardą telefonu.

— Taip.

— Aš nepažinojau jokios Karlės tuomet, nepažįstu ir dabar.

Jos veide vėl pasirodė toji šalta, kreiva šypsena.

— Juk jūs man nemeluotumėt, Vilai?

Mane vėl nukratė šiurpas.

— Ne.

— Šeila niekada neminėjo šito vardo?

— Ne.

— Jūs įsitikinęs?

— Taip. Kas ji?

— Karlė — Šeilos dukra.

Aš netekau žado. Edna Rodžers pamatė mano reakciją. Jai, rodės, patiko.

— Jūsų žavioji savanorė niekada neužsiminė turinti dukrą, a?

Aš neatsiliepiau.

— Dabar Karlei dvylika. Ir ne, aš nežinau, kas jos tėvas. Nemanau, kad ir Šeila žinojo.

— Nesuprantu, — išspaudžiau.

Ji pasikniso rankinėje ir ištraukė nuotrauką. Padavė ją man. Tai buvo naujagimio nuotrauka, daryta ligoninėje. Nematančiomis akimis į mane žiūrėjo į antklodę suvyniotas kūdikis. Apverčiau nuotrauką. Kitoje pusėje buvo ranka užrašyta „Karlė“. Ir gimimo data.

Man ėmė suktis galva.

— Paskutinį kartą Šeila man skambino per devintąjį Karlės gimtadienį, — tarė ponia Rodžers. — Ir aš pati su ja kalbėjausi. Su Karle.

— Tai kur ji dabar?

— Nežinau, — pasakė Edna Rodžers. — Todėl aš čia, Vilai. Aš noriu surasti savo anūkę.

25

Kai parsliūkinau namo, prie mano buto durų sėdėjo Keitė Miler, pasidėjusi tarp kojų kuprinę.

Ji pašoko.

— Aš skambinau, bet...

Linktelėjau.

— Mano tėvai, — vėl prakalbo Keitė. — Tiesiog nebegalėjau likti tuose namuose. Pamaniau, gal galėčiau permiegoti ant tavo sofos.

— Dabar netinkamas metas, — pasakiau.

— Och.

Atrakinau duris.

— Supranti, tiesiog bandžiau išmąstyti. Kaip ir kalbėjome. Kas galėjo nužudyti Džiulę. Ir ėmiau svarstyti. Ką tu žinai apie Džiulės gyvenimą po to, kai judu išsiskyrėte?

Mes abu įžengėme į butą.

— Nežinau, ar dabar tam tinkamas metas.

Pagaliau ji pamatė mano veidą.

— Kas yra? Kas atsitiko?

— Mirė man labai artimas žmogus.

— Kalbi apie motiną?

Aš papurčiau galvą.

— Kitas artimas žmogus. Ji buvo nužudyta.

Keitė aiktelėjo ir paleido iš rankų kuprinę.

— Kaip artimas?

— Labai.

— Tavo mergina?

— Taip.

— Tu ją mylėjai?

— Labai.

Ji pažiūrėjo į mane.

— Kas? — paklausiau.

— Nežinau, Vilai. Tarsi kažkas žudytų moteris, kurias tu myli.

Ta pati mintis man buvo šmėstelėjusi anksčiau, bet aš ją nustūmiau į šoną. Ištarta garsiai, ji skambėjo dar keisčiau.

— Mes su Džiule buvome išsiskyrę daugiau nei metus, kai ją nužudė.

— Tai tu nieko jai nebejautei?

Aš nebenorėjau apie tai kalbėti.

— Tai koks buvo Džiulės gyvenimas po to, kai mes išsiskyrėme?

Keitė sudribo ant sofos kaip visi paaugliai, tarsi neturėtų kaulų. Jos dešinė koja atsidūrė ant jos rankos, galva buvo atlošta, smakras iškeltas. Ji vėl mūvėjo sudriskusius džinsus ir kitą palaidinukę, kuri buvo tokia ankšta, jog liemenėlė veržte veržėsi lauk. Plaukai buvo surišti į uodegą. Kelios palaidos sruogos krito ant veido.

— Ėmiau galvoti, — tarė ji, — kad jei Kenas jos nenužudė, vadinasi, tai padarė kažkas kitas, tiesa?

— Tiesa.

— Todėl ėmiau domėtis sesers praeitimi tuo metu. Paskambinau kai kuriems seniems jos draugams, teiravausi, kaip ji tuo metu jautėsi, kaip gyveno.

— Ir ką sužinojai?

— Kad jos gyvenimas buvo ganėtinai sujauktas.

Aš bandžiau susikaupti.

— Kokia prasme?

Ji nuleido ant grindų kojas ir atsisėdo.

— Ką tu prisimeni?

— Ji buvo aukštesniojo kurso studentė Havertone.

— Ne.

— Ne?

— Džiulė iškrito.

Tai mane nustebino.

— Tu tikra?

— Aukštesnysis kursas, — pakartojo ji. Tada paklausė: — Kada matei ją paskutinį kartą, Vilai?

Bandžiau prisiminti. Taip, iš tiesų senokai. Taip ir pasakiau Keitei.

— Vadinasi, kai išsiskyrėte?

Papurčiau galvą.

— Ji atsisveikino telefonu.

— Rimtai?

— Taip.

— Žiauru, — tarė Keitė. — Ir tu tiesiog su tuo susitaikei?

— Bandžiau su ja susitikti. Bet ji nesileido į kalbas.

Keitė nužvelgė mane, tarsi būčiau ištaręs labiausiai nevykusį pasiteisinimą žmonijos istorijoje. Žvelgiant atgal — galbūt ji teisi. Kodėl nenuvažiavau į Havertoną? Kodėl nepareikalavau susitikti akis į akį?

— Man atrodo, — tarė Keitė, — kad Džiulė buvo įsivėlusi į kažką negero.

— Ką nori pasakyti?

— Nežinau. Gal per giliai užgriebiau. Nedaug ką teprisimenu, bet prisimenu, kad prieš mirtį ji atrodė laiminga. Jau seniai nebuvau mačiusi jos tokios laimingos. Gal ji buvo beišsinarpliojanti, nežinau.

Pasigirdo durų skambutis. Man net pečiai nusviro. Tikrai nebenorėjau nieko matyti. Keitė, supratusi mano nuotaiką, pašoko.

— Aš atidarysiu.

Pasiuntinukas atnešė vaisių krepšelį. Keitė paėmė jį, atnešė į kambarį ir padėjo ant stalo.

— Yra ir atvirukas, — pasakė ji.

— Atplėšk.

Ji atplėšė nedidelį voką.

— Tai užuojautos krepšelis nuo vaikų iš Kavenent Hauso. — Ji ištraukė iš voko dar kažką. — Ir pamaldų atvirukas.

Keitė stebeilijosi į atviruką.

— Kas yra?

Keitė perskaitė jį dar kartą. Tada pažiūrėjo į mane.

— Šeila Rodžers?

— Taip.

— Tavo mergina buvo vardu Šeila Rodžers?

— Taip, o ką?

Keitė papurtė galvą ir padėjo atviruką.

— Kas yra?

— Nieko, — tarstelėjo ji.

— Tik nereikia. Tu ją pažinojai?

— Ne.

— Tai kas tada?

— Nieko, — jau tvirčiau atsiliepė Keitė. — Pamiršk, gerai?

Suskambo telefonas. Luktelėjau, kol atsilieps atsakiklis. Pasigirdo Kvadrato balsas:

— Pakelk ragelį.

Pakėliau.

Kvadratas pradėjo be įžangos.

— Tu tiki motina? Kad Šeila turi dukrą?

— Taip.

— Ir ką ketini daryti?

Galvojau apie tai nuo tada, kai tik išgirdau naujieną.

— Turiu vieną mintį, — pasakiau.

— Aš klausau.

— Galbūt Šeilos pabėgimas buvo susijęs su dukra.

— Kokiu būdu?

— Galbūt ji bandė surasti Karlę ar ją parsigabenti. Gal ji sužinojo, jog Karlė pateko į bėdą. Nežinau. Bet kažkaip.

— Gana logiška.

— Ir jei mums pavyktų atsekti Šeilos žingsnius, — pasakiau, — galbūt surastume Karlę.

— Ir galbūt baigtume kaip Šeila.

— Rizikinga, — pritariau.

Kvadratas dvejojo. Aš pažvelgiau į Keitę. Ji stovėjo susimąsčiusi, kramtydama apatinę lūpą.

— Tai tu nori tęsti, — pasakė Kvadratas.

— Taip, bet nenoriu, kad tu rizikuotum.

— Tai čia toji dalis, kur tu pasakai man, kad galiu bet kada pasitraukti?

— Taip, o toliau eina dalis, kur tu pasakai, kad liksi su manimi iki galo.

— Eilė smuikų orkestrui, — tarė Kvadratas. — Dabar, kai viską išsprendėme — Rakelė, arba Roskou, perdavė man žinią. Gali būti, kad jis žino, kodėl ir kaip Šeila pabėgo. Pasiruošęs naktiniam pasivažinėjimui?

— Užsuk manęs, — pasakiau.

26

Filipas Makgeinas matė savo senąjį priešininką apsaugos kameroje. Jo sekretorė paskambino jam vidaus telefonu.

— Pone Makgeinai?

— Įleisk jį, — tarė jis.

— Gerai, pone Makgeinai. Jis su...

— Ją irgi.

Makgeinas atsistojo. Jo biuras buvo kampinis, su langais į Hadsono upę, netoli Manhatano salos pietvakarinio iškyšulio. Šiltesniais mėnesiais pro šiuos langus slysdavo nauji didžiuliai kruiziniai laivai su savo neoniniais papuošimais ir arkiniais koridoriais. Šiandien jokio judesio. Makgeinas junginėjo apsaugos kameros nuotolinį valdymą, sekdamas savo federalinį varžovą Džo Pistiljo ir nuo jo nė per žingsnį neatsiliekančią moterį.

Makgeinas daug investavo į apsaugą. Buvo verta. Jo sistemoje veikė aštuoniasdešimt trys kameros. Kiekvienas asmuo, įžengęs į jo asmeninį liftą, būdavo skaitmeniniu būdu nufotografuojamas iš kelių pusių, tačiau ši sistema pasižymėjo tuo, jog kamerų kampai buvo sukonstruoti taip, kad bet kuris įžengiantis atrodė tarsi tuo pat metu išeinantis. Koridorius ir liftas išdažyti tamsiai žalia spalva. Daugeliui tai galėjo nepatikti, — tiesą sakant, spalva buvo gana šlykšti, — tačiau išmanantiems specialiuosius efektus ir skaitmenines manipuliacijas tai buvo labai svarbu. Vaizdą žaliame fone buvo galima ištraukti ir perkelti į kitą foną.

Čia ateidami jo priešai jausdavosi ramūs. Pagaliau tai buvo jo biuras. Niekas, manė jie, nebūtų toks įžūlus žudyti nuosavoje teritorijoje. Štai dėl to jie ir klydo. Įžūlumas, pats faktas, jog pareigūnai pagalvotų tą patį, — ir tai, jog jis galėjo pateikti įrodymus, kad auka išėjo iš pastato sveika ir gyva, — darė jo biurą idealia žudymo vieta.

Makgeinas iš viršutinio stalčiaus išsitraukė seną fotografiją. Jis anksti įsisąmonino būtinybę įvertinti žmogų ar situaciją. Taip pat suprato, kad, privertęs priešininkus neįvertinti jo, galėtų turėti privalumą. Dabar jis žiūrėjo į nuotrauką, kurioje buvo trys septyniolikmečiai — Kenas Klainas, Džonas „Vaiduoklis“ Aselta ir Makgeinas. Jie visi užaugo Livingstono priemiestyje, Naujajame Džersyje, nors Makgeinas gyveno kitoje miesto pusėje nuo Keno ir Vaiduoklio. Jie susidraugavo gimnazijoje, pajutę arba pastebėję — nors galbūt jis suteikia tam per daug reikšmės — giminingas sielas akyse.

Kenas Klainas buvo daug žadantis teniso žaidėjas, Džonas Asel-

ta — psichopatas imtynininkas, Makgeinas — merginų vilioklis ir studentų tarybos prezidentas. Jis žiūrėjo į veidus fotografijoje. Nieko net neįtartum. Bet kas pažiūrėjęs pamatytų tris populiarius mokyklos vaikinus. Už to fasado nieko nesimato. Kai tokie patys vaikiščiai prieš kelerius metus sukėlė žudynes „Sinavado" mokykloje, Makgeinas smalsiai stebėjo žiniasklaidos reakciją. Pasaulis ieškojo patogių pasiteisinimų. Tie vaikai buvo atstumtieji. Jie buvo erzinami ir skriaudžiami. Berniukais nesirūpino tėvai; jie leisdavo laiką žaisdami kompiuterinius žaidimus. Bet Makgeinas žinojo, kad ne tai svarbiausia. Kitame laike tai galėjo būti jie — Kenas, Džonas ir Makgeinas — nes tiesa ta, jog nesvarbu, ar esi finansiškai aprūpintas, ar esi mylimas tėvų, pasirenki kovoti ar plaukti pasroviui su minia.

Kai kurie žmonės tiesiog turi savyje to įniršio.

Atsidarė kabineto durys. Į vidų įžengė Džozefas Pistiljo ir jo jaunoji protežė. Makgeinas nusišypsojo ir padėjo fotografiją.

— A, Žaveras, — tarė jis Pistiljo. — Ar vis dar medžioji mane, nors aš pavogiau tik kepalėlį duonos?*

— Taip, — atsiliepė Pistiljo. — Taip, tai tu, Makgeinai. Nekaltasis, kurį persekioja.

Makgeinas sutelkė dėmesį į agentę.

— Sakyk, Džo, kodėl tu visą laiką vaikštai su tokiomis žaviomis kolegėmis?

— Čia specialioji agentė Klaudija Fišer.

— Sužavėtas, — tarė Makgeinas. — Prašom sėstis.

— Geriau pastovėsime.

Makgeinas gūžtelėjo, neva, kaip norite, ir klestelėjo į kėdę.

— Tai kuo galiu jums padėti?

— Turi problemų, Makgeinai.

— Tikrai?

— Tikrai.

— Ir jūs atėjote man padėti? Kokia garbė.

* Aliuzija į V. Hugo romaną „Vargdieniai" ir jo personažą policijos inspektorių.

Pistiljo paniekinamai prunkštelėjo.

— Jau seniai tave stebiu.

— Taip, žinau, bet aš toks nepastovus. Žinai ką: kitą kartą atsiųsk rožių puokštę. Atidaryk man duris. Uždek žvakių. Vyrukui norisi romantikos.

Pistiljo uždėjo kumščius ant stalo.

— Dalis manęs nori tiesiog ramiai stebėti, kaip tave gyvą suės. — Jis nurijo seiles, bandydamas susitvardyti. — Tačiau didesnė dalis nori matyti, kaip pūsi kalėjime už savo darbelius.

Makgeinas atsisuko į Klaudiją Fišer.

— Jis labai seksualus, kai kalba griežtai, ar ne?

— Spėk, ką mes ką tik radome, Makgeinai?

— Hofą?* Seniai buvo laikas.

— Fredą Tanerį.

— Ką tokį?

Pistiljo kreivai šyptelėjo.

— Neapsimetinėk. Jis žinomas žudikas. Dirba tau.

— Tikriausiai dirba mano apsaugos skyriuje.

— Mes jį radome.

— Aš nė nežinojau, kad jis buvo dingęs.

— Labai juokinga.

— Maniau, jis atostogauja, agente Pistiljo.

— Taip, jis išvažiavo atostogauti visam laikui. Radome jį Paseiko upėje.

Makgeinas susiraukė.

— Kaip nehigieniška.

— Ypač su dviem kulkomis galvoje. Taip pat radome tokį vyruką, vardu Piteris Apelis. Buvęs kariuomenės snaiperis.

— Kas kaip išmano, taip ir sukasi.

Tik vienas pasmaugtas, pagalvojo Makgeinas. Vaiduoklis tikriausiai nusivylė, kad turėjo nušauti tą kitą.

* *James Riddle Hoffa*, Amerikos profesinės sąjungos lyderis, dingęs 1975.

— Taigi, pažiūrėkim, — tęsė Pistiljo. — Turime du lavonus. Dar turime du negyvėlius Naujojoje Meksikoje. Tai jau keturi.

— Ir netgi neprireikė pirštų. Jie per mažai tau moka, agente Pistiljo.

— Gal nori man ką nors pasakyti?

— Labai, — tarė Makgeinas. — Aš prisipažįstu. Aš nužudžiau juos visus. Patenkintas?

Pistiljo pasilenkė per stalą ir jų veidai atsidūrė vos per colį nuo vienas kito.

— Tau galas, Makgeinai.

— O tu pietums valgei svogūnų sriubos.

— Ar žinai, — neatsitraukdamas tęsė Pistiljo, — kad Šeila Rodžers irgi negyva?

— Kas?

Pistiljo atsitiesė.

— Žinoma. Jos irgi nepažįsti. Ji tau nedirba.

— Man dirba daug žmonių. Aš verslininkas.

Pistiljo pažiūrėjo į Fišer.

— Eime, — pasakė jis.

— Jau išeinate?

— Aš ilgai šito laukiau, — tarė Pistiljo. — Kaip ten sakoma? Kerštas — toks patiekalas, kurį geriausia valgyti šaltą.

— Kaip ir šaltsriubę.

Pistiljo vėl nusišiepė.

— Geros dienos, Makgeinai.

Jie išėjo. Dešimt minučių Makgeinas sėdėjo nejudėdamas. Koks buvo šio vizito tikslas? Paprastas. Sudrebinti jį. Ne, jis nepakankamai įvertina situaciją. Jis spustelėjo trečiosios linijos mygtuką, saugios linijos, kurią jo žmonės tikrindavo kiekvieną dieną ieškodami pasiklausymo įrangos. Tada sudvejojo. Jei surinks numerį, ar išsiduos panikuojąs?

Pasvėrė už ir prieš ir nusprendė surizikuoti.

Vaiduoklis atsiliepė po pirmojo signalo tęsiamu „Alio?"

— Kur tu?

— Ką tik atskridau iš Vegaso.

— Ką nors sužinojai?

— O taip.

— Klok.

— Su jais automobilyje buvo trečias asmuo, — tarė Vaiduoklis.

Makgeinas pasimuistė kėdėje.

— Kas?

— Maža mergaitė, — tarė Vaiduoklis. — Ne vyresnė nei vienuolikos ar dvylikos.

27

Keitė ir aš laukėme gatvėje, kai privažiavo Kvadratas. Ji palinko ir pabučiavo mane į skruostą. Kvadratas klausiamai išrietė antakį. Aš dėbtelėjau į jį.

— Maniau, kad nakvosi pas mane ant sofos, — pasakiau jai.

Nuo tada, kai atnešė vaisių krepšelį, Keitė buvo kažkokia išsiblaškiusi.

— Atvažiuosiu rytoj.

— Ir nepasakysi man, kas vyksta?

Ji susikišo rankas giliai į kišenes ir truktelėjo pečiais.

— Man reikia šį tą išsiaiškinti.

— Apie?

Ji papurtė galvą. Aš nespaudžiau. Keitė paskubomis man šyptelėjo ir nukulniavo. Aš įlipau į furgoną.

— Ir ji yra? — pradėjo Kvadratas.

Aš paaiškinau jam pakeliui į miestą. Krepšyje buvo krūva sumuštinių ir antklodžių. Kvadratas išdalydavo juos vaikams. Sumuštiniai ir antklodės, kaip ir jo tauškalai apie dingusią Andžę, puikiai pralauždavo ledus, o jei ir nepralauždavo, vaikai bent jau gaudavo šį tą pavalgyti ir šiuo tuo prisidengti, kad būtų šilčiau. Buvau matęs,

kaip Kvadratas daro stebuklus su šiais dalykais. Pirmą vakarą vaikas dažniausiai atsisakydavo bet kokios pagalbos. Kartais jis ar ji netgi imdavo keiktis ar elgtis priešiškai. Kvadratas neįsižeisdavo. Tiesiog bandydavo jį prisipratinti. Jis tikėjo, jog nuoseklumas duoda vaisių. Parodyk vaikui, kad esi šalia visą laiką. Parodyk vaikui, kad nepaliksi jo. Parodyk vaikui, kad nereikalauji jokių sąlygų.

Po kelių vakarų tas vaikas paimdavo sumuštinį. Kitą vakarą paimdavo ir antklodę. Po kurio laiko jis imdavo laukti tavęs ir furgono.

Atsigręžiau ir ištraukiau iš krepšio vieną sumuštinį.

— Tu šiąnakt vėl dirbi?

Jis nunarino galvą ir pažvelgė į mane pro akinių viršų.

— Ne, — sausai atšovė jis, — aš tiesiog labai alkanas.

Jis važiavo toliau.

— Ar dar ilgai jos vengsi, Kvadrate?

Kvadratas įjungė radiją. Karlė Saimon dainavo „Tu toks tuščias". Kvadratas pritarė.

— Prisimeni šią dainą? — tarė jis.

Aš linktelėjau.

— Sklido gandai, kad ji apie Voreną Bitį. Ar tai tiesa?

— Nežinau.

Važiavome toliau.

— Leisk kai ko paklausti, Vilai.

Jis žiūrėjo į kelią. Aš laukiau.

— Ar labai nustebai sužinojęs, kad Šeila turi vaiką?

— Labai.

— Ar labai nustebtum, — tęsė jis, — jei sužinotum, kad ir aš turiu vaiką?

Pažiūrėjau į jį.

— Tu nesupranti situacijos, Vilai.

— Norėčiau suprasti.

— Gal susitelkime į vieną dalyką vienu metu.

Eismas šį vakarą buvo stebuklingai mažas. Karlė Saimon nutilo,

o vietoje jos vyrukas ėmė maldauti savo moterį, kad ši duotų jam šiek tiek daugiau laiko ir jųjų meilė tikrai suklestėsianti. Kiek nevilties tame paprastame prašyme. Man patinka ši daina.

Mes pervažiavome per miesto centrą ir pasukome Harlem Riverio keliu į šiaurę. Pastebėjęs grupę vaikų, susispietusių po viaduku, Kvadratas sustojo ir išjungė pavarą.

— Greitas darbinis sustojimas, — pasakė jis.

— Padėti?

Kvadratas papurtė galvą.

— Ilgai neužtruks.

— Imsi sumuštinius?

Kvadratas svarstydamas nužvelgė potencialius padėjėjus.

— Nea. Turiu kai ką geriau.

— Ką?

— Telefono kortelių. — Jis ištiesė man vieną. — Išprašiau „Tele-Reach", kad paaukotų per tūkstantį. Vaikai eina dėl jų iš proto.

Iš tiesų. Vos jas pamatę, vaikai puolė prie jo. Pasikliaukit Kvadratu. Aš stebėjau veidus, bandžiau išskirti murziną masę į individus su norais, svajonėmis ir viltimis. Vaikai neilgai čia išgyvena. Kalbu ne tik apie neįtikimus fizinius pavojus. Dažniausiai jie jų išvengia. Tačiau čia ima irti siela, savęs suvokimas. Ir kai erozija pasiekia tam tikrą lygį — viskas, jiems galas.

Šeila buvo išgelbėta nepasiekusi to lygio.

Tada kažkas ją nužudė.

Nuvijau mintis į šalį. Dabar tam ne laikas. Reikia susitelkti į užduotį. Reikia veikti. Veikla padeda įveikti skausmą. Tegu jis kursto tave, o ne stabdo.

Padaryk tai — kad ir kaip banaliai nuskambėtų — dėl jos.

Kvadratas sugrįžo po kelių minučių.

— Varom.

— Tu dar man nepasakei, kur važiuojame.

— Iki 128-osios gatvės ir Antrosios aveniu kampo. Ten mūsų lauks Rakelė.

— Ir kas tada?

Jis nusišiepė.

— Gali būti, jog kai ką sužinosime.

Mes išsukome iš greitkelio ir pravažiavome pro eilę statomų namų. Rakelę pastebėjau dar iš toli. Buvo nesunku. Rakelė buvo mažos kunigaikštystės apimčių ir apsirengęs it Liberačio muziejaus eksponatas. Kvadratas sulėtino greitį ir susiraukęs jį nužvelgė.

— Kas yra? — paklausė Rakelė.

— Rožiniai bateliai ir žalia suknelė?

— Koralų ir turkio, — atrėžė Rakelė. — Be to, viską sujungia fuksino spalvos rankinė.

Kvadratas gūžtelėjo ir sustojo priešais parduotuvę su išblukusia iškaba „Goldbergo vaistinė". Man išlipus, Rakelė panardino mane į savo glėbį, kuris atrodė it drėgnas porolonas. Nuo jo tvoskė vyrišku odekolonu „Aqua Velva", ir aš negalėjau atsikratyti minties, kad šiuo atveju vyras, naudojantis „Aqua Velva", yra tikrai kuo nors ypatingas.

— Labai apgailestauju, — sušnabždėjo jis.

— Ačiū.

Jis paleido mane, ir aš vėl galėjau kvėpuoti. Jis verkė. Ašaros nuplovė blakstienų tušą, ir jo veidu nusruvo juodi latakai. Spalvos susiliejo ir nutekėjo į barzdos šerius, todėl jo veidas pasidarė panašus į žvakę iš Spenserio suvenyrų parduotuvės.

— Abis ir Seidė viduje, — tarė Rakelė. — Jie laukia jūsų.

Kvadratas linktelėjo ir pasuko į vaistinę. Mums įėjus, suskambo varpelis. Kvapas viduje priminė vyšnios formos oro gaiviklį, kabantį prie užpakalinio stiklo. Vaistinės lentynos beveik siekė lubas ir buvo prigrūstos įvairiausių dalykų. Pamačiau tvarsčius, dezodorantus, šampūnų buteliukus, vaistus nuo kosulio — viskas buvo sudėliota bet kaip.

Pasirodė senis su pusmėnulio formos skaitymo akiniais. Jis dėvėjo baltus marškinius ir nertą liemenę. Plaukai buvo pasipūtę, tankūs ir balti. Jie man priminė pudruotą peruką. Antakiai stori ir vešlūs, kaip pelėdos.

— Ką aš matau! Ponas Kvadratas!

Vyrai apsikabino, ir senis stiprokai patapšnojo Kvadratui per nugarą.

— Gerai atrodai, — tarė senis.

— Tu irgi, Abi.

— Seide, — šūktelėjo senis. — Seide, atėjo ponas Kvadratas.

— Kas?

— Tasai jogas. Su tatuiruote.

— Ant kaktos?

— Taip, jis.

Papurčiau galvą ir pasilenkiau arčiau Kvadrato.

— Ar yra žmonių, kurių nepažįsti?

Jis truktelėjo pečiais.

— Gyvenu įdomų gyvenimą.

Seidė, pagyvenusi moteris, kuri nė su aukščiausiais Rakelės aukštakulniais nesiektų penkių pėdų, išžengė iš už prekystalio. Ji susiraukusi nužvelgė Kvadratą ir tarė:

— Atrodai sulysęs.

— Palik jį ramybėje, — tarė Abis.

— Patylėk. Ar gerai maitiniesi?

— Aišku, — atsiliepė Kvadratas.

— Vieni kaulai. Gryni kaulai.

— Seide, gal duotum žmogui ramybę?

— Patylėk. — Ji suktai nusišypsojo. — Turiu kugelio. Nori?

— Gal vėliau, ačiū.

— Įdėsiu tau į namus.

— Būtų miela, ačiū jums. — Kvadratas atsisuko į mane. — Čia mano draugas, Vilas Klainas.

Abu senukai nutaisė liūdnas akis.

— Tai jis tas vaikinas?

— Taip.

Jie tyrinėjo mane. Tada susižvalgė.

— Nežinau, — nutęsė Abis.

— Galite juo pasitikėti, — tarė Kvadratas.

— Gal ir galime, o gal ir ne. Bet mes čia kaip kunigai. Mes nekalbame. Tu tai žinai. O ji ypač reikalavo. Niekam nieko nesakyti, nesvarbu, kas atsitiktų.

— Žinau.

— Jei kalbėsime, tai kokia iš mūsų nauda?

— Suprantu.

— Jei kalbėsime, mus gali nužudyti.

— Niekas nesužinos. Duodu žodį.

Senoji porelė vėl susižvalgė.

— Rakelė, — prabilo Abis. — Jis geras berniukas. O gal mergaitė. Nežinau, kartais būna taip painu.

Kvadratas žengė prie jų.

— Mums reikia jūsų pagalbos.

Seidė paėmė vyrą už rankos taip intymiai, kad aš vos nenusisukau.

— Ji buvo tokia graži, Abi.

— Ir tokia miela, — pridūrė jis.

Abis atsiduso ir pažvelgė į mane. Durys atsidarė, ir vėl suskambo varpelis. Įėjo susitaršęs juodaodis.

— Mane atsiuntė Taironas, — tarė jis.

Seidė prišoko prie jo.

— Eime, aš tavimi pasirūpinsiu, — tarė ji.

Abis tebespoksojo į mane. Aš pažiūrėjau į Kvadratą. Nieko nesupratau.

Kvadratas nusiėmė akinius.

— Prašau, Abi, — pasakė jis. — Tai svarbu.

Abis kilstelėjo ranką.

— Gerai, gerai, tik prašyčiau, nereikia šito graudaus veido. — Jis pamojo mums. — Eime.

Mes patraukėme į parduotuvės gilumą. Jis pakėlė atverčiamą prekystalio dalį ir mes praėjome pro tabletes, buteliukus, receptų

krepšelius, grūstuvėlius ir piesteles. Abis atidarė duris. Mes pasukome į rūsį. Abis uždegė šviesą.

— Štai čia, — paskelbė jis, — viskas ir vyksta.

Aš beveik nieko nemačiau. Kambaryje buvo kompiuteris, spausdintuvas ir skaitmeninė kamera. Viskas. Pažiūrėjau į Abį, tada į Kvadratą.

— Gal kas nors man paaiškintų, kas čia vyksta?

— Mūsų verslas paprastas, — tarė Abis. — Mes nelaikome jokių dokumentų. Jei policija norėtų paimti šį kompiuterį, puiku, prašom. Jie nieko nesužinotų. Visi dokumentai štai čia. — Jis pabaksnojo sau į galvą. — Be to, patys suprantate, daugybė tų dokumentų pasimeta, ar aš ne teisus, Kvadratai?

Kvadratas jam nusišypsojo.

Abis pastebėjo mano sutrikimą.

— Vis dar nesuprantate?

— Nesuprantu.

— Padirbti asmens dokumentai, — pasakė Abis.

— A.

— Nekalbu apie tokius, kuriuos turėdami nepilnamečiai gali gerti.

— Taip, suprantu.

Jis prakalbo tyliau.

— Jūs ką nors apie juos žinote?

— Nelabai.

— Kalbu apie žmones, kuriems reikia dingti. Pabėgti. Pradėti iš naujo. Patekai į bėdą? Šmaukšt, ir aš tave pradanginsiu. Kaip magas, supranti? Jei tau reikia išvykti, labai reikia, nebūtina eiti į kelionių agentūrą. Ateik pas mane.

— Dabar suprantu, — pasakiau. — Ir, — nebuvau tikras, kaip visa tai pavadinti, — jūsų paslauga labai paklausi?

— Nustebtum sužinojęs. Žinoma, paprastai kreipiasi nelabai garbingi žmonės. Dažniausiai lygtinai paleistieji, pažeidusieji taisykles. Arba paleistieji už užstatą. Kartais ieškomieji policijos. Mes

padedame daugybei nelegalių imigrantų. Jie nori likti šalyje, mes padarome juos piliečiais. — Jis nusišypsojo man. — O kartais ateina ir gerų žmonių.

— Kaip Šeila, — pasakiau.

— Būtent. Nori žinoti, kaip tai daroma?

Nespėjus man atsakyti, Abis vėl užsivedė.

— Viskas ne taip, kaip rodo per televiziją, — tarė jis. — Per televiziją viskas labai sudėtinga, ar ne? Jie ieško mirusio vaiko, tada bando gauti jo gimimo liudijimą ar panašiai. Tasai sudėtingas klastojimas — tikra apgaulė.

— Tai viskas daroma ne taip?

— Viskas daroma ne taip. — Abis atsisėdo prie kompiuterio ir ėmė spausdinti. — Visų pirma, tai ilgai užtruktų. Antra, dabar, kai yra internetas ir visos kitos nesąmonės, mirę žmonės greitai tampa mirusiais. Jų nebelieka tarp gyvųjų. Tu miršti, vadinasi, miršta ir tavo socialinio draudimo numeris. Antraip galėčiau naudotis senų žmonių, kurie miršta, socialiniais draudimo numeriais, ar ne? Arba tų, kurie miršta vidutinio amžiaus. Supranti?

— Regis, taip, — pasakiau. — Tai kaip jūs sukuriate netikrą tapatybę?

— O, aš jų nekuriu, — plačiai nusišypsojo Abis. — Naudoju tikras.

— Nesuprantu.

Abis susiraukęs pažiūrėjo į Kvadratą.

— Man regis, sakei, kad jis dirbo gatvėje.

— Labai seniai, — atsiliepė Kvadratas.

— Gerai, žiūrėk. — Abis Goldbergas vėl atsigręžė į mane. — Matei tą vyrą viršuje. Tą, kuris atėjo po tavęs.

— Taip.

— Jis atrodo kaip bedarbis, ne? Tikriausiai benamis.

— Ir kur man žinoti.

— Nereikia čia to politinio korektiškumo. Jis atrodė kaip valkata, tiesa?

— Manyčiau.

— Bet jis žmogus, supranti. Jis turi vardą. Turėjo motiną. Gimė šioje šalyje. Ir, — jis nusišypsojo ir teatrališkai pamojavo rankomis, — turi socialinio draudimo numerį. Galbūt netgi vairuotojo teises, kad ir tokias, kurių galiojimas pasibaigęs. Nesvarbu. Kol jis turi socialinio draudimo numerį, jis egzistuoja. Turi tapatybę. Supranti?

— Taip.

— Taigi, tarkim, jam reikia pinigų. Kam — aš nenoriu žinoti. Bet jam reikia pinigų. O tapatybės jam nereikia. Jis gyvena gatvėje, tai kokia jam iš jos nauda? Juk jis neturi nei kredito kortelės, nei žemės. Taigi, mes įvedame jo vardą į šį kompiuterį. — Abis patapšnojo per monitorių. — Patikriname, ar nėra galiojančių orderių jį suimti. Jei nėra, — o dauguma jų neturi, — tada perkame jo tapatybę. Tarkim, jis vardu Džonas Smitas. O tau, Vilai, galbūt reikia užsiregistruoti į viešbutį ar kur kitur kitu vardu, ne savo.

Ėmiau suprasti, kur link jis suka.

— Jūs parduodate man jo socialinio draudimo numerį, ir aš tampu Džonu Smitu.

Abis spragtelėjo pirštais.

— Bingo.

— O kas, jei mes nepanašūs?

— Tavo socialinis draudimo numeris neapibūdina tavo išvaizdos. Jį gavęs, gali skambinti į bet kokią kontorą ir gauti bet kokius dokumentus. Jei skubi, aš galiu padaryti tau Ohajo vairuotojo pažymėjimą. Nors jis neišlaikytų atidaus patikrinimo. Užtat tu turėsi tapatybę.

— Tarkim, mūsiškis Džonas Smitas atsibunda ir užsimano tapatybės.

— Jis irgi gali ja naudotis. Prakeikimas, penki žmonės gali ja naudotis vienu metu. Kas sužinos? Paprasta, argi aš ne teisus?

— Paprasta, — sutikau. — Tai Šeila atėjo pas jus?

— Taip.

— Kada?

— Prieš kokias dvi, gal tris dienas. Kaip jau sakiau, ji nebuvo įprasta klientė. Tokia miela mergina. Ir tokia graži.

— Ar ji pasakė, kur važiuos?

Abis nusišypsojo ir palietė mano ranką.

— Ar manai, kad mūsų versle daug klausinėjama? Jie nenori sakyti, o aš nenoriu žinoti. Mes niekada nekalbame, supranti? Nė žodžio. Mes su Seide turime reputaciją ir, kaip jau sakiau viršuje, ilgas liežuvis gali greitai pražudyti. Supranti?

— Taip.

— Tiesą sakant, kai Rakelė ėmė zonduoti dirvą, mes nepratarėme nė žodžio. Diskretiškumas. Štai kas svarbiausia mūsų versle. Mes mylime Rakelę. Bet vis tiek nieko nesakėme. Nė žodelio.

— Tai kodėl persigalvojote?

Abis, rodės, įsižeidė. Jis pažiūrėjo į Kvadratą, tada vėl į mane.

— Tu ką, manai, mes žvėrys? Manai, mes nieko nejaučiame?

— Aš nenorėjau...

— Žmogžudystė, — pertraukė jis mane. — Mes girdėjome, kas nutiko tai vargšei merginai. Tai neteisinga. — Jis iškėlė rankas. — Bet ką aš galiu padaryti? Juk negaliu eiti į policiją, a? Supranti, aš pasitikiu Rakele ir ponu Kvadratu. Jie geri žmonės. Jie gyvena tamsoje, bet šviečia kaip žibintas. Kaip ir mudu su Seide, supranti?

Viršuje atsidarė durys ir ant laiptų pasirodė Seidė.

— Aš jau uždariau, — tarė ji.

— Gerai.

— Tai apie ką kalbėjote? — paklausė ji.

— Aš jam pasakojau, kodėl mes nusprendėme kalbėti.

— Štai kaip.

Seidė Goldberg lėtai nulipo laiptais. Abis pažiūrėjo į mane pelėdos akimis ir tarė:

— Ponas Kvadratas sako, kad į šį reikalą įvelta maža mergaitė.

— Jos dukra, — pasakiau. — Jai turėtų būti maždaug dvylika.

Seidė sucaksėjo liežuviu.

— Ir jūs nežinote, kur ji.

— Nežinome.

Abis papurtė galvą. Seidė prisiartino prie jo, ir jų kūnai susilietė, netgi susiliejo. Įdomu, svarsčiau aš, kiek laiko jie vedę, ar turi vaikų, iš kur atvyko, kaip pasiekė šiuos krantus, kaip užsiėmė tokiu verslu.

— Norite kai ką išgirsti? — paklausė Seidė.

Linktelėjau.

— Jūsiškė Šeila. Ji turėjo, — ji kilstelėjo į viršų du kumščius, — kažką ypatingo. Ji buvo stiprios dvasios. Žinoma, ji buvo graži, tačiau turėjo savyje kai ką daugiau. Tai, kad jos nebėra... mes jaučiamės sumenkinti. Kai ji atėjo, atrodė tokia išsigandusi. Ir galbūt tapatybė, kurią jai davėme, nepasitvirtino. Gal todėl ji ir negyva.

— Todėl mes ir norime padėti, — tarė Abis. Jis užrašė kažką ant popierėlio ir padavė man. — Mes jai davėme Donos Vait vardą. Čia jos socialinio draudimo numeris. Nežinau, ar jis nors kiek jums padės, ar ne.

— O tikroji Dona Vait?

— Benamė narkomanė.

Aš pažiūrėjau į popierėlį.

Seidė priėjo prie manęs ir uždėjo ant mano skruosto ranką.

— Jūs atrodote geras žmogus.

Pakėliau į ją akis.

— Suraskite tą mergaitę, — tarė ji.

Aš linktelėjau, po to dar kartą. Ir pažadėjau surasti.

28

Kai grįžo namo, Keitė Miler tebedrebėjo.

To negali būti, galvojo ji. Tai klaida. Tikriausiai sumaišiau vardus.

— Keite? — šūktelėjo jos motina.

— Taip.

— Aš virtuvėje.

— Tuoj ateisiu, mama.

Keitė pasuko prie rūsio durų. Uždėjusi ranką ant rankenos, stabtelėjo.

Rūsys. Kaip jai nepatinka ten eiti.

Kai pagalvoji, ji turėtų nebekreipti dėmesio į nudėvėtą sofą, vandens dėmėmis išmargintą kilimą ir seną televizorių. Bet ji kreipė. Jai vis dar atrodė, jog apačioje guli sesers kūnas, išpampęs ir pradėjęs irti, o mirties dvokas toks dusinantis, kad sunku net seiles nuryti.

Jos tėvai ją suprato. Keitei nereikėdavo eiti į skalbyklą. Tėvas niekada neprašydavo atnešti iš sandėliuko jo įrankių dėžės ar naujos lemputės. Jei kada ir prireikdavo leistis į tą gelmę, motina ir tėvas stengdavosi padaryti tai už ją.

Bet ne šį kartą. Šį kartą ji turi padaryti tai pati.

Ji spustelėjo jungiklį laiptų viršuje. Nušvito viena plika lemputė — gaubtas sudužo per žmogžudystę. Ji pamažu nulipo laiptais. Stengėsi nežiūrėti nei į sofą, nei į kilimą, nei į televizorių.

Kodėl jie vis dar čia gyvena?

Ji niekaip nesuprato. Kai buvo nužudyta Džonbenė, Ramsiai išsikėlė į kitą šalies kraštą. Bet vėlgi, visi galvojo, kad ją nužudė jie. Ramsiai tikriausiai bėgo nuo kaimynų žvilgsnių ir nuo prisiminimų apie dukters mirtį. Šis atvejis kitoks.

Vis dėlto šis miestelis kažkoks keistas. Jos tėvai liko. Liko ir Klainai. Nė vieni nenorėjo pasiduoti.

Ką tai reiškė?

Ji surado kampe Džiulės lagaminą. Tėvas buvo pakišęs po juo medinę dėžę, jei kartais rūsį užsemtų. Keitė prisiminė, kaip sesuo dėjosi daiktus koledžui. Prisiminė, kaip įšliaužė į lagaminą, iš pradžių apsimesdama, jog tai tvirtovė, o po to tikėdamasi, kad Džiulė susidės ir ją, kad jos galėtų kartu važiuoti į koledžą.

Ant lagamino gulėjo krūva dėžių. Keitė jas nukėlė ir sudėjo į kampą. Apžiūrėjo lagamino spynelę. Rakto nebuvo, tačiau jai tereikėjo plokščio plono daikto. Tarp rūsyje laikomo sidabro susirado seną peilį sviestui, įkišo jį į spynelę ir pasuko. Spyna atšoko. Ji atsegė dvi sąsagas ir lėtai, tarsi Van Helsingas Drakulos karstą, atidarė dangtį.

— Ką čia darai?

Motinos balsas privertė krūptelėti. Keitė atšoko nuo lagamino.

Liusilė Miler priėjo arčiau.

— Čia juk Džiulės lagaminas.

— Jėzau, mama, velniškai mane išgąsdinai.

Motina prisiartino dar arčiau.

— Ką tu darai su Džiulės lagaminu?

— Aš... tiesiog žiūrinėju.

— Ką?

Keitė atsitiesė.

— Ji buvo mano sesuo.

— Aš tai žinau, mieloji.

— Negi neturiu teisės jos ilgėtis?

Motina ilgai žiūrėjo į ją.

— Ir todėl atėjai čia?

Keitė linktelėjo.

— O daugiau viskas gerai? — paklausė motina.

— Taip.

— Tu niekada pernelyg nesidomėdavai ja, Keite.

— Jūs niekada man neleidote.

Motina pagalvojo.

— Galbūt tu teisi.

— .Mama?

— Taip?

— Kodėl jūs likote?

Akimirką atrodė, kad motina vėl atšaus nenorinti apie tai kalbėti. Bet ši savaitė, prasidėjusi netikėtu Vilo apsilankymu ir motinos drąsa pareikšti užuojautą Klainų šeimai, darėsi labai keista. Motina atsisėdo ant vienos iš dėžių ir pasitaisė sijoną.

— Kai įvyksta nelaimė, — prabilo, — kai ji smogia tau, iš pradžių atrodo, jog tai pasaulio pabaiga. Tarsi būtum atsidūręs vandenyne per audrą. Vanduo mėto tave, talžo, ir tu nieko negali padaryti, tik

stengiesi išsilaikyti paviršiuje. Dalis tavęs — galbūt net didesnė dalis — netgi nenori laikyti galvos virš vandens. Norisi liautis kovojus ir tiesiog pasinerti. Bet negali. Neleidžia išgyvenimo instinktas — arba, galbūt mano atveju, kitas vaikas, kurį reikia užauginti. Nežinau. Kad ir kaip būtų, tu plūduriuoji.

Motina vienu pirštu nusišluostė akies kampelį. Ji ištiesino nugarą ir išspaudė šypseną.

— Mano analogija nelabai įtikinama, — tarė ji.

Keitė paėmė motinos ranką.

— Man pakankamai gera.

— Galbūt, — sutiko ponia Miler, — bet, supranti, po kurio laiko audra nurimsta. Štai tada pasidaro dar blogiau. Galima būtų pasakyti, kad tave išmeta į krantą. Tačiau tasai mėtymas ir talžymas palieka neišdildomą žalą. Tu kenti didžiulį skausmą. Ir jam nėra galo. Nes dabar tavęs laukia siaubinga alternatyva.

Keitė laukė, laikydama motiną už rankos.

— Gali bandyti įveikti skausmą. Gali bandyti užmiršti ir gyventi toliau. Bet tavo tėvui ir man, — Liusilė Miler užsimerkė ir tvirtai papurtė galvą, — užmiršimas būtų per daug nepadoru. Mes negalėjome taip išduoti tavo sesers. Geriau kentėsime milžinišką skausmą, bet kaip galėtume pamiršti Džiulę? Ji egzistavo. Ji buvo tikra. Žinau, tai nelogiška.

O gal, galvojo Keitė, logiška.

Kurį laiką jos sėdėjo tylėdamos. Pagaliau Liusilė Miler paleido Keitės ranką. Ji suglaudė šlaunis ir atsistojo.

— Dabar paliksiu tave vieną.

Keitė palaukė, kol nutilo jos žingsniai. Tada atsigręžė į lagaminą. Užtruko beveik pusvalandį, kol viską peržiūrėjo, bet ji rado, ko ieškojo.

Ir tai viską pakeitė.

29

Kai grįžome į furgoną, paklausiau Kvadrato, ką turėtume daryti toliau.

— Turiu šaltinį, — tarė jis. Švelniausias pasakymas, kokį kada nors buvau girdėjęs. — Patikrinsime, ar Donos Vait pavardė yra oro kompanijų kompiuteriuose — gal pavyks nustatyti, kada ji išskrido ar kur apsistojo.

Mes nugrimzdome į tylą.

— Kažkas turi tai pasakyti, — tarė Kvadratas.

Aš stebeilijausi į savo rankas.

— Tai sakyk.

— Ką tu bandai padaryti, Vilai?

— Surasti Karlę, — atsakiau šiek tiek per greitai.

— Ir tada kas? Auginti ją kaip savą?

— Nežinau.

— Tu, žinoma, suvoki, kad naudojiesi tuo kaip blokada.

— Tu irgi.

Pažiūrėjau pro automobilio langą. Gatvė buvo pilna griuvėsių. Mes pravažiavome pro namus, kuriuose karaliavo vargas. Ieškojau ko nors gero. Bet nieko nepamačiau.

— Aš ketinau pasipiršti, — pasakiau.

Kvadratas vairavo žiūrėdamas į kelią, bet aš pamačiau, kaip kažkas jame pasikeitė.

— Nupirkau žiedą. Parodžiau jį savo motinai. Tik laukiau, kad praeitų šiek tiek laiko. Po motinos mirties, supranti.

Mes sustojome prie šviesoforo. Kvadratas atkakliai nežiūrėjo į mane.

— Privalau toliau ieškoti, — pasakiau, — nes nežinau, kas bus, jei sustosiu. Nesu linkęs į savižudybes ar panašiai, bet jei liausiuos bėgęs, — aš nutilau, bandydamas sugalvoti tikslesnį pasakymą, tačiau nusprendžiau pasakyti paprastai, — tai mane pribaigs.

— Anksčiau ar vėliau turėsi su tuo susitaikyti, — tarė Kvadratas.

— Žinau. Bet gal tuo metu jau būsiu padaręs kažką gero. Gal būsiu išgelbėjęs jos dukrą. Galbūt, net jei ji negyva, būsiu jai padėjęs.

— Arba, — paprieštaravo Kvadratas, — galbūt sužinosi, kad ji buvo ne ta moteris, kokią manei esant. Kad ji apkvailino mus ir dar blogiau.

— Tebūnie, — pasakiau. — Ar tu vis dar su manim?

— Iki galo, Kemosabi.

— Tai gerai, nes man, regis, šovė mintis.

Jo odinis veidas susiraukšlėjo į šypseną.

— Klok, biče. Patikėk viską man.

— Mes kai ką pamiršome.

— Ką?

— Naująją Meksiką. Šeilos pirštų atspaudai buvo rasti nužudymo vietoje Naujojoje Meksikoje.

Jis linktelėjo.

— Manai, kad ta žmogžudystė susijusi su Karle?

— Gali būti.

Jis vėl linktelėjo.

— Bet mes nė nežinome, kas buvo nužudyti Naujojoje Meksikoje. Prakeikimas, mes netgi nežinome, kur tiksliai.

— Tam esu parengęs nedidelį planelį, — pasakiau. — Išleisk mane prie namų. Man reikia panaršyti po internetą.

Taip, aš turėjau planą.

Jis buvo pagrįstas principu, jog FTB ne vieninteliai aptinka kūnus. Tikriausiai juos randa ir vietinė policija. Arba galbūt kaimynas. Giminaitis. O kadangi ši žmogžudystė buvo įvykdyta miestelyje, kuris dar nėra pratęs prie tokio netikėto smurto, nusikaltimas tikriausiai buvo aprašytas vietiniame laikraštyje.

Aš nuėjau į refdesk.com tinklalapį ir spustelėjau nuorodą į vietinius laikraščius. Naujojoje Meksikoje jų buvo trisdešimt trys.

Pamėginau apsiriboti Albukerkės rajonu. Tada atsilošiau ir ėmiau laukti, kol atsivers puslapis. Jame buvo viena nuoroda. Gerai, puiku. Spustelėjau archyvą ir įnikau ieškoti. Įvedžiau žodį „nužudymas". Per daug pasirinkimų. Tada įvedžiau „dviguba žmogžudystė". Irgi nepadėjo. Pabandžiau kitą laikraštį. Tada dar vieną.

Užtrukau beveik valandą, bet pagaliau radau:

DU VYRAI RASTI NUŽUDYTI

Bendruomenė sukrėsta

Ivona Sternou

Vakar vėlai vakare uždaras Albukerkės priemiestis Stounpointas dalijosi žinia, jog viename iš bendruomenės namų buvo rasti du vyrai, nušauti, kaip manoma, vidury dienos. „Aš nieko negirdėjau", sakė Fredas Deivisonas, kaimynas. „Negaliu patikėti, kad toks dalykas galėjo nutikti mūsų rajone." Vyrų tapatybės dar nenustatytos. Policija nieko nekomentuoja teisindamasi vykstančiu tyrimu. „Vyksta tyrimas. Mes tiriame keletą versijų." Namo savininkas — Ovenas Enfildas. Skrodimas numatytas šį rytą.

Ir viskas. Aš patikrinau kitos dienos naujienas. Nieko. Peržvelgiau dar kitos. Irgi nieko. Peržiūrėjau visus Ivonos Sternou straipsnius. Vietinių vestuvių apžvalgos, labdaros renginiai. Nieko, nė vieno žodžio apie nužudymą.

Atsilošiau.

Kodėl nėra tęsinio?

Yra tik vienas būdas tai sužinoti. Prisitraukiau telefoną ir surinkau *New Mexico Star-Beacon* redakcijos numerį. Gal man pavyks pasikalbėti su Ivona Sternou. Ir galbūt ji man ką nors pasakys.

Įsijungė komutatorius ir paprašė paraidžiui surinkti pavardę žmogaus, su kuriuo norima susisiekti. Įvedžiau S-T-E-R, kai auto-

matas įsikišo ir liepė spausti grotelių mygtuką, jei aš norįs kalbėti su Ivona Sternou. Taip ir padariau. Po dviejų signalų įsijungė atsakiklis.

— Čia Ivona Sternou iš *Star-Beacon*. Aš arba kalbu telefonu, arba manęs nėra darbo vietoje.

Padėjau ragelį. Tebebuvau internete, todėl įvedžiau Ivonos pavardę ir Albukerkės vietovę. Puiku. „I. ir M. Sternou" gyveno Kenterberio kelyje 25, Albukerkėje. Surinkau numerį. Atsiliepė moteris.

— Alio? — Tada šūktelėjo: — Tyliau jūs ten, mama kalba telefonu.

Vaikų triukšmas nė kiek neapmalšo.

— Ivona Sternou?

— Ką nors parduodate?

— Ne.

— Tada taip, aš.

— Aš esu Vilas Klainas...

— Man tikrai atrodo, kad norite kažką parduoti.

— Nenoriu, — pasakiau. — Ar jūs ta pati Ivona Sternou, kuri rašo *Star-Beacon*?

— Kuo, sakėte, jūs vardu? — Nespėjus man atsakyti, ji vėl riktelėjo. — Ei, liepiau judviem užsičiaupti. Tomi, atiduok jam žaislą. Ne, dabar! — Ji kreipėsi į mane. — Alio?

— Aš esu Vilas Klainas. Norėjau pasikalbėti su jumis apie tą dvigubą žmogžudystę, apie kurią neseniai rašėte.

— Štai kaip. Ir kodėl ji jus domina?

— Tiesiog turiu keletą klausimų.

— Aš ne biblioteka, pone Klainai.

— Prašau, vadinkite mane Vilu. Ir skirkite man minutę. Ar dažnai tokiose vietose kaip Stounpointe įvyksta žmogžudystės?

— Retai.

— O dvigubos, kai aukos randamos štai taip?

— Mano žiniomis, tai pirmas kartas.

— Tai kodėl, — tariau, — apie ją nerašoma plačiau?

Vaikai vėl pratrūko. Ivona Sternou irgi.

— Viskas! Tomi, marš į savo kambarį. Taip, taip, galėsi papasakoti teisėjui, drauguži, judinkis. O tu, atiduok man žaislą. Atiduok, kol neišmečiau jo į šiukšlių dėžę. — Išgirdau, kaip ji vėl paėmė ragelį. — Dar kartą klausiu: kodėl jus tai domina?

Pažinojau pakankamai žurnalistų, kad žinočiau, kaip suminkštinti jų širdis.

— Gali būti, jog turiu informacijos, susijusios su šia byla.

— Susijusios, — pakartojo ji. — Geras žodis, Vilai.

— Manau, tai, ką pasakysiu, jus sudomins.

— Beje, iš kur jūs skambinate?

— Iš Niujorko.

Stojo tyla.

— Tai gana toli nuo nusikaltimo vietos.

— Taip.

— Gerai, aš klausau. Kas, maldauju, būtų susiję ir įdomu man?

— Pirmiausia norėčiau gauti atsakymus į savo klausimus.

— Aš taip nedirbu, Vilai.

— Aš pasidomėjau kitais jūsų straipsniais, ponia Sternou.

— Panelė. Ir kadangi mes jau tokie bičiuliški, vadinkite mane Ivona.

— Puiku, — pasakiau. — Dažniausiai rašote apybraižas, Ivona. Aprašote vestuves. Visuomenės vakarėlius.

— Ten puikus maistas, Vilai, o aš atrodau nuostabiai su juoda suknele. Ką norite tuo pasakyti?

— Tokia istorija kaip ši nukrenta ne kiekvieną dieną.

— Gerai, man jau darosi karšta ir nuobodu. Ko jūs norite?

— Noriu, kad surizikuotumėt. Tiesiog atsakykite į keletą klausimų. Kas nuo to nukentės? Ir kas žino, galbūt aš turiu teisę teirautis.

Kai ji neatsiliepė, aš ėmiau spausti.

— Jūs gaunate tokią nužudymo istoriją. Tačiau straipsnyje neminimos nei aukos, nei įtariamieji, nei kitos svarbios smulkmenos.

— Aš jų ir neturėjau, — tarė ji. — Pranešimas buvo gautas žvalgytuvu, vėlai vakare. Vos spėjome įterpti jį į rytinį numerį.

— O kodėl nėra tęsinio? Tai turėjo būti reikšmingas įvykis. Kodėl pasirodė tik tas vienas straipsnis?

Tyla.

— Alio?

— Sekundėlę. Vaikai vėl nerimsta.

Tik šį kartą aš negirdėjau jokio triukšmo.

— Man buvo liepta toliau nesidomėti, — tyliai pasakė ji.

— Ką norite pasakyti?

— Noriu pasakyti, kad mums pasisekė, kad į laikraštį pateko bent tiek. Kitą rytą visur šmirinėjo fedai. Vietinis SAA...

— SAA?

— Specialusis atsakingasis agentas. Pagrindinis federalas šiose apylinkėse. Jis liepė mano viršininkui užbaigti šią istoriją. Bandžiau aiškintis pati, bet gavau tik krūvą „nekomentuosiu".

— Argi ne keista?

— Nežinau, Vilai. Nedaug esu rašiusi apie žmogžudystes. Bet taip, skamba gana keistai.

— Kaip manote, ką tai reiškia?

— Sprendžiant iš mano boso elgesio? — Ivona giliai įkvėpė. — Kažką svarbaus. Labai svarbaus. Svarbesnio už dvigubą žmogžudystę. Jūsų eilė, Vilai.

Pasvarsčiau, kiek galiu atskleisti.

— Ar žinote, kad nusikaltimo vietoje buvo rasta pirštų atspaudų?

— Ne.

— Vieni iš jų priklausė moteriai.

— Tęskit.

— Toji moteris vakar buvo rasta negyva.

— Čia tai bent. Nužudyta?

— Taip.

— Kur?

— Mažame miestelyje, Nebraskoje.

— Jos vardas?

Aš nutilau.

— Papasakokite man apie namo savininką, Oveną Enfildą.

— A, suprantu. Tu man, aš tau. Aš duodu, tu duodi.

— Kažkas panašaus. Ar Enfildas buvo viena iš aukų?

— Nežinau.

— O ką žinote apie jį?

— Jis čia gyvena tris mėnesius.

— Vienas?

— Pasak kaimynų, jis įsikėlė vienas. Tačiau pastarosiomis savaitėmis jie dažnai matydavo moterį su vaiku.

Vaikas.

Mano širdis ėmė virpėti. Atsisėdau tiesiau.

— Kiek metų vaikui?

— Nežinau. Mokyklinio amžiaus.

— Gal kokie dvylika?

— Taip, gal.

— Berniukas ar mergaitė?

— Mergaitė.

Aš sustingau.

— Ei, Vilai, jūs dar ten?

— Ar žinote mergaitės vardą?

— Ne. Niekas nieko apie juos nežino.

— Kur jie dabar?

— Nežinau.

— Kaip gali taip būti?

— Tikriausiai tai viena iš didžiųjų gyvenimo paslapčių. Man nepavyko jų atsekti. Bet, kaip jau sakiau, aš nušalinta. Nors per daug ir nesistengiau.

— Ar galite sužinoti, kur jie?

— Galiu pamėginti.

— Dar kas nors? Gal nugirdote įtariamųjų ar aukų vardus, ką nors?

— Kaip jau sakiau, visi tyli. Aš dirbu laikraštyje tik pusę dienos. Kaip jau galėjote pastebėti, esu mama. Man ši istorija pakliuvo tik

todėl, kad vienintelė buvau kabinete, kai ją gavome. Bet aš turiu gerų šaltinių.

— Reikia surasti Enfildą, — pasakiau. — Arba bent jau moterį ir mergaitę.

— Taip, ko gero, nuo to ir reiktų pradėti, — sutiko ji. — Tai gal pasakysite, kodėl tuo domitės?

Kurį laiką svarsčiau.

— Ar pasiruošusi kai ką panervinti, Ivona?

— Taip, Vilai, pasiruošusi.

— O jūs tai sugebate?

— Norite, kad įrodyčiau?

— Taip.

— Gali būti, kad skambinate iš Niujorko, tačiau iš tiesų esate iš Naujojo Džersio. Jei atvirai — nors tikriausiai gali būti ir daugiau Vilų Klainų — spėju, kad esate liūdnai pagarsėjusio žudiko brolis.

— Tariamo žudiko, — pataisiau ją. — Kaip sužinojote?

— Namų kompiuteryje turiu „Lexis—Nexis" programą. Įvedžiau jūsų pavardę, ir štai, prašom. Viename iš straipsnių minima, kad dabar gyvenate Manhatane.

— Mano brolis čia niekuo dėtas.

— Žinoma, ir jis nenužudė jūsų kaimynės, ar ne?

— Ne tą norėjau pasakyti. Jūsų dviguba žmogžudystė neturi su juo nieko bendra.

— Tai koks jūsų ryšys?

Aš iškvėpiau.

— Kitas žmogus, kuris man buvo labai artimas.

— Kas?

— Mano mergina. Tai jos pirštų atspaudai buvo rasti nusikaltimo vietoje.

Vėl pasigirdo vaikų triukšmas. Regis, jie lakstė po kambarį imituodami sirenas. Šį kartą Ivona Sternou jų neaprėkė.

— Tai jūsų merginą rado negyvą Nebraskoje?

— Taip.

— Ir todėl jūs tuo domitės.

— Iš dalies.

— Kokia kita dalis?

Aš dar nebuvau pasirengęs kalbėti apie Karlę.

— Suraskite Enfildą, — pasakiau.

— Kaip ji vadinosi, Vilai? Jūsų mergina?

— Tiesiog suraskit jį.

— Ei, juk norite dirbti kartu? Netylėkite. Vis tiek galiu sužinoti per penkias sekundes. Tiesiog pasakykite.

— Rodžers, — pasakiau. — Ji vadinosi Šeila Rodžers.

Išgirdau klavišų klaksėjimą.

— Padarysiu, ką galėsiu, Vilai, — tarė ji. — Laikykitės, netrukus jums paskambinsiu.

30

Sapnavau keistą neva sapną.

Sakau „neva", nes nebuvau visiškai užmigęs. Skendėjau tarp miego ir sąmoningumo — buvau tokios būsenos, kai kartais susvirduliuoji, imi kristi ir prireikia įsikibti į lovos kraštus. Gulėjau tamsoje, susidėjęs po galva rankas, užsimerkęs.

Jau anksčiau minėjau, kaip Šeila mėgo šokti. Ji netgi privertė mane lankyti šokių klubą Žydų bendruomenės centre Vakarų Orindže, Naujajame Džersyje. ŽBC buvo šalia ligoninės, kurioje gulėjo mano motina, ir namų Livingstone. Kiekvieną trečiadienį mes lankydavome mano motiną, o paskui, pusę septintos, eidavome susitikti su mūsų bičiuliais šokėjais.

Mudu buvome jauniausia pora klube — jaunesni už kitus, apytikriais skaičiavimais, septyniasdešimt penkeriais metais — bet, o žmogau, tie senukai mokėjo judėti. Aš bandydavau prisiderinti, tačiau kur tau. Man būdavo drovu jų kompanijoje. O Šeilai — ne.

Kartais, šokio vidury, ji paleisdavo mano rankas ir nulinguodavo tolyn. Užsimerkusi. Jos veidas palaimingai švytėdavo.

Klube buvo viena ypatinga pora, Segalai, kurie šoko kartu jau daugiau nei pusę amžiaus. Jie buvo graži, grakšti pora. Ponas Segalas visuomet ryšėdavo baltą kaklaskarę. Ponia Segal dėvėdavo ką nors mėlyna ir perlų vėrinį. Šokių aikštelėje jie išdarinėdavo stebuklus. Judėdavo tarsi įsimylėjėliai. It būtų vienas kūnas. Per pertraukas abu draugiškai bendraudavo su kitais. Tačiau kai užgrodavo muzika, jiedu tematydavo vienas kitą.

Vieną snieginga praeito vasario vakarą — mes manėme, kad klubas tikriausiai bus uždarytas, bet, pasirodė, ne — ponas Segalas atėjo vienas. Jis buvo su balta kaklaskare. Kostiumas atrodė nepriekaištingai. Tačiau pamatę jo įsitempusį veidą mes viską supratome. Šeila čiupo mane už rankos. Pamačiau, kaip jos veidu nuriedėjo ašara. Kai užgrojo muzika, ponas Segalas atsistojo, nedvejodamas žengė į šokių aikštelę ir ėmė šokti vienas. Jis laikė išskėtęs rankas, tarsi jo žmona tebebūtų su juo. Jis vedė ją per aikštelę, taip švelniai laikydamas glėbyje jos šešėlį, jog nė vienas iš mūsų nedrįsome jam sutrukdyti.

Kitą savaitę ponas Segalas nebepasirodė. Iš kitų išgirdome, kad ponia Segal pralaimėjo ilgai trukusį mūšį su vėžiu. Tačiau ji šoko iki pat pabaigos. Užgrojo muzika. Mes visi susiradome savo partneres ir išėjome į šokių aikštelę. Priglaudęs prie savęs Šeilą — kiek įmanoma arčiau — aš suvokiau, kad Segalų istorija, nors ir liūdna, buvo geresnė už bet kokią kitą.

Čia aš ir įžengiau į tą neva sapną, nors nuo pat pradžios žinojau, kad tai tik sapnas. Aš vėl buvau ŽBC šokių klube. Ten buvo ponas Segalas ir dar keletas žmonių, kurių anksčiau nebuvau matęs, ir jie visi atėjo be partnerių. Kai pasigirdo muzika, mes visi šokome po vieną. Aš apsižvalgiau. Netoliese nerangų fokstrotą suko mano tėvas. Jis man linktelėjo.

Pažiūrėjau į kitus šokėjus. Jie visi aiškiai jautė savo išėjusiųjų partnerių buvimą. Jie žiūrėjo joms į akis. Aš bandžiau sekti jų pa-

vyzdžiu, tačiau kažkas buvo negerai. Aš nieko nemačiau. Aš šokau vienas. Šeila neatėjo pas mane.

Kažkur toli suskambo telefonas. Į mano sapną prasiskverbė gilus balsas iš atsakiklio. „Čia leitenantas Danielsas iš Livingstono policijos departamento. Ieškau Vilo Klaino."

Fone, už leitenanto Danielso, pasigirdo duslus jaunos moters juokas. Aš staiga atsimerkiau, ir ŽBC šokių klubas išnyko. Siekdamas telefono išgirdau, kaip moteris vėl nusijuokė.

Jos juokas skambėjo kaip Keitės Miler.

— Turėčiau paskambinti tavo tėvams, — kalbėjo leitenantas Danielsas besijuokiančiai moteriai.

— Ne. — Tai tikrai buvo Keitė. — Man aštuoniolika. Negalite priversti mane...

Aš pakėliau ragelį.

— Vilas Klainas klauso.

— Sveikas, Vilai, — tarė leitenantas Danielsas. — Čia Timas Danielsas. Kartu mokėmės mokykloje, pameni?

Timas Danielsas. Jis dirbo vietinėje degalinėje. Į mokyklą eidavo su tepaluota uniforma, ant kurios kišenės buvo išsiuvinėtas jo vardas. Matyt, jam vis dar patinka uniformos.

— O taip, — atsiliepiau visiškai suglumęs. — Kaip sekasi?

— Gerai, ačiū.

— Tai tu dabar policijoje? — Pro mano akis niekas nepraslysta.

— Taip. Ir tebegyvenu mieste. Vedžiau Betę Džo Stetson. Mes turime dvi dukras.

Pabandžiau prisiminti Betę Džo, bet nepavyko.

— Oho, sveikinu.

— Ačiū, Vilai. — Jo balsas paniuro. — Aš, a, skaičiau apie tavo motiną. Užjaučiu.

— Ačiū tau, — pasakiau.

Keitė Miler vėl ėmė juoktis.

— Klausyk, aš skambinu dėl... spėju, kad pažįsti Keitę Miler?

— Taip.

Stojo trumpa tyla. Jis tikriausiai prisiminė, kad susitikinėjau su jos vyresniąja seserimi ir kokia lemtis ją ištiko.

— Ji paprašė, kad tau paskambinčiau.

— Kas atsitiko?

— Suradau Keitę Malonumų Kalno žaidimų aikštelėje su pustuščiu buteliu „Absolut". Ji visiškai girta. Ketinau skambinti jos tėvams...

— Nedrįsk! — vėl sušuko Keitė. — Man aštuoniolika!

— Gerai jau, gerai. Kad ir kaip būtų, ji paprašė paskambinti tau. Žinai, prisimenu, kai mes buvome vaikai. Taip pat nebuvome tobuli, supranti, ką noriu pasakyti?

— Taip, — patvirtinau.

Ir tada Keitė išrėkė kažką, kas privertė mane sustingti. Vyliausi, kad blogai nugirdau. Tačiau jos žodžiai ir ta pašaipa, su kuria ji juos išrėkė, suveikė tarsi šalta ranka ant sprando.

— Aidahas! — šaukė ji. — Aš teisi, Vilai? Aidahas!

Suspaudžiau ragelį. Matyt, tikrai blogai nugirdau.

— Ką ji sako?

— Nežinau. Vis šūkauja kažką apie Aidahą, bet ji gerokai apsinešusi.

— Sumautas Aidahas! Bulvė! Aidahas! Aš teisi, ar ne? — šūkavo Keitė.

Man užgniaužė kvapą.

— Klausyk, Vilai, žinau, kad vėlu, bet gal gali atvažiuoti ir ją pasiimti?

— Važiuoju, — šiaip ne taip išspaudžiau.

31

Bijodamas, kad lifto triukšmas pažadins Vandą, Kvadratas tyliai užkopė laiptais.

Jogos korporacija buvo įsikūrusi nuosavame pastate. Jis ir

Vanda gyveno dviejuose aukštuose virš jogos studijos. Buvo trečia ryto. Kvadratas pravėrė duris. Šviesos nedegė. Jis įžengė į kambarį, apšviestą nuo gatvės žibintų krintančios šviesos.

Vanda sėdėjo ant sofos tamsoje, sukryžiavusi rankas ir kojas.

— Labas, — labai tyliai ištarė jis, tarsi bijotų pažadinti dar ką nors, nors pastate daugiau nieko nebuvo.

— Ar nori, kad jo atsikratyčiau? — tarė ji.

Kvadratas pasigailėjo nusiėmęs tamsius akinius.

— Aš labai pavargau, Vanda. Leisk man šiek tiek pamiegoti.

— Ne.

— Ką nori išgirsti?

— Dar nepraėjo trys mėnesiai. Man užtektų nuryti piliulę. Todėl noriu žinoti. Ar nori, kad jo atsikratyčiau?

— Tai staiga aš turiu nuspręsti?

— Aš laukiu.

— Maniau, kad tu užkietėjusi feministė, Vanda. Kaip dėl moters teisės rinktis?

— Nekišk man čia to mėšlo.

Kvadratas susikišo rankas į kišenes.

— O ką tu nori daryti?

Vanda pakreipė galvą. Jis matė jos profilį, ilgą kaklą, išdidžią laikyseną. Jis ją mylėjo. Anksčiau niekada nieko nebuvo mylėjęs ir niekas nemylėjo jo. Kai buvo labai mažas, jo motina mėgdavo jį deginti su savo plaukų garbanojimo žnyplėmis. Ji liovėsi, kai jam buvo dveji — tą dieną (koks sutapimas!) jo tėvas mirtinai ją sumušė ir pats pasikorė spintoje.

— Tavo praeitis išraižyta tau ant kaktos, — tarė Vanda. — Ne visi mes galime sau leisti tokią prabangą.

— Nesuprantu, ką nori pasakyti.

Nė vienam iš jų nešovė į galvą uždegti šviesą. Jų akys prisitaikė prie tamsos, tačiau viskas skendėjo drumzlinoje migloje ir galbūt todėl jiems buvo lengviau.

— Per išleistuves aš sakiau kalbą, — pasakė Vanda.

— Žinau.

Ji užsimerkė.

— Tiesiog išklausyk, gerai?

Kvadratas linktelėjo, leisdamas jai tęsti.

— Užaugau pasiturinčiųjų priemiestyje. Jame gyveno vos kelios juodukų šeimos. Buvau vienintelė juodaodė tarp trijų šimtų mokinių. Ir pati geriausia. Galėjau rinktis bet kurį koledžą. Pasirinkau Prinstoną.

Jis jau žinojo visa tai, bet tylėjo.

— Nuvykusi ten pajutau, jog nepritampu. Nesigilinsiu į diagnozę apie savęs menkinimą ir visa kita. Bet aš nustojau valgyti. Netekau svorio. Tapau anoreksike. Ką suvalgydavau, tą išvemdavau. Visą dieną darydavau atsilenkimus. Numečiau beveik devyniasdešimt svarų, bet kiekvieną kartą, pažiūrėjusi į veidrodį, nekęsdavau tos į mane spoksančios storulės.

Kvadratas žengė arčiau jos. Jam norėjosi paimti ją už rankos. Bet, būdamas idiotas, to nepadarė.

— Išsekinau save iki tokio lygio, kad atsidūriau ligoninėje. Mano organai buvo pažeisti. Kepenys, širdis — net dabar gydytojai nežino, kaip giliai. Širdis nesustojo, nors kurį laiką atrodė, jog buvau arti to. Vėliau atsigavau — apie tai irgi nekalbėsiu — tačiau gydytojai pasakė, kad tikriausiai niekada nepastosiu. O jei ir pastočiau, greičiausiai neišnešiočiau.

Kvadratas atsistojo šalia.

— Ir ką tavo gydytoja sako dabar? — paklausė jis.

— Ji nieko nežada. — Vanda pažiūrėjo į jį. — Dar niekada gyvenime taip nebijojau.

Jo širdis krūtinėje sutrupėjo. Norėjo atsisėsti šalia ir ją apkabinti. Bet jį vėl kažkas sulaikė, ir jis nekentė savęs už tai.

— Jei nėštumas kelia grėsmę tavo sveikatai, — prakalbo jis.

— Tuomet tai mano rizika, — tarė ji.

Jis pabandė šypteleti.

— Sugrįžta didžioji feministė.

— Kai sakiau, kad man baisu, kalbėjau ne tik apie savo sveikatą.

Jis tai žinojo.

— Kvadratai?

— Taip.

Jos balsas beveik maldavo.

— Neužsisklęsk nuo manęs, gerai?

Jis nežinojo, ką pasakyti, todėl pasakė tai, kas buvo akivaizdu.

— Tai svarbus sprendimas.

— Žinau.

— Aš nemanau, — lėtai ištarė jis, — jog esu tam tinkamas.

— Aš myliu tave.

— Ir aš tave myliu.

— Tu stipriausias žmogus, kokį kada nors pažinojau.

Kvadratas papurtė galvą. Kažkoks girtuoklis gatvėje ėmė bliauti, jog meilė sužydi ten, kur eina jo Rozmari, ir niekas apie tai nežino, tik jis. Vanda atkryžiavo rankas ir laukė.

— Galbūt, — prakalbo Kvadratas, — neturėtume šito daryti. Bent jau dėl tavo sveikatos, nekalbant apie visa kita.

Tada jis atsistojo ir nuėjo. Jis dingo, nespėjus jai atsakyti.

Aš išsinuomojau automobilį visą parą veikiančiame punkte Trisdešimt septintojoje gatvėje ir nuvažiavau į Livingstono policijos skyrių. Paskutinį kartą lankiausi šiuose šventuose koridoriuose per klasės ekskursiją, kai buvau Benit Hilo pradinės mokyklos pirmoje klasėje. Tą saulėtą rytą mums nebuvo leista pamatyti skyriaus sulaikymo kameros, kurioje dabar radau Keitę, nes, kaip ir šiąnakt, joje kažkas buvo. Mintis, jog galbūt koks nors didelis nusikaltėlis yra užrakintas vos už poros žingsnių nuo ten, kur mes stovėjome, kėlė pirmokui šiurpulingą jaudulį.

Detektyvas Timas Danielsas tvirtai paspaudė man ranką. Pastebėjau, kad jis dažnai taisėsi diržą ir žvangino raktais arba antrankiais, kad ir kur eitų. Jo stotas buvo raumeningesnis nei jaunystėje, tačiau veidas išliko lygus ir švarus.

Aš užpildžiau dokumentus ir Keitė buvo atiduota mano globai. Per tą valandą ji prablaivėjo. Jau nebesijuokė. Sėdėjo nunarinusi galvą. Jos veide atsispindėjo tipiškas paaugliškas pasipūtimas.

Dar kartą padėkojau Timui. Keitė nė nebandė nusišypsoti ar pamojuoti. Mes pasukome prie automobilio, tačiau, kai išžengėme į nakties orą, ji sugriebė mane už rankos.

— Pasivaikščiokime, — pasakė Keitė.

— Dabar ketvirta ryto. Aš pavargęs.

— Jei įsėsiu į automobilį, apsivemsiu.

Stabtelėjau.

— Ką tu ten šūkavai apie Aidahą?

Bet Keitė jau drožė Livingstono aveniu. Pajudėjau paskui ją. Pasiekusi miesto žiedą, ji paspartino žingsnį. Aš ją pasivijau.

— Tavo tėvai jaudinsis, — pasakiau.

— Sakiau jiems, kad nakvosiu pas draugę. Viskas gerai.

— Tai gal man papasakosi, kodėl geri viena?

Keitė nesustojo. Jos kvėpavimas tapo gilesnis.

— Buvau ištroškusi.

— Mat kaip. O kodėl šūkavai apie Aidahą?

Ji pažiūrėjo į mane, bet nesulėtino žingsnio.

— Manau, tu žinai.

Aš sugriebiau ją už rankos.

— Kokį žaidimą tu čia žaidi?

— Ne aš žaidžiu žaidimus, Vilai.

— Apie ką kalbi?

— Aidahas, Vilai. Šeila Rodžers buvo iš Aidaho, ar ne?

Jos žodžiai kirto man kaip smūgis.

— Iš kur sužinojai?

— Perskaičiau.

— Laikraštyje?

Ji susijuokė.

— Tu tikrai nežinai?

Aš suėmiau ją už pečių.

— Apie ką kalbi?

— Kur tavo Šeila mokėsi koledže? — paklausė ji.

— Nežinau.

— Maniau, judu buvote beprotiškai įsimylėję.

— Tai sudėtingas klausimas.

— Neabejoju.

— Aš vis dar nesuprantu, Keite.

— Šeila Rodžers mokėsi Havertone, Vilai. Su Džiule. Jos priklausė tai pačiai studenčių draugijai.

Aš stovėjau priblokštas.

— Tai neįmanoma.

— Negaliu patikėti, kad tu nežinai. Šeila tau nesakė?

Papurčiau galvą.

— Tu tikra?

— Šeila Rodžers iš Meisono, Aidahas. Įgijo komunikacijų specialybę. Viskas parašyta draugijos brošiūroje. Radau ją sename lagamine, rūsyje.

— Nesuprantu. Tu prisimeni vardą po šitiek metų?

— Taip.

— Kaip taip gali būti? Negi prisimeni visas Džiulės bendrakurses?

— Ne.

— Tai kodėl prisimeni Šeilą Rodžers?

— Nes, — tarė Keitė, — Šeila ir Džiulė buvo kambario draugės.

32

Kvadratas atvažiavo pas mane su riestainiais ir užtepais iš kavinės, išradingai pakrikštytos „Riestainiu“, 15-osios ir Pirmosios kampe. Buvo dešimta ryto ir Keitė miegojo ant sofos. Kvadratas prisidegė cigaretę. Pastebėjau, kad jis tebevilkėjo vakarykščiais drabužiais.

Paprastai nebūtum lengvai pastebėjęs, — Kvadratas nebuvo aukštuomenėje žinoma figūra, — tačiau šį rytą atrodė ypač netvarkingai. Mes susėdome ant taburečių prie virtuvės stalo.

— Klausyk, — pasakiau, — žinau, kad nori susilieti su gatvės žmonėmis, bet...

Jis ištraukė iš spintelės lėkštę.

— Gal geriau papasakok, kas nutiko, užuot žavėjęs mane savo juokeliais.

— Kodėl negalėčiau daryti abiejų?

Jis panarino galvą ir vėl pažvelgė į mane pro akinių viršų.

— Taip blogai?

— Dar blogiau.

Keitė sujudėjo ant sofos. Išgirdau, kaip ji sudejavo. Jau turėjau paruošęs labai stipraus tailenolio. Padaviau jai dvi tabletes ir stiklinę vandens. Ji jas prarijo ir nusvirduliavo į dušą. Aš sugrįžau į virtuvę.

— Kaip tavo nosis? — pasiteiravo Kvadratas.

— Atrodo, kad ten būtų persikėlusi mano širdis ir bandytų išsimušti lauk.

Jis linktelėjo ir atsikando riestainio su rūkytos lašišos užtepu. Kramtė lėtai. Pečiai buvo nusvirę. Žinojau, kad jis nenakvojo namuose. Žinojau, kad kažkas atsitiko tarp jo ir Vandos. O labiausiai žinojau, kad jis nenori būti apie tai klausinėjamas.

— Tai kas ten dėl dar blogiau? — prakalbo jis.

— Šeila man melavo.

— Mes jau tai žinojome.

— Ne apie tai.

Jis kramtė.

— Ji pažinojo Džiulę Miler. Jiedvi priklausė tai pačiai draugijai koledže. Netgi gyveno tame pačiame kambaryje.

Jis liovėsi kramtęs.

— Ką tu pasakei?

Papasakojau jam, ką sužinojau. Visą tą laiką šniokštė dušas. Numaniau, jog dar kurį laiką Keitė jausis prastai. Bet vėlgi, jaunimas atsigauna greičiau nei mes.

Kai baigiau pasakoti, Kvadratas atsilošė, susidėjo ant krūtinės rankas ir nusišiepė.

— Įdomu.

— Taigi. Ir aš taip pagalvojau.

— Bet aš nesuprantu, žmogau. — Jis ėmė tepti kitą riestainį. — Tavo senoji mergina, kuri buvo nužudyta prieš vienuolika metų, gyveno tame pačiame kambaryje su tavo naujausia mergina, kuri irgi buvo nužudyta.

— Taip.

— Tavo brolis buvo apkaltintas dėl pirmosios žmogžudystės.

— Taip.

— Gerai. — Kvadratas užtikrintai linktelėjo. Tada: — Ir vis tiek nesuprantu.

— Tai turėjo būti kažkokia gudrybė, — pasakiau.

— Kokia gudrybė?

— Šeila ir aš. — Pabandžiau gūžtelėti. — Tikriausiai viskas tebuvo apgaulė. Melas.

Kvadratas abejodamas pakraipė galvą. Ilgi plaukai užkrito jam ant veido. Jis nubraukė juos į šoną.

— Kokiu tikslu?

— Nežinau.

— Pagalvok.

— Galvojau, — pasakiau. — Visą naktį.

— Gerai, tarkim, tu teisus. Tarkim, Šeila tau melavo arba — nežinau — kažkodėl gudravo. Seki mintį?

— Seku.

Jis iškėlė abu delnus.

— Kokiu tikslu?

— Dar kartą sakau: nežinau.

— Tuomet panagrinėkime galimybes. Kvadratas kilstelėjo pirštą. — Viena, tai gali būti milžiniškas sutapimas.

Aš pažiūrėjau į jį.

— Minutėlę, tu susitikinėjai su Džiule Miler — kiek — daugiau nei prieš dvylika metų?

— Taip.

— Šeila galėjo neprisiminti. Ar tu prisimeni visas draugų buvusiąsias? Gal Džiulė niekuomet nekalbėdavo apie tave. Arba galbūt Šeila tiesiog pamiršo tavo vardą. O paskui, kai judu susutikote...

Aš vėl dėbtelėjau į jį.

— Gerai, gerai, gana apgailėtina versija, — sutiko jis. — Pamirškim ją. Antra galimybė — Kvadratas iškėlė kitą pirštą, stabtelėjo ir pažiūrėjo į lubas — velniai rautų, susipainiojau.

— Taigi.

Mes ėmėme valgyti. Kvadratas kramtė mąstydamas.

— Gerai, tarkim, Šeila nuo pat pradžių žinojo, kas esi.

— Tarkim.

— Vis tiek nesuprantu, žmogau. Ką mes čia turime?

— Galvosūkį, — atsakiau.

Dušas nutilo. Aš pasiėmiau riestainį su aguonomis. Jų grūdeliai lipo man prie delno.

— Aš visą naktį mąsčiau, — pasakiau.

— Ir?

— Ir vis grįžtu prie Naujosios Meksikos.

— Kodėl?

— FTB norėjo apklausti Šeilą dėl neišaiškintos dvigubos žmogžudystės Albukerkėje.

— Ir?

— Džiulė Miler irgi buvo nužudyta.

— Ir žmogžudystė nebuvo išaiškinta, — pasakė Kvadratas, — nors jie įtarė tavo brolį.

— Taip.

— Tu matai ryšį tarp šių dviejų, — tarė Kvadratas.

— Jis turi būti.

Kvadratas linktelėjo.

— Gerai, aš matau tašką A ir tašką B. Bet nesuprantu, kur tas ryšys.

— Ir aš ne.

Mes nutilome. Keitė kyštelėjo pro duris galvą. Jos veidas buvo išblyškęs po vakarykštės nakties. Ji sudejavo ir tarė:

— Aš ką tik vėl apsivėmiau.

— Ačiū, kad pranešei, — pasakiau.

— Kur mano drabužiai?

— Miegamojo spintoje.

Ji kenčiančio žmogaus mina man padėkojo ir uždarė duris. Pažvelgiau į dešiniąją sofos pusę, kur Šeila mėgdavo skaityti. Kaip visa tai galėjo nutikti? Į galvą užklydo senas posakis: „Geriau mylėti ir prarasti, nei visai nemylėti." Pagalvojau apie tai. Bet dar daugiau galvojau apie tai, kas blogiau — netekti gyvenimo meilės ar sužinoti, kad ji galbūt niekada tavęs nemylėjo.

Tai bent pasirinkimas.

Suskambo telefonas. Šį kartą nelaukiau, kol įsijungs atsakiklis. Pakėliau ragelį.

— Vilai?

— Taip?

— Čia Ivona Sternou. Albukerkės atsakymas Džimiui Olsenui.

— Ką sužinojote?

— Aš visą naktį nemiegojau aiškindamasi šį reikalą.

— Ir?

— Darosi vis keisčiau.

— Aš klausau.

— Taigi, paprašiau savo žmogaus, kad patikrintų dokumentus ir mokesčių ataskaitas. Supraskite, mano žmogus yra valstybės tarnautoja, o aš paprašiau jos padirbėti laisvu laiku. Greičiau paversi vandenį vynu arba priversi mano dėdę apmokėti sąskaitą nei įkalbėsi valstybės tarnautoją pasirodyti darbe...

— Ivona? — pertraukiau aš.

— A?

— Manykite, kad aš jau priblokštas jūsų išradingumo. Sakykite, ką sužinojote.

— Taip, gerai, jūs teisus, — tarė ji. Išgirdau šlamant popierius. — Namas, kuriame buvo įvykdyta žmogžudystė, priklauso nuomos kompanijai „Kripko".

— O ji yra?

— Neatsekama. Jokios informacijos. Atrodo, kad jie niekuo neužsiima.

Minutėlę galvojau.

— Ovenas Enfildas turėjo automobilį. Pilką hondą. Ją jam taip pat išnuomojo gerieji vyrukai iš „Kripko".

— Gal jis jiems dirbo.

— Gal. Dabar bandau tai patikrinti.

— Kur dabar tas automobilis?

— Tai dar vienas įdomus dalykas, — tarė Ivona. — Policija rado jį paliktą prekybos centre Lasidoje. Tai apie du šimtus mylių į rytus nuo čia.

— O kur Ovenas Enfildas?

— Mano nuomone? Jis negyvas. Kiek mums žinoma, jis buvo viena iš aukų.

— O moteris su mergaite? Kur jos?

— Nežinau. Po galais, aš netgi nežinau, kas jos.

— Ar kalbėjotės su kaimynais?

— Taip. Kaip jau ir sakiau: niekas nieko apie juos nežinojo.

— Gal bent išsiaiškinote, kaip jos atrodė?

— Ach.

— Ką ach?

— Apie tai ir norėjau su jumis pasikalbėti.

Kvadratas valgė, bet aš mačiau, kad jis klausosi. Keitė tebebuvo mano kambaryje — rengėsi arba ruošėsi atiduoti dar vieną duoklę porceliano dievams.

— Išvaizdos apibūdinimai gana migloti, — tęsė Ivona. — Moteris buvo trisdešimties su viršum, patraukli, brunetė. Kaimynai tik

tiek tegalėjo papasakoti. Niekas nežinojo mergaitės vardo. Jai buvo vienuolika, gal dvylika, rusvų plaukų. Vieno kaimyno žodžiais tariant, miela kaip sagutė, bet koks vaikas tokio amžiaus nebūna mielas? Ponas Enfildas buvo šešių pėdų ūgio pilkais, trumpai nukirptais plaukais ir maža barzdele. Maždaug keturiasdešimties.

— Tada jis nebuvo viena iš aukų, — pasakiau.

— Iš kur žinote?

— Mačiau nusikaltimo vietos nuotrauką.

— Kada?

— Kai FTB apklausė mane dėl mano merginos.

— Jūs matėte aukas?

— Nelabai aiškiai, bet iš jų tikrai nė vienas nebuvo trumpai nukirptas ežiuku.

— Chm. Vadinasi, visa šeimynėlė ėmė ir dingo.

— Taip.

— Dar kai kas, Vilai.

— Kas?

— Stounpointas — nauja bendruomenė. Tai tarsi atskira respublika.

— Ką norite pasakyti?

— Ar jūs žinote „QuickGo“, maisto prekių parduotuvių tinklą?

— Žinoma. Mes ir čia jų turime.

Kvadratas nusiėmė akinius ir klausiamai į mane pažiūrėjo. Aš truktelėjau pečiais, ir jis priėjo arčiau.

— Tai štai, rajono pakrašty yra didelė „QuickGo“ parduotuvė, — tarė Ivona. — Ja naudojasi beveik visi gyventojai.

— Ir?

— Vienas iš kaimynių prisiekinėjo mačiusi Oveną Enfildą parduotuvėje apie trečią valandą tą dieną, kai buvo įvykdyta žmogžudystė.

— Nelabai suprantu, Ivona.

— Matot, — tarė ji, — reikalas tas, kad visose šio tinklo parduotuvėse yra apsaugos kameros. — Ji nutilo. — Ar dabar suprantate?

— Taip, regis, suprantu.

— Aš jau patikrinau, — kalbėjo ji. — Jie laiko juostas apie mėnesį, tada panaudoja naujiems įrašams.

— Vadinasi, jei gautume tą juostą, — tariau, — galėtume artimiau susipažinti su ponu Enfildu.

— Taigi, jei. Parduotuvės vadybininkas buvo griežtas. Pasakė jokiu būdu neduosiąs man juostos.

— Turi būti kažkoks būdas.

— Aš atvira idėjoms, Vilai.

Kvadratas uždėjo man ant peties ranką.

— Kas yra?

Aš uždengiau ragelį ir jam papasakojau.

— Gal pažįsti ką nors, kas turėtų ryšių su „QuickGo"? — pasakiau.

— Kad ir kaip neįtikimai nuskambėtų, tačiau atsakymas yra ne.

Prakeikimas. Mes ėmėme svarstyti kitas galimybes. Ivona pradėjo niūniuoti „QuickGo" reklaminę dainelę, vieną iš tų kankinančių melodijų, kurios įsiskverbia pro ausies kanalą, pasklinda po kaukolę ir ima ieškoti išėjimo, kurio niekada neras. Prisiminiau naują reklaminę kampaniją, kuri atnaujino senąją reklaminę dainelę — dabar joje suskambo elektrinės gitaros, sintezatorius ir bosai, o ją įdainavo dabar labai žinoma popžvaigždė, vadinama tiesiog Sonaja.

Minutėlę. Sonėjus.

Kvadratas pažiūrėjo į mane.

— Ką?

— Man regis, vis dėlto galėsi padėti, — pasakiau.

33

Šeila ir Džiulė priklausė Či Gama draugijai. Aš vis dar tebeturėjau automobilį, išsinuomotą vakarykštei kelionei į Livingstoną, todėl su Keite nusprendėme nuvažiuoti į Havertono koledžą Konektikute ir pažiūrėti, ką pavyks sužinoti.

Prieš tai paskambinau Havertono archyvarams ir pasiklausinėjau. Sužinojau, jog tuo metu draugijai vadovavo tokia Rouzė Beiker. Panelė Beiker prieš trejus metus išėjo į pensiją ir persikraustė į koledžui priklausantį namą kitoje gatvės pusėje. Ji ir buvo mūsų pseudotyrimo taikinys.

Mes sustojome priešais Či Gama namą. Prisiminiau jį iš savo nedažnų apsilankymų, kai atvažiuodavau iš Amhersto koledžo. Iškart galėjai pasakyti, kad tai draugijos namas. Jis buvo su prieškarinėmis dirbtinėmis antikinėmis kolonomis, visas baltas, su švelniai parauktais pakraščiais, toks moteriškas. Kažkodėl jis man priminė vestuvių tortą.

Rouzės Beiker namas, švelniai tariant, buvo kuklesnis. Iš pradžių statytojas, matyt, turėjo įmantresnių užmačių, tačiau kažkur pakeliui linijos buvo sulygintos. Kadaise raudona spalva dabar priminė dumblą. Langai atrodė it kačių apdraskyti. Malksnos atšokusios, ir atrodė, tarsi namas sirgtų seborėja.

Įprastomis aplinkybėmis būčiau paskambinęs ir pranešęs apie atvykimą. Per televiziją jie niekada to nedaro. Detektyvai tiesiog išdygsta ant slenksčio, o žmogus visada būna namuose. Man tai atrodo nerealu ir vargiai įmanoma, tačiau dabar galbūt suprantu šiek tiek geriau. Visų pirma, plepi archyvo darbuotoja papasakojo, kad Rouzė Beiker retai išeina iš namų, o kai išeina, retai išvyksta kur nors toli. Antra — mano nuomone, dar svarbiau — jei paskambinčiau Rouzei Beiker ir ji paklaustų, kodėl aš noriu ją aplankyti, ką pasakyčiau? Labas, pakalbėkime apie nužudymą? Ne, geriau tiesiog pasirodyti su Keite ir pažiūrėti, kas iš to išeis. Jei jos nebus namuose, galėsime pavartyti archyvą bibliotekoje arba apsilankyti draugijos namuose. Nelabai nutuokiau, kuo tai galėtų mums padėti, bet patys suprantate — mes graibomės tamsoje.

Eidamas prie Rouzės Beiker durų, nejučia pajutau pavydą pro šalį skubantiems studentams su kuprinėmis. Man patiko mokytis koledže. Patiko viskas. Patiko leisti laiką su netvarkingais dykūnais draugais. Patiko gyventi savarankiškai, retai skalbti, naktimis valgyti aštrią picą. Patiko šnekučiuotis su draugiškais, hipių laikus menan-

čiais profesoriais. Patiko diskutuoti svarbiais gyvenimiškais klausimais ir aptarinėti žiaurias realijas, kurios niekada neprasiskverbdavo į mūsų miestelio žalumą.

Prie durų gulėjo pernelyg džiugiai sveikinantis kilimėlis. Aš išgirdau pažįstamą dainą, sklindančią pro medinį portalą. Susiraukiau ir įsiklausiau atidžiau. Garsas buvo duslus, tačiau taip, tai buvo Eltonas Džonas, tiksliau, jo daina „Žvakė vėjyje“ iš dvigubo albumo „Atsisveikinimas su Geltonų Plytų keliu“. Aš pabeldžiau į duris.

— Minutėlę, — išdainavo moteriškas balsas.

Po kelių sekundžių durys atsidarė. Rouzei Beiker veikiausiai buvo apie septyniasdešimt, ir ji, mano nuostabai, buvo apsirengusi laidotuvėms. Visi jos rūbai — nuo plačiakraštės skrybėlės su priderintu šydu iki patogių batelių — buvo juodi. Skruostai atrodė tarsi tyčia parausvinti aerozoliniais dažais. Lūpos sudėtos į tobulą „O“, o akys išsiplėtusios it raudonos lėkštės, tarsi jos veidas būtų sustingęs iškart po to, kai ji buvo išgąsdinta.

— Ponia Beiker? — paklausiau.

Ji pakėlė šydą.

— Taip.

— Aš esu Vilas Klainas. O čia Keitė Miler.

Didžiulės akys nukrypo į Keitę ir liko ten.

— Ar mes ne laiku? — paklausiau.

Ją, rodės, nustebino mano klausimas.

— Ne, ką jūs.

— Norėtume pasikalbėti su jumis, jei nieko prieš, — pasakiau.

— Keitė Miler, — pakartojo ji, neatitraukdama akių nuo Keitės.

— Taip, ponia.

— Džiulės sesuo.

Tai nebuvo klausimas, tačiau Keitė vis tiek linktelėjo. Rouzė Beiker plačiau pravėrė duris.

— Prašom įeiti.

Mes nusekėme paskui ją į svetainę. Ir sustojome it įbesti, priblokšti to, ką pamatėme.

Princesė Diana.

Ji buvo visur. Visas kambarys prikimštas, prikabinėtas, užverstas niekučiais su princesės Di atvaizdais. Žinoma, buvo fotografijų, tačiau taip pat arbatos servizų, suvenyrinių lėkščių, išsiuvinėtų pagalvėlių, lempų, statulėlių, knygų, antpirščių, stikliukų (kokia pagarba), dantų šepetukas (fui!), naktinė lemputė, akiniai nuo saulės, druskinė ir pipirinė, kas tik nori. Supratau, kad daina, kurią girdėjau, buvo ne Eltono Džono — Bernio Topeno klasika, o jos naujesnė versija, duoklė princesei Dianai, atsisveikinimas su mūsų „angliškąja rože". Kažkur buvau skaitęs, jog versija, skirta Dianai, sumušė visus vienos dainos pardavimo rekordus pasaulio istorijoje. Tai kažką reiškė, bet aš nebuvau tikras, kad noriu tai žinoti.

— Ar prisimenate, kada mirė princesė Diana? — paklausė Rouzė Beiker.

Pažiūrėjau į Keitę. Ji pažvelgė į mane. Mudu abu linktelėjome.

— Ar prisimenate, kaip gedėjo pasaulis?

Ji žiūrėjo į mus. Mes vėl linktelėjome.

— Daugumai tasai skausmas, sielvartas buvo tik laikinas dalykas. Jie gedėjo galbūt keletą dienų, gal savaitę ar dvi. O tada, — ji spragtelėjo pirštais it magė, o akys dar labiau išsiplėtė, — viskas buvo baigta. Tarsi ji niekada nė nebūtų egzistavusi.

Ji pažiūrėjo į mus laukdama pritarimo. Aš stengiausi išlaikyti rimtą veidą.

— Tačiau kai kuriems iš mūsų Diana, Velso princesė, buvo tikras angelas. Galbūt per gera šiam pasauliui. Mes jos niekada nepamiršime. Jos žvakė niekada neužges.

Ji nosinės kampeliu nusišluostė akis. Man ant liežuvio sukosi sarkastiška replika, bet aš ją nurijau.

— Prašom, — tarė ji, — prisėskite. Gal norėtumėt arbatos?

Mes su Keite mandagiai atsisakėme.

— Tuomet sausainių?

Ji ištraukė lėkštę su sausainiais — o taip, Dianos profilio formos. Iš pabarstukų buvo suformuota karūna. Mandagiai išsigynėme,

nenorėdami kramsnoti mirusios Dianos. Aš nusprendžiau eiti prie reikalo.

— Ponia Beiker, ar prisimenate Keitės seserį, Džiulę?

— Taip, žinoma. — Ji padėjo lėkštę su sausainiais. — Prisimenu visas merginas. Mano vyras, Frenkas — jis dėstė anglų kalbą — mirė 1969-ais. Vaikų neturėjome. Visa mano šeima išmirusi. Tie draugijos namai, tos merginos dvidešimt šešerius metus buvo mano gyvenimas.

— Suprantu, — linktelėjau.

— O Džiulė — jos veidas, kai naktį guliu lovoje, aplanko mane daugiau nei dažnai. Ne todėl, kad ji buvo ypatinga — o, žinoma, ji tokia buvo — bet dėl to, kas jai atsitiko.

— Kalbate apie jos nužudymą?

Buvo kvaila taip pasakyti, bet aš dar naujokas šioje srityje. Tiesiog norėjau, kad ji kalbėtų.

— Taip. — Rouzė Beiker paėmė Keitės ranką. — Kokia tragedija. Labai užjaučiu dėl netekties.

— Ačiū, — tarė Keitė.

Galbūt nuskambės negailestingai, tačiau negalėjau susilaikyti nepagalvojęs: taip, tragedija, bet kaip šioje karališko sielvarto apsuptyje dar gali tilpti Džiulės — ar bent jau Rouzės Beiker vyro ir šeimos — dvasia?

— Ponia Beiker, ar prisimenate kitą draugijos seserį, Šeilą Rodžers? — paklausiau.

Ji sučiaupė lūpas ir trumpai atsakė:

— Taip.

Tada pasimuistė ir pabrėžtinai oficialiai pakartojo:

— Taip, prisimenu.

Iš jos reakcijos buvo aišku, kad ji negirdėjo apie žmogžudystę. Ir aš nusprendžiau jai kol kas nesakyti. Ji aiškiai nemėgo Šeilos, ir aš norėjau sužinoti kodėl. Mums reikia sąžiningo atsakymo. Jei pasakyčiau, kad Šeila negyva, ji gali sušvelninti savo atsakymus. Nespėjus man vėl prabilti, ponia Beiker kilstelėjo ranką.

— Ar galiu paklausti?

— Žinoma.

— Kodėl klausiate manęs viso šito dabar? — Ji pažiūrėjo į Keitę. — Viskas buvo taip seniai.

Į tai atsakė Keitė.

— Aš bandau išsiaiškinti tiesą.

— Tiesą apie ką?

— Mano sesuo pasikeitė, kol mokėsi čia.

Rouzė Beiker užsimerkė.

— Geriau tau šito nežinoti, vaikeli.

— Prašau, — ištarė Keitė, o neviltis jos balse buvo tokia apčiuopiama, kad būtų galėjusi išmušti langą. — Prašau. Mums reikia žinoti.

Kurį laiką Rouzė Beiker sėdėjo užsimerkusi. Tada linktelėjo sau ir atsimerkė. Pasidėjo ant kelių rankas.

— Kiek tau metų?

— Aštuoniolika.

— Beveik tokio pat amžiaus, kokio buvo Džiulė, kai atvyko čionai. — Rouzė Beiker nusišypsojo. — Tu panaši į ją.

— Taip, žmonės man taip sako.

— Tai komplimentas. Džiulė nušviesdavo kambarį. Daugeliu atžvilgiu ji primindavo man pačią Dianą. Abi buvo gražios. Abi ypatingos — beveik dieviškos. — Ji nusišypsojo ir pamojavo pirštu. — Ach, ir abi turėjo pasiutimo. Abi buvo nepaprastai užsispyrusios. Džiulė buvo geras žmogus. Maloni, velniškai protinga. Ji buvo puiki studentė.

— Vis dėlto, — įsiterpiau, — ji iškrito.

— Taip.

— Kodėl?

Ji nukreipė žvilgsnį į mane.

— Princesė Di stengėsi būti tvirta. Bet niekas negali suvaldyti likimo vėjų. Jie pučia kaip nori.

— Nesuprantu, — pasakė Keitė.

Princesės Di laikrodis išmušė valandą; jo garsas nenatūraliai priminė Big Beną.

Rouzė Beiker luktelėjo, kol vėl stojo tyla. Tada vėl prakalbo.

— Koledžas keičia žmones. Pirmą kartą atsiduri toli nuo namų, pirmą kartą gyveni savarankiškai... — Ji nugrimzdo į savo mintis, ir aš akimirką pagalvojau, ar nekumštelėjus jai, kad tęstų. — Ne, ne taip kalbu. Iš pradžių su Džiule buvo viskas gerai, bet paskui ji ėmė tolti. Nuo visų mūsų. Ėmė praleidinėti paskaitas. Išsiskyrė su vaikinu iš gimtojo miestelio. Tiesa, tai nėra neįprasta. Pirmaisiais metais tai išgyvena beveik visos merginos. Bet jos atveju tai atsitiko gana vėlai. Man regis, trečiame kurse. Manau, ji tikrai jį mylėjo.

Aš nejudėdamas nurijau gumulą.

— Prieš tai jūs klausėte manęs apie Šeilą Rodžers, — tarė Rouzė Beiker.

— Taip, — atsiliepė Keitė.

— Ji darė blogą įtaką.

— Kodėl?

— Kai Džiulė atvyko į koledžą, — Rouzė prisidėjo prie smakro pirštą ir pakreipė galvą, tarsi jai ką tik būtų šovusi nauja mintis, — taip, galbūt tuomet ją veikė likimo vėjai. Kaip paparaciai, kurie privertė Dianos limuziną padidinti greitį. Arba tas baisus vairuotojas, Henris Polas. Ar žinojote, kad jo alkoholio kiekis kraujyje tris kartus viršijo leistiną?

— Šeila ir Džiulė susidraugavo? — pabandžiau.

— Taip.

— Jos gyveno viename kambaryje, tiesa?

— Taip, kurį laiką. — Dabar Rouzės akys sudrėko. — Nenoriu pasirodyti melodramatiška, bet Šeila Rodžers įnešė blogio į Či Gamos namus. Reikėjo ją išmesti. Dabar tai žinau. Bet aš neturėjau jokių įrodymų, kad ji elgiasi netinkamai.

— Ką ji padarė?

Ji vėl papurtė galvą.

Susimąsčiau. Taip, trečiame kurse Džiulė aplankė mane Amherste. Kita vertus, ji nenorėjo, kad aplankyčiau ją Havertone, o tai buvo šiek tiek keista. Prisiminiau paskutinį kartą, kai susitikome su

Džiule. Ji užsakė kambarį tyliuose, atokiuose svečių namuose Mistike, užuot pasikvietusi mane į bendrabutį. Tuo metu man tai pasirodė romantiška. Dabar žinojau kitą tiesą.

Po trijų savaičių Džiulė paskambino ir pasakė nutraukianti santykius. Dabar, atsigręžęs į praeitį, prisiminiau, kad per tą pasimatymą ji elgėsi keistai abejingai. Mes praleidome Mistike tik vieną naktį, ir netgi mums mylintis aš jaučiau, jog ji kažkur toli. Ji kaltino mokslus, sakė, kad pastaruoju metu daug mokosi. Aš patikėjau, nes, kaip dabar manau, norėjau patikėti.

Viską sudėjus, sprendimas buvo gana akivaizdus. Šeila atvyko čionai tiesiai iš Luiso Kastmano gniaužtų, iš narkotikų ir gatvės. Tokį gyvenimą nelengva užmiršti. Greičiausiai ji atsivežė su savimi dalį to purvo. Šuliniui užnuodyti daug nuodų nereikia. Šeila atvyksta į trečio kurso pradžią, ir Džiulė pradeda keistai elgtis.

Viskas sutampa.

Pabandžiau pakeisti pokalbio kryptį.

— Ar Šeila Rodžers baigė koledžą?

— Ne, ji irgi iškrito.

— Tuo pačiu metu kaip ir Džiulė?

— Aš net nežinau, ar kuri iš jų iškrito oficialiai. Į metų pabaigą Džiulė tiesiog liovėsi lankiusi paskaitas. Ji daug laiko praleisdavo savo kambaryje. Miegodavo iki vidurdienio. Kai mes ją užsipuolėme, — Rouzės balsas nuslopo, — ji išsikraustė.

— Kur ji persikėlė?

— Į butą mieste. Šeila irgi apsistojo ten.

— Kada tiksliai Šeila Rodžers iškrito?

Rouzė Beiker apsimetė galvojanti. Sakau apsimetė, nes mačiau, kad ji žino atsakymą ir delsia atsakyti tik dėl mūsų.

— Man rodos, Šeila išvyko po to, kai mirė Džiulė.

— Iškart ar vėliau?

Ji žiūrėjo į grindis.

— Neprisimenu, kad būčiau ją mačiusi po nužudymo.

Pažiūrėjau į Keitę. Ji irgi stebeilijosi į grindis. Rouzė Beiker drebančia ranka užsidengė burną.

— Ar žinote, kur Šeila išvyko? — paklausiau.

— Ne. Ji išvyko. Tai buvo svarbiausia.

Ji atkakliai vengė mūsų akių. Tai sukėlė man nerimą.

— Ponia Beiker?

Ji vis tiek nežiūrėjo į mane.

— Ponia Beiker, kas dar atsitiko?

— Ko jūs čia atvažiavote? — paklausė ji.

— Mes jums sakėme. Norėjome sužinoti...

— Taip, bet kodėl dabar?

Mes su Keite susižvalgėme. Ji linktelėjo. Aš atsisukau į Rouzę Beiker ir pasakiau:

— Vakar Šeila Rodžers buvo rasta negyva. Nužudyta.

Iš pradžių pagalvojau, kad ji manęs neišgirdo. Rouzės Beiker žvilgsnis buvo įsmeigtas į juodą aksominę Dianą, groteskišką ir bauginančią reprodukciją. Dianos dantys buvo mėlyni, o oda pažaliavusi. Rouzė žiūrėjo į tą atvaizdą, ir aš vėl pagalvojau, jog šiame kambaryje nėra nė vienos jos vyro ar seserijos merginų nuotraukos — tik ši mirusioji iš užsienio. Tada prisiminiau, kaip aš išgyvenu šią netektį, kaip vaikausi šešėlių, kad išvengčiau skausmo, ir pagalvojau, kad galbūt kažkas panašaus vyksta ir čia.

— Ponia Beiker?

— Ar ji buvo pasmaugta, kaip ir kitos?

— Ne, — pasakiau. Tada suklusau. Pažiūrėjau į Keitę. Ji irgi tai girdėjo. — Jūs pasakėte — kitos?

— Taip.

— Kokios kitos?

— Džiulė buvo pasmaugta, — pasakė ji.

— Taip.

Jos pečiai nusviro. Raukšlės ant veido pagilėjo; plyšiai dar labiau susmigo į odą. Mūsų apsilankymas išleido demonus, kuriuos ji laikė dėžutėse, o galbūt palaidotus po Dianos manta.

— Jūs tikriausiai nežinote apie Laurą Emerson?

Mes su Keite vėl susižvalgėme.

— Ne, — pasakiau.

Rouzės Beiker akys ėmė bėgioti sienomis.

— Ar tikrai nenorite arbatos?

— Prašau, ponia Beiker. Kas toji Laura Emerson?

Ji atsistojo ir nušlubčiojo prie židinio atbrailos. Pirštai švelniai palietė keraminį Dianos biustą.

— Kita draugijos sesuo, — atsakė ji. — Laura buvo metais jaunesnė už Džiulę.

— Kas jai atsitiko?

Ji surado nešvarumą, prilipusį prie biusto, ir ėmė krapštyti jį nagu.

— Laura buvo rasta negyva savo namuose Šiaurės Dakotoje aštuoni mėnesiai iki Džiulės mirties. Ji irgi buvo pasmaugta.

Lediniai pirštai graibė mano kojas ir traukė gilyn. Keitės veidas buvo išbalęs. Ji papurtė galvą leisdama suprasti, kad taip pat to nežinojusi.

— Ar jos žudiką surado? — paklausiau.

— Ne, — atsakė Rouzė Beiker. — Nesurado.

Aš bandžiau atsijoti, apdirbti šią naują informaciją, susivokti, ką visa tai reiškia.

— Ponia Beiker, ar policija kalbėjosi su jumis po Džiulės nužudymo?

— Ne policija, — pasakė ji.

— Bet kažkas kalbėjosi?

Ji linktelėjo.

— Du vyrai iš FTB.

— Ar pamenate jų pavardes?

— Ne.

— Ar jie klausinėjo apie Laurą Emerson?

— Ne. Bet aš vis tiek jiems pasakiau.

— Ką pasakėte?

— Priminiau, kad buvo pasmaugta dar viena mergina.

— Ir kaip jie sureagavo?

— Liepė pasilaikyti tą informaciją sau. Pasakė, kad mano šnekos gali neigiamai paveikti tyrimą.

Per greitai, pagalvojau. Viskas griūva ant manęs per greitai. Aš nespėju susivokti. Trys jaunos moterys rastos negyvos. Trys moterys iš tų pačių draugijos namų. Tai tikrai kažką reiškia. Reiškia tai, kad Džiulės mirtis nebuvo atsitiktinė, nebuvo pavienis smurto protrūkis, kaip mus — ir pasaulį — bandė įtikinti FTB.

O blogiausia tai, jog FTB viską žinojo. Ir visą laiką mums melavo.

Dabar kyla klausimas: kodėl?

34

Žmogau, manyje viskas virte virė. Norėjau įgriūti į Pistiljo kabinetą. Norėjau stverti jį už atlapų ir pareikalauti atsakymų. Tačiau realus gyvenimas sukasi kitaip. 95-ame kelyje vyko kelio remonto darbai. Kros Bronkso autostradoje patekome į baisų kamštį. Harlem Riverio kelyje visi šliaužė it sužeisti kareiviai. Aš beveik gulėjau ant garso signalo ir šokinėjau iš juostos į juostą, tačiau Niujorke tai mažai padeda.

Keitė iš savo mobiliojo paskambino draugei, vardu Ronė, kuri nusimanė apie kompiuterius. Ronė patikrino Laurą Emerson internete ir patvirtino tai, ką mes jau žinojome. Ji buvo pasmaugta aštuoni mėnesiai iki Džiulės mirties. Kūnas rastas „Kort Menor" motelyje Fesendene, Šiaurės Dakotoje. Dvi savaites žmogžudystė buvo pagrindinė vietinių laikraščių tema, nors nieko konkretaus nesužinota, o paskui persikėlė į paskutiniuosius puslapius ir buvo pamiršta. Apie išprievartavimą neužsiminta.

Aš staigiai išsukau iš išvažiavimo, pervažiavau per raudoną šviesoforą, susiradau Kinio automobilių aikštelę netoli Federalinės

aikštės ir pastačiau automobilį. Mes nuskubėjome į pastatą. Nekantravau kuo greičiau patekti į vidų, bet, deja, turėjome praeiti pro apsaugą. Ten buvo metalo detektorius. Pajutęs mano raktus, šis ėmė žviegti. Ištuštinau kišenes. A, dar mano diržas. Apsaugininkas patikrino mane lazdele, primenančia vibratorių. Gerai, galime eiti.

Kai pasiekėme Pistiljo kabinetą, aš kuo griežčiausiu balsu pareikalavau įleisti. Jo sekretorė, rodės, nė kiek neišsigando. Ji apdovanojo mus panašia į politiko žmonos nuoširdžia šypsena ir maloniai paprašė prisėsti. Keitė pažiūrėjo į mane ir gūžtelėjo. Aš nesisėdau. Vaikštinėjau po priimamąjį kaip liūtas po narvą, bet jaučiau, kaip įniršis slūgsta.

Po penkiolikos minučių sekretorė pranešė, kad Atsakingojo direktoriaus pavaduotojas Džozefas Pistiljo — taip ir pasakė, su visais titulais — mus priims. Ji atidarė duris. Aš įlėkiau į kabinetą.

Pistiljo jau stovėjo pasiruošęs. Jis mostelėjo į Keitę.

— Kas ji?

— Keitė Miler, — atsakiau.

Jis apstulbo.

— Ką jūs veikiate su juo? — paklausė.

Bet aš nesileidau išmušamas iš vėžių.

— Kodėl niekada nė žodžiu neužsiminėte apie Laurą Emerson?

Jis atsisuko į mane.

—.Apie ką?

— Neįžeidinėkite manęs, Pistiljo.

Pistiljo akimirką tylėjo. Tada tarė:

— Kodėl mums visiems neprisėdus?

— Atsakykite į mano klausimą.

Jis lėtai atsisėdo neatitraukdamas nuo manęs akių. Jo stalas buvo blizgus ir atrodė lipnus. Ore tvyrojo citrinų gaiviklio kvapas.

— Jūs neturite jokios teisės reikalauti, — tarė Pistiljo.

— Laura Emerson buvo pasmaugta aštuoni mėnesiai iki Džiulės mirties.

— Ir?

— Jos abi priklausė tai pačiai draugijai.

Pistiljo sunėrė pirštus. Jis tyčia delsė atsakyti, norėdamas įsigyti pranašumą.

— Negi sakysite, kad apie tai nežinojote?

— O taip, žinojau.

— Ir nematote ryšio?

— Nematau.

Jo akys nieko neišdavė, bet jis buvo taip apmokytas.

— Tikriausiai juokaujate, — pasakiau.

Pistiljo nukreipė žvilgsnį į sienas. Ten nebuvo į ką žiūrėti. Kabėjo tik prezidento Bušo nuotrauka, Amerikos vėliava ir keletas diplomų. Viskas.

— Anuomet mes, žinoma, tuo pasidomėjome. Regis, apie tai rašė netgi vietinė spauda. Gali būti, kad jie netgi šį tą buvo iškni-sę — jau nebeprisimenu. Tačiau galų gale niekas nerado jokio apčiuopiamo ryšio.

— Negaliu patikėti, kad kalbate rimtai.

— Laura Emerson buvo pasmaugta kitoje valstijoje kitu metu. Nebuvo aptikta jokių seksualinės prievartos žymių. Ji rasta motelyje. Džiulė, — jis pasisuko į Keitę, — tavo sesuo rasta savo namuose.

— O faktas, kad jos priklausė tai pačiai draugijai?

— Sutapimas.

— Meluojate, — pasakiau.

Jam tai nepatiko ir jo veidas paraudo.

— Atsargiau, — tarė besdamas į mane mėsingu pirštu. — Jūs neturite teisės šitaip kalbėti.

— Norite pasakyti, kad nematote jokio ryšio tarp šių nužudymų?

— Taip.

— O dabar?

— Kas dabar?

Manyje atbudo pirmykštis įniršis.

— Šeila Rodžers irgi buvo tos draugijos narė. Ar tai dar vienas sutapimas?

Tam jis nebuvo pasirengęs. Pistiljo atsilošė, mėgindamas padidinti tarp mūsų atstumą. Ar todėl, kad nežinojo, o gal nesitikėjo, kad aš sužinosiu?

— Neketinu aptarinėti su jumis tyrimo eigos.

— Jūs žinojote, — lėtai ištariau. — Ir žinojote, kad mano brolis nekaltas.

Jis papurtė galvą, bet manęs tai neįtikino.

— Aš nieko panašaus nežinojau — pataisymas: nieko nežinau.

Bet aš juo nepatikėjau. Pistiljo melavo nuo pat pradžių. Dabar tuo neabejojau. Jis įsitempė tarsi ruošdamasis kitam mano antpuoliui, bet — keista — mano balsas staiga išskydo.

— Ar suvokiate, ką padarėte? — vos girdimai išsunkiau. — Ką padarėte mano šeimai. Mano tėvui, motinai?..

— Jūsų tai neliečia, Vilai.

— Kurgi ne.

— Prašau, — tarė jis. — Jūsų abiejų. Nesikiškite į šį reikalą.

Aš įsmeigiau į jį akis.

— Nė už ką.

— Jūsų pačių labui. Nepatikėsite, bet aš stengiuosi jus apsaugoti.

— Nuo ko?

Jis neatsiliepė.

— Nuo ko? — pakartojau.

Jis rankomis atsirėmė į krėslo porankius ir atsistojo.

— Šis pokalbis baigtas.

— Ko iš tiesų norite iš mano brolio, Pistiljo?

— Aš neketinu daugiau aptarinėti tyrimo.

Jis pasuko prie durų. Pabandžiau užstoti jam kelią. Pistiljo piktai nužvelgė mane ir apėjo aplinkui.

— Nesikiškite į mano darbą, nes liepsiu suimti už trukdymą tyrimui, — pagrasino.

— Kodėl bandote jį nepagrįstai apkaltinti?

Pistiljo stabtelėjo ir atsisuko. Staiga jo elgesys pasikeitė. Jis atsitiesė. Akyse kažkas blykstelėjo.

— Norite tiesos, Vilai?

Man nepatiko jo pasikeitęs tonas. Staiga nebežinojau, ar noriu atsakymo.

— Taip.

— Tada, — lėtai ištarė jis, — pradėkime nuo jūsų.

— Kuo aš čia dėtas?

— Jūs visą laiką tikėjote, kad brolis nekaltas, — tęsė jis, dabar pikčiau. — Kodėl?

— Nes aš jį pažįstu.

— Tikrai? Ar labai artimi buvote su Kenu į pabaigą?

— Mes visuomet buvome artimi.

— Dažnai jį matydavot, ar ne?

Aš patrypčiojau vietoje.

— Nebūtina dažnai matytis, kad jaustumeisi artimas.

— Ar tikrai? Tai pasakykite mums, Vilai: kas, jūsų nuomone, nužudė Džiulę Miler?

— Nežinau.

— Gerai, tuomet pažiūrėkime, kas, jūsų nuomone, nutiko.

Pistiljo priėjo prie manęs. Kažkur pakeliui aš praradau persvarą. Jis kažkodėl užsiplieskė, o aš nenutuokiau kodėl. Pistiljo sustojo per žingsnį nuo manęs.

— Tavo brangusis brolelis, tas pats, su kuriuo buvai toks artimas, nužudymo naktį turėjo lytinių santykių su tavo buvusia mergina. Argi tai ne tavo versija, Vilai?

Aš pasimuisčiau.

— Taip.

— Tavo buvusi mergina ir tavo brolis išdykavo. — Jis caktelėjo liežuviu. — Tikriausiai tu įsiutai.

— Ką čia tauškiate?

— Tiesą, Vilai. Juk norime tiesos, ar ne? Tai pirmyn, dėkime

kortas ant stalo. — Jo akys buvo įsmeigtos į mane, ramios ir šaltos. — Tavo brolis grįžta namo pirmą kartą per — kiek? — dvejus metus. Ir ką jis padaro? Nužingsniuoja pas merginą, kurią tu mylėjai, ir pasimyli su ja.

— Mes jau buvome išsiskyrę, — pasakiau, bet savo balse net ir pats išgirdau verksmingą gaidelę.

Jis kreivai šyptelėjo.

— Aišku, išsiskyrę. Paskui ji turėjo metus laisvės — tai buvo ypač paranku tavo mylimam broleliui. — Pistiljo nenuleido nuo manęs akių. — Tu tvirtini, kad tą naktį kažką matei. Kažką paslapčia tykantį prie Milerių namų.

— Taip.

— Kaip tu jį pamatei?

— Ką norite pasakyti? — paklausiau. Nors iš tiesų žinojau.

— Sakei, kad matei kažką prie Milerių namų, tiesa?

— Taip.

Pistiljo nusišypsojo ir skėstelėjo rankomis.

— Bet niekada nesakei mums, ką *tu* ten veikei tą naktį, Vilai. — Jis ištarė tai lyg niekur nieko, beveik išdainavo. — Tu, Vilai. Prie Milerių namų. Vienas. Vėlai naktį. Kol tavo brolis ir tavo buvusioji vieni viduje...

Keitė atsisuko ir pažiūrėjo į mane.

— Aš vaikštinėjau, — paskubomis ištariau.

Pistiljo žengė dar arčiau, įtvirtindamas savo pranašumą.

— Štai kaip, na, žinoma, pažiūrėkime, ar mes viską teisingai supratome. Tavo brolis mylisi su mergina, kurią tu tebemyli. Tu lyg tyčia nusprendi tą naktį pasivaikščioti pro jos namus. Ji randama negyva. Mes išsiaiškiname, kad nusikaltimo vietoje yra tavo brolio kraujo. O tu, Vilai, *žinai*, kad tavo brolis to nepadarė.

Jis stabtelėjo ir vėl nusišypsojo.

— Tad jei būtum tyrimą atliekantis pareigūnas, ką įtartum?

Mano krūtinę užspaudė didžiulis akmuo. Negalėjau prakalbėti.

— Jei manote...

— Važiuokite namo, — tarė Pistiljo. — Viskas. Važiuokite abu namo ir nesikiškite į šį reikalą.

35

Pistiljo pasisiūlė Keitei surasti ką nors, kas parvežtų ją namo. Ji atsisakė ir pareiškė liksianti su manim. Jam tai nepatiko, bet ką jis galėjo padaryti?

Mes grįžome į butą tylėdami. Kai įžengėme į vidų, parodžiau jai savo įspūdingą meniu kolekciją. Ji užsisakė kinų maisto. Aš nubėgau į apačią ir paėmiau užsakymą. Mes nuklojome stalą baltomis dėžutėmis. Sėdėjau savo įprastoje vietoje. Keitė sėdėjo Šeilos vietoje. Prisiminiau, kaip valgydavome kinų maistą su Šeila — jos plaukai surišti į uodegą, ji ką tik išsimaudžiusi ir saldžiai kvepia po tuo savo frotiniu chalatu, matau strazdanėles ant jos krūtinės...

Sielvartas sugrįžo stipria, skaudžia banga. Kai tik nustodavau judėjęs, jis kirsdavo man stipriai ir giliai. Sielvartas išsekina žmogų. Jei nepasisaugosi, jis taip tave išsekins, kad niekas neberūpės.

Įsidėjau į lėkštę ryžių ir apšlaksčiau juos omarų padažu.

— Ar tikrai vis dar nori likti nakčiai?

Keitė linktelėjo.

— Užleisiu tau savo miegamąjį, — pasakiau.

— Geriau miegosiu ant sofos.

— Tikrai?

— Taip.

Mes apsimetėme valgą.

— Aš nenužudžiau Džiulės, — pasakiau.

— Žinau.

Mes vėl neva įnikome į maistą.

— Kodėl tu buvai ten tą naktį? — pagaliau paklausė ji.

Pamėginau šypteleti.

— Netiki, kad ėjau pasivaikščioti?

— Ne.

Aš atsargiai padėjau lazdeles, tarsi jos galėtų subyrėti. Kaip paaiškinti, galvojau, sėdint čia, mano bute, kalbantis su merginos, kurią kažkada mylėjau, seserimi, sėdinčia moters, kurią norėjau vesti, vietoje. Ir jos abi nužudytos. Abi susijusios su manim. Pakėliau galvą ir pasakiau:

— Tikriausiai dar nebuvau pamiršęs Džiulės.

— Norėjai su ja pasimatyti?

— Taip.

— Ir?

— Aš paskambinau. Bet niekas neatidarė.

Keitė minutėlę mąstė. Ji nudelbė akis į lėkštę ir nutaisė abejingą balsą.

— Pasirinkai keistą laiką.

Aš pasiėmiau lazdeles.

— Vilai?

Aš nežiūrėjau į ją.

— Ar žinojai, kad pas ją buvo tavo brolis?

Aš stumdžiau maistą lėkštėje. Ji pakėlė akis ir ėmė mane stebėti. Išgirdau, kaip atsidarė ir užsidarė kaimyno durys. Gatvėje pasigirdo automobilio signalas. Kažkas šūktelėjo, tikriausiai rusiškai.

— Tu žinojai, — pasakė Keitė. — Žinojai, kad Kenas mūsų namuose. Su Džiule.

— Aš nenužudžiau tavo sesers.

— Kas atsitiko, Vilai?

Sukryžiavau ant krūtinės rankas. Atsilošiau, užsimerkiau ir atlenkiau galvą. Nenorėjau grįžti į tą naktį, bet argi turėjau pasirinkimą? Keitė norėjo žinoti. Ji nusipelnė žinoti.

— Tas savaitgalis buvo labai keistas, — prabilau. — Mudu su Džiule buvome išsiskyrę daugiau nei metus. Visą tą laiką jos nema-

čiau. Bandydavau susitikti su ja per atostogas, bet jos, regis, niekuomet nebūdavo.

— Ji ilgą laiką nebuvo buvusi namuose, — pasakė Keitė.

Linktelėjau.

— Kenas irgi. Todėl ir buvo taip keista. Staiga visi trys grįžtame į Livingstoną tuo pačiu metu. Neprisiminiau, kada taip buvo nutikę paskutinį kartą. Kenas irgi elgėsi keistai. Jis visą laiką žvalgėsi pro langą. Nenorėjo eiti iš namų. Jis kažką rezgė. Nežinau ką. Žodžiu, jis paklausė manęs, ar aš vis dar galvojąs apie Džiulę. Pasakiau jam, kad ne. Kad viskas baigta.

— Melavai jam.

— Supranti, mes... — Bandžiau sugalvoti, kaip jai paaiškinti. — Mano brolis buvo man tarsi dievas. Jis buvo stiprus, drąsus ir... — Aš papurčiau galvą. Viskas ne taip. Pradėjau iš naujo: — Kai buvau šešiolikos, tėvai nusivežė mus į Ispaniją. Į Kosta del Solį. Tasai miestelis atrodė it vienas didelis vakarėlis. Kaip Florida per pavasario atostogas europiečiams. Mudu su Kenu leisdavome laiką diskotekoje netoli mūsų viešbučio. Ketvirtąją naktį vienas vaikinas atsitrenkė į mane šokių aikštelėje. Aš dėbtelėjau į jį. Jis nusišaipė. Aš vėl ėmiau šokti. Tada į mane atsimušė kitas vaikinas. Bandžiau nekreipti dėmesio ir į jį. Ir tada prie manęs pribėgo pirmasis ir tiesiog pargriovė. — Nutilau ir sumirksėjau, bandydamas išsklaidyti prisiminimus, tarsi jie būtų smėlis mano akyse. — Žinai, ką aš padariau?

Ji papurtė galvą.

— Aš ėmiau šauktis Keno. Nepašokau. Nepastūmiau to vaikino. Aš šaukiausi savo vyresniojo brolio ir ropojau tolyn.

— Tu išsigandai.

— Visą laiką buvau bailys.

— Tai natūralu.

Aš taip nemaniau.

— Ir jis atėjo? — paklausė Keitė.

— Žinoma.

— Ir?

— Ir įsiplieskė muštynės. Jų ten buvo didelė grupė iš kažkurios Skandinavijos šalies. Kenui gerokai kliuvo.

— O tu?

— Aš beveik nė rankos nepakėliau. Stovėjau nuošaly ir stengiausi juos perkalbėti, įtikinti, kad liautųsi. — Mano skruostus vėl nutvieskė gėda. Mano brolis, kuris dažniau nei reikia įsiveldavo į peštynes, buvo teisus. Žaizdos užgyja. O gėda dėl bailumo niekada neapleidžia. — Kenui buvo sulaužyta ranka. Dešinė. O jis buvo nepaprastai geras teniso žaidėjas. Nacionalinio lygio. Juo domėjosi Stenfordas. Po to jo padavimas nebebuvo toks geras. Ir jis nusprendė nevažiuoti į koledžą.

— Tai ne tavo kaltė.

Kaip ji klysta.

— Esmė ta, jog Kenas visuomet mane gindavo. Žinoma, mes tarpusavyje susipešdavome, kaip ir visi broliai. Jis negailestingai tyčiodavosi iš manęs. Bet jis visuomet mūru stodavo už mane. O aš, aš niekada neturėjau drąsos atsakyti tuo pačiu.

Keitė pasirėmė ranka smakrą.

— Ką? — paklausiau.

— Keista, daugiau nieko.

— Kas?

— Kad tavo brolis pasielgtų taip nejautriai ir permiegotų su Džiule.

— Tai ne jo kaltė. Jis paklausė, ar tarp mūsų viskas baigta. Pasakiau, kad taip.

— Uždegei jam žalią šviesą, — tarė ji.

— Taip.

— Bet paskui vis tiek nusekei iš paskos.

— Tu nesupranti, — pasakiau.

— Suprantu, — atsiliepė Keitė. — Mes visi taip darome.

36

Aš nugrimzdau į tokį gilų miegą, kad nė negirdėjau, kaip jis prisėlino.

Suradau švarią patalynę ir antklodę Keitei, įsitikinau, kad jai bus patogu ant sofos, nusimaudžiau po dušu ir pabandžiau skaityti. Žodžiai plaukė it drumzliname rūke. Vis turėdavau grįžti atgal, iš naujo perskaityti tą pačią pastraipą, bet ir vėl ją pamiršdavau. Įsijungiau internetą, panaršiau. Padariau keletą atsispaudimų, atsilenkimų, jogos pratimų, kurių buvo išmokęs Kvadratas. Nenorėjau eiti miegoti. Nenorėjau sustoti ir leistis dar kartą užvaldomas skausmo.

Buvau vertas priešininkas, tačiau po kurio laiko miegas mane įveikė. Jau grimzdau į aklinai juodą gelmę, kai staiga pajutau, kaip kažkas truktelėjo mane už rankos ir išgirdau spragtelėjimą. Vis dar miegodamas pabandžiau ištraukti ranką, bet nepajėgiau jos pajudinti.

Į riešą rėžėsi kažkoks metalinis daiktas.

Mano vokai virpėdami atsiplėšė, kai jis užšoko ant manęs. Prislėgė skaudžiai, išmušė iš plaučių visą orą. Aš gurktelėjau, kai jis apsižergė mano krūtinę ir keliais prispaudė pečius. Nespėjus pasiruošti rimtesnei kovai, užpuolikas užlaužė virš galvos laisvąją ranką. Šį kartą spragtelėjimo neišgirdau, bet pajutau prie odos šaltą metalą.

Abi mano rankos buvo prirakintos prie lovos.

Pajutau, kaip gyslose sustingo kraujas. Akimirką tiesiog užsimerkiau, kaip visuomet darydavau įsivėlęs į fizinį kivirčą. Tada prasižiojau, ketindamas rėkti ar bent jau ką nors pasakyti. Užpuolikas sugriebė mane už galvos ir prisitraukė. Nedvejodamas jis atplėšė gabalą lipnios juostos ir užklijavo burną. Tada, lyg to būtų negana, ėmė vynioti juostą aplink galvą, tikriausiai dešimt ar penkiolika kartų, tarsi norėtų įpakuoti ją į apvalkalą.

Neįstengiau nei rikteléti, nei prakalbėti. Netgi kvėpuoti buvo sunku — turėjau traukti orą pro savo sulaužytą nosį. Velniškai skaudėjo. Pečiai tirpo nuo antrankių ir jo kūno svorio. Bandžiau muisty-

tis, nors tai buvo visiškai beviltiška. Bandžiau numesti jį nuo savęs. Dar labiau beviltiška. Norėjau paklausti, ko jam reikia, ką jis ketina daryti — dabar, kai aš bejėgis.

Ir tada prisiminiau Keitę, vieną kitame kambaryje.

Miegamajame buvo tamsu. Mano užpuolikas tebuvo šešėlis. Jis mūvėjo kaukę, kažkokią juodą, bet daugiau nieko negalėjau įžiūrėti. Kvėpuoti pasidarė dar sunkiau. Aš sudejavau iš skausmo.

Įsibrovėlis baigė vynioti mano burną. Sekundėlę padvejojęs, nušoko nuo manęs. O tada pasuko prie miegamojo durų, atidarė jas, įėjo į kambarį, kuriame miegojo Keitė, ir uždarė paskui save duris. Aš palydėjau jį kupinu siaubo žvilgsniu.

Mano akys iššoko. Bandžiau rėkti, tačiau juosta slopino bet kokį garsą. Ėmiau spardytis kaip mustangas. Spardžiausi ir muisčiausi. Veltui.

Tada nurimau ir įsiklausiau. Iš pradžių kambaryje buvo tylu. Nesigirdėjo nė garso.

Ir tada Keitė suriko.

O Jėzau. Aš vėl suskatau spardytis. Jos riksmas buvo trumpas, tarsi kažkas pakeliui būtų išjungęs mygtuką. Dabar mane galutinai užvaldė panika. Viską apimanti, apie staigų ir labai didelį pavojų įspėjanti panika. Ėmiau tampyti antrankius, sukioti galvą. Nieko.

Keitė vėl suriko.

Šį kartą riksmas buvo silpnesnis — greičiau sužeisto žvėries dejonė. Niekas tokio neišgirs, o jei ir išgirstų, niekas nereaguotų. Tik ne Niujorke. Net jei ir sureaguotų — net jei kas nors paskambintų policijai ar atskubėtų jai į pagalbą — būtų per vėlu.

Aš visiškai netekau nuovokos.

Atrodė, kad mano sveikas protas buvo perplėštas pusiau. Aš krausčiausi iš proto. Purčiausi tarsi tampomas traukulių. Velniškai skaudėjo nosį. Nurijau keletą juostos plaukelių. Dar kurį laiką bandžiau išsilaisvinti.

Bet man nepavyko.

O Dieve. Gerai, nusiramink. Nurimk. Pagalvok sekundėlę.

Pasukau galvą ir pažiūrėjau į dešinįjį antrankį. Jis taip stipriai nespaudė. Tarp riešo ir metalo buvo šiek tiek vietos. Gerai, galbūt jei pamėginčiau atsargiau, galėčiau ištraukti ranką. Būtent. Nusiramink. Pasistenk susiaurinti ranką ir kaip nors ištraukti.

Taigi, aš pabandžiau. Stengiausi kaip nors suploninti ranką. Sulenkiau delną prispausdamas nykštį prie mažylio apačios. Iš pradžių traukiau pamažu, paskui stipriau. Nieko. Oda įsirėžė į metalinį žiedą ir ėmė skaudžiai brūžintis. Nekreipiau dėmesio. Traukiau.

Nepavyko.

Kitame kambaryje stojo tyla.

Įtempiau ausis, stengdamasis ką nors išgirsti. Jokio garso. Nieko. Pabandžiau susiriesti, kokiu nors būdu atsiplėšti nuo lovos, tikėdamasis, jog galbūt atsiplėšiu kartu su lova. Tik kokį colį ar du, o po to ji galbūt subyrėtų. Ėmiau dar įnirtingiau muistytis. Lova iš tiesų pasislinko iš vietos. Bet kas iš to.

Aš tebebuvau įkalintas.

Išgirdau, kaip vėl šūktelėjo Keitė. Išsigandusiu, panikos kupinu balsu ji riktelėjo: „Džonai..."

Tada vėl nutilo.

Džonas, pagalvojau. Ji pasakė Džonas.

Aselta?

Vaiduoklis...

O Dieve, maldauju, ne. Iš kambario atsklido duslus garsas. Balsai. Gal dejonė. Tarsi kažką dusintų pagalve. Mano širdis daužėsi it patrakusi. Baimės pirštai tiesėsi iš visų pusių. Aš beviltiškai sukiojau galvą, ieškodamas ko nors, bet ko.

Telefonas.

Ar pavyktų?.. Mano kojos tebebuvo laisvos. Gal pavyktų jas ištiesti ir sugriebti telefoną, tada kažkaip paimti ragelį. Gal pasisektų surinkti 911 ar 0. Mano kojos jau kilo. Įtempiau pilvo raumenis, ištiesiau kojas ir pasukau jas į dešinę. Bet mane tebebuvo apėmusi

isterija. Kūno svoris pasviro į vieną pusę. Nebegalėjau valdyti kojų. Ėmiau traukti jas atgal, bandydamas išlaikyti pusiausvyrą, ir tą akimirką pėdos užkliudė telefoną.

Ragelis barkštelėjo ant grindų.

Prakeikimas.

Kas dabar? Protas visiškai atsijungė — tikrąja žodžio prasme. Elgiausi kaip į spąstus pakliuvęs žvėris, kuris nusigraužia leteną, kad paspruktų. Daužiausi, kol ėmė apleisti jėgos. Nebežinojau ką daryti ir buvau pasiruošęs pasiduoti, kai prisiminiau kai ką, ko buvo išmokęs Kvadratas.

Plūgo poza.

Taip ji vadinama. Hindu kalba — halasana. Ji daroma iš pečių padėties. Guli ant nugaros ir keli virš galvos kojas, podraug keldamas klubus. Tavo kojų pirštai turi pasiekti grindis už tavo galvos. Nežinojau, ar sugebėsiu, bet man nerūpėjo. Įtempiau pilvą ir kaip galėdamas stipriau užverčiau kojas. Stūmiau kaip įmanoma toliau už savęs. Pėdos atsimušė į sieną. Krūtinė prisispaudė prie smakro ir man pasidarė dar sunkiau kvėpuoti.

Įsispyriau kojomis į sieną. Man padėjo adrenalinas. Lova atsiplėšė nuo sienos. Atsispyriau dar kartą, stipriau, pasidariau pakankamai vietos. Gerai. Dabar sunkioji dalis. Jei antrankiai per ankšti, jei jie neleis riešams sukiotis, man nepavyks, aš išsinarinsiu pečius. Nesvarbu.

Kitame kambaryje buvo tylu, mirtinai tylu.

Leidau kojoms nukristi ant grindų. Iš tiesų dariau atbulinį kūlverstį nuo lovos. Kojų svoris suteikė varomosios jėgos ir — per laimingą atsitiktinumą — riešai antrankiuose pasisuko. Pėdos atsimušė į grindis. Judėjau iš paskos, braukdamas šlaunimis ir pilvu per žemą galvūgalio lentą.

Kai baigiau, atsistojau už lovos.

Rankos tebebuvo prirakintos prie lovos. Burna užklijuota. Bet aš stovėjau. Mane užliejo kita adrenalino banga.

Gerai, kas toliau?

Nėra laiko galvoti. Sulenkiau kelius, įrėmiau petį į lovos galvūgalį ir nustūmiau lovą durų link, tarsi būčiau puolėjas, o lova — mano priešininkas. Kojos judėjo it stūmokliai. Aš nedvejojau. Nesustojau.

Lova trenkėsi į duris.

Nuo smūgio sudrebėjo visas kūnas. Skausmas nudiegė petį, rankas, nugarą. Kažkas trakštelėjo ir sąnarius nusmelkė karštas skausmas. Nekreipdamas į tai dėmesio, dar kartą rėžiausi į duris. Paskui dar kartą. Po juosta balsą girdėjau tik aš pats. Trečią kartą reikiamą akimirką stipriai truktelėjau antrankius ir lova atsimušė į sieną.

Jos virbai nulėkė į šoną.

Aš išsilaisvinau.

Nustūmiau lovą nuo durų. Pabandžiau nusivynioti nuo burnos juostą, bet tai būtų per ilgai užtrukę. Sugriebiau už rankenos ir pasukau. Tada atplėšiau duris ir įpuoliau į tamsą.

Keitė gulėjo ant grindų.

Jos akys buvo užmerktos. Kūnas suglebęs. Ant jos sėdėjo kažkoks vyras. Jo rankos buvo ant jos gerklės.

Jis ją smaugė.

Nedvejodamas it raketa puoliau per kambarį. Atrodė, kad bėgu ilgai, tarsi šokinėčiau per sirupą. Jis mane pastebėjo, — turėjo pakankamai laiko pasiruošti, — tačiau tai reiškė, kad jis turėjo paleisti jos gerklę. Atsisuko į mane. Aš nieko nemačiau, tik juodą kontūrą. Užpuolikas sugriebė mane už pečių, įrėmė man į pilvą koją, atsispyrė ir persivertė per galvą.

Nuskriejau per kambarį, rankomis karštligiškai graibydamas orą. Bet man vėl pasisekė. Bent jau aš taip maniau. Atsimušiau į minkštą skaitymo kėdę. Ji sekundėlę svyravo. Tada apsivertė nuo mano svorio. Galva smarkiai trenkdamasis į stalo kraštą, aš tėškiausi ant grindų.

Pasipurčiau, stengdamasis atsikratyti svaigulio, ir pamėginau atsiklaupti. Kai ėmiau kauptis antrajam puolimui, pamačiau kai ką, kas išgąsdino labiau už viską.

Juodasis užpuolikas irgi jau stovėjo ant kojų. Dabar jo rankoje buvo peilis. Ir jis ėjo Keitės link.

Viskas aplinkui sulėtėjo. Tai, kas nutiko paskui, truko ne ilgiau kaip sekundę ar dvi. Tačiau man atrodė, kad viskas vyko kažkokiame kitame, deformuotame, laike. Kartais laikas iškrečia tokį pokštą. Jis išties reliatyvus. Vienos akimirkos praskrieja pro akis. O kitos sustingsta laike.

Aš buvau per toli, kad jį pasiekčiau. Žinojau tai. Nors galva ir sukosi nuo smūgio į stalą...

Stalas.

Ant jo buvau palikęs Kvadrato ginklą.

Ar spėsiu jį pasiekti, atsisukit ir iššauti? Akis tebebuvau įsmeigęs į Keitę ir jos užpuoliką. Ne. Per maža laiko. Iškart tai supratau.

Vyras pasilenkė ir sugriebė Keitę už plaukų.

Siekdamas ginklo, ėmiau plėšti sau nuo burnos juostą. Ji pasislinko pakankamai, kad galėčiau išrėkti:

— Stok! Šausiu!

Jo galva pasisuko tamsoje. Aš jau gulėjau ant grindų. Šliaužiau ant pilvo kaip koks komandosas. Jis pamatė, kad aš neginkluotas, ir nusisuko užbaigti tai, ką buvo pradėjęs. Mano ranka apčiuopė ginklą. Nėra laiko taikytis. Atleidau nuleistuką.

Vyras krūptelėjo išgirdęs šūvį.

Taip laimėjau šiek tiek laiko. Staigiai pasisukau ir iššoviau dar kartą. Vyras nusirito atgal it gimnastas. Jo beveik neįžiūrėjau, mačiau tik šešėlį. Pajudėjau to juodulio link, nesiliaudamas šaudyti. Kiek šovinių tas daiktas turi? Kiek aš jau iššoviau?

Jis atšoko, bet nesustojo. Ar aš pataikiau?

Užpuolikas metėsi prie durų. Riktelėjau jam, kad sustotų. Jis nesustojo. Norėjau iššauti į nugarą, bet kažkas, tikriausiai trumpam sugrįžęs žmogiškumas, mane sustabdė. Jis jau lėkė pro duris. O aš turėjau didesnių rūpesčių.

Pažvelgiau į Keitę. Ji nejudėjo.

37

Kitas pareigūnas — mano paskaičiavimu, penktas — atėjo išklausyti mano istorijos.

— Pirmiausia pasakykite, kaip ji, — tariau.

Daktaras buvo baigęs mane apžiūrinėti. Filmuose jie visada gina savo pacientus. Neleidžia policininkams jų varginti, aiškina, kad jų pacientams reikia pailsėti. Mano daktaras, priimamojo internas pakistanietis, mano nuomone, tokio įpročio neturėjo. Kol buvau tardomas, jis atstatė man petį. Užpylė ant sužeistų riešų jodo. Apžiūrėjo nosį. Išsitraukė metalo pjūklą, — ką ligoninė daro su metalo pjūklais, aš nenoriu žinoti, — ir nupjovė antrankius; ir visa tai padarė, kol buvau čirškinamas. Aš tebebuvau su pižamos šortais ir marškinėliais. Ligoninė pridengė mano basas kojas popieriniais sandalais.

— Tiesiog atsakykite į mano klausimą, — tarė pareigūnas.

Visa tai jau tęsėsi dvi valandas. Adrenalinas atslūgo, ir dabar kaulus smaigstė skausmas. Man jau buvo gana.

— Gerai jau, gerai, — pasakiau, — pričiupote. Visų pirma, aš ant abiejų rankų užsidėjau antrankius. Tada sulaužiau kai kuriuos baldus, paleidau keletą šūvių į sienas, vos neužsmaugiau jos mirtinai savo bute, o tada pats iškviečiau policiją. Pričiupote mane.

— Taip ir galėjo būti, — tarė policininkas. Jis buvo stambus vyras su vaškiniais ūsais, ir aš kažkodėl pagalvojau apie kirpėjų kvartetą*. Jis pasisakė savo vardą, bet aš lioviausi klausytis jau po trečiojo policininko.

— Atsiprašau?

— Gal tai kokia gudrybė.

— Aš išsinarinau petį, susipjausčiau rankas ir sulaužiau lovą, kad nukreipčiau įtarimus?

* Angl. *barbershop quartet* — taip JAV vadinami *a cappella* dainuojantys vyrų kvartetai, neretai humoristinio pobūdžio, išlaikantys retro stilių ir naudojantys butaforinius ūsus.

Jis abejingai gūžtelėjo, kaip daro visi farai.

— Ką čia gali žinoti, kartą turėjau tokį bičą; tai jis nusipjovė sau pimpalą, kad mes nepagalvotume, jog nužudė savo merginą. Pasakė, jį užpuolė gauja juodukų. Iš tiesų jis tenorėjo susižeisti, bet taip jau išėjo, kad nusipjovė visai.

— Puiki istorija, — pasakiau.

— Gal ir čia tas pats.

— Mano varpa sveika, ačiū, kad rūpinatės.

— Jūs sakote, kad įsilaužė kažkoks vyrukas. Kaimynai girdėjo šūvius.

— Taip.

Jis abejodamas mane nužvelgė.

— Tai kodėl niekas iš kaimynų nematė, kaip jis išbėgo?

— Nes, — tai buvo aklas dūris tamsoje, — buvo antra ryto?

Aš tebesėdėjau ant kušetės. Kojos karojo ore. Jos ėmė tirpti nuo tokios padėties. Nušokau ant žemės.

— Kur susiruošėte? — pasiteiravo policininkas.

— Noriu pamatyti Keitę.

— Aš taip nemanau. — Faras pakrutino ūsus. — Pas ją jos tėvai.

Jis stebėjo mano veidą, laukdamas reakcijos. Pasistengiau nieko neišduoti.

Ūsai vėl sukrutėjo.

— Jos tėvas turi gana tvirtą nuomonę apie jus.

— Neabejoju.

— Jis mano, kad tai jūsų darbas.

— Koks tikslas?

— Klausiate, koks motyvas?

— Ne, klausiu, koks tikslas, ketinimas. Ar jūs manote, kad bandžiau ją nužudyti?

Jis sukryžiavo rankas ir gūžtelėjo.

— Visai tikėtina.

— Tai kodėl paskambinau jums, kol ji buvo dar gyva? — pa-

klausiau. — Tarkim, sugalvojau tokią gudrybę. Tai kodėl nepribaigiau jos?

— Pasmaugti ne taip paprasta, — tarė jis. — Galbūt pamanėte, kad ji nebegyva.

— Jūs, žinoma, suvokiate, kaip idiotiškai tai skamba.

Durys atsidarė ir įėjo Pistiljo. Jis nuvėrė mane rūsčiu žvilgsniu. Užsimerkiau ir ėmiau masažuoti nosies tiltą. Pistiljo buvo su vienu iš farų, kurie apklausė mane anksčiau. Faras davė ženklą savo ūsuotajam kolegai. Ūsuotasis, rodės, susierzino, bet išsekė paskui jį į koridorių. Aš likau vienas su Pistiljo.

Iš pradžių jis tylėjo. Pistiljo suko ratus po kambarį apžiūrinėdamas stiklainį su vatos gumulėliais, liežuvio spaustukus, pavojingą sveikatai medicininių atliekų dėžę. Paprastai ligoninės kambariai atsiduoda antiseptikais, tačiau šis dvokė vyrišku odekolonu, kokiu kvėpinasi stiuardai. Nežinojau, ar jis sklido nuo daktaro, ar nuo policininko, tačiau pastebėjau, kaip Pistiljo pasibjaurėjęs suraukė nosį. Aš jau buvau su juo apsipratęs.

— Papasakok, kas atsitiko, — tarė jis.

— Argi jūsų draugai iš Niujorko policijos skyriaus neinformavo?

— Jiems pasakiau, kad noriu viską išgirsti iš tavęs, — atrėžė Pistiljo. — Prieš įkišdamas tavo subinę į kalėjimą.

— Noriu žinoti, kaip Keitė.

Jis sekundėlę svarstė mano prašymą.

— Kurį laiką jai skaudės kaklą ir balso stygas, tačiau viskas bus gerai.

Aš užsimerkiau ir atsipalaidavau.

— Kalbėk, — paliepė Pistiljo.

Papasakojau jam, kas nutiko. Jis tylėjo, kol priėjau tą dalį, kai išgirdau ją šaukiant vardą „Džonas“.

— Gal nutuoki, kas tas Džonas?

— Gal.

— Aš klausau.

— Toks vyrukas, kurį pažinojau jaunystėje. Džonas Aselta.

Pistiljo veidas sukrito.

— Pažįstate jį? — paklausiau.

Jis nuleido mano klausimą negirdomis.

— Kodėl manai, kad ji kalbėjo apie Aseltą?

— Tai jis sulaužė man nosį.

Papasakojau jam apie Vaiduoklio įsilaužimą ir užpuolimą. Pistiljo tai aiškiai nepatiko.

— Aselta ieškojo tavo brolio?

— Taip jis sakė.

Jo veidas paraudo.

— Kodėl, velniai rautų, anksčiau apie tai nepapasakojai?

— Taip, tikrai keista, — pasakiau. — Jūs visuomet buvote tas, į kurį galėčiau kreiptis pagalbos, draugas, kuriam galėčiau viską patikėti.

Jis tebeniršo.

— Ar ką nors žinai apie Džoną Aseltą?

— Mes užaugome tame pačiame miestelyje. Vadindavome jį Vaiduokliu.

— Jis vienas pavojingiausių pamišėlių šiame mieste, — tarė Pistiljo. Tada nutilo ir papurtė galvą. — Tikriausiai tai buvo ne jis.

— Kodėl taip manote?

— Nes jūs abu gyvi.

Tyla.

— Jis šaltakraujis žudikas.

— Tai kodėl jis ne kalėjime? — paklausiau.

— Nebūk naivus. Jis savo srities specialistas.

— Žmonių žudymo?

— Taip. Jis gyvena užsienyje, niekas tiksliai nežino kur. Yra dirbęs valdžios mirtininkų būriuose Centrinėje Amerikoje. Padėjęs despotams Afrikoje. — Pistiljo papurtė galvą. — Ne, jei Aselta būtų norėjęs ją nužudyti, mes dabar kabintume jai ant kojos piršto kortelę su jos pavarde.

— Gal ji turėjo galvoje kitą Džoną, — pasakiau. — Arba aš blogai nugirdau.

— Galbūt. — Jis pagalvojo apie tai. — Nesuprantu dar kai ko. Jei Vaiduoklis ar kas kitas norėjo nužudyti Keitę Miler, kodėl tiesiog to nepadarė? Kam vargo ir rakino tave prie lovos?

Ši mintis irgi nedavė man ramybės, bet staiga į galvą šovė viena versija.

— Gal tai buvo spąstai.

Jis susiraukė.

— Kodėl taip manai?

— Žudikas prirakina mane prie lovos. Tada pasmaugia Keitę. O po to, — mano oda pašiurpo, — galbūt būtų padaręs taip, kad atrodytų, jog tai mano darbas. — Pažiūrėjau į jį.

Pistiljo dar labiau susiraukė.

— Tikiuosi, nesiruoši pasakyti: „Kaip ir mano broliui", a?

— Taip, — atsiliepiau, — tą ir norėjau pasakyti.

— Nesąmonės.

— Pagalvokite, Pistiljo. Jūs, vyručiai, vieno dalyko taip ir nepaaiškinote: kodėl nusikaltimo vietoje buvo rasta mano brolio kraujo?

— Džiulė Miler jam priešinosi.

— Pats žinote, kad tai netiesa. Ten buvo per daug kraujo. — Aš prisiartinau prie jo. — Keną pakišo prieš vienuolika metų, ir galbūt šiąnakt kažkas norėjo, jog istorija pasikartotų.

Pistiljo paniekinamai purkštelėjo.

— Nebūk melodramatiškas. Ir leisk kai ką pasakyti. Policija netiki tavo magiška išsilaisvinimo iš antrankių istorija. Jie mano, kad tu bandei ją nužudyti.

— O jūs kaip manote?

— Keitės tėvas čia. Jis velniškai įsiutęs.

— Nenuostabu.

— Nors tam tikrų minčių kyla.

— Jūs žinote, kad aš to nepadariau, Pistiljo. Ir, nepaisant jūsų vakarykščio vaidinimo, žinote, kad aš nenužudžiau Džiulės.

— Aš įspėjau tave laikytis atokiau.

— O aš nusprendžiau nepaisyti jūsų perspėjimo.

Pistiljo giliai iškvėpė.

— Būtent, kietuoli, todėl dabar žaisime kitaip. — Jis priėjo arčiau ir pamėgino įbauginti mane žvilgsniu. Aš nė nemirktelėjau. — Tu keliausi į kalėjimą.

Atsidusau.

— Maniau, kad jau viršijote šiandieninių grasinimų minimumą.

— Tai ne grasinimas, Vilai. Dar šįvakar būsi nugabentas į kalėjimą.

— Puiku. Tuomet man reikia advokato.

Jis žvilgtelėjo į laikrodį.

— Jau per vėlu. Naktį praleisi areštinėje. O rytoj tau bus pateikti kaltinimai. Už pasikėsinimą nužudyti ir užpuolimą. Prokuroras patvirtins, jog yra rizika, kad gali pabėgti — šiuo atveju kaip tavo brolis — ir paprašys teisėjo atmesti paleidimo už užstatą prašymą. Spėju, teisėjas patenkins jo prašymą.

Aš prasižiojau, bet jis kilstelėjo ranką.

— Pasitaupyk jėgas, nes — tau tai nepatiks — man nerūpi, ar tu padarei tai, ar ne. Aš surasiu pakankamai įkalčių, kad galėtum stoti prieš teismą. O jei ne — tuomet sukursiu. Prašom, gali papasakoti savo advokatui apie šį mūsų pokalbį. Aš viską neigsiu. Esi įtariamasis žmogžudyste, kuris prieš vienuolika metų padėjo pasislėpti savo žudikui broliui. Aš esu vienas iš labiausiai gerbiamų teisėsaugos agentų. Kaip manai, kuo jie patikės?

Pažiūrėjau į jį.

— Kodėl tai darote?

— Liepiau nesikišti.

— O ką jūs būtumėt daręs mano vietoje? Jei tai būtų buvęs jūsų brolis?

— Kalbame ne apie tai. Tu nepaklusai. Ir dabar tavo mergina negyva, o Keitė Miler vos išvengė mirties.

— Aš niekada nepaliečiau nė vienos iš jų.

— O taip, palietei. Viskas per tave. Jei būtum manęs klausęs, taip nebūtų atsitikę.

Jis buvo teisus, tačiau aš nenusileidau.

— O jūs, Pistiljo? Kodėl tylėjote apie Laurą Emerson...

— Ei, aš čia ne tam, kad atsišaudyčiau taškas į tašką. Tu šįvakar keliauji į kalėjimą. Gali neabejoti — aš pasistengsiu, kad būtum nuteistas.

Jis pasuko prie durų.

— Pistiljo? — Kai jis atsisuko, paklausiau: — Ko jūs iš tiesų siekiate?

Jis stabtelėjo ir palinko taip arti manęs, kad lūpomis beveik lietė ausį.

— Paklausk savo brolio, — sušnabždėjo jis ir išėjo.

38

Naktį praleidau nuovados areštinėje pietiniame Midtaune Vakarų 35-ojoje gatvėje. Kameroje dvokė šlapimu, vėmalais ir gižiu degtinės tvaiku, kuris išsiskiria prakaituojant girtuokliui. Vis dėlto jis buvo šiek tiek priimtinesnis nei tasai stiuardo odekolonas. Aš turėjau du kaimynus. Vienas buvo transvestitas — prostitutė, jis dažnai ašarojo ir niekaip negalėjo apsispręsti, kaip jam naudotis metaliniu tualetu — sėdint ar stovint. Kitas kameros draugas buvo juodaodis, kuris visą laiką miegojo. Negaliu papasakoti jokios istorijos iš nusikaltėlių gyvenimo — niekas manęs neprimušė, neapiplėšė ir neišprievartavo. Naktis praėjo visiškai ramiai.

Tas, kuris dirbo naktinėje pamainoje, matyt, labai mėgo Briuso Springstino albumą „Gimęs bėgti“. Tai buvo tarsi paguodos maistas. Kaip ir visi Džersio berniukai, aš mokėjau žodžius atmintinai. Gali nuskambėti keistai, bet klausydamasis jo baladžių visuomet prisimindavau Keną. Mes nebuvome nei darbininkai, nei kentėjome

sunkius laikus, nė vienas nesidomėjome greitais automobiliais ir neleidome laiko pakrantėje (Džersyje nesakoma „paplūdimys", tik „pakrantė") — bet vėlgi, sprendžiant iš to, ką esu matęs dabartiniuose „E-Street" grupės koncertuose, dauguma jo klausytojų yra tokie kaip mes. Vis dėlto jo dainos, raginančios kovoti, keliančios bandančio išsilaisvinti žmogaus dvasią, skatinančios daryti kažką daugiau ir rasti drąsos pabėgti, rasdavo manyje ne tik atgarsį, bet ir priversdavo susimąstyti apie brolį.

Bet šįvakar, klausydamasis Briuso, dainuojančio, jog ji buvo tokia graži, kad jis pasiklydo tarp žvaigždžių, aš galvojau apie Šeilą. Ir man visur skaudėjo.

Paskambinau Kvadratui. Pažadinau jį. Kai papasakojau, kas atsitiko, jis pasakė: „Kaip apmaudu." Tada pažadėjo surasti man gerą advokatą ir sužinoti, kaip laikosi Keitė.

— Tiesa, tos apsaugos juostos iš „QuickGo", — tarė Kvadratas.

— Ir ką?

— Tavo idėja pavyko. Rytoj galėsime jas peržiūrėti.

— Jei mane iš čia išleis.

— Taip, tikrai, — pritarė Kvadratas. Tada pridūrė: — Jei nepaleis už užstatą, bus blogai.

Rytą farai palydėjo mane į centrinį pastatą Centro 100-ojoje gatvėje. Ten mane perėmė pataisos departamentas ir uždarė į kamerą rūsyje. Jei kartais nebetikite, kad Amerika yra įvairių kultūrų mišinys, siūlyčiau praleisti šiek tiek laiko su įvairiaspalve bendruomene, kuri gyvena šiose mini Jungtinėse tautose. Išgirdau mažiausiai dešimt skirtingų kalbų, o odos atspalvių įvairovė galėjo įkvėpti spalvotų kreidelių gamintojus. Pamačiau beisbolo kepuraičių, turbanų, tupetų mišką; netgi vieną fesą. Visi kalbėjo vienu metu. Ir tie, kuriuos supratau — netgi tie, kurių nesupratau — visi tvirtino esą nekalti.

Kvadratas buvo salėje, kai stojau prieš teisėją. Mano naujoji advokatė, moteris, vardu Estera Krimštain, taip pat. Atpažinau ją iš kažkokios garsios bylos, bet neprisiminiau kurios. Ji man prisistatė ir

daugiau į mane nebežiūrėjo. Žiūrėjo į jauną prokurorą, tarsi jis būtų kraujuojantis šernas, o ji pantera, turinti pakankamai daug įrodymų.

— Mes prašome suimti poną Klainą be teisės būti paleistam už užstatą, — pasakė jaunasis prokuroras. — Mes manome, yra didžiulė rizika, kad jis gali pabėgti.

— Kodėl? — pasiteiravo teisėjas, iš kurio kiekvienos poros, rodės, veržėsi nuobodulys.

— Jo brolis, įtariamas nužudymu, slapstosi jau vienuolika metų. Negana to, gerbiamasis teisėjau, jo brolio auka buvo šios nukentėjusiosios sesuo.

Tai patraukė teisėjo dėmesį.

— Pakartokite?

— Kaltinamasis ponas Klainas kaltinamas bandymu nužudyti Kateriną Miler. Pono Klaino brolis Kenetas yra įtariamas prieš vienuolika metų nužudęs nukentėjusiosios vyresniąją seserį.

Teisėjas staiga liovėsi trynęsis veidą.

— Pala, aš prisimenu tą bylą.

Jaunasis prokuroras nusišypsojo tarsi būtų gavęs auksinę žvaigždę.

Teisėjas atsisuko į Esterą Krimštain.

— Panele Krimštain?

— Gerbiamasis teisėjau, mes manome, kad visi kaltinimai ponui Klainui turėtų būti tučtuojau atmesti, — tarė ji.

Teisėjas vėl ėmė trintis veidą.

— Manykite, kad apstulbinote mane, panele Krimštain.

— Negana to, mes manome, jog ponas Klainas turėtų būtų paleistas pagal raštišką pasižadėjimą atvykti į teismą. Jis turi darbą, dirba su vargšais šiame mieste. Jis yra įleidęs šaknis bendruomenėje. O dėl to juokingo palyginimo su jo broliu — tai pati prasčiausia prielaida, kad jis yra kaltas, nes turi ryšių su kaltu asmeniu.

— Jūs nemanote, kad žmonės nerimauja pagrįstai, panele Krimštain?

— Visiškai nemanau, gerbiamasis teisėjau. Kiek žinau, pono Klaino sesuo neseniai pasidarė cheminį sušukavimą. Ar galima tikėtis, kad jis padarys tą patį?

Pasigirdo juokas.

Jaunasis prokuroras jautėsi nepajudinamas.

— Gerbiamasis teisėjau, su visa derama pagarba mano kolegės kvailai analogijai...

— Kuo ji kvaila? — atkirto Krimštain.

— Mes vis dėlto manome, kad ponas Klainas tikrai turi visas galimybes pabėgti.

— Tai juokinga. Jis turi jų tiek pat, kiek ir kitas. Vienintelė priežastis, kodėl jūs šito prašote, yra manymas, kad jo brolis pabėgo — bet niekas iš tiesų nežino. Gali būti, kad jis negyvas. Kad ir kaip būtų, gerbiamasis teisėjau, apygardos prokuroro padėjėjas pamiršta vieną svarbų dalyką.

Estera Krimštain atsisuko į jaunąjį prokurorą ir nusišypsojo.

— Pone Tomsonai? — tarė teisėjas.

Tomsonas, jaunasis prokuroras, stovėjo nuleidęs galvą.

Estera Krimštain luktelėjo dar sekundėlę, tada rėžė:

— Šio bjauraus nusikaltimo auka Katerina Miler šį rytą patvirtino, kad ponas Klainas nekaltas.

Teisėjui tai nepatiko.

— Pone Tomsonai?

— Tai ne visai tiesa, gerbiamasis teisėjau.

— Ne visai?

— Panelė Miler pasakė nemačiusi užpuoliko. Buvo tamsu. Jis buvo su kauke.

— Ir, — užbaigė už jį Estera Krimštain, — ji pasakė, kad tai nebuvo mano klientas.

— Ji sakė *netikinti*, kad tai buvo ponas Klainas, — paprieštaravo Tomsonas. — Bet, gerbiamasis teisėjau, ji sužeista ir sutrikusi. Ji nematė užpuoliko, todėl negali atmesti galimybės...

— Čia ne teismo procesas, patarėjau, — nutraukė jį teisė-

jas. — Tačiau jūsų prašymas nepaleisti už užstatą atmestas. Užstato suma — trisdešimt tūkstančių dolerių.

Teisėjas sudavė plaktuku. Aš buvau laisvas.

39

Norėjau važiuoti tiesiai į ligoninę ir aplankyti Keitę. Kvadratas papurtė galvą ir pasakė, kad tai būtų bloga mintis. Jos tėvas ten. Jis nuo jos nesitraukia. Jis pasamdė ginkluotą sargybinį, kad stovėtų prie jos durų. Aš supratau. Ponui Mileriui nepavyko apsaugoti vienos dukros. Daugiau jis nebepadarys tokios klaidos.

Paskambinau į ligoninę iš Kvadrato mobiliojo, bet komutatoriaus operatorė pasakė, kad jokie skambučiai nepriimami. Tada paskambinau vietinei floristei ir nusiunčiau Keitei puokštę gėlių su palinkėjimais pasveikti. Pati mintis buvo pernelyg supaprastinta ir kvaila — Keitės vos mirtinai nepasmaugia mano bute, o aš siunčiu jai gėlių, meškutį ir balionėlį ant pagaliuko, — tačiau tai buvo vienintelis būdas jai pasakyti, kad apie ją galvoju.

Kvadratas per Linkolno tunelį vairavo nuosavą automobilį — 1968-ųjų žydrą kadilaką „Coupe de Ville“, kuris buvo beveik toks pats neišsiskiriantis kaip ir mūsų draugas transvestitas Rakelė/Roskou Amerikos revoliucijos dukterų suvažiavime. Kaip visuomet tuneliu buvo sunku važiuoti. Žmonės sako, jog eismo sąlygos vis blogėja. Aš linkęs abejoti. Kai buvau vaikas, mūsų šeimos automobilis — tomis dienomis tai buvo vienas iš tų didelių furgonų — slinkdavo šiuo tuneliu kas antrą sekmadienį. Prisimenu, kaip lėtai judėdavo automobilių srautas, o tos kvailos geltonos lemputės tamsoje, kybančios palubėje it šikšnosparniai, tarsi perspėdavo, kad turime važiuoti lėtai. Mes prašliauždavome pro stiklinę būdelę su joje sėdinčiu darbininku, suodžiais apneštas šlapimo spalvos plyteles, nekantriai dairydamiesi, kada išvysime dienos šviesą, ir tada pagaliau pasirodydavo tos meta-

lą primenančios guminės skiriamosios sienelės, o mes iškildavome į dangoraižių pasaulį, kitą realybę, tarsi būtume prakeliavę transporteriu. Važiuodavome į „Ringling Bros. and Barnum & Bailey" cirką ir sukiodavome ant virvutės tas mažas lemputes, arba į „Radio City" muzikinį teatrą, kuris žavėdavo mus gal dešimt minučių, o po to imdavo kelti žiovulį, stovėdavome eilėje bilietų už pusę kainos prie TKTS kasos, naršydavome po didįjį „Barnes & Noble" knygyną (man regis, tuo metu jis buvo vienintelis), eidavome į Gamtos istorijos muziejų arba gatvės mugę — mano mama labiausiai mėgdavo rugsėjo mėnesį vykstančią „Niujorkas — knygų šalis" Penktojoje aveniu.

Tėvas skųsdavosi eismo sąlygomis, stovėjimo vietų trūkumu ir visu kitu „purvu", bet mama mylėjo Niujorką. Ji žavėjosi teatru, dailės muziejais, miesto triukšmu ir šurmuliu. Saulutė išmoko prisitaikyti prie priemiesčio gyvenimo, kuriame kaimynai paeiliui vežioja vieni kitus ir avi sportinius batelius, tačiau čia pat, po paviršiumi, glūdėjo jos tikrosios svajonės, tie seniai užgniaužti troškimai. Žinau, ji mylėjo mus, tačiau kartais, kai sėdėdavau už jos šeimos automobilyje ir stebėdavau ją žiūrinčią pro langą, aš galvodavau, ji nebūtų laimingesnė be mūsų.

— Gudriai sugalvojai, — prakalbo Kvadratas.

— Ką?

— Prisiminei, kad Sonaja buvo pasišventusi mūsų mokyklos jogė.

— Ir kaip pavyko?

— Paskambinau Sonajai ir papasakojau jai apie mūsų problemą. Ji pasakė, kad „QuickGo" vadovauja du broliai, Janas ir Nojus Muleriai. Ji paskambino jiems, pasakė, ko norinti, ir... — Kvadratas gūžtelėjo.

Aš papurčiau galvą.

— Tu nepakartojamas.

— Taip. Taip, aš toks.

„QuickGo" biuras buvo įsikūręs sandėlyje šalia 3-iojo kelio, pačioje šiaurinio Naujojo Džersio pelkynų šerdyje. Iš Naujojo Džersio

dažnai tyčiojamasi, labiausiai dėl to, kad dauguma šalutinių kelių eina per bjauriausias vadinamojo Garden Steito dalis. Aš esu vienas iš tų, kurie ištikimai gina gimtąjį kraštą. Didesnė Naujojo Džersio dalis yra nuostabiai graži, bet mūsų kritikai teisūs dėl dviejų dalykų. Pirma, mūsų miestai nepataisomai sunykę. Trentonas, Niuarkas, Atlantik Sitis — rinkis, kurį nori. Jie nesulaukia ir nenusipelno beveik jokios pagarbos. Pavyzdžiui, Niuarkas. Turiu draugų, kurie užaugo Kvinse, Masačiusetse. Jie visados sako esą iš Bostono. Turiu draugų, kurie užaugo Brin Mare. Jie visada sakosi esą iš Filadelfijos. Aš užaugau maždaug devynios mylios nuo Niuarko centro. Nė vienas iš mano pažįstamų nesisako esą iš Niuarko.

Antra — ir man nerūpi, ką sako kiti — tai Šiaurinio Džersio pelkynų kvapas. Paprastai jis vos juntamas, tačiau vis tiek specifinis. Nemalonus. Pelkynai neturi natūralaus gamtos kvapo. Jie atsiduoda dūmais, chemikalais ir varvančiu septiniu baku. Būtent šis kvapas pasveikino mus, kai išlipome iš automobilio prie „QuickGo" sandėlio.

— Pabezdėjai? — paklausė Kvadratas.

Aš pažiūrėjau į jį.

— Ei, aš tik bandau suardyti įtampą.

Mes pasukome į sandėlį. Broliai Muleriai buvo verti beveik šimto milijonų kiekvienas, bet vis dėlto jie dalijosi nedideliu biuru angarą primenančios patalpos viduryje. Jų stalai, kurie atrodė tarsi būtų nupirkti per išpardavimą pradinėje mokykloje, buvo sustumti vienas priešais kitą. Jų kėdės buvo padengtos šelaku — ką jau ten kalbėti apie ergonomiškas. Biure nebuvo nei kompiuterių, nei fakso ar kopijavimo aparato, tik stalai, aukštos metalinės dokumentų spintos ir du telefonai. Visos keturios sienos buvo iš stiklo. Broliams patiko stebėti krovinių dėžes ir krautuvus. Jiems nelabai rūpėjo užsukantys lankytojai.

Broliai buvo panašūs ir vienodai apsirengę. Jie dėvėjo, kaip sakydavo mano tėvas, „anglies juodumo kelnes" , marškinėlius su V formos iškirpte ir baltus susagstomus marškinius. Marškiniai buvo susagstyti gana žemai, todėl matėsi jų krūtinės plaukai, kyšantys it

plieno drožlės. Broliai atsistojo ir nutaikė savo plačiausias šypsenas į Kvadratą.

— Jūs tikriausiai esate panelės Sonajos guru, — tarė vienas. — Jogas Kvadratas.

Kvadratas atsakė rūsčiu išmintingo žmogaus linktelėjimu.

Jie abu prišoko ir su juo pasisveikino. Pamaniau, kad tuoj priklaups.

— Mes liepėme jiems tučtuojau atvežti juostas, — pasakė aukštesnysis iš brolių, aiškiai tikėdamasis patapšnojimo per petį.

Kvadratas teikėsi dar kartą jam linktelėti. Jie nusivedė mudu per cementines grindis. Išgirdau atbulomis važiuojančio krautuvo pypsėjimą. Didžiulės durys buvo atidarytos, sunkvežimiai pakrauti. Broliai sveikinosi su kiekvienu darbininku, o darbininkai sveikinosi su jais.

Mes įžengėme į belangį kambarėlį. Ant stalo stovėjo kavos aparatas. Ant metalinio staliuko su ratukais, kurių nebuvau matęs nuo savo vaikystės dienų, kai kuris nors vaikas atsistumdavo juos į pradinės mokyklos klasę, stovėjo televizorius su ilga antena ir vaizdo leistuvas.

Aukštesnysis brolis įjungė televizorių. Nušvito balzganas ekranas. Jis įkišo juostą į vaizdo leistuvą.

— Ši juosta apima dvylika valandų, — tarė jis. — Jūs sakėte, kad tas žmogus buvo parduotuvėje maždaug trečią valandą, ar ne?

— Taip sakė mums, — atsiliepė Kvadratas.

— Nustatysiu ją ties 14.45. Juosta juda gana greitai, nes ji fiksuoja vaizdą tik kas tris sekundes. A, beje, atsiprašau, persukti į priekį neįmanoma, mygtukas sugedęs. Nuotolinio valdymo pultelio irgi neturime, todėl tiesiog nuspauskite „Rodyti“, kai būsite pasiruošę. Mes suprantame, kad norite privatumo, todėl paliksime jus vienus. Būkite čia, kiek reikės.

— Gali būti, kad turėsime pasiimti juostą, — pasakė Kvadratas.

— Jokių problemų. Galime padaryti kopiją.

— Ačiū.

Vienas brolis vėl paspaudė Kvadratui ranką. Kitas — aš rimtai

— nusilenkė. Tada mes likome vieni. Priėjau prie leistuvo ir nuspaudžiau „Rodyti". Juostos ekrane dingo. Garsas irgi. Pasukiojau garso rankenėlę ant televizoriaus, bet, žinoma, ji neveikė.

Vaizdas buvo nespalvotas. Ekrano apačioje buvo laikrodis. Kamera rodė kasą iš viršaus. Joje dirbo jauna moteris ilgais šviesiais plaukais. Jos judesiai trūkčiojo; nuo trijų sekundžių atkarpų man ėmė svaigti galva.

— Kaip mes pažinsime tą Oveną Enfildą? — paklausė Kvadratas.

— Ieškosime keturiasdešimtmečio vyruko ežiuku kirptais plaukais.

Pradėjęs stebėti supratau, kad užduotis gali būti lengvesnė nei maniau iš pradžių. Visi pirkėjai buvo pagyvenę ir su golfo klubo apranga. Įdomu, ar Stounpointe tikrai gyvena vieni pensininkai? Mintyse pasižymėjau paklausti Ivonos Sternou.

Mes pastebėjome jį 15.08. Bent jau jo nugarą. Vyras buvo su šortais ir trumparankoviais marškinėliais. Veido nematėme, tačiau buvo apsikirpęs ežiuku. Praėjo pro kasą ir patraukė tarp lentynų. Mes laukėme. 15.09.24 mūsų tariamasis Ovenas Enfildas išsuko iš už kampo ir patraukė ilgaplaukės šviesiaplaukės kasoje link. Jis nešėsi pusę galono skysčio — greičiausiai pieno — ir kepalą duonos. Aš uždėjau pirštą ant mygtuko, ketindamas sustabdyti vaizdą ir pažiūrėti atidžiau.

Bet neprireikė.

Maža smaila barzdelė galėjo suklaidinti. Kaip ir trumpai kirpti žili plaukai. Jei būčiau pamatęs šią juostą atsitiktinai arba praėjęs pro jį judrioje gatvėje, nebūčiau pastebėjęs. Bet ši akimirka nebuvo atsitiktinė. Aš žiūrėjau sutelkęs visą dėmesį. Ir viską pamačiau. Kad ir kaip būtų, sustabdžiau juostą 15.09.51.

Visos abejonės išnyko. Stovėjau nejudėdamas. Nežinojau, džiaugtis ar verkti. Atsigręžiau į Kvadratą. Jis žiūrėjo ne į ekraną, o į mane. Linktelėjau jam patvirtindamas tai, ką jis jau įtarė.

Ovenas Enfildas buvo mano brolis, Kenas.

40

Suburzgė vidaus telefonas.

— Pone Makgeinai? — tarė administratorius, jo apsaugos darbuotojas.

— Taip.

— Atėjo Džošua Fordas ir Reimondas Kromvelas.

Džošua Fordas buvo vyresnysis partneris Stenfordo, Kamingso ir Fordo firmoje, kurioje dirbo daugiau nei trys šimtai advokatų. Vadinasi, Reimondas Kromvelas bus jo iš paskos bėgiojantis padėjėjas su bloknotu rankose, taip užsidirbantis papildomas valandas. Filipas stebėjo juos abu ekrane. Fordas buvo stambus vyras, šešių pėdų keturių colių, dviejų šimtų dvidešimties svarų. Jis garsėjo savo nepalenkiamu, agresyviu, netgi bjauriu būdu ir, derindamasis prie įvaizdžio, krutino veidą ir burną tarsi žiaumotų cigarą arba žmogaus koją. Kromvelas buvo jo priešingybė — jaunas, romus, dailus ir glotnus.

Makgeinas pažiūrėjo į Vaiduoklį. Vaiduoklis nusišypsojo, ir Makgeinas pajuto dar vieną šaltą gūsį. Kažin, ar nepadarė klaidos, įveldamas į tai Aseltą, vėl pagalvojo jis. Bet galbūt viskas bus gerai. Vaiduoklis irgi suinteresuotas šiuo reikalu.

Be to, Vaiduoklis puikiai išmano savo darbą.

Neatitraukdamas akių nuo tos šiurpą keliančios šypsenos, Makgeinas tarė:

— Prašom įleisti tik poną Fordą. Pasirūpinkite, kad ponas Kromvelas patogiai įsitaisytų ir palauktų laukiamajame.

— Gerai, pone Makgeinai.

Makgeinas buvo apsvarstęs, kaip jam elgtis. Jis neteisino smurto dėl paties smurto, bet ir nesibaidė jo. Tai buvo priemonė tikslui pasiekti. Vaiduoklis buvo teisus dėl to ateisto šaulio apkase. Tiesa ta, kad mes esame tik gyvuliai, netgi organizmai, šiek tiek sudėtingesni nei kokios infuzorijos klumpelės. Miršti, ir tavęs nebelieka. Gryna megalomanija galvoti, kad mes, žmonės, esame aukščiau mirties, kad

mes, skirtingai nei kitos būtybės, turime galimybę ją pralenkti. Taip, gyvenime mes esame ypatingi, dominuojantys, nes esame stipriausi ir negailestingiausi. Mes valdome. Tačiau mirties atveju manyti, kad esame kažkokie ypatingi Dievo akyse, kad galime išsimaldauti jo malonių bučiuodami jam užpakalį — ką gi, nesinorėtų kalbėti kaip kokiam komunistui, bet tai prilygsta mąstymui, jog turtuoliai išnaudojo vargšus nuo pat žmogaus įsiviešpatavimo pradžios.

Vaiduoklis pajudėjo prie durų.

Reikia imti ašmenis iš tos pusės, iš kurios gali prieiti. Makgeinas dažnai ėjo šunkeliais, kuriuos kiti manė esant neleistinais. Pavyzdžiui, nevalia žudyti federalo ar prokuroro, netgi policininko. Makgeinas nužudė visus tris. Arba, tarkim, nevalia pulti įtakingų žmonių, kurie galėtų pridaryti rūpesčių ir patraukti dėmesį.

Makgeinas nesilaikė ir šios taisyklės.

Kai Džošua Fordas atidarė duris, Vaiduoklis jau buvo paruošęs geležinę lazdą. Ji buvo maždaug beisbolo lazdos ilgio, su galinga spyruokle, kuri leisdavo smogti tarsi su kuoka. Ji sutraiškydavo galvą it kiaušinio lukštą.

Džošua Fordas įžengė su turtingo žmogaus pasipūtimu. Jis nusišypsojo Makgeinui.

— Pone Makgeinai.

Makgeinas jam nusišypsojo.

— Pone Fordai.

Pajutęs kažką iš dešinės, Fordas ėmė suktis Vaiduoklio pusėn, ištiesęs ranką įprastam pasisveikinimui. Vaiduoklio akys buvo nukreiptos kitur. Jis nutaikė metalinį strypą į blauzdą ir kirto. Fordas šūktelėjo ir sudribo ant grindų it marionetė, kuriai kažkas nupjovė virveles. Vaiduoklis kirto dar kartą, šį sykį į dešinįjį petį. Fordas pajuto, kaip nutirpo ranka. Tada Vaiduoklis tvojo lazda jam į šonkaulius. Pasigirdo trakštelėjimas. Fordas pabandė susiriesti į kamuolį.

Iš kitos kambario pusės Makgeinas paklausė:

— Kur jis?

Džošua Fordas nurijo seiles ir kvarktelėjo:

— Kas?

Didelė klaida. Vaiduoklis kirto jam į kulkšnį. Fordas suklykė. Makgeinas pažiūrėjo į apsaugos kamerą sau už nugaros. Kromvelas buvo patogiai įsitaisęs laukiamajame. Jis nieko neišgirs. Kiti irgi.

Vaiduoklis dar kartą smogė advokatui į tą pačią kulkšnį. Pasigirdo garsas, tarsi sunkvežimio ratas važiuotų per alaus butelį. Fordas kilstelėjo ranką, maldaudamas pasigailėjimo.

Per daugelį metų Makgeinas suprato, kad geriausia smogti dar prieš pradedant klausinėti. Dauguma žmonių, susidūrę su skausmo grėsme, bando laimėti laiko kalbėdami bet ką. Ypač įpratusieji užsidirbti duoną liežuviu. Jie bando ieškoti išeičių, sako pusę tiesos arba įtikinamą melą. Jie racionalūs, todėl jų priešininkai turi būti tokie patys. Žodžiai gali būti vartojami įtampai sušvelninti.

Reikia atimti iš jų tokias iliuzijas.

Skausmas ir baimė, kurie lydi netikėtą puolimą, žlugdo žmogaus psichiką. Jo kognityvinis mąstymas — protas, jei taip norite, evoliucionavęs žmogus — ima trauktis, ieško, kur pasislėpti. Jums prieš akis lieka neandertalietis, primityvi būtybė, kuri rūpinasi vien tuo, kaip išvengti skausmo.

Vaiduoklis pažvelgė į Makgeiną. Makgeinas linktelėjo. Vaiduoklis atsitraukė, leisdamas prieiti Makgeinui.

— Jis stabtelėjo Vegase, — paaiškino Makgeinas. — Tai buvo didžiulė klaida. Aplankė ten daktarą. Mes patikrinome artimiausius mokamus telefonus, iš kurių galėjo būti skambinta į kitą valstiją valandą prieš ir valandą po jo vizito. Buvo tik vienas dėmesio vertas skambutis. Jums, pone Fordai. Jis skambino jums. Ir kad įsitikinčiau, liepiau vienam iš savo žmonių stebėti jūsų biurą. Vakar pas jus lankėsi fedai. Kaip matote, viskas sutampa. Kenui reikėjo advokato. Kieto, nepriklausomo, kuris jokiais ryšiais nebūtų susijęs su manim. Jam reikėjo jūsų.

— Bet, — prasižiojo Džošua Fordas.

Makgeinas kilstelėjo ranką. Fordas paklusniai užsičiaupė. Makgeinas atsitraukė, pažiūrėjo į Vaiduoklį ir tarė:

— Džonai.

Vaiduoklis priėjo ir nė nesudvejojęs trenkė Fordui į ranką aukščiau alkūnės. Alkūnė atsivertė į priešingą pusę. Fordo veide neliko nė lašo kraujo.

— Jei neigsite arba apsimetinėsite, kad nežinote, apie ką kalbu, — tarė Makgeinas, — mano draugas baigs meiliai tapšnoti ir pradės mušti. Supratote?

Kurį laiką Fordas tylėjo. Kai pagaliau jis pakėlė akis, Makgeiną nustebino jo ryžtingas žvilgsnis. Fordas pažiūrėjo į Vaiduoklį, tada į Makgeiną.

— Eikit velniop, — išspjovė Fordas.

Vaiduoklis pažiūrėjo į Makgeiną. Šis išrietė antakius ir nusišypsojo.

— Drąsus.

— Džonai...

Tačiau Vaiduoklis jo nesiklausė. Jis trenkė geležiniu strypu Fordui į veidą. Pasigirdo garsas, lyg plyštų šlapias audinys, ir Fordo galva nusviro į šoną. Ant grindų trykštelėjo kraujas. Fordas tysojo nejudėdamas. Vaiduoklis pasiruošė kitam smūgiui į kelį.

— Ar jis dar sąmoningas? — paklausė Makgeinas.

Vaiduoklis stabtelėjo. Pasilenkė.

— Sąmoningas, — pranešė jis, — bet vos kvėpuoja. — Vaiduoklis atsistojo. — Dar vienas smūgis, ir galėsime pasakyti ponui Fordui labanakt.

Makgeinas pagalvojo.

— Pone Fordai?

Fordas pažiūrėjo į jį.

— Kur jis? — pakartojo Makgeinas.

Šį kartą Fordas papurtė galvą.

Makgeinas nuėjo prie kameros ekrano. Jis pasuko ją, kad Džo-

šua Fordas galėtų matyti vaizdą. Kromvelas sėdėjo užsimetęs koją ant kojos ir gurkšnojo kavą.

Vaiduoklis parodė į ekraną.

— Jis avi gražius batus. „Allen—Edmonds"?

Fordas pabandė atsisėsti. Jis pasikišo po savimi rankas, pamėgino atsispirti, bet vėl nugriuvo.

— Kiek jam metų? — paklausė Makgeinas.

Fordas neatsakė.

Vaiduoklis užsimojo lazda.

— Jis paklausė...

— Dvidešimt devyneri.

— Vedęs?

Fordas linktelėjo.

— Vaikų turi?

— Du berniukus.

Makgeinas dar kurį laiką žiūrėjo į ekraną.

— Tu teisus, Džonai. Tikrai dailūs batai. — Jis atsisuko į Fordą. — Sakyk, kur Kenas, antraip jis mirs.

Vaiduoklis atsargiai padėjo metalinę lazdą, įsikišo ranką į kišenę ir išsitraukė smaugimo lazdelę. Raudonmedžio rankenėlės buvo aštuonių colių ilgio ir dviejų colio pločio, paviršius aštuonkampis. Jame išpjauti aštuoni grioveliai, kad būtų lengviau suimti. Rankenėles jungė pinta virvelė. Ji buvo iš ašutų.

— Jis su tuo neturi nieko bendra, — pasakė Fordas.

— Paklausyk manęs atidžiai, — tarė Makgeinas. — Nes pasakysiu tik kartą.

Fordas tylėjo.

— Mes niekada neblefuojame, — pasakė Makgeinas.

Vaiduoklis nusišypsojo. Makgeinas akimirką luktelėjo, nenuleisdamas akių nuo Fordo. Tada nuspaudė vidaus telefono mygtuką. Atsiliepė apsaugos darbuotojas.

— Klausau, pone Makgeinai.

— Atveskite poną Kromvelą.

— Gerai, pone.

Ekrane stambus apsaugos darbuotojas priėjo prie durų ir pamojo Kromvelui. Kromvelas atkryžiavo kojas, padėjo kavos puodelį, atsistojo, išsilygino švarką. Jis nusekė paskui apsaugininką pro duris. Fordas pažiūrėjo į Makgeiną. Jų akys susitiko ir susirakino.

— Tu kvailys, — tarė Makgeinas.

Vaiduoklis tvirčiau suėmė medinę rankenėlę ir ėmė laukti.

Apsaugininkas atidarė duris. Reimondas Kromvelas įžengė su paruošta šypsena. Kai pamatė ant grindų kraują ir sudribusį viršininką, jo veidas susitraukė lyg kažkas būtų trumpam išjungęs jo raumenis.

— Kas, po...

Vaiduoklis priėjo Kromvelui iš nugaros ir spyrė į abi kojas. Kromvelas riktelėjo ir parklupo. Vaiduoklis judėjo lengvai ir grakščiai, it kokiame groteskiškame balete.

Virvė užkrito ant jaunojo vyriškio galvos. Kai ji visiškai apsivyniojo jo kaklą, Vaiduoklis stipriai ją truktelėjo, tuo pačiu metu įremdamas kelį į Kromvelo nugarą. Virvė įsirėžė į Kromvelo lygią odą. Vaiduoklis pasukiojo rankenėlę, užkirsdamas kraujui kelią į smegenis. Kromvelo akys išsprogo. Jo rankos įsikibo į virvę. Vaiduoklis nepaleido.

— Sustokit! — šūktelėjo Fordas. — Aš kalbėsiu!

Tačiau niekas jam neatsakė.

Vaiduoklis laikė įsmeigęs akis į savo auką. Kromvelo veidas įgavo bjauriai raudoną atspalvį.

— Aš pasakiau, — Fordas paskubomis atsisuko į Makgeiną. Makgeinas stovėjo nerūpestingai sukryžiavęs rankas. Tyloje aidėjo tik tykūs garsai ir siaubingas Kromvelo gargaliavimas.

— Maldauju, — sušnabždėjo Fordas.

Bet Makgeinas papurtė galvą ir pakartojo:

— Mes niekada neblefuojame.

Vaiduoklis dar kartą pasuko rankenėlę ir palaikė.

41

Turėjau papasakoti tėvui apie apsaugos juostą.

Kvadratas išleido mane autobusų sustojime netoli Medoulando. Nežinojau, kaip elgtis po to, ką pamačiau. Kai ėjau išilgai Naujojo Džersio mokamo greitkelio, stebeilijausi į griūvančias pramonines gamyklas, mano smegenys įjungė autopilotą. Tik taip galėjau toliau mąstyti.

Kenas iš tiesų gyvas.

Mačiau įrodymą. Jis gyveno Naujojoje Meksikoje ir naudojosi Oveno Enfildo pavarde. Dalis manęs džiūgavo. Dabar atsirado galimybė viską išgelbėti, galimybė vėl būti kartu su broliu, galimybė, — ar galiu net pagalvoti apie tai? — viską ištaisyti.

Bet tada prisiminiau Šeilą.

Jos pirštų atspaudai buvo rasti mano brolio namuose, kartu su dviem negyvėliais. Kaip į tai įsivėlė Šeila? Visiškai nenutuokiau — o galbūt nenorėjau matyti to, kas akivaizdu. Ji išdavė mane. Kai mano smegenys imdavo funkcionuoti, vienintelis scenarijus, kurį sugebėdavau sukurpti, rėmėsi vienokia ar kitokia išdavystės forma. Ir jei aš gana ilgai galvodavau apie tai, jei iš tiesų leisdavau sau nugrimzti į paprastus prisiminimus, — kaip ji pasikišdavo po savimi kojas, kai sėdėdavome ant sofos, kaip atmesdavo atgal plaukus, tarsi stovėtų po kriokliu, kaip kvepėdavo po tuo frotiniu chalatu, kai išeidavo iš dušo, kaip rudens vakarais apsivilkdavo mano jai per didelius marškinius, kaip niūniuodavo man į ausį, kai šokdavome, kaip galėdavo atimti man kvapą vien savo žvilgsniu iš kitos kambario pusės, — visa tai tebuvo įmantrus melas...

Autopilotas.

Taigi aš dūlinau toliau su viena mintimi galvoje: pabaiga. Mano brolis ir mano mylimoji paliko mane neperspėję, išėjo neatsisveikinę. Aš žinojau, kad niekada negalėsiu šito pamiršti, kol neišsiaiškinsiu tiesos. Kvadratas iš pat pradžių mane perspėjo, kad man gali nepa-

tikti tai, ką sužinosiu, bet galbūt tai buvo būtina. Galbūt dabar aš išgelbėsiu Keną, o ne atvirkščiai.

Į tai ir sutelkiau mintis: Kenas gyvas. Jis nekaltas — jei paslapčia ir turėjau kokių nors abejonių, tai Pistiljo visas jas ištrynė. Aš galiu pamatyti jį ir vėl būti su juo. Galiu — nežinau — atsigriebti už praeitį, leisti motinai ilsėtis ramybėje.

Šią paskutiniąją oficialaus gedėjimo dieną mano tėvo nebuvo namuose. Teta Selma sukiojosi virtuvėje. Ji pasakė man, kad jis išėjo pasivaikščioti. Teta Selma ryšėjo prijuostę. Įdomu, iš kur ji ją gavo, nusistebėjau. Mes neturėjome nė vienos, buvau tuo tikras. Negi Selma atsinešė su savimi? Man atrodė, kad ji visada ryšėdavo prijuostę, netgi kai neryšėdavo, jei suprantate, ką noriu pasakyti. Stebėjau ją, grandančią kriauklę. Selma, Saulutės tylioji sesuo, triūsė tyliai. Aš visuomet galvodavau apie Selmą kaip apie savaime suprantamą dalyką. Tikriausiai dauguma taip galvojo. Ji tiesiog... buvo. Selma buvo viena iš tų žmonių, kurie gyvena žemiau radaro, tarsi bijotų patraukti likimo dėmesį. Jiedu su dėde Murėjumi neturėjo vaikų. Nežinau kodėl, nors kartą nugirdau, kaip mano tėvai kalbėjosi apie negyvą kūdikį. Stovėjau ir žiūrėjau į ją, tarsi matyčiau pirmą kartą — ji buvo tarsi dar viena žmogiška būtybė, kiekvieną dieną dedanti pastangas, kad viskas būtų gerai.

— Ačiū tau, — padėkojau jai.

Selma linktelėjo.

Norėjau pasakyti jai, kad myliu, esu dėkingas ir noriu, kad mes, ypač dabar, kai mamos nebėra, būtume artimesni, kad žinau, jog mama būtų to norėjusi. Bet negalėjau. Tik apkabinau ją. Selma iš pradžių sustingo, nustebinta mano neįprasto jausmų apreiškimo, bet paskui atsipalaidavo.

— Viskas bus gerai, — pasakė ji.

Aš žinojau, kur paprastai vaikštinėja tėvas. Perėjau Kodingtono Terasa, rūpestingai vengdamas Milerių namo. Perkirtau Džeretų ir Arnajų kiemus, tada patraukiau taku, vedančiu pro Medoubruką į miestelio Mažosios lygos laukus. Laukai buvo tušti, sezonas pasibai-

gęs, o mano tėvas sėdėjo vienišas viršutinėje metalinių tribūnų eilėje. Prisiminiau, kaip jam patiko treniruoti, tuos baltus marškinėlius su trijų ketvirčių rankovėmis, žodį „Senators“ priekyje, žalią kepuraitę su S raide, pernelyg aukštai užsmauktą ant galvos. Jis mėgo žaidėjų ir trenerių suolelį; stovėdavo neva nerūpestingai nukoręs rankas nuo apdulkėjusių turėklų su besiplečiančiomis prakaito dėmėmis pažastyse. Jo viena koja būdavo ant pirmojo šlako laiptelio, o kita — ant betoninio; tada jis vienu grakščiu judesiu nusitraukdavo kepurę, rankos dilbiu nusibraukdavo nuo kaktos prakaitą ir vėl tvarkingai ją užsidėdavo. Jo veidas švytėdavo tais vėlyvo pavasario vakarais, ypač kai žaisdavo Kenas. Jis treniravo su ponu Bertilou ir ponu Horovicu, savo dviem geriausiais draugais, su kuriais gerdavo ir alų. Jie abu mirė nuo širdies smūgio nesulaukę nė šešiasdešimties. Dabar, atsisėdęs šalia jo, aš žinojau, jog jis tebegirdi plojimus, geraširdišką erzulį ir užuodžia tą mielą Mažosios lygos molžemio kvapą.

Jis pažiūrėjo į mane ir nusišypsojo.

— Prisimeni tuos metus, kai teisėjavo tavo mama?

— Šiek tiek. Kiek man buvo, ketveri?

— Taip, panašiai. — Jis papurtė galvą tebesišypsodamas, paskendęs prisiminimuose. — Tai buvo pats tavo mamos kovos už moterų laisves įkarštis. Ji vilkėdavo tokius marškinėlius, ant kurių buvo šūkis: MOTERS VIETA NAMUOSE IR SENATE, kažkas panašaus. Nepamiršk, jog tuo metu mergaitėms dar nebuvo leidžiama žaisti Mažojoje lygoje, supranti? Taigi kažkuriuo metu tavo mama sužinojo, kad nėra moterų teisėjų. Ji peržiūrėjo taisyklių knygelę ir įsitikino, kad niekas nedraudžia tapti teisėja.

— Ir ji užsirašė?

— Aha.

— Ir?

— Na, senyvo amžiaus politikai ėmė priešintis, tačiau taisyklės yra taisyklės. Todėl jie leido jai teisėjauti. Bet iškilo keletas problemų.

— Kokių?

— Visų pirma, ji buvo prasčiausia teisėja pasaulyje. — Tėtis vėl

nusišypsojo; pastaruoju metu retai matydavau šią jo šypseną, tokią giliai iš praeities, kad man net suspaudė širdį. — Ji beveik neišmanė taisyklių. Jos regėjimas, kaip pats žinai, buvo siaubingas. Prisimenu, per pirmąsias rungtynes ji iškėlė nykštį ir šūktelėjo: „Leidžiama." Priimdama sprendimą, pradėdavo sukinėtis ir kraipytis it šoktų kokį šokį.

Mes abu susijuokėme; aš beveik galėjau matyti jį, stebintį mamą, besiraukantį dėl jos teatrališkų judesių, pusiau sutrikusį, pusiau besidžiaugiantį.

— Ar kiti teisėjai nepykdavo?

— Aišku, pykdavo, bet žinai, ką lyga padarė?

Aš papurčiau galvą.

— Paskyrė ją teisėjauti kartu su Harviu Niuhausu. Pameni jį?

— Jo sūnus buvo mano klasėje. Jis žaidė profesionalų futbolą, ar ne?

— Taip. Buvo puolėjas. Harvis svėrė tikriausiai kokius tris šimtus svarų. Taigi jis buvo vyriausiuoju teisėju, o mama — bazės, ir kai kuris nors treneris imdavo siausti, Harviui užtekdavo dėbtelėti į jį, ir treneris atsisėsdavo atgal ant suolelio.

Mes vėl susijuokėme, o tada draugiškai nutilome, abu tylomis svarstydami, kaip tokia dvasia galėjo užgesti dar nė neprasidėjus ligai. Pagaliau jis atsisuko ir pažiūrėjo į mane. Jo akys išsiplėtė, kai pamatė mėlynes.

— Kas, po galais, tau nutiko?

— Viskas gerai, — pasakiau.

— Susimušei?

— Tikrai, viskas gerai. Man reikia su tavim pasikalbėti.

Jis nutilo. Kol aš galvojau, nuo ko pradėjus, tėtis pats prakalbo.

— Parodyk, — tarė jis.

Aš žvilgtelėjau į jį.

— Šįryt skambino tavo sesuo. Papasakojo apie nuotrauką.

Aš tebeturėjau ją su savimi. Ištraukiau. Jis paėmė ją į delną, tarsi bijotų sutraiškyti, tada pažiūrėjo ir ištarė:

— O Dieve. — Jo akys sublizgo nuo ašarų.

— Tu nežinojai? — paklausiau.

— Ne. — Jis vėl pažvelgė į nuotrauką. — Tavo motina niekada nieko nesakė — pats supranti.

Aš pamačiau kažkokį šešėlį, perbėgantį jo veidu. Jo žmona, jo gyvenimo partnerė, nuslėpė tai nuo jo, ir jam skaudėjo.

— Tai dar ne viskas, — pasakiau.

Jis atsisuko į mane.

— Kenas gyvena Naujojoje Meksikoje.

Aš trumpai nupasakojau jam, ką sužinojau. Tėtis klausėsi tylėdamas ir nejudėdamas, tarsi pratintųsi prie jūros supimo.

Kai baigiau, tėtis paklausė:

— Kiek laiko jis ten gyveno?

— Tik keletą mėnesių. Kodėl klausi?

— Tavo motina sakė, kad jis ketino sugrįžti. Sakė, jis sugrįšiąs, kai įrodysiąs savo nekaltumą.

Mudu vėl nutilome. Mano mintys sukosi ratu. Tarkim, galvojau, viskas buvo taip: prieš vienuolika metų Keną pakišo. Jis pabėgo ir gyveno užsienyje — slapstydamasis ar panašiai, kaip ir skelbė žiniasklaida. Praėjo daug metų. Jis sugrįžo.

Kodėl?

Ar tam, kaip sakė mano motina, kad įrodytų savo nekaltumą? Taip, būtų logiška, bet kodėl dabar? Aš nežinojau, bet kad ir kokia būtų priežastis, Kenas iš tiesų sugrįžo — ir susilaukė atsakomosios ugnies. Kažkas apie tai sužinojo.

Kas?

Atsakymas atrodė aiškus: tas, kas nužudė Džiulę. Tas žmogus, jis arba ji, nori nutildyti Keną. O tada kas? Nežinau. Vis dar trūksta kai kurių gabalų.

— Tėti?

— Taip.

— Ar tu kada nors įtarei, kad Kenas gyvas?

Tėtis neskubėjo atsakyti.

— Buvo lengviau galvoti, kad jis negyvas.

— Tai ne atsakymas.

Jis nukreipė akis į šalį.

— Kenas labai tave mylėjo, Vilai.

Aš neatsiliepiau.

— Bet jis nebuvo tobulas.

— Žinau.

Jis vėl trumpam nutilo.

— Kenas jau turėjo rūpesčių, — pasakė tėvas, — kai buvo nužudyta Džiulė.

— Ką nori tuo pasakyti?

— Jis grįžo namo pasislėpti.

— Nuo ko?

— Nežinau.

Aš susimąsčiau. Vėl prisiminiau, jog jis iš tiesų nebuvo lankęsis namuose mažiausiai dvejus metus, kad atrodė įsitempęs, netgi kai klausinėjo manęs apie Džiulę. Aš tiesiog nežinojau, ką visa tai reiškė.

— Ar prisimeni Filą Makgeiną? — paklausė tėtis.

Linktelėjau. Senas Keno mokyklos laikų draugas, „klasės lyderis", kurį dabar bando „susieti" su mafija.

— Girdėjau, jis įsikėlė į senąjį Bonanų namą.

— Taip.

Kai buvau vaikas, Bonanai, garsūs senųjų laikų mafiozai, gyveno didžiausiame Livingstono name su didžiuliais geležiniais vartais ir dviem akmeniniais liūtais, saugančiais įvažą. Sklido gandai, — kaip galite nuspėti, priemiesčiai pilni gandų, — kad jų žemėje palaidota daug lavonų ir kad tvora gali mirtinai nutrenkti elektra, ir kad jei koks vaikis mėgintų prasmukti į miškelį už jų namų, būtų nušautas į galvą. Abejoju, ar kuris nors iš tų gandų turėjo rimtą pagrindą, tačiau galų gale policija areštavo Senį Bonaną, kai jam buvo devyniasdešimt vieneri.

— Kuo čia dėtas jis?

— Kenas buvo įsivėlęs į Makgeino darbelius.

— Kaip?

— Aš tik tiek težinau.

Aš pagalvojau apie Vaiduoklį.

— Ar Džonas Aselta irgi buvo su jais?

Mano tėvas sustingo. Pamačiau baimę jo akyse.

— Kodėl manęs šito klausi?

— Visi trys buvo draugai mokykloje, — pasakiau ir nusprendžiau papasakoti viską. — Neseniai jį mačiau.

— Aseltą?

— Taip.

Jo balsas buvo vos girdimas.

— Jis grįžo?

Aš linktelėjau.

Tėtis užsimerkė.

— Kas yra?

— Jis pavojingas, — tarė mano tėvas.

— Žinau.

Jis parodė į mano veidą.

— Čia jo darbas?

Geras klausimas, pagalvojau.

— Bent jau iš dalies.

— Iš dalies?

— Ilga istorija, tėti.

Jis vėl užsimerkė. O kai atsimerkė, įsirėmė delnais į šlaunis ir atsistojo.

— Eime namo, — pasakė jis.

Norėjau užduoti jam daugiau klausimų, bet žinojau, kad dabar ne laikas. Nusekiau iš paskos. Tėtis sunkiai ropštėsi nuo klibančių tribūnų laiptų. Pasiūliau savo ranką. Jis atsisakė. Pasiekę žvyruotą dangą, pasukome tako link. Ten, kantriai šypsodamasis ir laikydamas kišenėse rankas, stovėjo Vaiduoklis.

Akimirką pagalvojau, kad sužaidė mano vaizduotė, tarsi mūsų

mintys apie jį būtų sukūrusios tą siaubingą miražą. Bet išgirdau, kaip tėvas šaižiai įkvėpė. O tada pasigirdo tas balsas.

— O, koks jaudinantis momentas, — tarė Vaiduoklis.

Tėvas žengė pirma manęs, tarsi bandytų pridengti.

— Ko tu nori? — šūktelėjo jis.

Tačiau Vaiduoklis tik nusijuokė.

— Vaje, sūnau, kai aš įsijungiau į didįjį sportą, — tarė jis šaipydamasis, — prireikė viso ritinėlio ledinukų, kad pasijusčiau geriau.

Mes stovėjome it įbesti. Vaiduoklis pažiūrėjo į dangų, užsimerkė, pauostė orą.

— O, Mažoji lyga. — Jis įsmeigė akis į mano tėvą. — Ar prisimenate tą kartą, kai į rungtynes atėjo mano senis, pone Klainai?

Mano tėvas atkišo smakrą.

— Tai buvo didi akimirka, Vilai. Iš tiesų. Klasikinė. Mano senis buvo taip nusitašęs, kad nusičiurškė tiesiai ant užkandžių baro šono. Ar gali įsivaizduoti? Maniau, ponią Tansmor ištiks širdies smūgis. — Jis nuoširdžiai nusikvatojo ir jo juoko aidas pasiglemžė mane. Kai jis nutilo, Vaiduoklis pridūrė: — Geri buvo laikai, a?

— Ko tu nori? — pakartojo tėvas.

Tačiau Vaiduoklis nesileido išmušamas iš vėžių. Jis ėjo savo keliu.

— Sakykite, pone Klainai, ar prisimenate, kaip treniravote tą visų žvaigždžių komandą valstijos finalui?

— Prisimenu, — atsiliepė mano tėvas.

— Mes su Kenu buvome — kurioje — ketvirtoje klasėje?

Šį kartą tėvas neatsiliepė.

— O, pala, — kirto Vaiduoklis. — Šypsena dingo nuo jo veido. — Vos nepamiršau. Aš juk praleidau tuos metus, ar ne? Kitus irgi. Kalėjau juk.

— Tu nesėdėjai kalėjime, — tarė mano tėvas.

— Taip, tiesa, jūs visiškai teisus, pone Klainai. Aš buvau, — Vaiduoklis savo kaulėtais pirštais nupiešė ore kabutes, — hospitalizuotas. Ar žinai, ką tai reiškia, mažyli Vili? Jie apkrauna vaiką labiausiai

tvirkinančiais darbais, labiausiai prakeiktais šioje sumautoje planetoje, kad tik jis pasijustų geriau. Mano pirmasis kambario draugas Timis buvo piromanas. Būdamas trylikos, jis padegė ir taip nužudė savo tėvus. Vieną naktį jis iš girto prižiūrėtojo pavogė degtukų dėžutę ir padegė mano lovą. Po to tris savaites gulėjau ligoninėje. Vos pats nesusideginau, kad tik nereikėtų grįžti atgal.

Medoubruko keliu pravažiavo automobilis. Pamačiau mažą berniuką, sėdintį aukštai saugos sėdynėje. Oras buvo tykus. Medžiai stovėjo nejudėdami.

— Tai buvo labai seniai, — tyliai tarė mano tėvas.

Vaiduoklis prisimerkė, tarsi tėvo žodžiai būtų verti ypatingo dėmesio. Pagaliau linktelėjo ir tarė:

— Taip, seniai. Jūs vėl teisus, pone Klainai. O juk aš niekada ir neturėjau gerų namų. Kokios buvo mano perspektyvos? Būtų galima netgi pasakyti, jog tai, kas man nutiko, buvo palaima: mane gydė, užuot palikę gyventi su tėvu, kuris mane mušdavo.

Tada aš supratau, kad jis kalba apie Danielio Skinerio nužudymą — mušeikos, kurį nudūrė peiliu. Tačiau labiausiai nustebino tai, jog jis kalbėjo panašiai kaip tie vaikai, kuriems bandome padėti Kavenent Hause — smurtaujantys tėvai, ankstyvi nusikaltimai, kokia nors psichozės forma. Pabandžiau pažiūrėti į Vaiduoklį taip, tarsi jis būtų vienas iš mano vaikų. Bet negalėjau susikurti įvaizdžio. Jis jau nebebuvo vaikas. Nežinau, kada jie peržengia tą liniją, kokio amžiaus iš vaiko, kuriam reikalinga pagalba, tampa degeneratu, kurį reikia įkišti už grotų, ir aš išvis tai sąžininga.

— Ei, mažyli Vili?

Vaiduoklis pabandė sugauti mano žvilgsnį, bet tėvas mane užstojo. Aš uždėjau jam ant peties ranką norėdamas pasakyti, kad galiu susitvarkyti pats.

— Ką? — pasakiau.

— Juk žinai, kad buvau, — jis vėl nupiešė kabutes, — dar kartą hospitalizuotas?

— Taip.

— Aš buvau vyresniojo kurso studentas. Tu mokeisi antrame kurse.

— Prisimenu.

— Per visą tą laiką, kurį ten praleidau, sulaukiau tik vieno lankytojo. Ar žinai, kas jis buvo?

Linktelėjau. Džiulė.

— Ironiška, kai pagalvoji, ar ne?

— Ar tu ją nužudei? — paklausiau.

— Čia kaltas tik vienas iš mūsų.

Mano tėvas vėl įsikišo.

— Gana, — pasakė jis.

Aš žengiau į šoną.

— Ką turi omenyje?

— Tave, mažyli Vili. Tave.

Sutrikau.

— Ką?

— Gana, — pakartojo mano tėvas.

— Tu turėjai dėl jos kovoti, — tęsė Vaiduoklis. — Turėjai ją ginti.

Šie žodžiai, netgi iš tokio pamišėlio lūpų, persmeigė krūtinę it ledokšniai.

— Ko tu čia atėjai? — piktai pasiteiravo tėvas.

— Tiesios, pone Klainai? Nes aš nesu tikras.

— Palik mano šeimą ramybėje. Jei tau reikia ko nors, imk mane.

— Ne, pone, jūsų man nereikia. — Jis nužvelgė mano tėvą, ir aš pajutau, kaip mano širdį sugniaužė kažkas šaltas. — Man jūs toks labiau patinkate.

Tada Vaiduoklis pamojo atsisveikindamas ir įžengė į miškelį. Mes nulydėjome jį akimis, žengiantį per brūzgynus ir galų gale, kaip ir jo pravardė, išnykstantį. Kurį laiką dar stovėjome ant tako. Tėvo kvėpavimas buvo silpnas ir duslus, tarsi sklistų iš gilios duobės.

— Tėti?

Bet jis jau ėjo taku.

— Eime namo, Vilai.

42

Tėvas atsisakė kalbėtis.

Kai grįžome namo, jis nuėjo į savo miegamąjį, kuriuo beveik keturiasdešimt metų dalijosi su motina, ir užsidarė. Aš negalėjau suvaldyti minčių. Bandžiau jas surikiuoti, bet jų tiesiog buvo per daug. Mano smegenys ketino išsijungti. O aš vis dar per mažai žinojau. Bent jau kol kas. Reikėjo sužinoti daugiau.

Šeila.

Buvo dar vienas žmogus, kuris galėjo padėti išspręsti mano gyvenimo meilės paslaptį. Todėl aš atsiprašiau, atsisveikinau ir išvažiavau atgal į miestą. Įšokau į metro ir nuvažiavau į Bronksą. Dangus jau tamsėjo, o rajonas buvo baisus, bet nors kartą gyvenime man pavyko peržengti savo baimes.

Nespėjau nė pasibelsti, kai durys prasivėrė — su grandinėle.

— Jis miega, — pasakė Tania.

— Aš noriu pasikalbėti su tavim, — tariau.

— Aš neturiu ką pasakyti.

— Mačiau tave per pamaldas.

— Eik šalin.

— Prašau, — pasakiau. — Tai svarbu.

Tania atsiduso ir atkabino grandinėlę. Aš įslydau į vidų. Tolimajame kampe degė blankus šviestuvas, kuris skleidė silpną šviesą. Žvalgydamasis po šią slegiančią vietą pagalvojau, kad Luisas Kastmanas didesnis kalinys nei Tania. Atsigręžiau į ją. Ji susitraukė, tarsi mano žvilgsnis galėtų ją nudeginti.

— Ar ilgai planuoji jį čia laikyti? — paklausiau.

— Nieko aš neplanuoju, — atsiliepė Tania.

Ji nepasiūlė man atsisėsti. Mes abu likome stovėti žiūrėdami vienas į kitą. Ji sukryžiavo rankas ir ėmė laukti.

— Kodėl atėjai į pamaldas? — paklausiau.

— Norėjau išreikšti savo pagarbą.

— Pažinojai Šeilą?

— Taip.

— Buvote draugės?

Gali būti, jog Tania nusišypsojo. Jos veidas buvo taip sudarkytas, o randai įsirėžę abipus burnos, kad negalėjau būti tikras.

— Tikrai ne.

— Tai kodėl atėjai?

Ji pakreipė galvą.

— Nori išgirsti kai ką keisto?

Nežinojau, ką atsakyti, todėl tik linktelėjau.

— Tai buvo pirmas kartas per šešiolika mėnesių, kai išėjau iš šio buto.

Aš vėlgi nesugalvojau, ką atsakyti, todėl tarstelėjau:

— Džiaugiuosi, kad atėjai.

Tania nužvelgė mane dvejodama. Kambaryje buvo tylu; girdėjosi tik jos alsavimas. Nežinau, ar ji turėjo kokią fizinę negalią, ar tai buvo susiję su tuo žiauriu supjaustymu, tačiau kaskart jai įkvepiant pasigirsdavo garsas, tarsi jos gerklė būtų siauras šiaudas su keliais jame įstrigusiais skysčio lašais.

— Prašau, pasakyk, kodėl atėjai, — paprašiau.

— Kaip jau sakiau. Norėjau pareikšti pagarbą. — Ji patylėjo. — Ir pamaniau, kad galėčiau padėti.

— Padėti?

Ji pažiūrėjo į duris, už kurių buvo Luiso Kastmano miegamasis. Aš pasekiau jos žvilgsnį.

— Jis man papasakojo, ko jūs buvote atėję. Pamaniau, kad galėčiau šį tą pridurti.

— Ką jis sakė?

— Kad tu įsimylėjęs Šeilą. — Tania nuėjo arčiau šviestuvo. Buvo sunku į ją žiūrėti. Pagaliau ji atsisėdo ir mostelėjo man padaryti tą patį. — Tai tiesa?

— Taip.

— Ar tu ją nužudei? — paklausė Tania.

Klausimas mane nustebino.

— Ne.

Neatrodė, kad ji būtų patikėjusi.

— Nesuprantu, — pasakiau. — Tu atėjai padėti?

— Taip.

— Tai kodėl pabėgai?

— Tu nesupratai?

Aš papurčiau galvą.

Tania sudribo giliau į kėdę. Jos rankos nukrito ant kelių, o kūnas ėmė siūbuoti pirmyn atgal.

— Tania?

— Aš išgirdau, kuo tu vardu, — pasakė ji.

— Atsiprašau?

— Tu paklausei, kodėl pabėgau. — Ji liovėsi siūbavusi. — Todėl, kad išgirdau tavo vardą.

— Nesuprantu.

Ji vėl pažiūrėjo į duris.

— Luisas nežinojo, kas tu. Aš irgi — kol per pamaldas neišgirdau tavo vardo, kai Kvadratas ėmė ją garbinti. Tu Vilas Klainas.

— Taip.

— Ir, — dabar ji prakalbo taip tyliai, kad turėjau pasilenkti prie jos, kad girdėčiau, — tu Keno brolis.

Tyla.

— Tu pažinojai mano brolį?

— Taip. Labai seniai.

— Kaip su juo susipažinai?

— Per Šeilą. — Tania atsitiesė ir pažiūrėjo į mane. Keista, pagalvojau. Žmonės sako, kad akys — sielos veidrodis. Nesąmonė. Tanios

akys buvo normalios. Jose nemačiau jokių randų, jokios kančios, jokio jos praeities šešėlio. — Luisas pasakojo tau apie gana rimtą banditą, kuris susidėjo su Šeila?

— Taip.

— Tai buvo tavo brolis.

Aš papurčiau galvą. Jau norėjau paprieštarauti, bet nutilau pamatęs, kad ji nori dar kažką pasakyti.

— Šeila niekada nesugebėjo prisitaikyti prie šio gyvenimo būdo. Ji buvo pernelyg ambicinga. Jiedu su Kenu atrado vienas kitą. Jis padėjo jai įstoti į brangų koledžą Konektikute, bet labiau tam, kad ji prekiautų ten narkotikais, o ne mokytųsi. Čia žmonės dėl vienos dozės paleidžia vieni kitiems žarnas. Bet brangiame turtingų vaikų koledže gali be vargo rinkti pinigėlius.

— Nori pasakyti, kad visa tai suorganizavo mano brolis?

Ji vėl ėmė siūbuotis.

— Tu tikrai šito nežinojai?

— Ne.

— Aš maniau... ji nutilo.

— Ką?

Tania papurtė galvą.

— Nežinau, ką aš galvojau.

— Prašau, pasakyk.

— Tiesiog keista. Iš pradžių Šeila su tavo broliu. Dabar ji, pasirodo, su tavim. O tu elgiesi taip, tarsi nieko nežinotum.

Aš vėlgi nežinojau, ką atsakyti.

— Tai kas atsitiko Šeilai?

— Turėtum žinoti geriau už mane.

— Ne, aš kalbu apie praeitį. Kai ji mokėsi koledže.

— Kai ji išvyko, daugiau jos nebemačiau. Porą kartų paskambino, ir viskas. Vėliau iš viso nebeskambino. Užtat Keno visi bijojo. Tu ir Kvadratas, judu atrodėte mieli. Pamaniau, ji surado gerą žmogų. Bet kai išgirdau tavo vardą... — Ji gūžtelėjo ir nutilo.

— Ar vardas Karlė tau ką nors sako? — paklausiau.

— Ne. O turėtų?

— Ar žinojai, kad Šeila turėjo dukrą?

Tai išgirdusi, Tania vėl pradėjo suptis. Jos balse skambėjo skausmas.

— O, Dieve.

— Žinojai?

Ji įnirtingai papurtė galvą.

— Ne.

Aš netylėjau.

— Ar pažįsti tokį Filipą Makgeiną?

Ji tebepurtė galvą.

— Ne.

— O Džoną Aseltą? Džiulę Miler?

— Ne, — paskubomis atsiliepė ji. — Nepažįstu nė vieno iš šių žmonių. — Tania nutilo ir nusisuko nuo manęs. — Aš tikėjausi, kad jai pavyko pasprukti, — ištarė ji.

— Jai pavyko, — pasakiau. — Kuriam laikui.

Jos pečiai nusviro. Kvėpavimas, rodės, dar labiau pasunkejo.

— Jai turėjo baigtis geriau.

Tada Tania pasuko prie durų. Aš nėjau iš paskos. Iš tolo žvelgiau į Luiso Kastmano kambarį. Vėl pagalvojau, kad šiame bute kali du žmonės. Tania stabtelėjo. Jaučiau, kad ji žiūri į mane. Atsisukau į ją.

— Yra gerų plastikos chirurgų, — pasakiau. — Kvadratas pažįsta ne vieną. Mes galime tau padėti.

— Ne, ačiū.

— Negali visą amžių gyventi kerštu.

Ji pabandė šyptelėti.

— Manai, kad visa tai dėl to? — Ji parodė į savo subjaurotą veidą. — Manai, kad laikau jį tik dėl to?

Sutrikau.

Tania papurtė galvą.

— Ar jis tau papasakojo, kaip pasamdė Šeilą?

Linktelėjau.

— Jis prisiima sau visą garbę. Kalba apie dailius drabužius ir sklandžią kalbą. Tačiau dauguma merginų, netgi naujokės iš autobuso — iš tiesų jos bijo eiti vienos su vyru. Supranti, skirtumas buvo tas, kad Luisas turėjo partnerę. Moterį. Kuri padėdavo sudaryti sandėrį. Užliūliuodavo merginas neva saugumu.

Ji nutilo. Jos akys buvo sausos. Manyje sukilo virpulys ir išsiplėtė po visą kūną. Tania nuėjo prie durų. Jas man atidarė. Aš išėjau ir daugiau niekada nebesugrįžau.

43

Balso pašte radau du pranešimus. Pirmasis buvo nuo Šeilos motinos, Ednos Rodžers. Jos tonas buvo oficialus ir abejingas. Laidotuvės po dviejų dienų, informavo ji, Meisono koplyčioje, Aidahe. Ponia Rodžers pasakė laiką, adresą ir nuorodas iš Boizio. Aš išsaugojau pranešimą.

Antrasis buvo nuo Ivonos Sternou. Ji pranešė turinti skubių žinių ir paprašė tučtuojau jai paskambinti. Jos balse girdėjosi vos valdomas jaudulys. Man pasidarė neramu. Gal ji sužinojo tikrąją Oveno Enfildo tapatybę — ir jei taip, gerai tai ar blogai?

Ivona atsiliepė po pirmo signalo.

— Kas atsitiko? — paklausiau.

— Užčiuopiau kai ką svarbus, Vilai.

— Aš klausau.

— Ir kaip mes anksčiau nesupratome.

— Ko?

— Sujunkime grandis. Vyrukas su išgalvota pavarde. Didelis FTB susidomėjimas. Visas tas paslaptingumas. Maža bendruomenė tykioje vietovėje. Suprantate?

— Ne, nelabai.

— Pagrindinis elementas — „Kripko“, — tęsė ji. — Kaip jau sakiau, tai išgalvota korporacija. Aš pasidomėjau. Tiesa ta, kad jie nė

nebando giliai slėptis. Priedanga ne tokia jau ir tvirta. Jie laikosi plano, kad jei kas nors tą vyruką atpažins, jie galės rinktis — žinoti arba ne. Jie nesiruošia giliai kapstytis.

— Ivona?

— Ką?

— Aš nieko nesuprantu.

— „Kripko", kompanija, kuri išnuomojo namą ir automobilį — jos pėdsakai veda pas Jungtinių Valstijų teismo vykdytojus.

Mano galva vėl subraškėjo ir ėmė suktis. Aš nesipriešinau, ir po kurio laiko balzganoje šviesoje blykstelėjo šviesi viltis.

— Minutėlę, — tariau. — Norite pasakyti, kad tasai Ovenas Enfildas yra slaptasis agentas?

— Ne, aš taip nemanau. Ką gi jis galėtų sekti Stounpointe — nebent kokį sukčiaujantį kortuotoją?

— Tai kas tada?

— Jungtinių Valstijų teismo vykdytojai — ne FTB — vykdo liudininkų apsaugos programą.

Dar labiau sutrikau.

— Sakote, kad Ovenas Enfildas?..

— Taip, kad valdžia slėpė jį čia. Jie suteikė jam naują tapatybę. O svarbiausia, kaip jau sakiau, jie nesistengia sukurti tvirtos priedangos. Daugelis žmonių to nežino. Po galais, kartais jie elgiasi tikrai kvailai. Mano šaltinis redakcijoje man papasakojo apie vieną juodaodį narkotikų prekeivį iš Baltimorės, kurį jie apgyvendino išskirtinai baltųjų priemiestyje Čikagoje. Visiška nesėkmė. Šis atvejis kitoks, bet, jei, tarkim, Gotis ieškotų Buliaus Semo, jis jį atpažintų arba ne. Jis nesivargintų kapstytis po jo praeitį, kad įsitikintų, jog tai tas pats žmogus. Ar suprantate, ką noriu pasakyti?

— Regis, suprantu.

— Mano nuomone, tasai Ovenas Enfildas buvo gana pavojingas. Liudininkų programoje tokių dauguma. Taigi, jis dalyvauja programoje, bet dėl kokios nors priežasties nužudo tuos du vyrukus ir sprunka. FTB nenori, kad apie tai kas nors sužinotų. Pagalvokite,

kokia gėda — valdžia sudaro sandėrį su nusikaltėliu, o tasai ima žudyti. Žiniasklaida užsirėktų, suprantate?

Aš tylėjau.

— Vilai?

— Taip.

Stojo trumpa pauzė.

— Jūs kažką slepiate nuo manęs, taip?

Aš galvojau, ką daryti.

— Nagi, — tarė ji. — Duodu — gaunu, prisimenate? Aš duodu, jūs duodate.

Nežinau, ką būčiau atsakęs, — ar būčiau jai pasakęs, kad mano brolis ir Ovenas Enfildas yra tas pats asmuo, ar sutikęs, kad viešinimas būtų geriau nei tylėjimas, — tačiau kažkas kitas nusprendė už mane. Pasigirdo klanktelėjimas ir linijoje stojo tyla.

Pasigirdo garsus beldimas į duris.

— Federaliniai agentai. Atidarykite.

Atpažinau tą balsą. Klaudija Fišer. Paėmiau už rankenos, pasukau, ir manęs vos nepartrenkė. Fišer įgriuvo atstačiusi ginklą. Liepė man iškelti rankas. Jos partneris Derilas Vilkoksas buvo kartu su ja. Jie atrodė išbalę, pavargę ir galbūt netgi išsigandę.

— Kas, po galais, čia vyksta? — paklausiau.

— Rankas!

Aš paklusau. Ji išsitraukė antrankius, bet tada, akimirką pagalvojusi, sustojo. Staiga jos balsas sušvelnėjo.

— Eisite nesipriešindamas? — paklausė ji.

Aš linktelėjau.

— Tada eime.

44

Aš nesiginčijau. Nesileidau jų provokuojamas, nereikalavau leisti paskambinti, nieko panašaus. Netgi nepaklausiau, kur einame.

Šiomis aplinkybėmis toks priešinimasis būtų nereikalingas ar net žalingas.

Pistiljo mane perspėjo laikytis atokiau. Netgi areštavo už nusikaltimą, kurio nepadariau. Pažadėjo pakišti mane, jei bus būtina. O aš vis nesitraukiau. Pats stebėjausi, iš kur atradau savyje tos drąsos, ir supratau, kad taip elgiuosi tiesiog todėl, kad neturiu ką prarasti. Galbūt drąsa visuomet tokia — atsiranda tuomet, kai jau niekas neberūpi. Šeilos ir mano motinos nebėra tarp gyvųjų. Mano brolis man miręs. O kai įstumi į kampą žmogų, netgi tokį silpną kaip aš, pamatai, kaip jis virsta žvėrimi.

Mes sustojome priešais eilę namų Feir Lone, Naujajame Džersyje. Visi jie atrodė taip pat: tvarkingos vejos, pernelyg vešlūs gėlynai, kažkada balti, o dabar aprūdiję kiemo įrenginiai, per žolę vingiuojančios vandens žarnos, prijungtos prie purkštuvų, svyruojančių mieguistoje migloje. Mes priėjome prie namo, kuris niekuo neišsiskyrė iš kitų. Fišer paklebeno rankeną. Durys buvo neužrakintos. Jie nusivedė mane per kambarį su rožine sofa ir spintelėje įmontuotu televizoriumi. Ant spintelės rikiavosi dviejų berniukų nuotraukos. Jos buvo išdėliotos pagal amžių, pradedant nuo kūdikystės. Paskutiniojoje berniukai, jau paaugliai, buvo su kostiumais ir bučiavo į skruostus moterį, kuri, mano manymu, buvo jų motina.

Į virtuvę vedė sukamosios durys. Pistiljo sėdėjo prie stalo ir gurkšnojo šaltą arbatą. Moteris iš fotografijos, galima motina, stovėjo prie kriauklės. Fišer ir Vilkoksas pasišalino. Aš likau stovėti.

— Jūs klausotės mano telefono, — pasakiau.

Pistiljo papurtė galvą.

— Telefono pasiklausymo įranga leidžia nustatyti tik tiek, iš kur buvo skambinta. Mes naudojame bendrą pasiklausymo įrangą. Ir kad viskas būtų aišku — mes turime teismo leidimą.

— Ko jūs iš manęs norite? — paklausiau.

— To, ko norime jau vienuolika metų, — atsakė jis. — Tavo brolio.

Moteris prie kriauklės atsuko čiaupą. Ji išskalavo stiklinę. Ant

šaldytuvo magnetais buvo prispausta daugiau tos moters nuotraukų — kai kuriose ji buvo su Pistiljo ir kitais mažyliais, bet daugiausia su tais dviem berniukais. Čia buvo naujesnių ir kasdieniškesnių kadrų — pakrantėje, kieme ir panašiai.

— Marija? — pašaukė Pistiljo.

Moteris užsuko vandenį ir atsisuko.

— Marija, čia Vilas Klainas. Vilai, čia Marija.

Moteris — pamaniau, kad tai Pistiljo žmona — nusišluostė rankas rankšluostėliu. Jos rankos paspaudimas buvo tvirtas.

— Malonu susipažinti, — pasakė ji šiek tiek per daug oficialiai.

Aš sumurmėjau atsakydamas, linktelėjau ir, kai Pistiljo davė ženklą, atsisėdau ant vinilu apmuštos metalinės kėdės.

— Gal norėtumėt ko nors atsigerti, pone Klainai? — pasiteiravo Marija.

— Ne, dėkoju.

Pistiljo kilstelėjo savo stiklinę su šalta arbata.

— Tikras dinamitas. Turėtum paragauti.

Marija lūkuriavo. Pagaliau sutikau išgerti šaltos arbatos, kad tik galėtume tęsti. Ji neskubėdama įpylė ir pastatė stiklinę priešais mane. Padėkojau ir pabandžiau nusišypsoti. Ji irgi pabandė, tačiau jos šypsnys buvo dar trumpesnis nei mano.

— Aš palauksiu kitame kambaryje, Džo.

— Ačiū, Marija.

Ji pastūmė sukamąsias duris.

— Tai mano sesuo, — pasakė Pistiljo tebežiūrėdamas į duris, pro kurias ji ką tik išėjo. Tada parodė į nuotraukas ant šaldytuvo. — Čia jos sūnūs. Vikui Jaunesniajam dabar aštuoniolika. Džekui — šešiolika.

— Aha. — Pasidėjau rankas ant stalo. — Jūs klausėtės mano pokalbių.

— Taip.

— Tada jau žinote, kad aš visiškai nenumanau, kur mano brolis.

Jis gurkštelėjo šaltos arbatos.

— Žinau. — Jo žvilgsnis tebebuvo nukreiptas į šaldytuvą; jis galvos mostu paragino mane padaryti tą patį. — Ar pastebi, ko trūksta šiose nuotraukose?

— Aš tikrai nenusiteikęs žaisti žaidimų, Pistiljo.

— Aš irgi. Bet pažiūrėk įdėmiau. Ko trūksta?

Aš nesivarginau žiūrėti, nes ir taip jau žinojau.

— Tėvo.

Jis spragtelėjo pirštais ir bedė į mane pirštu it koks TV viktorinos vedėjas.

— Pataikei iš pirmo karto, — tarė jis. — Įspūdinga.

— Ką, po galais, tai reiškia?

— Mano sesuo neteko savo vyro prieš dvylika metų. O berniukai — pats gali suskaičiuoti. Jiems buvo ketveri ir šešeri. Marija juos užaugino viena. Aš padėdavau, kai galėdavau, bet dėdė neatstoja tėvo, juk supranti, ką noriu pasakyti?

Aš tylėjau.

— Jo vardas buvo Viktoras Doberis. Ar jis ką nors tau sako?

— Ne.

— Vikas buvo nužudytas. Nušautas į galvą dviem kulkom, kaip per egzekuciją. — Jis ištuštino stiklinę ir staiga pridūrė: — Ten buvo ir tavo brolis.

Mano širdis apsivertė krūtinėje. Pistiljo atsistojo, nelaukdamas mano reakcijos.

— Žinau, kad mano pūslė gailėsis, Vilai, bet išgersiu dar vieną. Nori dar, kol aš stoviu?

Aš bandžiau išsivaduoti iš sustingimo.

— Ką tuo norite pasakyti, kad mano brolis buvo ten?

Bet dabar Pistiljo delsė. Jis atsidarė šaldytuvą, išsitraukė ledukų padėklą ir išpylė juos į kriauklę. Ledo kubeliai subarškėjo ant keraminio paviršiaus. Ranka sužvejojo porą ir įsimetė į stiklinę.

— Prieš mums pradedant, noriu, kad kai ką pažadėtum.

— Ką?

— Tai susiję su Keite Miler.

— Kuo ji čia dėta?

— Ji dar vaikas.

— Žinau.

— Situacija pavojinga. Nereikia būti genijumi, kad tai suprastum. Nenoriu, kad ji vėl nukentėtų.

— Ir aš nenoriu.

— Tada susitarkime, — tarė jis. — Pažadėk man, Vilai. Pažadėk, kad daugiau jos nebeįvelsi.

Pažiūrėjau į jį ir supratau, jog derėtis neverta.

— Gerai, — pasakiau. — Pažadu.

Jis atidžiai stebeilijosi man į veidą ieškodamas melo, tačiau šiuo atveju jis buvo teisus. Keitė jau sumokėjo didžiulę kainą. Nesu tikras, ar išgyvenčiau, jei jai tektų susimokėti dar daugiau.

— Papasakokit man apie mano brolį, — pasakiau.

Pistiljo įsipylė arbatos ir atsilošė kėdėje. Kurį laiką žiūrėjo į stalą, tada pakėlė akis.

— Skaitai laikraštyje apie stambius bankrotus, — ėmė pasakoti Pistiljo. — Skaitai, kaip susitvarkė Fultono žuvų turgus. Matai per žinias, kaip areštuojami seniai ir galvoji: viskas, tos dienos praėjo. Mafijos nebėra. Policija laimėjo.

Jis nutilo. Mano burna staiga išdžiūvo ir tarsi susiklijavo. Gurkštelėjau didelį gurkšnį iš savo stiklinės. Arbata buvo per saldi.

— Ar ką nors žinai apie Darviną? — paklausė jis.

Pamaniau, kad klausimas retorinis, bet jis laukė atsakymo.

— Išgyvena tik stipriausieji ir panašiai, — pasakiau.

— Ne stipriausieji, — pasakė jis. — Tai šiuolaikinė interpretacija, ir ji neteisinga. Darvinas teigė, kad išgyvena ne stipriausieji, o labiausiai prisitaikiusieji. Matai skirtumą?

Linktelėjau.

— Taigi gudresnieji blogiukai — jie prisitaikė. Iškėlė savo verslą iš Manhatano. Ėmė prekiauti narkotikais, pavyzdžiui, priemiesčiuose, kur mažiau konkurencijos. Daugiausiai kliuvo Džersio miestams. Pavyzdžiui, Kemdenui. Trys iš paskutiniųjų penkių merų buvo nu-

teisti už nusikaltimus. Atlantik Sityje — tu nepereisi gatvės nedavęs kyšio. Niuarkas ir visi tie tauškalai apie ekonomikos atgaivinimą. Atgaivinimas reiškia pinigus. Pinigai reiškia dėkingumo mokesčius ir kyšius.

Aš pasimuisčiau kėdėje.

— Ar norite ką nors tuo pasakyti, Pistiljo?

— Taip, mulki tu, labai noriu. — Jo veidas paraudo. Bruožai išliko ramūs, nors buvo matyti, kad jam reikia pastangų. — Mano svainis — šių berniukų tėvas — bandė išvalyti gatves nuo tų išgamų. Jis dirbo slapta. Kažkas sužinojo. Ir jis bei jo partneris buvo rasti negyvi.

— Ir jūs manote, kad į tai įsivėlęs mano brolis?

— Taip. Manau.

— Turite įrodymų?

— Geriau nei įrodymų. — Pistiljo nusišypsojo. — Tavo brolis prisipažino.

Aš loštelėjau atgal, tarsi jis būtų užsimojęs į mane. Papurčiau galvą. Nusiramink. Jis gali pasakyti ir padaryti bet ką, priminiau sau. Juk dar vakar norėjo mane pakišti.

— Bet mes pernelyg skubame, Vilai. Ir aš nenoriu, kad tu neteisingai suprastum. Mes nemanome, kad tavo brolis ką nors nužudė.

Dar vienas kirtis.

— Bet jūs ką tik pasakėte...

Pistiljo kilstelėjo ranką.

— Išklausyk mane, gerai?

Jis vėl atsistojo. Tempė laiką. Mačiau tai. Pistiljo veidas buvo stebėtinai ramus, netgi susikaupęs, bet tik todėl, kad bandė sukišti į spintą savo įniršį. Įdomu, ar atlaikys tos spintos durys, galvojau. Ir ar dažnai, jam pažvelgus į savo seserį, tos durys neišlaiko ir įniršis išsilieja?

— Tavo brolis dirbo Filipui Makgeinui. Tikriausiai žinai, kas jis.

Aš neatsakiau.

— Tęskit.

— Makgeinas pavojingesnis nei tavo bičiulis Aselta, vien todėl,

kad jis gudresnis. ONTS nuomone, jis vienas didžiausių šulų Rytų pakrantėje.

— ONTS?

— Organizuoto nusikalstamumo tyrimų skyrius, — paaiškino jis. — Makgeino liūdna ateitis buvo nulemta dar vaikystėje. Jei kalbėtume apie prisitaikymą, tai šis vyrukas išgyventų bet kokiomis sąlygomis. Nesigilinsiu į dabartinę organizuoto nusikalstamumo būklę — naujieji rusai, Triada, kinai, senojo pasaulio italai. Makgeinas visada buvo per du žingsnius priekyje jų. Jis tapo bosu dar būdamas dvidešimt trejų. Jo veiklos pobūdis — klasikinis: narkotikai, prostitucija, lupikavimas, tačiau jo specializacija — kyšininkavimas bei dėkingumo mokesčiai įtvirtinant savo verslą atokesnėse nuo miesto vietovėse, kur mažiau konkurencijos.

Prisiminiau, ką sakė Tania apie Šeilą ir prekybą Havertono koledže.

— Makgeinas nužudė mano svainį ir jo partnerį, Kertį Anglerį. Tavo brolis irgi tame dalyvavo. Mes suėmėme jį, tačiau dėl menkesnių kaltinimų.

— Kada?

— Šeši mėnesiai iki Džiulės Miler nužudymo.

— Kodėl aš nieko apie tai nežinojau?

— Nes Kenas tau nepasakė. Ir todėl, kad tavo brolis buvo mums nereikalingas. Mums reikėjo Makgeino. Taigi mes sudarėme su juo sandėrį.

— Sudarėte sandėrį?

— Suteikėme Kenui neliečiamumą mainais į jo bendradarbiavimą.

— Jūs norėjote, kad jis liudytų prieš Makgeiną?

— Dar daugiau. Makgeinas buvo atsargus. Mes neturėjome pakankamai įkalčių apkaltinti jį žmogžudyste. Mums reikėjo informatoriaus. Todėl davėme Kenui pasiklausymo įrangą ir nusiuntėme atgal.

— Norite pasakyti, kad Kenas slapta dirbo jums?

Kažkas rūstaus šmėstelėjo Pistiljo akyse.

— Nepulk jo šlovinti, — atkirto jis. — Tavo niekšelis brolis nebuvo agentas. Jis buvo tiesiog menkysta, bandantis išgelbėti savo kailį.

Aš linktelėjau, dar kartą primindamas sau, kad visa tai gali būti melas.

— Tęskit, — pasakiau.

Jis atsigrįžo ir pasiėmė nuo spintelės sausainį. Lėtai jį sukramtė, tada užgėrė šalta arbata.

— Mes nežinome, kaip iš tiesų viskas atsitiko. Galiu pateikti tik mūsų darbinę versiją.

— Gerai.

— Makgeinas sužinojo. Tu turi suprasti. Makgeinas yra negailestingas kalės vaikas. Sprendimas ką nors nužudyti jam prilygsta sprendimui, kuriuo keliu važiuoti — Linkolno ar Holando tuneliu. Tai patogumo klausimas, nieko daugiau. Jis nieko nejaučia.

Dabar supratau, kur link jis suka.

— Vadinasi, jei Makgeinas sužinojo, kad Kenas tapo informatoriumi...

— Jis tą pačią akimirką tapo lavonu, — užbaigė jis. — Tavo brolis suprato riziką. Mes palaikėme ryšį, bet vieną naktį jis tiesiog pabėgo.

— Nes Makgeinas sužinojo?

— Mes taip manome. Jis atbėgo į jūsų namus. Mes nežinome kodėl. Galbūt jis tikėjosi saugiai pasislėpti, nes Makgeinas nebūtų įtaręs, kad Kenas galėtų rizikuoti šeimos saugumu.

— O paskui?

— Kaip jau tikriausiai supratai, Aselta irgi dirbo Makgeinui.

— Jei taip sakote.

Pistiljo nuleido tai negirdomis.

— Aselta irgi turėjo ką prarasti. Tu paminėjai Laurą Emerson, kitą seserijos narę, kuri buvo nužudyta. Tavo brolis sakė, kad ją nužudė Aselta. Ji buvo pasmaugta, o tai mėgstamiausias Aseltos būdas žudyti. Pasak Keno, Laura Emerson sužinojo apie prekybą narkotikais Havertone ir ketino apie tai pranešti.

Susiraukiau.

— Ir už tai jie ją nužudė?

— Taip, už tai. O ko tu tikėjaisi — kad nupirks ledų? Tie žmonės — monstrai, Vilai. Įsikalk tai į savo buką makaulę.

Prisiminiau, kaip Filas Makgeinas užsukdavo pažaisti „Rizikos". Jis visuomet laimėdavo. Buvo tylus ir pastabus, vienas iš tų vaikų, apie kuriuos sakoma: tyli kiaulė gilią šaknį knisa. Jis buvo klasės prezidentas. Aš juo žavėjausi. Vaiduoklis buvo akivaizdžiai pamišęs. Iš jo visko galėjai tikėtis. Bet Makgeinas?

— Jie kažkaip sužinojo, kur slėpėsi tavo brolis. Gali būti, kad Vaiduoklis atsekė paskui Džiulę nuo koledžo, mes nežinome. Kad ir kaip būtų, jis sugavo tavo brolį Milerių namuose. Mes manome, kad jis mėgino nužudyti juos abu. Tu sakei, kad tą naktį kažką matei. Mes tavimi tikime. Taip pat tikime, jog tas žmogus, kurį matei, greičiausiai buvo Aselta. Jo pirštų atspaudų rasta nusikaltimo vietoje. Kenas buvo sužeistas — todėl ir rasta jo kraujo — bet jam kažkaip pavyko pabėgti. Vaiduoklis liko su Džiulės Miler kūnu. Kas jam beliko daryti? Suorganizuoti viską taip, tarsi tai būtų padaręs Kenas. Argi yra geresnis būdas pakišti jį ar netgi įbauginti?

Pistiljo nutilo ir ėmė kramsnoti kitą sausainį. Jis nežiūrėjo į mane. Žinojau, kad tai, ką jis sako, gali būti melas, tačiau jo žodžiai skambėjo įtikinamai. Bandžiau save nuraminti ir suvokti, ką visa tai reiškia. Aš žiūrėjau į jį. Jis žiūrėjo į sausainį. Dabar atėjo mano eilė tramdyti įniršį.

— Tai visą tą laiką, — aš užsikirtau, nurijau gumulą ir pabandžiau iš naujo, — visą tą laiką jūs žinojote, kad Kenas nenužudė Džiulės.

— Ne, nieko panašaus.

— Bet ką tik sakėte...

— Tai tik versija, Vilai. Tik versija. Tokia pat tikėtina kaip ir toji, jog jis ją nužudė.

— Jūs tuo netikite.

— Neaiškink man, kuo aš tikiu.

— Kodėl Kenui būtų reikėję žudyti Džiulę?

— Tavo brolis buvo blogas žmogus. Neturėk jokių iliuzijų.

— Tai ne motyvas. — Aš papurčiau galvą. — Kodėl? Jei žinojote, kad Kenas greičiausiai jos nenužudė, kodėl visą laiką tvirtinote kitaip?

Jis nesiteikė atsakyti. Galbūt jo atsakymo ir nereikėjo. Staiga man paaiškėjo. Žvilgtelėjau į nuotraukas ant šaldytuvo. Jos tiek daug paaiškina.

— Nes norėjote bet kokia kaina susigrąžinti Keną, — pasakiau atsakydamas į savo paties klausimą. — Kenas buvo vienintelis, galėjęs išduoti Makgeiną. Jeigu jis slapstytųsi kaip svarbus liudininkas, pasauliui nerūpėtų. Žiniasklaida tylėtų. Niekas jo nemedžiotų. Bet jei Kenas nužudo jauną moterį jos šeimos rūsyje, reikalai priemiestyje tampa nevaldomi, žiniasklaidos dėmesys didžiulis. O tos antraštės, tikėjotės jūs, apsunkins jo slapstymąsi.

Jis įdėmiai apžiūrinėjo savo rankas.

— Aš teisus, ar ne?

Pistiljo lėtai pažiūrėjo į mane.

— Tavo brolis sudarė su mumis sandėrį, — šaltai atrėmė jis. — O pabėgęs jį sulaužė.

— Todėl turėjote pagrindą meluoti?

— Turėjome pagrindą susekti jį bet kokiomis priemonėmis.

Aš net virpėjau iš pykčio.

— Ir priversti kentėti jo šeimą?

— Nekaltink manęs vieno.

— Ar žinote, kaip mes kentėjome?

— Žinai ką, Vilai? Man nerūpi. Manai, tu kentėjai? Pažiūrėk į mano sesers akis. Pažiūrėk į jos sūnų akis.

— Vis tiek negalima...

Jis trenkė ranka per stalą.

— Neaiškink man, kas teisinga ar neteisinga. Mano sesuo buvo nekalta auka.

— Mano motina irgi.

— Ne! — Jis vėl trenkė į stalą, šį kartą kumščiu, ir bedė į mane pirštu. — Yra didžiulis skirtumas, supranti? Vikas buvo policininkas, ir jį nužudė. Jis neturėjo pasirinkimo. Jis negalėjo sustabdyti šeimos kančios. O tavo brolis nusprendė pabėgti. Tai buvo jo sprendimas. Jei tai kažkaip įskaudino tavo šeimą, kaltink jį.

— Tačiau bėgti Keną privertėte jūs, — pasakiau. — Kažkas bandė jį nužudyti, o jūs vertėte Keną galvoti, kad jis bus suimtas už žmogžudystę. Viskas per jus. Jūs įstūmėte jį į dar gilesnį urvą.

— Tai buvo jo sprendimas.

— Jūs norėjote padėti savo šeimai, todėl paaukojote manąją.

Tada Pistiljo pratrūko. Jis sviedė ant stalo stiklinę. Šalta arbata išsiliejo ir aptaškė mane. Stiklinė nuriedėjo ant grindų ir sudužo. Jis atsistojo piktai nudelbdamas mane.

— Nedrįsk lyginti to, ką išgyveno tavo šeima, su tuo, ką teko išgyventi mano seseriai. Nedrįsk.

Pažiūrėjau jam į akis. Ginčytis su juo būtų beprasmiška — o aš vis dar nežinojau, ar jis sako tiesą, ar tiesiog siekia savo tikslų. Kad ir kaip būtų, norėjau sužinoti daugiau. Priešindamasis jam nieko gero nepasieksiu. Ši istorija dar nebaigta. Jis dar turi ką pasakyti. Dar daug neatsakytų klausimų.

Atsidarė durys. Išgirdusi sąmyšį, Klaudija Fišer kyštelėjo galvą. Pistiljo kilstelėjo ranką leisdamas suprasti, kad viskas gerai. Jis vėl atsisėdo. Fišer akimirką luktelėjo, tada paliko mus vienus.

Pistiljo sunkiai alsavo.

— Tai kas buvo toliau? — paklausiau.

Jis pažiūrėjo į mane.

— Nenutuoki?

— Ne.

— Mums tiesiog pasisekė. Vienas iš mūsų agentų atostogavo Stokholme. Grynas atsitiktinumas.

— Apie ką čia kalbate?

— Mūsų agentas, — tarė jis. — Jis pastebėjo tavo brolį gatvėje.

Sumirksėjau.

— Minutėlę. Kada tai buvo?

Pistiljo paskubomis paskaičiavo.

— Prieš keturis mėnesius.

Aš suglumęs spoksojau į jį.

— Ir Kenas pabėgo?

— Ne, velniai rautų. Mūsų agentas nerizikavo. Suėmė tavo brolį iškart vietoje.

Pistiljo susidėjo rankas ir palinko į mane.

— Mes jį sučiupome, — beveik pašnibždomis ištarė jis. — Sučiupome ir pargabenome atgal.

45

Filipas Makgeinas įpylė brendžio.

Jaunojo advokato Kromvelo kūno jau nebebuvo. Džošua Fordas tysojo it meškos kailis. Jis buvo gyvas ir netgi sąmoningas, tačiau nejudėjo.

Makgeinas ištiesė Vaiduokliui taurę. Abu vyrai susėdo. Makgeinas nugėrė didelį gurkšnį. Vaiduoklis paėmė taurę į delną ir nusišypsojo.

— Kas yra? — paklausė Makgeinas.

— Puikus brendis.

— Taip.

Vaiduoklis stebeilijosi į gėrimą.

— Kaip tik prisiminiau, kaip mes sėdėdavome miškelyje už Riker Hilo ir gerdavome pigiausią alų, kokio galėdavome gauti. Prisimeni, Filipai?

— „Schlitz“ ir „Old Milwaukee“, — pasakė Makgeinas.

— Taigi.

— Kenas turėjo draugą gėrimų parduotuvėje. Jis niekada neprašydavo iš jo pažymėjimo.

— Geri laikai, — tarė Vaiduoklis.

— Šis, — Makgeinas kilstelėjo savo taurę, — geresnis.

— Taip manai? — Vaiduoklis paragavo. Jis užsimerkė ir nurijo gurkšnelį. — Ar žinai tokią teoriją, kad kiekvienas mūsų pasirinkimas padalija pasaulį į įvairias visatas?

— Žinau.

— Dažnai svarstau, ar yra tokių, kurie galėtų viską pakeisti, arba atvirkščiai — ar mums buvo lemta atsidurti čia neatsižvelgiant į nieką?

Makgeinas kreivai šyptelėjo.

— Tu juk nepradedi manęs įsimylėti, a, Džonai?

— Nieko panašaus, — atsiliepė Vaiduoklis. — Tačiau atvirumo akimirkomis negaliu susilaikyti nepagalvojęs, ar viskas turėjo būti taip, kaip yra.

— Tau patinka kankinti žmones, Džonai.

— Taip.

— Visuomet mėgavaisi tuo.

Vaiduoklis akimirką galvojo.

— Ne, ne visuomet. Nors, žinoma, svarbesnis klausimas yra — kodėl?

— Kodėl tau patinka kankinti žmones?

— Ne tik kankinti. Man patinka juos skausmingai žudyti. Renkuosi smaugimą, nes tai siaubingas būdas mirti. Ne nuo greitos kulkos. Ne nuo skubaus peilio dūrio. Tu tikrąja žodžio prasme gaudai savo paskutinį kvėptelėjimą. Jauti, kaip ima trūkti gyvybiškai svarbaus deguonies. Aš taip darau jiems — stebiu, kaip jie kovoja dėl galimybės įkvėpti, kurios taip ir negauna.

— Vaje, vaje. — Makgeinas padėjo savo taurę. — Tikriausiai vakarėliuose tu tikras linksmuolis, Džonai.

— O taip, — pritarė jis. Tada surimtėjęs pridūrė: — Bet kodėl, Filipai, aš gaunu iš to adrenalino? Kas atsitiko man, mano moraliniam kompasui, kad jaučiuosi labiausiai gyvas tuomet, kai kas nors išleidžia paskutinį kvapą?

— Juk neketini kaltinti savo tėčio, a, Džonai?

— Ne, tai būtų per daug banalu. — Jis pastatė savo taurę ir atsisuko į Makgeiną. — Ar būtum mane nužudęs, Filipai? Jei nebūčiau pašalinęs tų dviejų tipų kapinėse, ar būtum mane nužudęs?

Makgeinas nusprendė sakyti tiesą.

— Nežinau, — tarė jis. — Tikriausiai.

— Tu gi mano geriausias draugas, — tarė Vaiduoklis.

— O tu tikriausiai mano.

Vaiduoklis nusišypsojo.

— Mes buvome pasiutę, ar ne, Filipai?

Makgeinas neatsakė.

— Susipažinau su Kenu, kai man buvo ketveri, — tęsė Vaiduoklis. — Visi vaikai kaimynystėje buvo perspėti laikytis atokiau nuo mūsų namų. Aseltos daro blogą įtaką, sakydavo jiems. Žinai, kaip būna.

— Taip, — tarstelėjo Aselta.

— Tačiau Keną pas mus traukte traukė. Jis mėgdavo tyrinėti mūsų namus. Prisimenu, kaip suradome mano senio ginklą. Mums buvo šešeri, man regis. Prisimenu, kaip vartėme jį rankose. Jautėme jo galią. Jis mus užkerėjo. Tuo ginklu gąsdindavome Ričardą Vernerį — tu tikriausiai jo neprisimeni, jis išvyko iš trečios klasės. Kartą mes jį pagrobėme ir surišome. Jis verkė ir prisišlapino į kelnes.

— Ir jums tai patiko.

Vaiduoklis lėtai linktelėjo.

— Tikriausiai.

— Turiu klausimą, — tarė Makgeinas.

— Klausau.

— Jei tavo tėvas turėjo ginklą, kodėl Danielį Skinerį nudūrei peiliu?

Vaiduoklis papurtė galvą.

— Nenoriu apie tai kalbėti.

— Niekada nenorėjai.

— Teisingai.

— Kodėl?

Jis neatsakė į klausimą tiesiai.

— Mano senis sužinojo, kad žaidžiame su jo ginklu, — tarė jis. — Ir gerokai mane prikūlė.

— Jis dažnai tave mušdavo.

— Taip.

— Ar kada nors jam atkeršijai? — paklausė Makgeinas.

— Tėvui? Ne. Jis buvo per daug apgailėtinas, kad jo nekęsčiau. Jis taip ir neatsigavo po to, kai mano motina mus paliko. Visą laiką tikėjosi, jog ji sugrįš. Ruošdavosi tam. O kai prisigerdavo, sėdėdavo vienas ant sofos ir kalbėdavosi su ja, juokdavosi, paskui apsiverkdavo. Ji sudaužė jam širdį. Aš kankinu žmones, Filipai. Esu matęs, kaip vyrai maldauja, kad tik leisčiau numirti. Bet tikriausiai nesu matęs nieko labiau apgailėtino nei mano tėvas, verkiantis dėl motinos.

Džošua Fordas tyliai sudejavo ant grindų. Jiedu nekreipė į jį dėmesio.

— Kur dabar tavo tėvas? — paklausė Makgeinas.

— Čejene, Vajominge. Jis liovėsi gerti. Susirado gerą moterį. Dabar jis religinis fanatikas. Iškeitė alkoholį į Dievą — vieną priklausomybę į kitą.

— Pasikalbi su juo?

— Ne, — tyliai atsiliepė Vaiduoklis.

Jiedu tylėdami išgėrė.

— O tu, Filipai? Tu nebuvai vargšas. Tavo tėvai tavęs neskriaudė.

— Tėvai kaip tėvai, — sutiko Makgeinas.

— Žinau, kad tavo dėdė priklausė gaujai. Jis įtraukė tave į verslą. Bet tu galėjai pasirinkti doros kelią. Kodėl nepasirinkai?

Makgeinas susijuokė.

— Kas?

— Mes skiriamės labiau nei galvojau.

— Kodėl?

— Tu gailiesi, — tarė Makgeinas. — Darai tai, jauti pasitenkinimą, esi savo srities specialistas. Bet žiūri į save kaip į blogį. — Staiga jis atsitiesė kėdėje. — O Dieve.

— Kas yra?

— Tu pavojingesnis nei maniau, Džonai.

— Kodėl?

— Tu grįžai ne dėl Keno, — tarė Makgeinas. Jo balsas tapo slopesnis. — Tu grįžai tos mažylės, ar ne?

Vaiduoklis gurkštelėjo didelį gurkšnį. Jis nesiteikė atsakyti.

— Tie pasirinkimai ir skirtingos visatos, apie kurias kalbėjai, — tęsė Makgeinas. — Manai, kad jei Kenas tą naktį būtų miręs, viskas būtų kitaip.

— Taip, tai tikrai būtų viską pakeitę, — tarė Vaiduoklis.

— Bet nebūtinai į gera, — paprieštaravo Makgeinas. Tada pridūrė: — Tai kas toliau?

— Mums reikia Vilo pagalbos. Jis vienintelis gali ištraukti Keną į dienos šviesą.

— Jis nepadės.

Vaiduoklis paniuro.

— Tu turėtum žinoti geriau.

— Jo tėvas? — paklausė Makgeinas.

— Ne.

— Sesuo?

— Ji per toli gyvena.

— Bet tu kažką sugalvojai?

— Galvok, — pasakė Vaiduoklis.

Makgeinas susimąstė. O supratęs plačiai nusišypsojo.

— Keitė Miler.

46

Pistiljo nenuleido nuo manęs akių, laukdamas reakcijos į jo numestą bombą. Bet aš greitai susitvardžiau. Galbūt dabar viskas paaiškės.

— Jūs sugavote mano brolį?

— Taip.

— Ir grąžinote jį į Jungtines Valstijas?

— Taip.

— Tai kodėl apie tai nerašė laikraščiai?

— Mes laikėme viską paslaptyje, — atsakė Pistiljo.

— Nes bijojote, kad gali sužinoti Makgeinas?

— Iš dalies.

— Dėl ko dar?

Jis papurtė galvą.

— Jums reikalingas Makgeinas, — pasakiau.

— Taip.

— Ir mano brolis vis dar galėtų jį įduoti.

— Jis galėtų padėti.

— Todėl jūs sudarėte su juo kitą sandėrį.

— Galima sakyti, atstatėme senąjį.

Pamačiau prošvaistę migloje.

— Ir įtraukėte jį į liudininkų apsaugos programą?

Pistiljo linktelėjo.

— Iš pradžių apgyvendinome jį viešbutyje ir paskyrėme apsaugą. Bet daugelis dalykų, kuriuos žinojo tavo brolis, jau buvo pasenę. Jis vis dar tebebūtų buvęs pagrindiniu liudininku — tikriausiai svarbiausiu iš mūsų turimų — bet mums reikėjo daugiau laiko. Negalėjome amžinai jį laikyti viešbutyje, ir jis nenorėjo jame likti. Kenas pasisamdė įtakingą advokatą ir mes sudarėme sutartį. Suradome jam vietą Naujojoje Meksikoje. Jis kasdien turėdavo susisiekti su vienu iš mūsų agentų. Kai būtų atėjęs laikas, būtume iškvietę jį liudininku. Jei jis būtų pažeidęs mūsų sutartį, būtume atnaujinę visus kaltinimus, įskaitant Džiulės Miler žmogžudystę.

— Tai kas atsitiko?

— Apie tai sužinojo Makgeinas.

— Kaip?

— Mes nežinome. Galbūt kažkas nutekino informaciją. Kad ir kaip būtų, Makgeinas pasiuntė du banditus nužudyti tavo brolio.

— Tiedu lavonai name, — pasakiau.

— Taip.

— Kas juos nužudė?

— Mes manome, kad tavo brolis. Jie jo neįvertino. Jis juos nudobė ir pabėgo.

— Ir dabar jūs norite, kad Kenas grįžtų.

Jo žvilgsnis nukrypo į fotografijas ant šaldytuvo durų.

— Taip.

— Bet aš nežinau, kur jis.

— Dabar aš tai suprantu. Klausyk, galbūt mes susimovėme. Nežinau. Bet Kenas turi grįžti. Mes paskirsime jam apsaugą, stebėsime kiaurą parą, apgyvendinsime saugiame name, kaip tik jis norės. Tai pažadas. O rimbas — už bendradarbiavimą panaikinti kaltinimai.

— Tai ko norite iš manęs?

— Netrukus jis su tavim susisieks.

— Kodėl jūs toks tikras?

Pistiljo atsiduso ir įsmeigė žvilgsnį į stiklinę.

— Kodėl jūs toks tikras? — vėl paklausiau.

— Nes, — ištarė Pistiljo, — Kenas tau jau skambino.

Mano krūtinę užgulė švino gabalas.

— Į tavo butą iš mokamo telefono, esančio netoli tavo brolio namų Albukerkėje, buvo skambinta du kartus, — tęsė jis. — Vieną kartą maždaug savaitę iki tų dviejų banditų nužudymo. Antrą — iškart po to.

Tikriausiai turėjau nustebti, bet nenustebau. Galbūt pagaliau viskas sukris į savo vietas, tik man nepatiko kaip.

— Tu nežinojai apie tuos skambučius, ar ne, Vilai?

Nurijau gumulą ir pagalvojau, kas, be manęs, galėjo atsiliepti, jei Kenas iš tiesų skambino.

Šeila.

— Ne, — atsakiau, — nežinojau.

Jis linktelėjo.

— Kai pirmą kartą buvome tave išsikvietę, mes to nežinojome. Todėl ir pagalvojome, kad atsiliepei tu.

Pažiūrėjau į jį.

— Kaip į tai įsivėlusi Šeila Rodžers?

— Nusikaltimo vietoje buvo rasti jos pirštų atspaudai.

— Aš tai žinau.

— Taigi leisk paklausti, Vilai. Mes žinojome, kad tavo brolis tau skambino. Žinojome, kad tavo mergina lankėsi Keno namuose Naujojoje Meksikoje. Mumis dėtas, kokią išvadą būtum padaręs?

— Kad aš kažkaip įsivėlęs.

— Teisingai. Mes pagalvojome, kad Šeila buvo tavo tarpininkė ar kažkas panašaus ir kad tu padedi savo broliui slapstytis. O kai Kenas pabėgo, nusprendėme, jog judu žinote, kur jis.

— Bet dabar žinote geriau.

— Teisingai.

— Tai ką manote dabar?

— Tą patį, ką ir tu, Vilai. — Jo balsas buvo tylus ir — prakeikimas — jame skambėjo užuojauta. — Kad Šeila Rodžers pasinaudojo tavimi. Kad ji dirbo Makgeinui. Kad tai ji pranešė jam apie tavo brolį. O kai reikalai pakrypo į blogąją pusę, jis ją nužudė.

Šeila. Jos išdavystė giliai persmeigė mane, palietė kaulus. Jei dabar ją ginčiau, jei galvočiau, kad buvau jai šis tas daugiau nei naivuolis, būčiau visiškai aklas. Būčiau naivesnis už Polianą*, su tokiais stipriais rožiniais akiniais, kurie neleistų matyti tiesos.

— Sakau tau visa tai, Vilai, nes bijau, kad iškrėsi ką nors kvaila.

— Pavyzdžiui, kreipsiuos į žiniasklaidą, — pasakiau.

— Taip. Ir dar noriu, kad suprastum. Tavo brolis turėjo dvi galimybes. Arba jį suranda ir nužudo Makgeinas su Vaiduokliu, arba jį surandame ir apsaugome mes.

* Turima omeny JAV vaikų rašytojos Eleonoros Porter (*Eleanor H. Porter*) vienuolikmetė herojė iš to paties pavadinimo romano (*Pollyanna*).

— Kurgi, — pasakiau. — Jums, vyručiai, iki šiol tai puikiai sekėsi.

— Vis tiek mes esame geriausia galimybė, — paprieštaravo jis. — Ir nemanyk, kad Makgeinas pasitenkins tavo broliu. Negi tikrai manai, kad Keitės Miler užpuolimas buvo sutapimas? Visų mūsų labui, mums reikia tavo pagalbos.

Aš tylėjau. Negalėjau juo pasitikėti. Žinojau tai. Negalėjau pasitikėti niekuo. Tiek ir tesužinojau čia. Bet Pistiljo buvo ypač pavojingas. Jis vienuolika metų žiūrėjo į sesers kenčiantį veidą. Tokie dalykai žmogų iškreipia. Aš tai žinojau: noras atkeršyti gali nepataisomai iškreipti. Pistiljo aiškiai leido suprasti, kad jis stengsis Makgeiną prigriebti bet kokiomis priemonėmis. Jis paaukotų mano brolį. Jis jau buvo uždaręs mane. O labiausiai pakenkė mano šeimai. Pagalvojau apie seserį, kuri pabėgo į Sietlą. Prisiminiau mamą, Saulutės šypseną, ir supratau, kad šis žmogus, sėdintis priešais mane, šis žmogus, kuris skelbiasi mano brolio gelbėtoju, ją užgesino. Jis nužudė mano motiną — niekas neįtikins manęs, kad vėžys nėra kažkaip susijęs su jai tekusiais išgyvenimais, kad jos imuninė sistema netapo dar viena tos siaubingos nakties auka — o dabar jis norėjo, kad aš padėčiau jam.

Nežinojau, kiek iš to, ką išgirdau, buvo melas. Bet nusprendžiau irgi meluoti.

— Aš padėsiu, — pasakiau.

— Gerai, — tarė jis. — Pasirūpinsiu, kad kaltinimai tau būtų tučtuojau panaikinti.

Aš nepasakiau ačiū.

— Nuvešime tave atgal, jei nori.

Norėjau atsisakyti, tačiau stengiausi nesukelti jam įtarimų. Jis nori apgauti, ką gi, aš irgi galiu pabandyti. Todėl pasakiau, kad būtų puiku. Kai atsistojau, jis tarė:

— Kaip suprantu, greitai Šeilos laidotuvės.

— Taip.

— Dabar, kai kaltinimai tau panaikinti, gali keliauti.

Aš neatsakiau.

— Ar ketini dalyvauti? — paklausė jis.

Šį kartą pasakiau tiesą:

— Nežinau.

47

Negalėjau sėdėti namuose laukdamas nežinia ko, todėl kitą rytą išėjau į darbą. Mane buvo apėmęs keistas jausmas. Maniau, kad iš manęs nebus jokios naudos, bet atsitiko priešingai. Įėjęs į Kavenent Hausą, — tai galiu palyginti nebent su sportininku, kuris „užsideda veidą" įžengęs į areną — užsidedi tam tikrą kaukę. Šie vaikai, priminiau sau, nusipelno tik geriausio mano dėmesio. Žinoma, banalu taip kalbėti, bet aš save įtikinau ir su pasitenkinimu pasinėriau į darbą.

Žinoma, žmonės prieidavo ir pareikšdavo savo užuojautas. Ir taip, Šeilos dvasia tvyrojo visur. Šiame pastate beveik nebuvo kampelio, kuris jos neprimintų. Bet man pavyko su tuo susidoroti. Nesakau, kad viską pamiršau ir nebenorėjau aiškintis, kur mano brolis, kas nužudė Šeilą ar koks likimas ištiko jos dukrą Karlę. Nieko nepamiršau. Bet šiandien mažai ką tegalėjau nuveikti. Paskambinau į Keitės palatą, tačiau man vis dar neleido su ja pasikalbėti. Kvadratas pasamdė privatų detektyvą, kuris tikrino, ar Šeilos-Donos Vait pavardė yra oro linijų sąrašuose, tačiau kol kas nesėkmingai. Todėl man beliko laukti.

Tą naktį pasisiūliau padirbėti su furgonu. Kvadratas prisijungė prie manęs, — aš jau viską buvau jam papasakojęs, — ir mes kartu dingome tamsoje. Gatvės vaikus apšvietė nakties mėlynumas. Jų veidai buvo lygūs, be raukšlių, glotnūs. Kai matai suaugusį valkatą, benamę, vyrą su pirkinių vežimėliu, būtybę, gulinčią dėžėje, žmogystą, prašančią smulkių su ištiestu popieriniu puoduku, žinai, jog tie žmonės yra benamiai. Bet paaugliai, penkiolikmečiai ir šešiolikmečiai, kurie bėga iš namų vengdami smurtavimo ir kurie patenka į narko-

tikų ar prostitucijos glėbį, prisitaiko geriau. Žiūrėdamas į paauglius negali pasakyti, ar jie benamiai, ar tiesiog klaidžioja gatvėmis.

Nepaisant to, ką girdi, nelengva nekreipti dėmesio į sunkią suaugusiųjų benamių būklę. Pernelyg bado akis. Gali nukreipti žvilgsnį ir praeiti primindamas sau, kad, jei pasiduosi, jei numesi jiems dolerį ar smulkių, jie išleis juos alkoholiui, narkotikams ar kitam jums sunkiai suvokiamam reikalui, tačiau iš tiesų praskubėdamas pro pagalbos prašantį žmogų pajunti sąžinės gnybtelėjimą. O mūsų vaikai yra iš tiesų nematomi. Jie tirpte ištirpsta naktyje. Gali praeiti pro juos nepastebėdamas ir nejausti jokio sąžinės graužimo.

Plyšojo muzika, kažkokie įnirtingi Lotynų Amerikos ritmai. Kvadratas padavė man krūvelę telefono kortelių. Mes įnėrėme į A aveniu, garsėjančią heroino prekyba, ir pradėjome įprastą giesmę. Mes kalbinome, įkalbinėjome ir klausėmės. Mačiau tuščias akis. Mačiau, kaip jie krapšto nuo savęs įsivaizduojamus vabalus. Mačiau adatų žymes ant venų.

Ketvirtą ryto mudu grįžome į furgoną. Per pastarąsias kelias valandas beveik nesikalbėjome. Kvadratas pažiūrėjo pro langą. Vaikai tebebuvo ten, gatvėje. Dabar jų, rodės, buvo dar daugiau, tarsi mūrai būtų jais kraujavę.

— Turėtume nuvykti į laidotuves, — pasakė Kvadratas.

Aš bijojau prasižioti, nes nepasitikėjau savo balsu.

— Ar matydavai ją ten? — paklausė jis. — Jos veidą, kai ji dirbdavo su šiais vaikais?

Matydavau. Ir aš žinojau, apie ką jis galvoja.

— To nesuvaidinsi, Vilai.

— Labai norėčiau tuo tikėti, — pasakiau.

— Kaip tu jauteisi su Šeila?

— Tarsi būčiau laimingiausias žmogus pasaulyje, — pasakiau.

Jis linktelėjo.

— Šito irgi nesuvaidinsi, — pasakė jis.

— Tai kaip tada viską paaiškinti?

— Nežinau. — Kvadratas įjungė pavarą, išsuko į gatvę ir sustojo. — Bet mes tiek daug dirbame protaudami. Galbūt reiktų prisiminti, kad turime ir širdis.

Susiraukiau.

— Gražiai skamba, Kvadratai, bet nesu tikras, jog tai būtų protinga.

— Tada žinai ką: važiuokime atsisveikinti su Šeila, kokią mes ją pažinojome.

— Net jei tai buvo melas?

— Net jei. Bet galbūt ten ką nors sužinosime. Suprasime, kas atsitiko čia.

— Argi ne tu sakei, kad mums gali nepatikti tai, ką sužinosime?

— Ei, tu teisus. — Kvadratas pakrutino antakius. — Velniai rautų, koks aš protingas.

Nusišypsojau.

— Mes jai skolingi, Vilai. Jos atminimui.

Jis buvo teisus. Reikia padėti tašką. Reikia gauti atsakymus. Galbūt kas nors laidotuvėse, o gal pačios laidotuvės — užkasamos savo tariamos meilės reginys padėtų man pagyti. Negalėjau to įsivaizduoti, bet norėjau pamėginti.

— Be to, negalime pamiršti Karlės. — Kvadratas parodė pro langą. — Vaikų gelbėjimas. Juk tai mums svarbiausia, ar ne?

Aš atsisukau į jį.

— Taip, — pasakiau. Tada pridūriau: — Beje, jei kalbėtume apie vaikus.

Luktelėjau. Nemačiau jo akių, — jis dažnai, kaip toje Korio Harto dainoje, naktimis nešiodavo akinius nuo saulės, — tačiau pastebėjau, kaip jo rankos tvirčiau suspaudė vairą.

— Kvadratai?

Jo tonas buvo aštrus.

— Mes čia kalbame apie tave ir Šeilą.

— Tai praeitis. Kad ir ką sužinotume, tai nieko nebepakeis.

— Susikoncentruokime ties vienu klausimu vienu metu, gerai?

— Negerai, — atsakiau. — Draugystė — toks dalykas. Turėtų būti kaip dvipusio judėjimo gatvė.

Jis papurtė galvą. Užvedė furgoną ir pajudėjo. Važiavome tylėdami. Aš žiūrėjau į jo randuotą, neskustą veidą. Netgi tatuiruotė atrodė patamsėjusi. Jis kramtė apatinę lūpą.

— Aš taip ir nepasakiau Vandai, — kažkuriuo metu ištarė jis.

— Kad turėjai vaiką?

— Sūnų, — tyliai pasakė Kvadratas.

— Kur jis dabar?

Kvadratas nukėlė vieną ranką nuo vairo ir pasikrapštė veidą. Ranka, pastebėjau, virpėjo.

— Jis atsidūrė po žeme dar neturėdamas nė ketverių.

Aš užsimerkiau.

— Jo vardas buvo Maiklas. Nenorėjau turėti su juo nieko bendra. Mačiau jį tik du kartus. Palikau jį su jo motina, septyniolikmete narkomane, kuriai šiaip nepatikėtum nė šuns. Kai jam buvo treji, ji vairavo taip apsvaigusi, kad rėžėsi tiesiai į krovininį automobilį. Abu žuvo. Iki šiol nežinau, ar tai buvo savižudybė, ar ne.

— Man labai gaila, — išlemenau.

— Dabar Maiklui būtų dvidešimt vieneri.

Aš karštligiškai galvojau, ką pasakyti. Niekas netiko, bet vis tiek pamėginau.

— Tai buvo labai seniai, — pasakiau. — Tu buvai dar vaikas.

— Nebandyk ieškoti pateisinimo, Vilai.

— Neieškau. Tik noriu pasakyti, — nežinojau, kokius geresnius žodžius parinkti, — jei aš turėčiau vaiką, prašyčiau tavęs būti jo krikštatėviu. Padaryčiau tave jo globėju, jei kas nors atsitiktų man. Ir ne dėl draugystės ar lojalumo. Padaryčiau tai iš savanaudiškų paskatų. Savo vaiko labui.

Jis vairavo.

— Yra dalykų, kurių niekada negali atleisti.

— Tu jo nenužudei, Kvadratai.

— Taip, aišku, aš visiškai nekaltas.

Mes sustojome prie raudono šviesoforo. Jis įjungė radiją. Pokalbių stotis. Viena iš tų komercinių informacinių stočių, pradavinėjanti dietinius papildus. Kvadratas ją išjungė. Palinko į priekį ir užsidėjo dilbius ant vairo.

— Aš žiūriu į tuos vaikus gatvėje. Bandau juos išgelbėti. Vis galvoju, kad jei išgelbėsiu pakankamai, nežinau, galbūt padėsiu Maiklui. Galbūt kažkaip išgelbėsiu jį. — Jis nusiėmė akinius. Jo balsas paaštrėjo. — Bet viena žinau tiksliai — visada tai žinojau — nesvarbu, ką aš darau, manęs neverta gelbėti.

Aš papurčiau galvą. Bandžiau sugalvoti ką nors paguodžiančio, pralinksminančio ar bent jau prablaškančio, bet nė viena mintis neprasiveržė pro filtrą. Viskas, ką sugalvodavau, skambėjo nuvalkiotai ir dirbtinai. Kaip ir dauguma tragedijų, ji daug ką paaiškino, bet kartu nieko nepasakė apie žmogų.

Galų gale pasakiau:

— Tu klysti.

Kvadratas vėl užsidėjo akinius ir įsmeigė akis į kelią. Mačiau, kaip jis užsisklendė.

Nusprendžiau nepasiduoti.

— Tu sakai, kad turime važiuoti į Šeilos laidotuves, nes mes jai kažką skolingi. O kaip Vanda?

— Vilai?

— Taip.

— Aš nebenoriu apie tai kalbėti.

48

Ankstyvas rytinis skrydis į Boizį buvo be nuotykių. Mes išskridome iš „LaGuardia“, kuris galėtų būti dar bjauresnis oro uostas, tik reiktų rimtos stichinės nelaimės. Aš gavau įprastą vietą ekonominėje klasėje, už smulkutės pagyvenusios damos, kuriai būtinai reikėjo atsilenkti sėdynę ir visą kelionę praguléti man ant kelių. Užtat ty-

rinėdamas jos žilus folikulus ir blyškią galvos odą negalėjau galvoti apie nieką kitą.

Kvadratas sėdėjo man iš dešinės. Jis skaitė straipsnį apie save *Yoga Journal*. Retsykiais linkteldavo ir sumurmėdavo: „Taip, tiesa, aš toks." Jis taip elgėsi norėdamas paerzinti mane. Todėl ir buvo mano geriausias draugas.

Man pavyko išlaikyti tuščią galvą, kol nepamačiau ženklo SVEIKI ATVYKĘ Į MEISONĄ, AIDAHĄ. Kvadratas buvo išnuomojęs biuiką. Bevažiuodami du kartus pasiklydome. Netgi čia, užkampyje, dominavo prekybos centrai. Visi buvo didžiuliai — „Chef Central", „The Home Depot", „The Old Navy" — kaimas vienijosi savo išpampusia monotonija.

Koplyčia buvo maža, balta ir visiškai neišvaizdi. Pastebėjau Edną Rodžers. Ji stovėjo lauke viena ir rūkė. Kvadratas sustojo. Pajutau, kaip įsitempė mano skrandis. Išlipau iš automobilio. Žolė buvo nudegusi iki rudumo. Edna Rodžers pažiūrėjo mūsų pusėn. Nenuleisdama nuo manęs akių, ji išpūtė ilgą dūmą.

Pasukau jos link. Kvadratas ėjo šalia. Jaučiausi tuščias ir abejingas. Šeilos laidotuvės. Mes atvykome palaidoti Šeilą. Mintis sukosi tarsi horizontalė sename televizoriuje.

Edna Rodžers traukė cigaretę; jos akys buvo įsitempusios ir sausos.

— Nesitikėjau, kad atvyksite, — tarė ji man.

— Aš čia.

— Ar sužinojote ką nors apie Karlę?

— Ne, — pasakiau, nors tai nebuvo visiška tiesa. — O jūs?

Ji papurtė galvą.

— Policija per daug nesistengia. Jie sako, neturintys įrodymų, kad Šeila būtų turėjusi vaiką. Man atrodo, kad jie nė netiki, jog mergaitė egzistuoja.

Visa kita vyko greitai ir miglotai. Kvadratas įsiterpė į mūsų pokalbį ir pareiškė užuojautą. Priėjo kiti gedėtojai. Daugiausia vyrai su kostiumais. Klausydamasis supratau, kad dauguma jų dirbo su

Šeilos tėvu gamykloje, gaminančioje garažo durų pakėlimo mechanizmus. Tai man pasirodė keista, tačiau tuo metu nesupratau kodėl. Aš spaudžiau rankas ir iškart pamiršdavau vardus. Šeilos tėvas buvo aukštas, gražus vyras. Jis stipriai apkabino mane ir pasitraukė prie bendradarbių. Šeila turėjo brolį ir seserį; abu buvo jaunesni, paniurę ir užsisklendę.

Mes visi stoviniavome lauke, tarsi bijotume pradėti ceremoniją. Žmonės susiskirstė į būrelius. Jaunesnieji būrėsi aplink Šeilos brolį ir seserį. Šeilos tėvas stovėjo pusratyje visų tų kostiumuotųjų, ryšinčių plačius kaklaraiščius, laikančių rankas kišenėse ir linksinčių. Moterys spietėsi arčiau durų.

Kvadratas traukė žvilgsnius, bet jis buvo prie to įpratęs. Tebemūvėjo apdulkėjusius džinsus, tačiau buvo su mėlynu švarkeliu ir pilku kaklaraiščiu. Būtų užsivilkęs kostiumą, pasakė jis su šypsena, tačiau tuomet Šeila nebūtų jo atpažinusi.

Pagaliau gedėtojai ėmė slinkti į mažą koplyčią. Mane nustebino toks didelis susirinkusiųjų skaičius, tačiau visi, su kuriais susipažinau, buvo atėję dėl šeimos, ne dėl Šeilos. Ji jau seniai juos buvo palikusi. Edna Rodžers prisigretino prie manęs ir įsikibo man į parankę. Ji iškėlė galvą ir nutaisė narsią šypseną. Aš vis dar nežinojau, ką apie ją galvoti.

Mes įžengėme į koplyčią paskutinieji. Aplinkui girdėjosi šnabždesiai, kaip „gerai“ Šeila atrodo, kaip „gyva“ — tokie komentarai man visuomet sukelia šiurpą. Nesu religingas, tačiau man patinka, kaip mes, žydai, elgiamės su mirusiaisiais — tai yra mes kuo greičiau užkasame juos į žemę. Mes neturime atvirų karstų.

Man nepatinka atviri karstai.

Nepatinka dėl visų akivaizdžių priežasčių. Žiūrėti į mirusį kūną, kurį jau apleido gyvybė ir skysčiai, balzamuotą, gražiai aprengtą, padažytą, yra tas pats, kas žiūrėti į figūrą Madam Tiuso vaškinių figūrų muziejuje, arba dar blogiau: tokį „gyvą“, kad atrodo, jog jis tuoj atsisės ir įkvėps — taip, tai kelia man šiurpą. Negana to, kokį ilgalaikį

prisiminimą artimiesiems palieka kūnas, tysantis it rūkyta lašiša? Ar aš noriu prisiminti Šeilą, gulinčią užmerktomis akimis gražiai išklotoje, — kodėl karstai visuomet taip gražiai iškloti? — puikaus raudonmedžio hermetiškai užsandarintoje dėžėje? Kai atsistojau su Edna Rodžers į eilės galą, — tasai išskaptuotas indas stovėjo kaip tik mūsų akių lygyje, — šios mintys mane užgulė visu sunkumu.

Tačiau kelio atgal nebuvo. Edna šiek tiek per stipriai spaudė mano ranką. Kai priartėjome, jos keliai ėmė linkti. Aš padėjau jai išsilaikyti. Ji vėl man nusišypsojo ir šį kartą jos šypsena buvo nuoširdžiai miela.

— Aš ją mylėjau, — sušnabždėjo ji. — Motina niekada nesiliauja mylėjusi savo vaiko.

Linktelėjau bijodamas prasižioti. Mes žengėme dar žingsnį — toks procesas beveik niekuo nesiskyrė nuo įlipimo į lėktuvą. Beveik tikėjausi netrukus išgirsti balsą, sakantį, jog „Gedėtojai nuo dvidešimt penktos eilės dabar gali pamatyti kūną." Kvaila mintis, bet aš leidau joms šokinėti ir suktis. Geriau galvoti apie bet ką negu apie tai.

Kvadratas stovėjo už mūsų, paskutinis eilėje. Aš vis sukau akis į šalį, bet kai pajudėjome į priekį, krūtinėje atbudo kažkokia nepaaiškinama viltis. Nemanau, kad tai neįprasta. Taip atsitiko netgi per mano motinos laidotuves — imi galvoti, kad galbūt įvyko klaida, visiškas nesusipratimas, kad aš pažiūrėsiu į karstą ir jis bus tuščias, arba jame bus ne Šeila. Galbūt todėl žmonėms patinka atviri karstai. Nes gauni patvirtinimą. Pamatai ir susitaikai. Aš buvau su mama, kai ji mirė. Stebėjau, kaip ji išleido paskutinį atodūsį. Vis dėlto tą dieną man knietėjo patikrinti karstą, kad įsitikinčiau — kas žino, galbūt Dievas bus persigalvojęs.

Veikiausiai tai išgyvena dauguma savo artimųjų netekusių žmonių. Neigimas yra proceso dalis. Žinai, kad viskas baigta, bet vis tiek tikiesi. Tą dabar ir dariau. Sudarinėjau sandėrius su realybe, kuria iš tiesų netikėjau, meldžiausi stebuklo — kad tie pirštų atspaudai, FTB, ponas ir ponia Rodžersai, visi šie draugai ir šeimos nariai klysta, kad Šeila gyva, kad ji nebuvo nužudyta ir išmesta pakelėje.

Žinoma, nieko panašaus neįvyko.

Bent jau nevisiškai taip.

Kai mudu su Edna Rodžers priėjome prie karsto, aš prisiverčiau pažiūrėti į veidą. O kai pažiūrėjau, grindys po manimi susiūbavo. Aš pasijutau krentąs.

— Jie puikiai pasidarbavo, ar ne? — sušnabždėjo man Edna Rodžers.

Ji suspaudė mano ranką ir pravirko. Bet visa tai vyko kažkur kitur, kažkur toli. Manęs su ja nebuvo. Žiūrėjau į kūną. Ir tada suvokiau visą tiesą.

Šeila Rodžers buvo iš tiesų mirusi. Nebuvo jokios abejonės.

Tačiau moteris, kurią aš mylėjau, moteris, su kuria gyvenau ir norėjau vesti, buvo ne Šeila Rodžers.

49

Aš nenualpau, bet vos išsilaikiau ant kojų.

Viskas aplinkui sukosi ratu. Pro akis tai priartėdami, tai nutoldami skriejo veidai ir daiktai. Pasvirau ir vos nenugriuvau į karstą su Šeila Rodžers — moterimi, kurios niekada nebuvau matęs, bet kurią taip gerai pažinojau. Kažkieno ranka sugriebė mane už dilbio. Kvadratas. Pažiūrėjau į jį. Jo veidas buvo sustingęs ir bespalvis. Mūsų akys susitiko, ir jis nežymiai linktelėjo.

Tai nebuvo mano vaizduotė ar miražas. Kvadratas irgi tai matė.

Mudu likome laidotuvėse. Ką dar galėjome padaryti? Aš sėdėjau negalėdamas atitraukti akių nuo svetimo kūno, negalėdamas ištarti nė žodžio. Buvau priblokštas, mano kūnas drebėjo, tačiau niekas nekreipė dėmesio. Pagaliau juk buvau laidotuvėse.

Kai karstas buvo nuleistas į žemę, Edna pakvietė užsukti pas juos į namus. Mudu atsiprašėme ir pasakėme, kad turime skubėti į oro uostą. Susėdome į išsinuomotą automobilį. Kvadratas užvedė va-

riklį. Palaukėme, kol dingome visiems iš akių. Tada Kvadratas sustojo ir leido man išsilieti.

— Pažiūrėkime, ar mes galvojame apie tą patį, — pasakė Kvadratas.

Aš, jau beveik susitvardęs, linktelėjau. Vėl turėjau sutramdyti, šį kartą prislopinti, galimą euforiją. Turėjau ištuštinti galvą ir atsikratyti bet kokių iliuzijų. Susikoncentravau į detales, į smulkmenas. Sutelkiau dėmesį į vieną medį, nes niekaip negalėjau aprėpti viso miško.

— Viskas, ką mes sužinojome apie Šeilą, — tarė jis, — apie jos pabėgimą iš namų, metus, praleistus gatvėje, prekybą narkotikais, jos gyvenimą viename kambaryje su tavo buvusia mergina, jos pirštų atspaudus tavo brolio namuose — visa tai...

— Priklauso tai nepažįstamajai, kurią ką tik palaidojome, — užbaigiau.

— Taigi mūsų Šeila — noriu pasakyti, moteris, kurią mes abu vadinome Šeila...

— Nepadarė nieko panašaus. Ji visiškai su tuo nesusijusi.

Kvadratas pagalvojo.

— Gudru, — tarstelėjo jis.

Aš išspaudžiau šypseną.

— Tai jau tikrai.

Lėktuve Kvadratas vėl prabilo:

— Jei mūsų Šeila nemirusi, tai ji gyva.

Pažiūrėjau į jį.

— Ei, — pasipiktino jis, — žmonės moka didelius pinigus už tokią išmintį.

— Tik pamanykit, o aš gaunu tai nemokamai.

— Tai ką dabar darysime?

Aš sukryžiavau rankas.

— Dona Vait.

— Pseudonimas, kurį ji nusipirko iš Goldbergų?

— Taip. Tavo žmonės patikrino tik oro linijų sąrašus?

Kvadratas linktelėjo.

— Mes bandėme išsiaiškinti, kaip ji nukeliavo į Vakarus.

— Ar gali paprašyti, kad jie išplėstų paiešką?

— Manyčiau, taip.

Stiuardesė atnešė mums mūsų „užkandžius". Mano smegenys virte virė. Šis skrydis man buvo labai naudingas. Turėjau laiko pamąstyti. Deja, taip pat turėjau laiko persijoti tikrovę, įvertinti atatranką. Nuginiau šias mintis į šalį. Nenorėjau, kad viltis apniauktų mąstymą. Dar ne laikas. Tik ne dabar, kai tiek mažai žinau. Bet vis tiek.

— Tai daug ką paaiškina, — pasakiau.

— Pavyzdžiui?

— Jos paslaptingumą. Nenorą fotografuotis. Tai, kad ji turėjo vos keletą daiktų. Jos nenorą kalbėti apie praeitį.

Kvadratas linktelėjo.

— Kartą Šeila, — užsikirtau, ne, jos vardas tikriausiai buvo ne toks, — prasitarė užaugusi fermerio ūkyje. Tačiau tikrosios Šeilos Rodžers tėvas dirbo kompanijai, kuri gamina garažo durų pakėlimo mechanizmus. Taip pat ji nė už ką nesutiko paskambinti savo tėvams — nes, kaip paaiškėjo, jie nebuvo jos tėvai. O aš maniau, kad ji nenori prisiminti savo siaubingos praeities.

— Gali būti, kad ji nuo ko nors slapstėsi.

— Taip.

— Taigi tikroji Šeila Rodžers, — tęsė Kvadratas, užvertęs akis į lubas, — ta, kurią ką tik palaidojome, susitikinėjo su tavo broliu?

— Panašu.

— Ir jos pirštų atspaudai buvo rasti nužudymo vietoje.

— Taip.

— O tavoji Šeila?

Aš gūžtelėjau.

— Gerai, — tarė Kvadratas. — Darome prielaidą, kad moteris su Kenu Naujojoje Meksikoje, ta, kurią matė kaimynai, buvo mirusioji Šeila Rodžers?

— Taip.

— Ir su jais buvo maža mergaitė, — tęsė jis.

Tyla.

Kvadratas žvilgtelėjo į mane.

— Ar tu galvoji tą patį ką ir aš?

Linktelėjau.

— Ta maža mergaitė buvo Karlė. Ir gali būti, kad jos tėvas — Kenas.

— Taigi.

Aš atsilošiau ir užsimerkiau. Kvadratas atplėšė užkandžių paketą, patikrino turinį ir nusikeikė.

— Vilai?

— Taip.

— Toji moteris, kurią mylėjai. Ar bent nutuoki, kas ji?

— Ne, — atsakiau neatsimerkdamas.

50

Kvadratas nuvažiavo namo. Jis pažadėjo paskambinti, kai tik sužinos ką nors apie Doną Vait. Aš, vos vilkdamas kojas, pasukau į savo butą. Kai įkišau raktą į durų spyną, mano petį palietė ranka. Išsigandęs krūptelėjau.

— Nebijok, — tarė ji.

Keitė Miler.

Jos balsas buvo kimus. Kaklą prilaikė įtvaras. Veidas ištinęs. Akys pasruvusios krauju. Ten, kur baigėsi įtvaras, buvo matyti melsvai gelsva mėlynė.

— Kaip tu jautiesi? — paklausiau.

— Gerai, — linktelėjo ji.

Atsargiai ją apkabinau, per daug atsargiai, per ištiestas rankas, bijodamas sukelti dar daugiau skausmo.

— Aš nesulūšiu, — pasakė ji.

— Kada tave išleido? — paklausiau.

— Prieš kelias valandas. Aš trumpam. Jei mano tėvas sužinotų, kur aš...

Kilstelėjau ranką.

— Gali nė nesakyti.

Mes atidarėme duris ir įžengėme į vidų. Kai pajudėjo, ji susiraukė iš skausmo. Nuėjome prie sofos. Paklausiau, ar norėtų ko nors atsigerti ar užkąsti. Keitė atsisakė.

— Ar esi tikra, kad ne per anksti išėjai iš ligoninės?

— Jie sakė, kad viskas gerai, tik turiu daugiau ilsėtis.

— Kaip pasprukai nuo savo tėvo?

Ji pabandė šyptelėti.

— Aš užsispyrusi.

— Matau.

— Ir aš pamelavau.

— Neabejoju.

Keitė pažiūrėjo į mane tik akimis — negalėjo pasukti galvos — ir jos prisipildė ašarų.

— Ačiū tau, Vilai.

Papurčiau galvą.

— Negaliu atsikratyti jausmo, kad tai buvo mano kaltė.

— Nesąmonė, — tarė ji.

Aš pasimuisčiau.

— Per užpuolimą tu šūktelėjai Džono vardą. Bent jau man taip pasigirdo.

— Policija man sakė.

— Tu neprisimeni?

Ji papurtė galvą.

— Ką prisimeni?

— Rankas ant savo gerklės. — Ji nuleido akis. — Aš miegojau.

Ir tada kažkas užspaudė man kaklą. Prisimenu, kaip bandžiau įkvėpti oro. — Jos balsas nuslopo.

— Ar žinai tokį Džoną Aseltą? — paklausiau.

— Taip. Jis buvo Džiulės draugas.

— Ar gali būti, kad turėjai galvoje jį?

— Kai šūktelėjau Džono vardą? — Ji minutėlę galvojo. — Nežinau, Vilai. Kodėl klausi?

— Manau, — aš prisiminiau Pistiljo duotą pažadą, kad neįvelsiu Keitės, — manau, jis gali būti susijęs su Džiulės nužudymu.

Ji išklausė tai nė nemirktelėjusi.

— Kai sakai, kad jis gali būti susijęs...

— Tai viskas, ką šiuo metu galiu pasakyti.

— Kalbi kaip faras.

— Keista buvo savaitė, — pasakiau.

— Tai papasakok, ką sužinojai.

— Žinau, tau smalsu, bet manau, kad turėtum klausyti gydytojų.

Ji piktai pažiūrėjo į mane.

— Ką tai turėtų reikšti?

— Manau, tau reikia pailsėti.

— Tu nenori, kad kiščiausi?

— Taip.

— Bijai, kad man vėl kas nors atsitiks.

— Taip, labai bijau.

Keitės akys plykstelėjo.

— Aš galiu pati savimi pasirūpinti.

— Neabejoju. Bet šiuo metu mes vaikštome ant labai pavojingo paviršiaus.

— O ką, iki šiol buvo kitaip?

Taškas jos naudai.

— Paklausyk, man reikia, kad pasitikėtum manimi.

— Vilai?

— Taip.

— Manęs taip lengvai neatsikratysi.

— Aš nenoriu tavęs atsikratyti, — pasakiau. — Bet labai noriu tave apsaugoti.

— Tu negali, — tyliai tarė ji. — Ir tu tai žinai.

Aš neatsiliepiau.

Keitė pasislinko arčiau manęs.

— Aš turiu tai išsiaiškinti. Tu labiau nei kas kitas turėtum tai suprasti.

— Aš suprantu.

— Tai?

— Aš pažadėjau nieko nesakyti.

— Kam pažadėjai?

Papurčiau galvą.

— Tiesiog pasitikėk manimi, gerai?

Ji atsistojo.

— Negerai.

— Aš stengiuosi...

— O jei aš tau pasakyčiau nesikišti, ar paklausytum?

Aš nežiūrėjau į ją.

— Nieko negaliu pasakyti.

Keitė pasuko prie durų.

— Minutėlę, — pašaukiau ją.

— Dabar neturiu tam laiko, — atkirto ji. — Mano tėvas ims domėtis, kur aš.

Aš atsistojau.

— Paskambink man, gerai? — Daviau jai mobiliojo telefono numerį. Josios jau buvau įsiminęs.

Išeidama ji trenkė durimis.

Keitė Miler išėjo į gatvę. Kaklą velniškai skaudėjo. Ji per stipriai spaudė, žinojo tai, bet kitaip negalėjo. Ji virė iš pykčio. Ar jie prigriebė Vilą? To negalėjo būti, bet kas žino, gal jis toks pat blogas kaip ir kiti. O gal ir ne. Gal jis iš tiesų tiki ją saugąs.

Dabar jai reikės būti dar atsargesnei.

Jos gerklė buvo išdžiūvusi. Troško ko nors atsigerti, tačiau rijimas būtų per daug skausmingas. Kažin, kada visa tai baigsis, svarstė ji. Tikėkimės, greitai. Tačiau Keitė eis iki galo. Buvo sau tai pažadėjusi. Ji tikrai neatsitrauks, nesustos, kol Džiulės žudikas vienu ar kitu būdu susilauks atpildo.

Ji pasuko į pietus 18-ąja gatve, tada į vakarus, į mėsos pakavimo rajoną. Dabar, baigiantis dienai ir prieš prasidedant iškreiptam naktiniam gyvenimui, jame buvo ramu. Toks jau tas miestas — tarytum teatras, kasdien rodantis po du spektaklius, keičiantis butaforijas, dekoracijas ir netgi aktorius. Tačiau ši gatvė, nesvarbu, dieną ar naktį, ar net prieblandoje, visą laiką dvokė supuvusios mėsos tvaiku. Jo niekaip nepašalinsi. Tik Keitė nežinojo, žmogaus ar gyvulio.

Ją vėl apėmė panika.

Keitė sustojo, mėgindama jos atsikratyti. Tas jausmas, kai rankos gniaužia tavo gerklę, žaidžia tai atidarydamos, tai uždarydamos trachėją. Tokia jėga prieš tokį bejėgiškumą. Jis buvo sustabdęs jos kvėpavimą. Tik pagalvokit. Spaudė jai kaklą, kol ji liovėsi kvėpavusi, kol jos gyvybė ėmė blėsti.

Kaip ir su Džiule.

Ji taip pasinėrė į siaubingus prisiminimus, kad nė nepajuto, kaip jis priėjo — iki sugriebė jai už alkūnės. Keitė žaibiškai atsisuko.

— Kas, po...

Vaiduoklis jos nepaleido.

— Kaip suprantu, šaukeisi manęs, — sumurkė jis. Tada šypsodamasis pridūrė: — Ką gi, aš čia.

51

Likau sėdėti kaip sėdėjęs. Keitė turėjo teisę pykti. Bet aš galėjau pakelti jos pyktį. Tai kur kas geriau nei dar vienos laidotuvės. Pasitryniau akis. Užsikėliau kojas. Tikriausiai buvau užsnūdęs — negaliu

pasakyti — bet kai suskambo telefonas, nustebęs pamačiau, kad jau rytas. Pažiūrėjau, kas skambina. Kvadratas. Sugraibiau ragelį ir prisidėjau prie ausies.

— Sveikas, — pasakiau.

Jis prakalbo iškart apie reikalą.

— Man regis, radome mūsų Šeilą.

Po pusvalandžio įžengiau į „Reginos“ viešbučio fojė.

Jis buvo mažiau nei už mylios nuo mūsų buto. Mes manėme, kad ji pabėgo į kitą šalies pusę, bet Šeila... — kaip kitaip galėčiau ją vadinti? — buvo visai šalia.

Detektyvų agentūra, kurios paslaugomis naudojosi Kvadratas, gana nesunkiai ją susekė, juo labiau kad mirus bendravardei ji tapo nerūpestinga. Ji įnešė pinigų į Pirmąjį nacionalinį banką ir išsiėmė debetinę kortelę. Šiame mieste neįmanoma — po galais, niekur neįmanoma — išgyventi be kreditinės kortelės. Tos dienos, kai galėdavai užsiregistruoti į motelį išgalvota pavarde ir sumokėti grynaisiais, beveik baigėsi. Žinoma, liko keletas skylių, pašiūrių, kuriose net neskirta gyventi žmonėms, kur administratorius gali užsimerkti, tačiau beveik visur prašoma parodyti bent jau kreditinę — tam atvejui, jei ką nors pavogtum ar stipriai nuniokotum kambarį. Sandėris nebūtinai bus įregistruotas, — kaip sakiau, jie gali paprašyti bent jau parodyti, — tačiau kortelės vis tiek reikia.

Ji tikriausiai pamanė esanti saugi, ir tai buvo suprantama. Goldbergai, porelė, kuri išgyveno dėl savo diskretiškumo, pardavė jai tapatybę. Nėra pagrindo tikėti, kad jie kada nors apie tai prasitars — tą kartą vienintelė priežastis buvo jų draugystė su Kvadratu ir Rakele, be to, jie iš dalies kaltino save dėl jos menamo nužudymo. Negana to, dabar Šeila Rodžers buvo „mirusi“, todėl niekas jos neieškos — visai suprantama, kad ji pasielgė šiek tiek neatsargiai.

Kreditine kortele buvo pasinaudota vakar. Ji išsiėmė pinigų iš bankomato Sąjungos aikštėje. Tada beliko patikrinti artimiausius

viešbučius. Dauguma detektyvų dirba naudodamiesi savo šaltiniais ir papirkinėjimais, nors iš tiesų tai yra tas pat. Geri detektyvai susimoka savo žmonėms telefonų kompanijose, kredito kortelių kompanijose, autotransporto registracijos kompanijose — bet kur. Jei manote, kad tai sunku — rasti žmogų, kuris teiktų konfidencialią informaciją už grynuosius, — vadinasi, skaitote per mažai laikraščių.

Bet šį kartą buvo netgi lengviau. Tereikėjo paskambinti į viešbučius ir paprašyti sujungti su Dona Vait. Kažkuriame viešbutyje išgirsti „prašome palaukti" ir tave sujungia. Ir dabar, lipdamas laipteliais į „Reginos" viešbučio vestibiulį, aš nervinausi. Ji gyva. Negalėjau sau leisti tuo patikėti — ir nepatikėsiu — kol nepamatysiu savo akimis. Viltis keistai veikia smegenis. Ji gali aptemdyti, bet kartu ir jas prašviesinti. Anksčiau maniau, kad stebuklas įmanomas, o dabar baiminausi, jog dar kartą jo nebepatirsiu, kad šį sykį, kai pažiūrėsiu į tą karstą, manoji Šeila bus ten.

Visada tave mylėsiu.

Taip buvo parašyta jos laiškelyje. Visada.

Priėjau prie registratūros stalo. Kvadratui pasakiau, kad noriu tai padaryti vienas. Jis suprato. Administratorė, šviesiaplaukė moteris neryžtinga šypsena, kalbėjosi telefonu. Ji man šyptelėjo ir parodė į telefoną, leisdama suprasti, jog tuoj baigs. Aš truktelėjau pečiais, neva neskubėkite, ir atsirėmiau į stalą vaizduodamas atsipūtusį.

Po minutėlės ji padėjo ragelį ir visą dėmesį sutelkė į mane.

— Kuo galiu padėti?

— Aš norėčiau, — prabilau. Mano balsas skambėjo nenatūraliai, pernelyg taisyklingai, tarsi vesčiau programą kokioje nors FM stotyje. — Aš pas Doną Vait. Gal pasakytumėt jos kambario numerį?

— Apgailestauju, pone. Mes nesakome mūsų svečių kambarių numerių.

Aš vos nepliaukštelėjau sau per galvą. Na ir kvailys.

— O taip, žinoma, atsiprašau. Pirmiausia paskambinsiu. Ar turite vietinį telefoną?

Ji parodė į dešinę. Ant sienos kabėjo trys balti telefonai be kla-

viatūrų. Išsirinkau vieną ir pasiklausiau signalo. Pasigirdo operatorės balsas. Paprašiau jos sujungti mane su Donos Vait kambariu. Ji pasakė, — ir aš pastebėjau, kad šią frazę kartoja visi viešbučių tarnautojai bet kokioje situacijoje, — „su malonumu", tada išgirdau skambantį telefoną.

Mano širdis sukilo į trachėją.

Du signalai. Trys. Po šešto signalo buvau nukreiptas į viešbučio balso pašto sistemą. Mechaninis balsas man pasakė, kad šiuo metu su svečiu susisiekti neįmanoma ir ką daryti, jei norėčiau palikti pranešimą. Aš padėjau ragelį.

Ką daryti?

Reikia laukti. Kas belieka? Kioske nusipirkau laikraštį ir susiradau vietelę vestibiulio kampe, iš kur galėjau matyti duris. Laikraštį laikiau iškėlęs priešais savo veidą, it koks šnipas, ir jaučiausi kaip visiškas idiotas. Mano viduriai vartėsi. Niekada nemaniau, kad man galėtų išsivystyti kokia nors skrandžio opa, tačiau per pastarąsias dienas skrandžio sieneles dažnai degino rūgštis.

Bandžiau skaityti laikraštį, nors tai buvo visiškai beprasmiška. Neįstengiau susikaupti. Nepajėgiau sukaupti pakankamai energijos ir pasidomėti einamaisiais įvykiais. Negalėdamas nustygti kas tris sekundes dirsčiojau į duris. Varčiau puslapius. Žiūrinėjau fotografijas. Bandžiau sužadinti savo smalsumą bokso naujienomis. Atsiverčiau komiksų puslapį, bet netgi Bitlis Beilis reikalavo per daug pastangų.

Šviesiaplaukė administratorė retsykiais mane nužvelgdavo. Kai mūsų akys susitikdavo, ji globėjiškai nusišypsodavo. Stebi mane, ne kitaip. O gal man paranoja. Aš tik skaitau laikraštį vestibiulyje. Nepadariau nieko jos įtarimui sužadinti.

Praslinko valanda. Suskambo mano mobilusis. Atsiliepiau.

— Jau matei ją? — paklausė Kvadratas.

— Jos nėra kambaryje. Arba nekelia ragelio.

— O kur tu dabar?

— Tykau vestibiulyje.

Kvadratas krenkštelėjo.

— Kas yra? — paklausiau.

— Ar tu tikrai pasakei „tykau“?

— Nesikabinėk, gerai?

— Klausyk, kodėl mums tiesiog nepaprašius vyrukų iš agentūros viską padaryti tinkamai? Jie paskambins mums, kai tik ji pasirodys.

Aš pagalvojau.

— Dar ne, — pasakiau.

Ir tą akimirką įžengė ji.

Mano akys išsiplėtė. Kvėpavimas padažnėjo. O Dieve. Tai tikrai mano Šeila. Ji gyva. Aš vos nepaleidau iš rankų telefono.

— Vilai?

— Turiu eiti.

— Ji ten?

— Aš tau vėliau paskambinsiu.

Išjungiau telefoną. Mano Šeila — vadinsiu ją taip, nes nežinau, kaip kitaip į ją kreiptis — buvo pakeitusi šukuoseną. Plaukai trumpesni ir švytravo ant gulbės kaklo. Be to, ji buvo su karčiukais. Spalva patamsinta iki juodumo. Tačiau poveikis... Pamačiau ją ir pasijutau taip, tarsi kas nors būtų smogęs man milžinišku kumščiu.

Šeila ėjo nesustodama. Pajudėjau stotis. Svaigulys privertė susitelkti. Ji ėjo kaip visuomet — ryžtingai, aukštai iškėlusi galvą, tikslingai. Lifto durys jau buvo praviros ir aš supratau, kad galiu nesuspėti.

Ji įžengė į vidų. Aš jau stovėjau. Nuskubėjau per vestibiulį, bet nebėgau. Nenorėjau patraukti į save dėmesio. Kad ir kas čia vyko, — kad ir kas būtų privertę ją dingti, pasikeisti vardą, maskuotis ir daryti dar nežinia ką, — turėjo būti išsiaiškinta kažkaip subtiliai. Negalėjau tiesiog išrėkti jos vardo ir pasileisti per vestibiulį.

Mano žingsniai kapojo marmurą. Garsas pernelyg garsiai skambėjo mano paties ausyse. Nespėsiu. Stabtelėjau stebėdamas, kaip užsidaro lifto durys.

Prakeikimas.

Spustelėjau iškvietimo mygtuką. Tučtuojau atsidarė kito lifto

durys. Pajudėjau jų link, bet sustojau. Pala, ką aš tuo pasieksiu? Net nežinau, kuriame ji aukšte. Pažiūrėjau į švieseles virš Šeilos lifto. Jos vis keitėsi. Penktas aukštas, šeštas.

Ar Šeila lifte buvo viena?

Man taip atrodė.

Liftas sustojo devintame aukšte. Gerai. Dabar spustelėjau iškvietimo mygtuką. Atsidarė to paties lifto durys. Įlėkiau į vidų ir nuspaudžiau devynetą tikėdamasis, kad pakilsiu anksčiau nei ji įeis į savo kambarį. Durys ėmė vertis. Atsirėmiau į kabinos sieną. Paskutinę sekundę į vidų kyštelėjo ranka. Durys atsitrenkė į ranką ir vėl atsivėrė. Suplukęs vyriškis pilku dalykiniu kostiumu dūsaudamas įsispraudė į vidų ir trumpai man linktelėjo. Jis nuspaudė vienuoliktą. Durys užsidarė ir mudu ėmėme kilti.

— Karšta lauke, — tarė jis man.

— Aha.

Jis vėl atsiduso.

— Geras viešbutis, kaip manote?

Turistas, pamaniau. Esu buvęs milijonuose Niujorko liftų. Niujorkiečiai supranta taisykles: spoksoti į besikeičiančias švieseles. Nesivelti į jokius pokalbius.

Atsakiau jam, kad taip, geras viešbutis, ir, vos tik durys atsidarė, išlėkiau lauk. Koridorius buvo ilgas. Pažiūrėjau kairėn. Nieko. Pažiūrėjau dešinėn ir išgirdau, kaip užsidarė durys. Tarsi medžioklinis šuo puoliau garso kryptimi. Dešinė, galvojau. Koridoriaus galas.

Sekiau paskui garso kvapą, jei norit, ir nusprendžiau, kad garsas atsklido iš 912 arba 914 kambario. Pažiūrėjau į vienas, paskui į kitas duris. Prisiminiau epizodą iš „Betmeno“, kur Moteris Katė pažada, jog vienos durys atves pas ją, o kitos — pas gyvą tigrą. Betmenas pasirinko ne tas duris. Velniai rautų, čia juk ne „Betmenas“.

Pasibeldžiau į abejas duris. Tada atsistojau tarp jų ir ėmiau laukti.

Nieko. Pasibeldžiau dar kartą, šį kartą garsiau. Judesys. Bent jau sulaukiau kažkokio judesio 912 kambaryje. Pasislinkau arčiau durų.

Pasitaisiau marškinių apykaklę. Išgirdau, kaip barkštelėjo apsauginė grandinėlė. Susikaupiau. Rankena pasisuko ir durys ėmė vertis.

Vyras buvo apkūnus ir suirzęs. Jis vilkėjo apatinius marškinėlius su V formos iškirpte ir dryžuotas trumpikes.

— Ko? — amtelėjo jis.

— Atsiprašau. Ieškojau Donos Vait.

Jis įsirėmė kumščiais į klubus.

— Ar aš panašus į Doną Vait?

Iš niurgzliojo vyriškio kambario sklido keisti garsai. Įsiklausiau atidžiau. Dejonės. Tariamai aistringos dirbtinio malonumo dejonės. Vyras atrėmė mano žvilgsnį, bet jam aiškiai tai nepatiko. Aš atsitraukiau. Spektrovizija, pagalvojau. Mokamas kanalas. Vyriškis žiūrėjo pornografinį filmą. Nutrauktas porno aktas.

— Aa, atsiprašau.

Jis užtrenkė duris.

Gerai, atmeskime 912 kambarį. Bent jau aš tikėjausi, kad galiu atmesti. Nesąmonė. Kilstelėjau ranką belstis į 914, kai išgirdau balsą:

— Gal galiu padėti?

Atsigręžiau ir koridoriaus gale pamačiau bekaklį tipą su mėlynu švarkeliu. Ant švarkelio atlapo buvo nedidelė emblema, o ant dilbio — antsiuvas. Jis išpūtė krūtinę. Viešbučio apsauga, ir tuo didžiuojuosi.

— Ne, viskas gerai, — pasakiau.

Jis susiraukė.

— Jūs — viešbučio svečias?

— Taip.

— Koks jūsų kambario numeris?

— Aš neturiu kambario numerio.

— Bet ką tik sakėte...

Stipriai pabeldžiau į duris. Bekaklis skubėjo manęs link. Akimirką pamaniau, kad jis savo kūnu užstos duris, bet paskutinę sekundę sustojo.

— Prašau eiti su manimi, — tarė.

Nekreipdamas į jį dėmesio pabeldžiau dar kartą. Vis dar niekas neatsiliepė. Bekaklis uždėjo ranką ant manosios. Nusipurčiau ją, pabeldžiau dar kartą ir šūktelėjau: „Žinau, kad tu ne Šeila.“ Bekaklį tai sutrikdė. Jis dar labiau susiraukė. Mes abu sustingome ir pažiūrėjome į duris. Niekas neatidarė. Bekaklis vėl suėmė mane už rankos, šį kartą švelniau. Aš nesipriešinau. Jis nusivedė mane laiptais žemyn į vestibiulį.

Išėjau ant šaligatvio. Atsisukau. Bekaklis išpūtė krūtinę ir sukryžiavo rankas.

Kas dabar?

Dar viena Niujorko aksioma: nevalia stovėti ant šaligatvio. Būtina judėti. Žmonės skuba ir jiems nepatinka kliūtys. Jei užstoji jiems kelią, gali apeiti tave, bet niekada nesustos.

Apsižvalgiau saugesnės vietos. Turėjau likti kuo arčiau pastato — jei reikės, netgi ant šaligatvio krašto. Prisišliejau prie lango veidrodiniu stiklu, išsitraukiau telefoną, paskambinau į viešbutį ir paprašiau sujungti su Donos Vait kambariu. Išgirdau dar vieną „su malonumu“ ir buvau sujungtas.

Niekas neatsiliepė.

Šį kartą palikau paprastą žinutę. Pasakiau jai savo mobiliojo numerį ir labai stengiausi nemaldauti, kai paprašiau jos paskambinti.

Įsikišau telefoną atgal į kišenę ir vėl paklausiau savęs: kas dabar?

Manoji Šeila viduje. Nuo šios minties man sukosi galva. Perdėlyg nekantravau. Per daug galimybių ir klaustukų. Prisivertęs nustūmiau visas mintis į šalį.

Taip, gerai, ką visa tai reiškia? Visų pirma, ar iš viešbučio yra kitas išėjimas? Per rūsį ar per užpakalines duris? Ar ji pastebėjo mane pro tuos savo tamsius akinius? Ar todėl taip skubėjo į liftą? Kai nusekiau paskui ją, gal supainiojau kambario numerį? Gali būti. Žinojau, kad ji devintame aukšte. Tai pradžia. O gal ne devintame? Jei ji pastebėjo mane, ar galėjo išlipti kitame aukšte?

Ar ji gali matyti mane čia?

Nežinojau, ką galvoti. Namo važiuoti negalėjau. Giliai įkvėpiau. Stebėjau pro šalį skubančius pėsčiuosius; jų buvo tiek daug, kad susiliejo į vieną neryškią masę, atskiri organizmai sudarė visumą. Ir tada, žvelgdamas į tą masę, pamačiau ją.

Mano širdis sustojo.

Ji tiesiog stovėjo ir žiūrėjo į mane. Buvau pernelyg susijaudinęs, kad pajudėčiau. Pajutau, kaip viduje kažkas plyšo. Užsidengiau burną, kad nuslopinčiau šūksnį. Ji pajudėjo manęs link. Tada ištiesė rankas ir mane prisitraukė.

— Viskas gerai, — sušnabždėjo ji.

Aš užsimerkiau. Ilgą laiką mes stovėjome tiesiog apsikabinę. Nesikalbėjome. Nejudėjome. Tiesiog stovėjome užsimiršę.

52

— Mano tikras vardas — Nora Spring.

Mes sėdėjome apatiniame „Starbucks“ kavinės aukšte pietiniame Parko aveniu gale. Aplinkui daugiau nieko nebuvo. Ji vis stebėjo laiptus nerimaudama, kad mane galėjo sekti. Ši kavinė, kaip ir daugelis kitų, buvo išdažyta žemės spalvomis, siurrealistiniais piešiniais ir nukabinėta didžiulėmis fotografijomis, kuriose rudaodžiai žmonės per daug smagiai rinko kavos pupeles. Ji abiem rankomis laikė šaltos latės kavos puodelį. Aš gėriau frapučino kavą.

Kėdės buvo tamsiai raudonos, per didelės ir pakankamai minkštos. Mes sustūmėme jas į krūvą. Susiėmėme už rankų. Žinoma, aš buvau sutrikęs. Norėjau atsakymų. Tačiau viską užgožė apėmęs grynas džiaugsmas. Koks nuostabus adrenalinas. Jis mane ramino. Jaučiausi laimingas. Kad ir ką sužinosiu, tai nieko nepakeis. Moteris, kurią myliu, grįžo. Neleisiu niekam to pakeisti.

Ji gurkštelėjo kavos.

— Atleisk, — tarė.

Spustelėjau jai ranką.

— Šitaip pabėgti. Leisti tau galvoti, — ji užsikirto, — net negaliu įsivaizduoti, ką tu galvojai. — Jos akys susirado manąsias. — Tikrai nenorėjau tavęs įskaudinti.

— Viskas gerai, — pasakiau.

— Kaip sužinojai, kad aš ne Šeila?

— Per jos laidotuves. Pamačiau kūną.

— Norėjau tau pasakyti, ypač kai išgirdau, kad ji buvo nužudyta.

— Kodėl nepasakei?

— Kenas įspėjo, jog tai gali tave pražudyti.

Krūptelėjau išgirdęs brolio vardą. Nora nudelbė akis. Mano ranka nuslydo jos dilbiu ir sustojo ties petimi. Jo raumenys buvo įsitempę. Aš ėmiau švelniai juos masažuoti — kaip buvome įpratę. Ji užsimerkė ir leido mano pirštams darbuotis. Kurį laiką abu tylėjome. Aš suardžiau tylą.

— Ar seniai pažįsti mano brolį?

— Beveik ketverius metus.

Linktelėjau slėpdamas nuostabą, bandydamas paskatinti ją pasakyti daugiau, bet ji vis dar nežiūrėjo į mane. Švelniai suėmiau už smakro ir atsukau į save. Tada lengvai pabučiavau į lūpas.

— Aš taip tave myliu, — ištarė ji.

Patyriau tokį pakylėjimą, kad vos išsilaikiau ant kėdės.

— Ir aš tave myliu.

— Aš bijau, Vilai.

— Aš apsaugosiu tave.

Ji pažiūrėjo man į akis.

— Aš tau melavau. Visą tą laiką, kol buvome kartu.

— Žinau.

— Ar esi tikras, kad mudu tai išgyvensime?

— Kartą tave jau praradau, — pasakiau. — Daugiau neketinu.

— Tu toks tikras?

— Myliu tave, — pasakiau. — Visada mylėsiu.

Ji tiriamai žiūrėjo į mane. Nežinau, ko ji ieškojo.

— Aš ištekėjusi, Vilai.

Stengiausi, kad veide neatsispindėtų jokia išraiška, bet nelabai sekėsi. Jos žodžiai apsivijo mane ir suspaudė it smauglys. Vos susilaikiau neatitraukęs rankos.

— Papasakok, — ištariau.

— Prieš penkerius metus pabėgau nuo savo vyro Krėjaus. Krėjus, — ji užsimerkė, — buvo nepaprastai žiaurus. Nenoriu leistis į smulkmenas. Jos vis tiek nesvarbios. Mes gyvenome Kramdene. Jis netoli Kanzas Sičio. Vieną dieną, kai dėl Krėjaus atsidūriau ligoninėje, aš pabėgau. Tai viskas, ką tau reikia žinoti, sutariam?

Aš linktelėjau.

— Aš neturiu šeimos. Turėjau draugų, bet tikrai nenoriu jų įvelti. Krėjus tikras pamišėlis. Jis nepaleido manęs. Grasino... — ji nutilo. — Nesvarbu, kuo grasino. Bet aš negalėjau rizikuoti kitų gyvybėmis. Todėl susiradau prieglobstį, kuriame gyveno smurtą patyrusios moterys. Jie mane priėmė. Pasakiau jiems, kad noriu pradėti gyvenimą iš naujo. Norėjau ištrūkti iš ten. Bet bijojau Krėjaus. Supranti, Krėjus — miestelio policininkas. Nė neįsivaizduoji... aš taip ilgai gyvenau baimėje, kad pradėjau galvoti, jog tas žmogus visagalis. Negaliu net paaiškinti.

Pasislinkau dar arčiau jos, nepaleisdamas rankos. Buvau matęs smurto padarinius. Aš supratau.

— Prieglobsčio žmonės padėjo man pasprukti į Europą. Gyvenau Stokholme. Buvo sunku. Dirbau padavėja. Nuolat jaučiausi vieniša. Norėjau grįžti, bet vis dar taip bijojau savo vyro, kad nedrįsau. Po šešių mėnesių ėmiau galvoti, kad išsikraustysiu iš proto. Man vis sapnuodavosi košmarai, kaip Krėjus mane suranda...

Jos balsas užsikirto. Nežinojau, ką daryti. Bandžiau pristumti savo kėdę arčiau jos. Porankiai jau lietėsi, bet man pasirodė, kad ji įvertino mano pastangas.

— Galų gale susipažinau su moterimi. Amerikiete, kuri ten gyveno. Iš pradžių elgėmės atsargiai viena kitos atžvilgiu, bet ji kažką turėjo savyje. Tikriausiai abi turėjome pabėgėlių žymę. Taip pat bu-

vome velniškai vienišos, nors ji bent jau turėjo vyrą ir dukrą. Jie irgi slapstėsi. Iš pradžių nežinojau kodėl.

— Toji moteris, — pasakiau. — Ji buvo Šeila Rodžers?

— Taip.

— O jos vyras. — Aš nutilau ir nurijau seiles. — Tai buvo mano brolis.

Ji linktelėjo.

— Jie turėjo dukrą, vardu Karlė.

Viskas ėmė aiškėti.

— Mudvi su Šeila artimai susidraugavome, su Kenu irgi, nors jis ne iš karto ėmė pasitikėti manimi. Aš apsigyvenau pas juos, padėjau rūpintis Karle. Tavo dukterėčia — nuostabus vaikas, Vilai. Protinga, graži ir, nors nenorėčiau leistis į metafiziką, turi tam tikrą aurą.

Mano dukterėčia. Kenas turi dukrą. Aš turiu dukterėčią, kurios niekada nemačiau.

— Tavo brolis dažnai apie tave kalbėdavo, Vilai. Jis užsimindavo apie tavo motiną, tėvą, netgi Melisą, bet tu buvai jo pasaulis. Jis sekė tavo karjerą. Žinojo apie tavo veiklą Kavenent Hause. Tuo metu jis jau slapstėsi kiek — septynerius metus? Man atrodo, jis irgi jautėsi vienišas. Todėl kartą jis atsivėrė man ir daug ką papasakojo. Daugiausia kalbėjo apie tave.

Sumirksėjau ir nukreipiau akis į stalą. Ėmiau tyrinėti kavinės servetėlę. Ant jos buvo kažkoks kvailas eilėraštis apie aromatą ir pažadą. Pagaminta iš perdirbto popieriaus. Jos spalva buvo ruda, nes jie nenaudoja baliklių.

— Ar gerai jautiesi? — paklausė ji.

— Taip, — atsakiau. Pakėliau akis. — Kas buvo po to?

— Susisiekiau su drauge namuose. Ji man papasakojo, kad Krėjus pasamdė privatų detektyvą ir kad žino, jog gyvenu kažkur Stokholme. Aš išsigandau, tačiau tuo pat metu jau buvau pasirengusi judėti toliau. Kaip jau sakiau, gyvenau su Krėjumi Misūryje. Pamaniau, kad jei persikelčiau į Niujorką, galbūt jausčiausi saugesnė.

Tačiau man reikėjo patikimesnio tapatybės pažymėjimo, jei kartais Krėjus tęstų medžioklę. Šeila sėdėjo toje pačioje valtyje. Jos suklastotas tapatybės pažymėjimas buvo tik popiergalis su pakeistu vardu. Ir tada mums šovė į galvą paprastas planas.

Linktelėjau. Apie tai žinojau.

— Jūs sukeitėte tapatybes.

— Taip. Ji tapo Nora Spring, o aš tapau Šeila Rodžers. Jei kartais mano vyras ieškotų manęs, jis rastų ją. O jei žmonės, ieškantys jų, rastų Šeilą Rodžers — tuomet reikalai būtų prastesni.

Aš viską apmąsčiau, bet galai vis tiek nesuėjo.

— Gerai, tokiu būdu tu tapai Šeila Rodžers. Jūs susikeitėte tapatybėmis.

— Taip.

— Ir tu atsidūrei Niujorke.

— Taip.

— Ir — čia ir buvo sunkiausia dalis — mes kažkaip susitikome.

Nora nusišypsojo.

— Tau neduoda ramybės mūsų santykiai, ar ne?

— Taip.

— Tu galvoji, jog velniškas sutapimas, kad aš pasisiūliau dirbti į tą pačią vietą, kur dirbi tu.

— Taip, kažkaip keista, — sutikau.

— Ką gi, tu teisus. Tai nebuvo sutapimas. — Ji atsilošė ir atsiduso. — Nežinau, kaip tai paaiškinti, Vilai.

Aš laukiau, tebelaikydamas ją už rankos.

— Suprask mane. Buvau tokia vieniša užsienyje. Teturėjau tavo brolį ir Šeilą, ir, žinoma, Karlę. Visą tą laiką tavo brolis tekalbėjo apie tave, ir aš... aš ėmiau galvoti, jog tu esi visiškai kitoks nei kiti vyrai, kuriuos kada nors pažinojau. Jei atvirai, manau, jog įsimylėjau tave dar prieš mums susitinkant. Todėl pasakiau sau, kad kai nuvyksiu į Niujorką, tiesiog susirasiu tave ir pažiūrėsiu, koks iš tiesų esi. Galbūt, jei viskas bus gerai, netgi tau pasakysiu, jog tavo brolis gyvas, kad jis nekaltas, nors Kenas ne kartą buvo įspėjęs mane, kad tai pavojinga.

Tai nebuvo suplanuota. Aš tiesiog atvykau į Niujorką, vieną dieną įžengiau į Kavenent Hausą ir — gali vadinti tai lemtimi, likimu ar kaip nori — bet tą akimirką, kai pamačiau tave, supratau, jog mylėsiu tave amžinai.

Mane jos žodžiai išgąsdino, sutrikdė ir kartu nudžiugino.

— Kas yra? — paklausė ji.

— Aš myliu tave.

Ji padėjo galvą man ant peties. Mudu nutilome. Dar ne į visus klausimus buvo atsakyta. Bet viskam savo laikas. Šią akimirką mes tiesiog mėgavomės tyla ir buvimu šalia. Susikaupusi Nora vėl prabilo.

— Prieš keletą savaičių sėdėjau ligoninėje su tavo motina. Ji kentė didžiulį skausmą, Vilai. Nebegalėjo kovoti, pati man taip sakė. Ji norėjo mirti. Tačiau jai buvo neramu — pats žinai.

Linktelėjau.

— Aš mylėjau tavo motiną. Manau, kad tai žinai.

— Taip, — pasakiau.

— Negalėjau tiesiog sėdėti ir nieko nedaryti. Todėl sulaužiau tavo broliui duotą pažadą. Aš norėjau, kad prieš mirdama ji sužinotų tiesą. Ji to nusipelnė. Norėjau, kad sužinotų, jog jos sūnus gyvas, kad jis ją myli, kad jis nieko bloga nepadarė.

— Tu papasakojai jai apie Keną?

— Taip. Bet nors jos protas buvo aptemęs, ji nepatikėjo. Jai reikėjo įrodymų.

Aš sustingau ir atsigręžiau į ją. Dabar viską supratau. Kaip viskas prasidėjo. Prisiminiau, kaip po laidotuvių nuėjome į motinos miegamąjį. Kaip už nuotraukos rėmelio suradau Keno fotografiją.

— Tai tu davei mano mamai tą nuotrauką.

Nora linktelėjo.

— Ji nematė jo gyvo. Tik nuotrauką.

— Taip.

Tai paaiškino, kodėl mes nieko apie ją nežinojome.

— Bet tu pasakei jai, kad jis grįžta.

— Taip.

— Melavai?

Ji pagalvojo.

— Galbūt aš perdedu, bet ne, nemanau, kad tai buvo įžūlus melas. Supranti, kai jie jį sugavo, Šeila susisiekė su manimi. Kenas visuomet buvo labai atsargus. Jis laikėsi įvairiausių atsargumo priemonių dėl Šeilos ir Karlės. Todėl kai jį sugavo, Šeila ir Karlė pabėgo. Policija apie jas nieko nesužinojo. Šeila liko užsienyje, kol Kenas jai pranešė, jog ji saugi. Tada ji paslapčia sugrįžo į Valstijas.

— Ir sugrįžusi paskambino tau?

— Taip.

Dėlionė pamažu pildėsi.

— Iš mokamo telefono Naujojoje Meksikoje.

— Taip.

Tai turėtų būti pirmasis skambutis, apie kurį kalbėjo Pistiljo — iš Naujosios Meksikos į mano butą.

— Ir kas atsitiko tada?

— Reikalai pakrypo į blogąją pusę, — tarė ji. — Man paskambino Kenas. Jis buvo nepaprastai susijaudinęs. Kažkas sužinojo, kur jie slepiasi. Jis su Karle buvo išėję, kai į namus įsilaužė du vyrai. Jie kankino Šeilą norėdami sužinoti, kur jis išėjo. Kenas sugrįžo per patį įkarštį. Jis nušovė juos abu. Bet Šeila buvo rimtai sužeista. Jis paskambino man ir liepė bėgti. Policija ras Šeilos pirštų atspaudus. Makgeinas ir jo žmonės irgi sužinos, kad Šeila buvo su juo.

— Ir jie visi ims ieškoti Šeilos, — pasakiau.

— Taip.

— O dabar Šeila esi tu. Todėl turėjai dingti.

— Norėjau tau papasakoti, bet Kenas neleido. Sakė, jei nieko nežinosi, būsi saugesnis. Tada dar priminė, kad turime pagalvoti apie Karlę. Tie žmonės kankino ir nužudė jos motiną. Aš negalėčiau sau atleisti, jei kas nors nutiktų Karlei.

— Kiek jai metų?

— Beveik dvylika.

— Vadinasi, ji gimė dar prieš Kenui pabėgant.

— Man atrodo, tuo metu ji buvo šešių mėnesių.

Dar vienas skaudus dūris. Kenas turi vaiką, bet niekada man apie jį nepasakojo.

— Kodėl jis laikė ją paslaptyje? — paklausiau.

— Nežinau.

Iki šiol įvykių seka atrodė gana logiška, bet aš niekaip negalėjau suprasti, kaip į visa tai įsiterpia Karlė. Dar kartą viską permąsčiau. Šeši mėnesiai iki jo dingimo. Maždaug tuo pat metu, kai FTB jį pametė. Ar tai gali būti susiję? Ar Kenas bijojo, kad jo veiksmai gali kelti pavojų jo dukrytės gyvybei? Gali būti.

Ne, aš kažką praleidau.

Norėjau užduoti daugiau klausimų, sužinoti daugiau smulkmenų, bet sučirpė mano mobilusis. Pažiūrėjau į skambintojo vardą. Ne, ne Kvadratas. Bet iškart atpažinau numerį. Keitė Miler. Spustelėjau mygtuką ir prisidėjau prie ausies telefoną.

— Keite?

— Ooo, ne, apgailestauju. Prašom pamėginti dar kartą.

Baimė sugrįžo. O Jėzau. Vaiduoklis. Aš užsimerkiau.

— Jei tu ją paliesi, prisiekiu...

— Liaukis, Vilai, — pertraukė Vaiduoklis. — Nevaisingi grasinimai tau nedera.

— Ko tu nori?

— Mums reikia pasikalbėti, seni.

— Kur ji?

— Kas? A, turi galvoje Keitę? Ji čia pat.

— Noriu su ja pasikalbėti.

— Tu manimi netiki, Vilai? Aš įskaudintas.

— Noriu su ja pasikalbėti, — pakartojau.

— Nori įrodymo, kad ji gyva?

— Panašiai.

— Ką pasakysi, — švelniu it šilkas balsu pragydo Vaiduoklis, — jei priversiu ją klykti, kad tu išgirstum? Ar padėtų?

Aš vėl užsimerkiau.

— Negirdžiu tavęs, Vilai.

— Ne.

— Tikrai? Man nebūtų sunku. Vienas smeigiantis, nervus supurtantis riksmas. Ką pasakysi?

— Prašau, neliesk jos, — pasakiau. — Ji čia niekuo dėta.

— Kur tu?

— Pietiniame Parko aveniu gale.

— Tiksliau.

Aš nusakiau jam vietą už dviejų kvartalų.

— Po penkių minučių privažiuosiu automobiliu. Įsėsk. Ar supranti?

— Taip.

— Vilai?

— Ką?

— Niekam neskambink. Niekam nesakyk. Keitės Miler kaklas dar nesugijo po ankstesnio susitikimo. Negaliu apsakyti, kaip būtų malonu jį išmėginti. — Jis patylėjo, tada sušnabždėjo: — Vis dar klausai, senasis kaimyne?

— Taip.

— Tuomet laikykis. Netrukus viskas bus baigta.

53

Klaudija Fišer įgriuvo į Džozefo Pistiljo kabinetą.

Pistiljo pakėlė galvą.

— Kas nutiko?

— Negalime susisiekti su Reimondu Kromvelu.

Kromvelas buvo slaptasis agentas, kurį jie buvo paskyrę Džošua Fordui, Keno Klaino advokatui.

— Maniau, kad jis turi slaptą mikrofoną.

— Jie buvo susitarę susitikti su Makgeinu. Ten jis negalėjo eiti su mikrofonu.

— Ir po to susitikimo jo daugiau niekas nematė?

Fišer papurtė galvą.

— Tas pats su Fordu. Abu dingę.

— Jėzau Kristau.

— Ką darysime?

Pistiljo jau ėjo durų link.

— Sušauk visus laisvus agentus. Kratysime Makgeino biurą.

Man draskė širdį, kad privalėjau šitaip palikti Norą, — jau buvau spėjęs įprasti prie jos vardo, — bet argi turėjau pasirinkimą? Mintis, kad Keitė viena su tuo sadistišku pamišėliu, smelkėsi iki kaulų smegenų. Prisiminiau, kaip jaučiausi prirakintas prie lovos, kokia neviltis buvo apėmusi, kai jis ją užpuolė. Užsimerkiau ir prisivertęs nustūmiau vaizdus į šoną.

Nora bandė mane sulaikyti, tačiau suprato. Aš turėjau tai padaryti. Mūsų atsisveikinimo bučinys buvo beveik per švelnus. Aš atsitraukiau. Jos akyse vėl suspindo ašaros.

— Sugrįžk pas mane, — tarė ji.

Pasakiau, kad sugrįšiu, ir išskubėjau.

Automobilis buvo juodas fordas su tamsintais langais. Jame buvo tik vairuotojas. Aš jo neatpažinau. Jis ištiesė man akių raištį — tokį duoda lėktuvuose — liepė užsirišti ir atsigulti ant užpakalinės sėdynės. Padariau, kaip jis prašė. Jis užvedė automobilį ir pajudėjo. Aš išnaudojau tą laiką apmąstymams. Dabar žinojau daug. Ne viską. Ne pakankamai. Bet daug. Ir buvau pagrįstai įsitikinęs, kad Vaiduoklis teisus: greitai viskas bus baigta.

Viską pergalvojau ir sudėliojau maždaug tokį vaizdą: prieš vienuolika metų Kenas įsivėlė į neteisėtą veiklą su savo senaisiais draugužiais — Makgeinu ir Vaiduokliu. Tai aišku. Kenas nusižengė įstatymui. Galbūt man jis buvo didvyris, tačiau mano sesuo Melisa pastebėjo, kad jis buvo linkęs į smurtą. Norėdamas pateisinti galė-

čiau pataisyti, kad jis troško veiklos, jį traukė rizika. Tačiau tai tik semantika.

Kažkur pakeliui Keną sugavo, ir jis sutiko bendradarbiauti pričiumpant Makgeiną. Jis rizikavo savo gyvybe. Dirbo slapta. Nešiojosi mikrofoną. Kažkaip Makgeinas ir Vaiduoklis apie tai sužinojo. Kenas pabėgo. Jis sugrįžo namo, nors aš nežinau kodėl. Nežinau, kaip į tai įsivėlė ir Džiulė. Anot visų atsiliepimų, ji nebuvo buvusi namuose daugiau nei metus. Ar tai, kad ji sugrįžo, buvo sutapimas? Ar ji tiesiog sekė paskui Keną, galbūt kaip jo meilužė, o gal dėl to, kad jis parduodavo jai narkotikų? Ar Vaiduoklis pasekė ją žinodamas, kad ji nuves jį pas Keną?

Šito nežinau. Bent jau kol kas.

Kad ir kaip būtų, Vaiduoklis juos surado, tikriausiai labai delikačią akimirką. Jis juos užpuolė. Kenas buvo sužeistas, bet jam pavyko paspruкti. Džiulei nepasisekė. Vaiduoklis norėjo prispausti Keną, todėl pakišo jį už nužudymą. Išsigandęs, kad bus nužudytas ar dar blogiau, Kenas pabėgo. Kartu pasiėmė savo merginą Šeilą Rodžers ir jų dukrelę Karlę. Visi trys dingo.

Vaizdas akyse, nors ir po raiščiu, dar labiau patamsėjo. Išgirdau šniokštimą. Mes įvažiavome į tunelį. Gali būti, kad Midtauno, bet aš spėjau, jog tai buvo Linkolno — tikriausiai važiavome Naujojo Džersio link. Pagalvojau apie Pistiljo ir jo vaidmenį visame tame. Jam tai tebuvo „visos priemonės pateisina tikslą“ klausimas. Tam tikromis aplinkybėmis jis galbūt būtų tasai, kuris renkasi priemones, tačiau šis atvejis buvo asmeninis. Aš puikiai supratau, ką jis mano. Kenas sukčius. Jis sudarė sandėrį ir — nesvarbu, dėl kokios priežasties — suardė jį pabėgdamas. Tada Pistiljo atsirišo rankos. Jis paskelbė jį bėgliu, leido pasauliui šukuoti purvą ir surasti tą žmogų.

Ėjo metai. Kenas ir Šeila gyveno kartu. Jų dukra Karlė augo. Tada vieną dieną Keną sugavo. Jį pargabeno atgal į Valstijas, įtikino, kaip aš manau, kad jis bus pakartas už Džiulės Miler nužudymą. Tačiau policija ir FTB visą laiką žinojo tiesą. Jis nebuvo jiems reika-

lingas. Jiems reikėjo slibino galvos. Makgeino. Ir Kenas vis dar galėjo padėti jį pričiupti.

Taigi jie vėl sudarė sandėrį. Kenas pasislėpė Naujojoje Meksikoje. Įsitikinusios, jog yra saugios, iš Švedijos sugrįžo ir Šeila su Karle. Tačiau Makgeinas — galingas priešas. Jis sužinojo, kur jie. Pasiuntė du vyrus. Keno namuose nebuvo, bet jie kankino Šeilą, norėdami sužinoti, kur jis. Kenas netikėtai sugrįžo, nužudė juos, įsisodino savo sužeistą mylimąją ir dukrą į automobilį ir vėl pabėgo. Jis perspėjo Norą, kuri naudojasi Šeilos tapatybe, kad policija ir Makgeinas jos ieškos. Nora irgi buvo priversta bėgti.

Tai daugmaž viskas, ką aš žinau.

Fordas sustojo. Išgirdau, kaip vairuotojas užgesino variklį. Gana tysoti, pagalvojau. Jei noriu iš čia ištrūkti gyvas, turiu elgtis ryžtingiau. Nusitraukiau akių raištį ir žvilgtelėjau į laikrodį. Mes važiavome valandą. Aš atsisėdau.

Buvome tankaus miško vidury. Žemė nubarstyta pušų spygliais. Medžius lenkė vešlūs žali vainikai. Priešais stovėjo kažkoks stebėjimo bokštelis, nedidelė pakyla iš aliuminio, iškelta ant maždaug dešimties pėdų platformos. Ji atrodė it šiek tiek per didelis sandėliukas, naudojamas griežtai pagal paskirtį. Kažkoks apleistas ir pramoninis. Kampai ir durys buvo apėję rūdimis.

Vairuotojas atsisuko.

— Išlipk.

Aš paklusau. Išlipau nenuleisdamas akių nuo to statinio. Pamačiau, kaip atsidarė jo durys ir į lauką išžengė Vaiduoklis. Buvo apsirengęs visiškai juodai, tarsi ruoštųsi į poezijos skaitymo vakarą Vilidže. Jis pamojavo man.

— Sveikas, Vilai.

— Kur ji? — paklausiau.

— Kas?

— Tik nepradėk.

Vaiduoklis susidėjo ant krūtinės rankas.

— Vaje, vaje, — tarė jis, — ar nebūsi narsiausias kareivėlis?

— Kur ji?

— Kalbi apie Keitę Miler?

— Juk žinai.

Vaiduoklis linktelėjo. Jis kažką laikė rankoje. Kažkokią virvę. Gal lasą. Aš sustingau.

— Ji tokia panaši į seserį, ar ne? Kaip galėjau atsispirti? Tas kaklas... Tas dailus gulbės kaklas. Jau išmuštas mėlynių...

Aš bandžiau suvaldyti drebantį balsą.

— Kur ji?

Jis sumirksėjo.

— Ji negyva, Vilai.

Mano širdis apsivertė.

— Man nusibodo laukti ir...

Tada jis ėmė juoktis. Garsas nuaidėjo ore, perskrosdamas ramybę, įsikibdamas į lapus. Aš stovėjau nejudėdamas. Jis bedė pirštu ir šūktelėjo:

— Pričiupau! O, aš tik juokauju, mažyli Vili. Smaginuosi. Keitei viskas gerai. — Jis pamojo man. — Eikš, pamatysi.

Aš nuskubėjau platformos link su gerklėje įstrigusia širdimi. Prie platformos buvo aprūdijusios kopėčios. Užlipau. Vaiduoklis tebesijuokė. Prasistūmiau pro jį ir atidariau aliuminio pašiūrės duris. Pasukau dešinėn.

Keitė buvo ten.

Vaiduoklio juokas tebeskambėjo mano ausyse. Prišokau prie jos. Mergina buvo atsimerkusi, nors ant akių krito plaukų sruogos. Mėlynės ant kaklo buvo pageltonavusios. Keitės rankos pririštos prie kėdės, bet ji nesužeista.

Aš pasilenkiau ir nubraukiau jai nuo akių plaukus.

— Tu sveika?

— Taip.

Manyje ėmė kauptis įniršis.

— Jis tave skriaudė?

Keitė Miler papurtė galvą. Jos balsas virpėjo.

— Ko jis nori iš mūsų?

— Prašyčiau leisti atsakyti man.

Vaiduokliui įėjus, mes atsigręžėme. Jis paliko duris atviras. Ant grindų mėtėsi sudužę alaus buteliai. Kampe stovėjo sena dokumentų spinta. Kitame kampe — nešiojamasis kompiuteris. Vidury stovėjo trys metalinės sulankstomosios kėdės, tokias naudoja per mokyklos susibūrimus. Ant vienos sėdėjo Keitė. Vaiduoklis užėmė antrąją ir parodė man sėstis jam iš kairės. Aš likau stovėti. Vaiduoklis atsiduso ir atsistojo.

— Man reikia tavo pagalbos, Vilai. — Jis pasisuko į Keitę. — Todėl pamaniau, kad panelės Miler buvimas čia, — jis nusišypsojo šiurpą keliančia šypsena, — gali paskatinti tave tai padaryti.

Aš atsitiesiau.

— Jei nuskriausi ją, jei bent paliesi...

Vaiduoklis nepasisuko. Neatsilošė. Tiesiog žaibiškai ištiesė ranką ir kirto man per kaklą. Jo smūgis prilygo peilio kirčiui. Iš mano lūpų išsiveržė duslus garsas. Pasijutau, tarsi būčiau prarijęs savo paties gerklę. Aš susvirduliavau ir nusisukau. Vaiduoklis neskubėjo. Žemai pasilenkė ir smogė iš apačios. Jo krumpliai žlėgtelėjo į mano inkstus. Suklupau, beveik paralyžiuotas smūgio.

Jis pažiūrėjo į mane.

— Tavo maivymasis mane jau erzina, mažyli Vili.

Atrodė, jog tuoj apsivemsiu.

— Mums reikia susisiekti su tavo broliu, — tęsė jis. — Todėl tu čia.

Aš pakėliau galvą.

— Aš nežinau kur jis.

Vaiduoklis atsitraukė nuo manęs. Paskui užėjo už Keitės kėdės. Švelniai, beveik per švelniai uždėjo jai ant pečių rankas. Ji susitraukė nuo jo prisilietimo. Jis smiliumi perbraukė per mėlynes ant jos kaklo.

— Aš sakau tiesą, — pasakiau.

— O, aš tikiu, — tarė jis.

— Tai ko tu nori?

— Aš žinau, kaip surasti Keną.

Sutrikau.

— Ką?

— Ar esi matęs vieną iš tų senų filmų, kur bėglys palieka žinutę klasifikuotų skelbimų skiltyje?

— Taip, galbūt.

Vaiduoklis nusišypsojo, tarsi jį tenkintų mano atsakymas.

— Kenas pažangesnis. Jis naudojasi interneto svetainėmis. Tiksliau, jis palieka ir gauna žinutes kažkokiame *re.music.elvis.* Tai, kaip gali spėti, yra Elvio gerbėjų svetainė. Taigi, pavyzdžiui, jei jo advokatui reikia su juo susisiekti, jis palieka datą, laiką ir kodą. Tada Kenas žino, kada NS su minėtu advokatu.

— NS?

— Nedelsiant susisiekti. Tikriausiai ir tu esi ja naudojęsis. Tai tarsi privati pokalbių svetainė. Visiškai neatsekama.

— Iš kur tu tai žinai?

Jis vėl nusišypsojo ir paslinko rankas arčiau Keitės kaklo.

— Informacijos rinkimas, — tarė jis, — yra viena iš mano stiprybių.

Jo rankos nuslydo nuo Keitės. Staiga suvokiau, kad visą tą laiką laikiau užgniaužęs kvapą. Jis pasikniso kišenėje ir vėl išsitraukė virvę.

— Tai ko tu nori iš manęs? — paklausiau.

— Tavo brolis nesutiks susitikti su savo advokatu, — tarė Vaiduoklis. — Matyt, jis įtaria spąstus. Tačiau mes paskyrėme kitą susitikimą. Ir labai tikimės, kad tu įkalbėsi jį susitikti su mumis.

— O jei man nepavyks?

Jis kilstelėjo virvę. Prie jos galo buvo pritvirtinta rankena.

— Ar žinai, kas tai?

Aš neatsiliepiau.

— Tai Pandžabo lasas, — prakalbo jis, tarsi pradėdamas paskaitą. — Jį naudodavo tylieji žudikai iš Indijos. Kai kas mano, kad jie visi buvo išnaikinti devynioliktame amžiuje. Kiti nėra tokie tikri. — Vaiduoklis pažiūrėjo į Keitę ir iškėlė tą primityvų ginklą. — Ar man tęsti, Vilai?

Aš papurčiau galvą.

— Jis supras, kad tai spąstai, — pasakė jis. — Todėl tu turi jį įtikinti priešingai. Jei tau nepavyks, — jis pažvelgė į mane šypsodamasis, — ką gi, pliusas tas, jog pirmasis galėsi pamatyti, kaip prieš daugelį metų kankinosi Džiulė.

Pajutau, kaip iš manęs ištekėjo visas kraujas.

— Tu jį nužudysi, — pasakiau.

— O ne, nebūtinai.

Žinojau, kad jis meluoja, tačiau jo veidas buvo bauginamai rimtas.

— Tavo brolis įrašinėjo mūsų pokalbius, rinko inkriminuojančią informaciją, — pasakė jis. — Tačiau jis dar neparodė jos fedams. Visus šiuos metus jis laikė ją paslėpęs. Tai gerai. Tai rodo, kad jis vis dar tas Kenas, kurį mes pažįstame ir mylime. Be to, — jis nutilo ir susimąstė, — jis turi kai ką, ko noriu aš.

— Ką?

Jis neatsakė į mano klausimą.

— Tai štai: jei jis viską atiduos ir pasižadės vėl išnykti, mes galėsime gyventi toliau.

Melas. Žinojau tai. Jis nužudys Keną. Nužudys mus visus. Nė neabejojau tuo.

— O jei aš netikiu tavimi?

Jis užmetė lasą ant Keitės kaklo. Ji aiktelėjo. Vaiduoklis nusišypsojo ir pažiūrėjo į mane.

— Argi tai svarbu?

Aš nurijau gumulą.

— Ko gero, ne.

— Ko gero?

— Aš tau padėsiu.

Jis paleido lasą; šis nukaro nuo kaklo it kokia ištampyta grandinėlė.

— Neliesk jo, — tarė jis. — Mes turime valandą. Visą tą laiką žiūrėk į jos kaklą, Vilai. Ir įsivaizduok.

54

Makgeiną užklupo nepasirengusį.

Jis stebėjo, kaip FTB įsiveržia į vidų. Jis nebuvo to numatęs. Taip, Džošua Fordas buvo svarbus. Taip, jo dingimas galėjo nustebinti, nors jie privertė Fordą paskambinti žmonai ir pasakyti, kad jam teko išvykti iš miesto vienu „delikačiu reikalu“. Tačiau tokia audringa reakcija? Jie tikrai perlenkia.

Nesvarbu. Makgeinas visuomet pasirengęs. Kraujas buvo išvalytas naujai sukurtu peroksidiniu valikliu, todėl netgi liuminescencinis tyrimas nieko neatskleis. Plaukeliais ir pluošteliais irgi buvo pasirūpinta, bet net jei rastų jų — tai kas? Jis neneigs, kad Fordas ir Kromvelas čia lankėsi. Mielai prisipažins. Taip pat prisipažins, kad jie išėjo. Ir galės tai įrodyti: jo apsaugos žmonės jau pakeitė tikrąją stebėjimo juostą kita, padirbta skaitmeniniu būdu, kurioje matoma, kaip Fordas ir Kromvelas savo noru išeina iš pastato.

Makgeinas spustelėjo mygtuką, kuris automatiškai ištrynė ir performatavo kompiuterio laikmenas. Jie nieko neras. Makgeinas spėjo viską paslėpti. Kompiuteris kas valandą siuntė po elektroninį laišką į slaptą sąskaitą. Tokiu būdu laikmenos buvo saugiai išsaugotos kibernetinėje erdvėje. Tik Makgeinas žinojo adresą. Jis galės atgauti laikmenas kada panorės.

Kai pro duris įgriuvo Pistiljo su Klaudija Fišer ir dar dviem agentais, Makgeinas atsistojo ir atsitiesė. Pistiljo nukreipė į Makgeiną ginklą.

Makgeinas iškėlė rankas. Be jokios baimės. Niekada nerodyk baimės.

— Koks malonus netikėtumas.

— Kur jie? — sušuko Pistiljo.

— Kas?

— Džošua Fordas ir specialusis agentas Reimondas Kromvelas.

Makgeinas nė nemirktelėjo. A, štai kur šuo pakastas.

— Ar sakote, kad ponas Kromvelas yra federalinis agentas?

— Sakau, — trumpai atrėžė Pistiljo. — Kur jis?

— Tuomet norėčiau pareikšti nusiskundimą.

— Ką?

— Agentas Kromvelas prisistatė advokatu, — tęsė Makgeinas kuo ramesniu balsu. — Aš juo patikėjau. Aš pasiklioviau juo manydamas, kad mane saugo advokato ir kliento konfidencialumo teisė. Dabar jūs sakote, kad jis yra slaptasis agentas. Aš noriu įsitikinti, kad niekas, ką aš pasakiau, nebus panaudota prieš mane.

Pistiljo veidas paraudo.

— Kur jis, Makgeinai?

— Visiškai nenumanau. Jis išėjo su ponu Fordu.

— Apie ką jūs kalbėjotės?

Makgeinas nusišypsojo.

— Turėtum žinoti geriau, Pistiljo. Mūsų susitikimas buvo konfidencialus.

Pistiljo labai knietėjo spustelėti gaiduką. Jis nusitaikė į Makgeino veido centrą. Makgeinas stovėjo ramus. Pistiljo nuleido ginklą.

— Apieškokite kabinetą, — įsakė jis. — Viską sudėkite į dėžes ir sužymėkite. Suimkite jį.

Makgeinas leidosi surakinamas antrankiais. Jis nieko nesakys apie stebėjimo juostą. Tegu patys susiranda. Tuomet poveikis bus didesnis. Vis dėlto, kai agentai ištempė jį iš kabineto, jis suprato, kad tai nėra gerai. Jis nesijaudino dėl savo įžūlumo, — kaip jau minėta anksčiau, šis nebuvo pirmasis federalinis agentas, kurį jis nužudė, — tačiau jo galvoje įkyriai sukosi mintis, ar jis nebus ką nors praleidęs, ar nebus kažkaip atsiskleidęs, ar pagaliau nebus padaręs lemtingos klaidos, kuri kainuotų jam viską.

55

Vaiduoklis išnyko miške, palikęs Keitę ir mane vienudu. Aš sėdėjau ant savo kėdės ir žiūrėjau į lasą ant jos kaklo. Jis veikė mane

taip, kaip Vaiduoklis ir tikėjosi. Aš padėsiu jam. Negaliu rizikuoti, kad toji virvė užveržtų šios išsigandusios mergaitės kaklą.

Keitė pažvelgė į mane.

— Jis mus nužudys.

Tai nebuvo klausimas. Žinoma, tai buvo tiesa, bet aš vis tiek paneigiau. Pažadėjau jai, kad viskas bus gerai, kad aš rasiu kokią nors išeitį, bet nemanau, kad man pavyko nuslopinti jos nerimą. Nieko nuostabaus. Mano gerklė šiek tiek atsigavo, tačiau inkstus nuo smūgio tebeskaudėjo. Akimis bėgiojau po kambarį.

Galvok, Vilai. Ir galvok greitai.

Aš žinojau, kas manęs laukia. Vaiduoklis privers mane susitarti dėl susitikimo. Kai Kenas pasirodys, mes visi mirsime. Pagalvojau apie tai. Reikia kažkaip perspėti brolį. Gal turėčiau pamėginti kokį kodą. Telieka viltis, kad Kenas užuos spąstus ir juos nustebins. Bet man reikia kito plano. Privalau sugalvoti kitą išeitį, net jei tai reikštų paaukoti save, kad išgelbėčiau Keitę. Juk turi pasitaikyti kokia nors galimybė, kokia nors klaida. Turiu būti pasirengęs ja pasinaudoti.

— Aš žinau, kur mes, — sušnabždėjo Keitė.

Atsisukau į ją.

— Kur?

— Mes Pietų Orindžo vandens rezervate, — tarė ji. — Atvažiuodavome čionai pašėlti. Netoli Hobart Gepo kelio.

— Kaip netoli?

— Gal per mylią.

— Tu žinai kelią? Jei mums pavyktų pabėgti, ar galėtum mus išvesti?

— Manyčiau, — tarė ji. Tada linktelėjo užtikrinčiau: — Taip, galėčiau mus išvesti.

Gerai. Tai jau šis tas. Nedaug, bet pradžia yra. Pažvelgiau pro duris. Vairuotojas stovėjo atsirėmęs į automobilį. Vaiduoklis siūbavosi ant pirštų galų, laikydamas rankas už nugaros. Jis spoksojo į dangų, tarsi stebėtų paukščius. Vairuotojas prisidegė cigaretę. Vaiduoklis nepajudėjo.

Paskubomis nužvelgiau grindis ir radau, ko ieškojau — didelę stiklo šukę. Vėl žvilgtelėjau pro duris. Nė vienas nežiūrėjo į mūsų pusę. Prislinkau prie Keitės kėdės.

— Ką tu darai? — sušnabždėjo ji.

— Atrišiu tau rankas.

— Ar iš proto išsikraustei? Jei jis tave pamatys...

— Turime kažką daryti, — pasakiau.

— Bet... — Keitė nutilo. — Net jei atriši mane, kas toliau?

— Nežinau, — prisipažinau. — Tačiau būk pasiruošusi. Kuriuo nors metu pasitaikys galimybė pabėgti. Turime ją išnaudoti.

Prispaudžiau šukę prie virvės ir ėmiau brūžuoti. Virvė pradėjo dilti. Darbas vyko lėtai. Aš paspartinau tempą. Gija po gijos virvė ėmė irti.

Buvau įpusėjęs, kai pajutau sudrebant platformą. Sustingau. Kažkas lipo kopėčiomis. Keitė tyliai suinkštė. Nusiritau tolyn nuo jos ir spėjau atsisėsti į vietą prieš įeinant Vaiduokliui. Jis pažiūrėjo į mane.

— Kažkoks uždusęs, mažyli Vili.

Užkišau šukę sau už nugaros, beveik ant jos atsisėdau. Vaiduoklis paniuręs žiūrėjo į mane. Aš tylėjau. Mano pulsas šuoliavo. Vaiduoklis pažvelgė į Keitę. Ji bandė didvyriškai atremti jo žvilgsnį. Ji tokia velniškai narsi. Bet kai pažiūrėjau į ją, mane vėl apėmė siaubas.

Apirusi virvė aiškiai matėsi.

Vaiduoklis prisimerkė.

— Ko mes laukiame, pradėkime, — pasakiau.

To užteko jo dėmesiui atitraukti. Vaiduoklis atsisuko į mane. Keitė pasitaisė rankas, bandydama pridengti apirusią virvę. Nelabai vykusiai, jei jis pažiūrėtų atidžiau. Bet galbūt pakankamai. Vaiduoklis akimirką luktelėjo, tada nuėjo prie kompiuterio. Sekundę — vos trumpą sekundę — jis atsisuko į mane.

Dabar, pagalvojau.

Pašoksiu ir suvarysiu stiklo šukę jam į kaklą. Greitomis paskai-

čiavau. Ar aš per toli? Tikriausiai. O vairuotojas? Ar jis ginkluotas? Ar išdrįsiu?..

Vaiduoklis nusisuko. Akimirka, jei tokia buvo, praėjo.

Kompiuteris jau buvo įjungtas. Vaiduoklis nuspaudė keletą klavišų. Jis prisijungė prie interneto per nuotolinį modemą. Vėl pabaksnojo per klaviatūrą ir ekrane pasirodė tekstas. Vaiduoklis nusišypsojo man ir tarė:

— Laikas pasišnekučiuoti su Kenu.

Mano skrandis susisuko į mazgą. Vaiduoklis spustelėjo grąžinimo mygtuką ir aš pamačiau, ką jis buvo parašęs:

TU ČIA?

Mes laukėme. Atsakymas pasirodė po minutėlės.

ČIA.

Vaiduoklis nusišypsojo.

— O, Kenai.

Tada parašė dar kažką ir vėl spustelėjo klavišą.

ČIA VILAS. AŠ SU FORDU.

Stojo ilga tyla.

PASAKYK VARDĄ MERGINOS, SU KURIA PIRMĄ KARTĄ GRAIBEISI.

Vaiduoklis atsisuko į mane.

— Kaip ir tikėjausi, jis nori įrodymo, jog tai tikrai tu.

Aš nieko neatsakiau, bet mano mintys vijo viena kitą.

— Žinau, ką tu galvoji, — tęsė jis. — Tu nori jį perspėti. Nori pasakyti jam atsakymą, kuris būtų panašus į tiesą. — Vaiduoklis nuėjo prie Keitės. Paėmė už laso rankenos. Truktelėjo ją. Virvė apsirangė aplink jos kaklą.

— Štai ką padarysime, Vilai. Atsistok. Nueik prie kompiuterio ir parašyk teisingą atsakymą. Aš pamažu veršiu virvę. Jei mėginsi žaisti — net jei aš įtarsiu, kad mėgini žaisti — veršiu, kol ji uždus. Ar supranti?

Linktelėjau.

Jis dar kartą truktelėjo virvę. Keitė tyliai aiktelėjo.

— Eik, — paliepė jis.

Nuskubėjau prie ekrano. Baimė stingdė mano smegenis. Bandžiau sugalvoti kokį įtikinamą melą, kažką, kad jį įspėčiau. Bet negalėjau. Ne dabar. Uždėjau pirštus ant klaviatūros ir parašiau:

SINDĖ ŠAPIRO.

Vaiduoklis nusišiepė.

— Rimtai? Žmogau, ji buvo karšta pupytė. Aš nustebintas, Vilai.

Jis paleido lasą. Keitė iškvėpė. Vaiduoklis sugrįžo prie klaviatūros. Aš grįžtelėjau į savo kėdę. Stiklo šukė gulėjo aiškiai matoma. Skubiai grįžau į savo vietą. Ėmėme laukti atsakymo.

EIK NAMO, VILAI.

Vaiduoklis pasitrynė veidą.

— Įdomus atsakymas, — tarė jis. Pagalvojo. — Kur tu su ja graibeisi?

— Ką?

— Su Sinde Šapiro. Jos namuose, tavo namuose, kur?

— Per Eriko Frenkelio bar micvą.

— Ar Kenas tai žino?

— Taip.

Vaiduoklis nusišypsojo. Jis vėl kažką parašė.

TU MANE PATIKRINAI. DABAR TAVO EILĖ. KUR AŠ GRAIBIAUSI SU SINDE?

Vėl ilga tyla. Aš įsitempęs sėdėjau ant kėdės. Vaiduoklis pasielgė gudriai, apsukdamas situaciją. Bet dar svarbiau buvo tai, kad mes iš tiesų nežinojome, ar ten tikrai Kenas. Šis atsakymas vienaip ar kitaip tai įrodys.

Praėjo pusė minutės. Tada:

EIK NAMO, VILAI.

Vaiduoklis vėl parašė.

MAN REIKIA ŽINOTI, AR TAI TU.

Ilga tyla. Pagaliau:

PER FRENKELIO BAR MICVĄ. DABAR EIK NAMO.

Dar vienas sukrėtimas. Tai Kenas...

Žvilgtelėjau į Keitę. Mūsų žvilgsniai susitiko. Vaiduoklis vėl parašė.

MUMS REIKIA SUSITIKTI.

Atsakymo ilgai laukti nereikėjo.

NEGALIME.

PRAŠAU, TAI SVARBU.

EIK NAMO, VILAI. NESAUGU.

KUR TU?

KAIP TU SURADAI FORDĄ?

— Chmm, — nutęsė Vaiduoklis. Jis pagalvojo ir parašė:

PISTILJO.

Dar viena ilga pauzė.

GIRDĖJAU APIE MAMĄ. LABAI SUNKU BUVO?

Šį kartą Vaiduoklis nesitarė su manimi.

TAIP.

KAIP TĖTIS?

NELABAI KAIP. MUMS REIKIA PAMATYTI TAVE.

Dar viena pauzė.

NEĮMANOMA.

MES GALIME TAU PADĖTI.

GERIAU NESIKIŠKITE.

Vaiduoklis pažiūrėjo į mane.

— Gal pamėginti jį sugundyti jo silpnybe?

Nenutuokiau, apie ką jis kalbėjo, bet pamačiau, ką parašė:

MES GALIME GAUTI TAU PINIGŲ. TAU JŲ REIKIA?

REIKĖS. BET JŪS GALITE PADARYTI TARPTAUTINĮ PERVEDIMĄ.

Tada, tarsi perskaitęs mano mintis, Vaiduoklis parašė:

MAN LABAI REIKIA PAMATYTI TAVE. PRAŠAU.

AŠ MYLIU TAVE, VILAI. EIK NAMO.

Vaiduoklis, vėl tarsi įsigavęs į mano galvą, parašė:

PALAUK.

BAIGIU POKALBĮ, BROLAU. NESIRŪPINK.

Vaiduoklis giliai iškvėpė.

— Neveikia, — garsiai ištarė jis. Tada skubiai kažką parašė.

JEI NUTRAUKSI POKALBĮ, TAVO BROLIS MIRS.

Tyla. Tada:

KAS ČIA?

Vaiduoklis nusišypsojo.

VIENAS SPĖJIMAS. UŽUOMINA: DRAUGIŠKASIS KASPERAS.

Šį kartą jokios pauzės.

PALIK JĮ RAMYBĖJE, DŽONAI.

NĖ NESIRUOŠIU.

JIS ČIA NIEKUO DĖTAS.

TU GERAI MANE PAŽĮSTI, KAD ŽAISTUM MANO JAUSMAIS. PASIRODYK, ATIDUOK MAN, KO AŠ NORIU, IR JIS LIKS GYVAS.

PIRMIAUSIA JĮ PALEISK. TADA DUOSIU TAU, KO TU NORI.

Vaiduoklis nusijuokė ir subarškino klavišais.

O, PRAŠYČIAU. KIEMAS, KENAI. PRISIMENI KIEMĄ, AR NE. DUODU TAU TRIS VALANDAS.

NEĮMANOMA. AŠ NETGI NE RYTŲ PAKRANTĖJE.

— Melas, — sumurmėjo Vaiduoklis ir ėmė karštligiškai spausdinti:

TADA GERIAU PASKUBĖK. TRYS VALANDOS. JEI NEPASIRODYSI, AŠ NUKIRSIU PIRŠTĄ. KAS PUSVALANDĮ NUKAPOSIU PO PIRŠTĄ. TADA IMSIUOS KOJŲ PIRŠTŲ. PO TO SUGALVOSIU KĄ NORS IŠRADINGESNIO. KIEMAS, KENAI. TRYS VALANDOS.

Vaiduoklis baigė ryšį. Jis užtrenkė kompiuterio dangtį ir atsistojo.

— Ką gi, — tarė jis su šypsena, — manau, gana neblogai pavyko, a?

56

Nora paskambino Kvadratui į jo mobilųjį. Trumpai nupasakojo jam savo dingimo aplinkybes. Kvadratas išklausė nepertraukdamas,

važiuodamas jos link. Jie susitiko priešais Metropolitan Laif pastatą Parko aveniu.

Ji įšoko į jo furgoną ir jį apkabino. Buvo gera vėl atsidurti pagalbos furgone.

— Mes negalime skambinti policijai, — pasakė Kvadratas.

Nora linktelėjo.

— Vilas primygtinai reikalavo to nedaryti.

— Tai ką, po galais, mes galime?

— Nežinau. Bet man baisu, Kvadratai. Vilo brolis man pasakojo apie tuos žmones. Jie tikrai jį nužudys.

Kvadratas susimąstė.

— Kaip tu susisieki su Kenu?

— Per interneto pokalbių svetainę.

— Palikime jam žinutę. Gal jis ką nors patars.

Vaiduoklis laikėsi atokiau.

Laikas vis bėgo. Aš stengiausi neprarasti budrumo. Jei tik pasitaikys galimybė, bet kokia galimybė, ketinau ja pasinaudoti. Sugniaužiau rankoje stiklo šukę ir pažiūrėjau į jo kaklą. Mintyse ėmiau repetuoti, kaip galėčiau tai padaryti. Bandžiau apskaičiuoti, kaip Vaiduoklis gintųsi ir kaip aš galėčiau jam sutrukdyti. Įdomu, galvojau, kur jo arterijos? Kur jo pažeidžiamiausia, minkščiausia vieta?

Dirstelėjau į Keitę. Ji gerai laikėsi. Vėl pagalvojau apie tai, ką sakė Pistiljo, kaip jis reikalavo nevelti į tai Keitės Miler. Jis buvo teisus. Tai mano kaltė. Man reikėjo atsisakyti, kai ji pirmą kartą paprašė pagalbos. Aš pritraukiau pavojų. Suvokimas, kad iš tiesų bandžiau jai padėti, kad geriau nei kuris kitas supratau, kaip jai norisi viską užbaigti, nesumažino mano kaltės.

Turiu rasti būdą, kaip ją išgelbėti.

Vėl atsisukau į Vaiduoklį. Jis spoksojo į mane. Aš nė nemirktelėjau.

— Paleisk ją, — pasakiau.

Jis dirbtinai nusižiovavo.

— Jos sesuo buvo tau gera.

— Ir kas?

— Nėra priežasties ją skaudinti.

Vaiduoklis atkišo delnus ir sušnabždėjo tuo savo šilkiniu balsu:

— Argi reikia priežasties?

Keitė užsimerkė. Aš nutilau. Tik dar labiau viską pabloginau. Pažiūrėjau į laikrodį. Liko dvi valandos. „Kiemas", vieta, kur po smagios dienos mokykloje rinkdavosi žolės rūkoriai, buvo vos už trijų mylių nuo čia. Žinojau, kodėl Vaiduoklis pasirinko tą vietą. Ją lengva kontroliuoti. Ji nuošali, ypač vasaros mėnesiais. Kartą ten patekus, gyvas gali nebeišeiti.

Suskambo Vaiduoklio mobilusis. Jis pažiūrėjo į jį taip, tarsi niekada nebūtų girdėjęs jo garso. Pirmą kartą jo veide pamačiau kažką panašaus į sutrikimą. Aš įsitempiau, nors dar nesiryžau griebtis šukės. Dar ne. Bet buvau pasirengęs.

Jis atvertė mobilųjį ir prisidėjo prie ausies.

— Kalbėk.

Vaiduoklis klausėsi. Aš stebėjau jo bespalvį veidą. Jo išraiška išliko rami, tačiau kažkas aiškiai vyko. Jis sumirksėjo. Žvilgtelėjo į laikrodį. Tylėdamas klausėsi beveik dvi minutes. Tada pasakė: „Atvažiuoju."

Paskui atsistojo ir priėjo prie manęs. Prikišo prie mano ausies lūpas.

— Jei pajudėsi nuo šios kėdės, — tarė, — maldausi, kad nužudyčiau ją. Supratai?

Linktelėjau.

Vaiduoklis išėjo uždarydamas paskui save duris. Kambaryje buvo tamsu. Dienos šviesa jau blėso; pro lapus veržėsi jos spinduliai. Priešais mane nebuvo jokių langų, todėl negalėjau matyti, ką jie darė.

— Kas vyksta? — sušnabždėjo Keitė.

Aš pridėjau prie lūpų pirštą ir įsiklausiau. Suburzgė variklis. Automobilis pajudėjo. Prisiminiau jo perspėjimą. Nejudėti iš vietos.

Vaiduoklio verta klausyti, bet vėlgi — jis, šiaip ar taip, mus nužudys. Aš susilenkiau ir nuslydau nuo kėdės. Nelabai sklandžiai. Tiesą sakant, gana žioplai.

Pažiūrėjau į Keitę. Mūsų akys susitiko, ir aš vėl daviau jai ženklą tylėti. Ji linktelėjo.

Laikydamasis kiek įmanoma arčiau grindų, atsargiai nuropojau prie durų. Būčiau atsigulęs ant pilvo ir šliaužęs it karys, tačiau stiklo šukės būtų mane suraižiusios. Judėjau lėtai, stengdamasis neįsipjauti.

Pasiekęs duris, padėjau ant grindų galvą ir pažvelgiau pro plyšį apačioje. Pamačiau nuvažiuojantį automobilį. Bandžiau rasti geresnį kampą, tačiau buvo gana sunku. Atsisėdau ir prispaudžiau prie šoninio plyšio akį. Šitaip buvo dar sunkiau įžiūrėti. Tarpas labai siauras. Pasistiebiau ir — štai, štai jis.

Vairuotojas.

O kur Vaiduoklis?

Skubiai paskaičiavau. Du vyrai, vienas automobilis. Vienas išvažiavo automobiliu. Matematika man nelabai sekasi, bet tai galėjo reikšti, kad liko tik vienas vyras. Atsisukau į Keitę.

— Jis išvažiavo, — sušnabždėjau.

— Ką?

— Liko vairuotojas. Vaiduoklis išvažiavo.

Nuslinkau atgal prie savo kėdės ir pasiėmiau didelę stiklo šukę. Žengdamas kuo tyliau, bijodamas, kad net lengviausias svorio pakitimas gali sujudinti pašiūrę, nuėjau prie Keitės kėdės ir ėmiau pjauti virvę.

— Ką darysime? — sušnabždėjo ji.

— Tu žinai kelią. Bėgsime.

— Jau temsta.

— Todėl ir bėgsime dabar.

— Tas kitas tipas, — pasakė ji. — Jis gali būti ginkluotas.

— Greičiausiai ir yra, bet negi nori laukti, kol sugrįš Vaiduoklis?

Ji papurtė galvą.

— Iš kur žinai, kad jis nesugrįš tučtuojau?

— Nežinau. — Virvė pasidavė. Ji buvo laisva. — Tu su manim? — paklausiau, kai ji pasitrynė riešus.

Keitė pažiūrėjo į mane, ir aš pagalvojau, kad tikriausiai tokiu žvilgsniu žiūrėdavau į Keną — kupinu vilties, pagarbaus susižavėjimo ir pasitikėjimo. Stengiausi pasirodyti narsus, nors niekada toks nebuvau. Ji linktelėjo.

Pašiūrė teturėjo vieną langą. Mano planas buvo toks: atidaryti jį, išlipti ir nušliaužti į mišką. Mes stengsimės kaip įmanydami tyliau, bet jei jis mus išgirstų, pulsime bėgti. Vyliausi, kad vairuotojas bus arba neginkluotas, arba neturėtų mūsų stipriai sužeisti. Jie juk turi žinoti, kad Kenas bus atsargus. Mes jiems reikalingi gyvi, — bent jau aš, — kad jis prarytų jų jauką.

O gal ir ne.

Langas buvo užstrigęs. Bandžiau išjudinti jį iš rėmo. Nepavyko. Pridžiūvęs prieš milijoną metų. Niekaip neatidarysiu.

— Kas dabar? — paklausė Keitė.

Esam įstumti į kampą. Jaučiausi it įspeista į kampą žiurkė. Pažiūrėjau į Keitę. Prisiminiau, ką sakė Vaiduoklis, kad aš kažkaip neapsaugojau Džiulės. Neleisiu, kad tai pasikartotų. Tik ne su Keite.

— Liko tik vienas kelias, — pasakiau ir pažiūrėjau į duris.

— Jis mus pamatys.

— O gal ne.

Prispaudžiau prie plyšio akį. Dienos šviesa sparčiai blėso. Šešėliai vis tamsėjo. Išvydau vairuotoją. Jis sėdėjo ant kelmo. Pamačiau jo cigaretės galiuką, pastovų žymeklį tamsoje.

Jis sėdėjo nugara į mus.

Įsikišau stiklo šukę į kišenę. Daviau Keitei ženklą pasilenkti. Paėmiau už rankenos. Ji lengvai pasisuko. Durys sugirgždėjo. Aš sustingau ir žvilgtelėjau į lauką. Vairuotojas vis dar nežiūrėjo. Turėjau rizikuoti. Dar labiau pravėriau duris. Girgždėjimas aprimo. Durys buvo prasivėrusios per pėdą. Pakankamai, kad pralįstume.

Keitė pažiūrėjo į mane. Linktelėjau. Ji prašliaužė pro duris. Aš pasilenkiau ir nusekiau iš paskos. Dabar abu buvome lauke. Atsigulėme ant platformos. Visiškai atsidengę. Aš uždariau duris.

Jis vis dar neatsisuko.

Gerai, kitas žingsnis: kaip nulipti nuo platformos. Kopėčiomis naudotis negalėjome. Jos pernelyg aiškiai matomos. Keitė sekė paskui mane. Mudu nušliaužėme prie krašto. Platforma buvo iš aliuminio. Šliaužti lengviau. Jokios trinties ar atplaišų.

Pasiekėme pašiūrės šoną. Bet kai pasukau už kampo, išgirdau keistą garsą, tarsi kažkas dejuotų. O tada kažkas griuvo. Aš sustingau. Sija po platforma neišlaikė. Visas statinys susvyravo.

Vairuotojas pašoko.

— Prakeikimas, kas čia?..

Mes prisišliejome prie platformos paviršiaus. Aš prisitraukiau Keitę prie savęs, kad ji irgi būtų už pašiūrės kampo. Dabar jis negalėjo mūsų matyti. Jis išgirdo triukšmą. Pažiūrėjo. Pamatė uždarytas duris ir tuščią platformą.

— Ką, po galais, judu ten darote? — šūktelėjo vairuotojas.

Mes abu sulaikėme kvėpavimą. Išgirdau, kaip sutraškėjo lapai. Buvau tam pasiruošęs. Mintyse jau turėjau planą. Susikaupiau. Ir tada jis vėl sušuko:

— Ką judu ten?..

— Nieko, — atsiliepiau, prispaudęs burną prie pašiūrės sienos, kad balsas skambėtų dusliau, tarsi iš vidaus. Turėjau surizikuoti. Jei nebūčiau atsiliepęs, jis tikrai būtų ėjęs patikrinti. — Ši pašiūrė — mėšlo krūva, — pasakiau. — Ji tuoj sugrius.

Tyla.

Mes užgniaužėme kvėpavimą. Keitė prisispaudė prie manęs. Jaučiau, kaip ji dreba. Patapšnojau jai per nugarą. Viskas bus gerai. Nieko mums neatsitiks. Įtempiau ausis ir pabandžiau sugauti jo žingsnių aidą. Bet nieko neišgirdau. Pažiūrėjau į Keitę, akimis paragindamas ją šliaužti paskui mane. Ji akimirką dvejojo, bet pajudėjo.

Mano naujasis planas buvo nusileisti sija į tolimiausią kampą. Ji turėtų leistis pirma. Jei jis ją išgirstų — o tai tikrai gali atsitikti — ką gi, šiuo atveju irgi buvau kai ką numatęs.

Parodžiau kryptį. Keitė linktelėjo, dabar viską supratusi, ir nušliaužė sijos link. Ji užslydo ant sijos ir užsikabino it koks gaisrininkas. Platforma vėl pasviro. Aš bejėgiškai stebėjau, kaip platforma susiūbavo. Vėl pasigirdo toji dejonė, šį kartą garsesnė. Pamačiau, kaip atsipalaidavo varžtas.

— Kas...

Bet šį kartą vairuotojas nesivargino šūkauti. Išgirdau jį einantį mūsų pusėn. Vis dar kybodama ant sijos, Keitė pažvelgė į mane.

— Šok ant žemės ir bėk! — sušukau.

Ji pasileido ir dribtelėjo ant žemės. Toli kristi neteko. Pasiekusi žemę, užvertė į mane galvą.

— Bėk! — šūktelėjau dar kartą.

— Nejudėk, nes šausiu, — pasigirdo vyriškas balsas.

— Bėk, Keite!

Aš perkėliau kojas per kraštą ir nušokau. Mano krytis buvo kažkoks ilgesnis. Skaudžiai tėškiausi ant žemės. Prisiminiau kažkur skaitęs, kad reikia kristi sulenktais keliais ir ristis. Taip ir padariau. Nusiritau prie medžio. Kai atsistojau, pamačiau besiartinantį vairuotoją. Jis buvo maždaug už penkiolikos metrų. Veidas iškreiptas pykčio.

— Jei nesustosi — tu lavonas.

Tačiau jis neturėjo ginklo rankose.

— Bėk! — dar kartą paraginau Keitę.

— Bet...

— Aš tave pasivysiu! Bėk!

Ji žinojo, kad meluoju. Tai buvo mano plano dalis. Dabar turėjau užlaikyti mūsų priešininką — užlaikyti jį taip, kad Keitė spėtų pabėgti. Ji dvejojo, nenorėdama priimti mano aukos.

Jis buvo beveik šalia.

— Tu gali pakviesti pagalbą, — raginau ją. — Bėk!

Pagaliau ji pakluso ir pasileido bėgti, šokinėdama per šaknis ir aukštą žolę. Aš jau laikiau ranką kišenėje, kai vairuotojas man smogė. Smūgis nusmelkė iki kaulų, tačiau pavyko pačiupti jį į glėbį. Mes parkritome kartu. Šito irgi buvau kažkur išmokęs. Beveik kiekvienos grumtynės baigiasi ant žemės. Filmuose priešininkai apsikumščiuoja ir griūva. Realiame gyvenime žmonės panarina galvas ir susikimba. Aš nusiritau su juo kęsdamas smūgius, galvodamas tik apie šukę rankoje.

Suspaudžiau jį savo glėbyje kaip įmanydamas stipriau, nors žinojau, kad jam tai nė motais. Nesvarbu. Mano tikslas — jį užlaikyti. Svarbi kiekviena sekundė. Keitė turi įgauti pranašumą. Laikiau jį iš visų jėgų. Jis priešinosi. Aš nepaleidau.

Ir tada jis smogė galva.

Jis atsilošė ir smogė man į veidą savo kakta. Niekada niekas nebuvo smogęs galva, tačiau skausmas buvo nepalyginamas. Pasijutau taip, tarsi būtų trenkęs namus griaunančio traktoriaus sviedinys. Iš akių ištryško ašaros. Mano gniaužtai atsipalaidavo. Aš nusiritau į šoną. Jis pasirengė kitam smūgiui, bet kažkoks instinktas privertė mane nusisukti ir susiriesti į kamuolį. Jis atsistojo ir nusitaikė man į šonkaulius.

Bet dabar buvo mano eilė.

Pasiruošiau. Leidau jo kojai priartėti, tada viena ranka staigiai sugavau ją prie pat savo pilvo. Kita dūriau jam stiklo šuke į blauzdos raumenis. Jis suriko, kai šukė įsirėžė į kūną. Riksmas nuaidėjo virš miško. Paukščiai išsilakstė. Ištraukiau šukę ir dūriau dar kartą, šį kartą į pakinklį. Pajutau kliūstelint kraują.

Vairuotojas parkrito ant žemės ir ėmė blaškytis it išmesta ant kranto žuvis.

Jau ketinau smeigti dar kartą, kai jis prabilo:

— Prašau. Tiesiog eik.

Pažiūrėjau į jį. Koja buvo bejėgė. Jis mums nebepavojingas. Bent jau šiuo metu. Aš — ne žudikas. Dar ne. Ir aš švaistau laiką. Vaiduoklis gali netrukus grįžti. Reikia spėti išsinešdinti.

Todėl nusisukau ir puoliau bėgti.

Už dvidešimties ar trisdešimties metrų atsigręžiau. Vyras manęs nesivijo. Jis bandė šliaužti. Aš vėl pasileidau bėgti ir tada išgirdau Keitės balsą:

— Vilai, čionai!

Pasisukęs pamačiau ją.

— Čionai, — tarė ji.

Mudu bėgome visą likusį kelią. Veidus kapojo šakos. Kliuvinėjome už šakų, bet nė karto nepargriuvome. Keitė tesėjo savo žodį. Po penkiolikos minučių mes išbėgome į Hobart Gepo kelią.

Kai Vilas ir Keitė išniro iš miško, Vaiduoklis jau buvo ten.

Jis stebėjo juos per atstumą. Tada nusišypsojo ir įsėdo į automobilį. Nuvažiavo atgal ir ėmė tvarkytis. Kraujas. Jis to nesitikėjo. Vilas Klainas nesiliauja jo stebinęs ir, taip, daręs įspūdį.

Tai gerai.

Baigęs Vaiduoklis nuvažiavo į Pietų Livingstono aveniu. Vilo ir Keitės nesimatė. Gerai. Jis stabtelėjo prie pašto dėžutės Nortfildo aveniu. Kiek padvejojęs, įmetė pro plyšį paketą.

Baigta.

Vaiduoklis nuvažiavo Nortfildo aveniu, įsuko į 280—ąjį kelią, po to į šiaurę Garden Steit bulvaru. Viskas netrukus bus baigta. Jis galvojo apie tai, kaip viskas prasidėjo ir kaip turėtų baigtis. Galvojo apie Makgeiną, Vilą, Keitę, Džiulę ir Keną.

Bet daugiausia galvojo apie savo priesaiką ir kodėl išvis čia sugrįžo.

57

Per kitas penkias dienas daug kas nutiko.

Po pabėgimo mudu su Keite kreipėmės į policiją. Nuvedėme juos į vietą, kur buvome laikomi. Ten nieko nebuvo. Pašiūrė buvo

tuščia. Toje vietoje, kur perrėžiau vairuotojo koją, buvo rasta kraujo. Tačiau jokių atspaudų ar plaukelių. Visiškai jokių įkalčių. Bet vėlgi, aš ir nesitikėjau, kad jų ras. Ir nebuvau tikras, jog tai svarbu.

Viskas buvo beveik baigta.

Filipą Makgeiną areštavo už slapto federalinio agento Reimondo Kromvelo ir žinomo advokato Džošua Fordo nužudymą. Šį kartą jo nepaleido už užstatą. Kai susitikau su Pistiljo, jo akyse spindėjo pasitenkinimas žmogaus, kuris pagaliau įveikė savąjį Everestą, iškasė savo ypatingąją taurę, nugalėjo asmeninius demonus — formuluokite kaip norite.

— Viskas griūva, — tarė Pistiljo šiek tiek per daug pikdžiugiškai. — Mes prispaudėme Makgeiną už žmogžudystę. Visa operacija braška per siūles.

Paklausiau jo, kaip jiems pavyko jį pričiupti. Nors kartą Pistiljo mielai pasidalijo informacija.

— Makgeinas pakišo padirbtą stebėjimo juostą, kurioje matyti, kaip mūsų agentas išeina iš jo biuro. Tai turėjo būti jo alibi, ir žinai ką — juosta buvo padirbta nepriekaištingai. Pasitelkus skaitmenines technologijas nesunku tai padaryti — bent jau taip man sakė laboratorijos darbuotojas.

— Tai kas atsitiko?

Pistiljo nusišypsojo.

— Paštu gavome kitą juostą. Ji buvo atsiųsta iš Livingstono, Naujojo Džersio, jei gali tuo patikėti. Tikrąją juostą. Joje matyti, kaip du vyrukai tempia kūną į privatų liftą. Abu jau prisipažino ir pateikė parodymus. Siuntinyje buvo ir laiškelis, nusakantis, kur galime rasti kūnus. Negana to, jame buvo juostos ir įrodymai, kuriuos tavo brolis surinko prieš visus tuos metus.

Aš bandžiau susivokti, kaip tai galėjo atsitikti, bet nieko nesugalvojau.

— Ar žinote, kas jį atsiuntė?

— Ne, — trumpai atsakė Pistiljo, leisdamas suprasti, jog tai jam nelabai rūpi.

— Kas bus Džonui Aseltai? — paklausiau.

— Paskelbta jo paieška.

— Jis visą laiką buvo ieškomas.

Pistiljo truktelėjo pečiais.

— Ką dar galime padaryti?

— Jis nužudė Džiulę Miler.

— Jis tik vykdė įsakymą. Vaiduoklis buvo tik vykdytojas.

Tai mane mažai guodė.

— Jūs nesitikite, kad jį sučiupsite, ar ne?

— Klausyk, Vilai, mielai pričiupčiau Vaiduoklį, bet būsiu atviras. Tai nebus lengva. Aseltos jau nebėra šalyje. Gavome pranešimų iš užsienio. Jis įsidarbins pas kokį nors despotą, kuris jį apgins. Kad ir kaip būtų — nepamiršk to — Vaiduoklis tėra tik ginklas. Man reikia vyruko, kuris atleido nuleistuką.

Aš nesutikau, bet ir nesiginčijau. Paklausiau jo, ką visa tai reikš Kenui. Prieš atsakydamas jis kurį laiką tylėjo.

— Judu su Keite Miler ne viską mums papasakojote, ar ne?

Aš pasimuisčiau kėdėje. Mes papasakojome jiems apie pagrobimą, tačiau nusprendėme nesakyti apie pasikalbėjimą su Kenu. Nutylėjome apie tai.

— Viską, — pasakiau.

Pistiljo kurį laiką žiūrėjo man į akis, tada vėl gūžtelėjo.

— Tiesa ta, jog aš nežinau, ar mums bereikia Keno. Bet dabar jis saugus, Vilai. — Jis palinko į priekį. — Žinau, tu nesusiekei su juo, — aš mačiau iš jo veido, kad šį kartą jis tuo netiki, — bet jei tau kaip nors pavyks jį surasti, pasakyk, kad gali liautis slapstęsis. Jis visiškai saugus. Ir taip, galbūt mes paprašysime jo patvirtinti tuos senus įrodymus.

Kaip ir sakiau, tos penkios dienos buvo pilnos įvykių.

Visą kitą laiką leidau su Nora. Kalbėjomės apie jos praeitį, bet nelabai daug. Nedylantys šešėliai vis aptemdydavo jos veidą. Ji vis dar siaubingai bijojo savo buvusio vyro. Žinoma, mane tai siutino. Teks kažkaip išspręsti tą reikalą su ponu Krėjumi iš Kramdeno, Misūrio.

Nežinojau kaip. Kol kas. Bet aš neleisiu, kad Nora gyventų baimėje visą likusį gyvenimą. Jokiu būdu.

Nora man papasakojo apie mano brolį, kaip jis laikė pinigus Šveicarijoje, kaip leido dienas vaikštinėdamas po kalnus, kaip ieškojo juose ramybės ir kaip ramybė vis išsprūsdavo jam iš rankų. Nora papasakojo ir apie Šeilą Rodžers, tą sužeistą paukštę, apie kurią aš tiek daug sužinojau ir kuri sėmėsi stiprybės iš gyvenimo užsienyje ir dukters. Tačiau daugiausiai Nora kalbėdavo apie mano dukterėčią Karlę ir tuomet jos veidas nušvisdavo. Karlė mėgdavo bėgioti nuo kalvų užsimerkusi. Ji godžiai skaitė ir mėgo vartytis kūliais. Jos juokas buvo nepaprastai užkrečiantis. Iš pradžių Karlė buvo atsargi ir drovėjosi Noros, — jos tėvai dėl akivaizdžių priežasčių neleisdavo jai daug bendrauti, — bet Nora kantriai skynėsi kelią. Ji labai išgyveno, kad teko palikti vaiką (ji pasakė „palikti“, nors man šis žodis atrodė per griežtas), atimti iš jos vienintelę draugę, kurią Karlei buvo leista turėti.

Keitė Miler nesirodė. Ji kažkur išvyko, — man nesakė kur, ir aš primygtinai neklausinėjau, — tačiau skambindavo beveik kiekvieną dieną. Dabar ji žinojo tiesą, bet nemanau, kad ši būtų jai labai padėjusi. Vaiduoklis tebebuvo laisvėje, todėl pabaigos nebuvo. Vaiduoklis buvo laisvas, ir mes abu žvalgėmės per petį dažniau nei reikėjo.

Tikriausiai mes visi gyvenome baimėje.

Bet man — man pabaiga artėjo. Tiesiog reikėjo pamatyti brolį, dabar galbūt labiau nei kada nors. Galvojau apie jo metus, praleistus vienatvėje. Galvojau apie tuos ilgus pasivaikščiojimus kalnuose. Tai buvo ne Kenas. Kenas negalėtų būti laimingas taip gyvendamas. Kenas kitoks. Jis nemėgsta slapstytis šešėliuose.

Norėjau pamatyti savo brolį dėl visų senų priežasčių. Norėjau pažaisti su juo krepšinį. Vienas prieš vieną. Norėjau ilgai vakaroti, žiūrėti su juo senus filmus. Bet, žinoma, dabar buvo ir naujų.

Jau minėjau, kad mudu su Keite nutylėjome apie pokalbį su Kenu. Aš norėjau pasilaikyti informaciją apie tą pokalbių svetainę sau ir užmegzti ryšį su Kenu. Po kurio laiko man pavyko. Pasakiau

Kenui, kad jis nesileistų gąsdinamas mirties. Tikėjausi, jis supras užuominą. Jis suprato. Vaikystėje Keno mėgstamiausia daina buvo „Blue Oysters Cult's" „Nebijok Giltinės". Mes suradome forumą, kuriame buvo skelbiama informacija apie senas sunkiojo metalo grupes. Tokių skelbimų buvo nedaug, bet mums pavyko suderinti pokalbio laiką.

Kenas vis dar buvo atsargus, tačiau jis irgi norėjo viską užbaigti. Aš tebeturėjau tėtį ir Melisą, be to, pastaruosius vienuolika metų praleidau su mūsų mama. Beprotiškai ilgėjausi Keno, bet manau, kad jis ilgėjosi mūsų labiau.

Prireikė laiko ir pasirengimo, bet galų gale mes susitarėme su Kenu dėl susitikimo.

Kai man buvo dvylika, o Kenui keturiolika, mudu išvažiavome į Milstouno vasaros stovyklą Maršfilde, Masačusetse. Stovykla, kaip skelbė reklama, buvo „Keipo kyšuly!"; jei tai būtų buvusi tiesa, kyšulys būtų turėjęs užimti beveik pusę valstijos. Visi nameliai buvo pavadinti pagal koledžus. Kenas gyveno Jeilyje. Aš — Diuke. Mums patiko ten stovyklauti. Mes žaidėme krepšinį, mažąjį beisbolą ir dalyvaudavome Šiaurės-Pietų kare. Valgėme šlykštų maistą ir gėrėme „vabzdžių sultis". Mūsų vadovai buvo linksmi ir sadistiški. Žinodamas tai, ką žinau dabar, niekada gyvenime nesiųsčiau savo vaiko į vasaros stovyklą. Bet man patiko.

Ar jums tai ką nors sako?

Prieš ketverius metus nusivežiau į Milstouno stovyklą Kvadratą. Stovyklai buvo atimta teisė naudotis žeme, todėl Kvadratas nupirko nuosavybę ir pavertė ją aukščiausio lygio jogos slaptaviete. Kadaise buvusioje stovyklos futbolo aikštėje jis pasistatė fermą. Į ją įvažiuoti ir išvažiuoti galėjai tik vienu keliu, o ferma stovėjo lauko vidury, tad galėjai matyti bet ką besiartinant.

Mes nusprendėme, kad tai bus puiki susitikimo vieta.

Melisa atskrido iš Sietlo. Kadangi buvome ypač paranojiški, liepėme jai nusileisti Filadelfijoje. Ji, mano tėvas ir aš susitikome Vinco Lombardžio poilsio aikštelėje šalia Naujojo Džersio mokamo greitkelio. Visi trys kartu nuvažiavome į fermą. Niekas, išskyrus Norą, Keitę ir Kvadratą, nežinojo apie susitikimą. Jie visi atkeliaus atskirai ir susitiks su mumis rytoj, nes juos irgi domina pabaiga.

Bet šįvakar, pirmąją naktį, būsime tik šeima.

Aš vairavau. Tėtis sėdėjo keleivio vietoje šalia manęs. Melisa — ant užpakalinės sėdynės. Niekas per daug nesikalbėjo. Mūsų krūtines slėgė įtampa — manąją galbūt labiausiai. Buvau išmokęs nedaryti išankstinių prielaidų. Kol nepamatysiu Keno savo akimis, kol jo neapkabinsiu ir neišgirsiu kalbant, neleisiu sau patikėti, kad pagaliau viskas gerai.

Aš galvojau apie Šeilą ir Norą. Galvojau apie Vaiduoklį ir gimnazijos klasių lyderį Filipą Makgeiną, apie tai, kokiu jis tapo. Tikriausiai turėjau stebėtis, bet kažkodėl nesistebėjau. Mes visuomet pasijuntame „sukrėsti“, kai išgirstame apie smurto protrūkius priemiesčiuose, tarsi rūpestingai laistomos vejos, terasiniai namai, Mažosios lygos ir futbolo mamos, pianino pamokos, kvadrato aikštelės — viskas veiktų it kokia kurpelė, atbaidanti blogį. Jei Vaiduoklis ir Makgeinas būtų užaugę vos už devynių mylių nuo Livingstono — Niuarko centre — niekas nebūtų „priblokštas“ ir „pasipiktinęs“, kokiais jie tapo.

Įkišau į grotuvą Briuso Springstyno 2000-ųjų vasaros koncerto diską. Jis padėjo prastumti laiką, bet neilgam. 95-asis kelias buvo remontuojamas, — vėl, ir kada gi jis neremontuojamas? — todėl kelionė truko penkias kankinančias valandas. Mes privažiavome fermą su silosinės imitacija. Jokių kitų automobilių nesimatė. To ir reikėjo tikėtis. Turėjome atvykti pirmieji. Kenas pasirodytų po to.

Pirmoji išlipo Melisa. Jai užtrenkus dureles, per lauką nuaidėjo aidas. Aš išlipęs tebemačiau senąją futbolo aikštę. Garažas stovėjo ten, kur būdavo vieni vartai. Įvaža driekėsi vietoje buvusių suolų. Pažiūrėjau į tėvą. Jis nukreipė akis.

Kurį laiką visi trys tiesiog stovėjome. Aš išardžiau kerus pasuk-

damas į fermą. Tėtis ir Melisa nusekė iš paskos. Mes visi galvojome apie mamą. Ji turėjo būti čia. Turėjo pamatyti savo sūnų dar kartą. Tai, žinojome mes, būtų pažadinę Saulutės šypseną. Nora suteikė mano motinai paguodos atiduodama jai nuotrauką. Negaliu apsakyti, kiek tai visuomet reikš man.

Kenas, žinojau, ateis vienas. Karlė kažkur saugioje vietoje. Nežinojau kur. Per mūsų pokalbius mes retai apie ją užsimindavome. Ateidamas į susitikimą Kenas rizikuos savimi. Jis nerizikuotų savo dukra. Aš, žinoma, tai supratau.

Mes vaikštinėjome po namą. Niekas nenorėjo nieko atsigerti. Viename kampe stovėjo verptuvas. Senelio laikrodis kurtinamai tiksėjo tyliame kambaryje. Pagaliau tėtis atsisėdo. Melisa priėjo prie manęs. Ji pažiūrėjo į mane vyresniosios sesers akimis ir sušnabždėjo: „Kodėl mane kankina jausmas, kad košmaras dar nesibaigė?"

Aš nenorėjau apie tai nė pagalvoti.

Po penkių minučių išgirdome privažiuojantį automobilį.

Visi supuolėme prie lango. Aš atitraukiau užuolaidą ir pažiūrėjau į kiemą. Jį gaubė prieblanda. Bet viską puikiai mačiau. Automobilis buvo pilka honda, eilinis, niekuo neišsiskiriantis modelis. Širdis ėmė plakti smarkiau. Norėjau išbėgti į kiemą, bet likau vietoje.

Honda sustojo. Keletą sekundžių — sekundžių, kurias skaičiavo tas prakeiktas senelio laikrodis — nieko nevyko. Tada atsidarė vairuotojo durelės. Aš taip įsikibau į užuolaidą, kad vos jos nenuplėšiau. Pamačiau ant žemės iškeliamą koją. Tada kažkas išslydo iš automobilio ir atsistojo.

Kenas.

Jis nusišypsojo man — ta pasitikinčia Keno šypsena, įžūlia šypsena. To man ir tereikėjo. Džiugiai šūktelėjęs puoliau prie durų. Atidariau jas, bet Kenas jau bėgo manęs link. Jis įgriuvo į namą ir parvertė mane ant grindų. Metai ištirpo. Štai taip paprastai. Mes raičiojomės ant kilimo. Aš kikenau, lyg man būtų septyneri. Jis irgi juokėsi.

Visa kita susiliejo į palaimingą miglą. Prišoko tėtis. Paskui Melisa. Dabar matau prieš save neryškius kadrus. Kenas glėbesčiuoja

tėtį; tėtis laiko Keną už kaklo ir bučiuoja jam į pakaušį; bučinys ilgas, tėtis stipriai užsimerkęs, jo skruostais ritasi ašaros; Kenas suka Melisą ore; Melisa verkia, čiupinėja brolį tarsi norėdama įsitikinti, jog tai tikrai jis.

Vienuolika metų.

Nežinau, kiek laiko mes taip elgėmės, kiek laiko truko tas nuostabus džiaugsmingas sąmyšis. Kažkur pakeliui apsiraminome, susėdome ant sofos. Kenas nepaleido manęs. Retsykiais stipriai mane apkabindavo ir suspausdavo. Niekada nemaniau, kad gali būti taip gera, kai kažkas bando nurauti tau galvą.

— Tu susirėmei su Vaiduokliu ir likai gyvas, — tarė Kenas, pasikišęs mano galvą sau po pažastimi. — Akivaizdu, kad man nebereikia tavęs užstoti.

— Na ką tu, reikia, — maldaujamai išlemenau išsivaduodamas.

Sutemo. Mes visi išėjome į kiemą. Giliai įkvėpiau gryno nakties oro. Mudu su Kenu ėjome priekyje. Melisa su tėčiu sekė atsilikę per dešimt žingsnių, matyt, jautė, kad mes taip norėtume. Kenas buvo apkabinęs mane per pečius. Aš prisiminiau, kaip kartą tą vasarą stovykloje neįmušiau baudinio. Dėl to mano namelis pralaimėjo rungtynes. Draugai ėmė man priekaištauti. Nieko čia tokio. Stovyklos gyvenimas. Visiems taip nutinka. Tą dieną Kenas išsivedė mane pasivaikščioti. Tada jis irgi ėjo apkabinęs mane per pečius.

Ir aš vėl jaučiausi toks pat saugus.

Jis ėmė man pasakoti savo istoriją. Ji daugmaž atitiko, ką jau žinojau. Kenas turėjo nemalonumų. Sudarė sandėrį su fedais. Makgeinas ir Aselta sužinojo.

Jis vengė atsakyti į klausimą, kodėl tą vakarą sugrįžo namo, dar labiau į tą, kodėl nuėjo pas Džiulę. Bet aš norėjau viską išsiaiškinti. Gana tų apgavysčių. Todėl paklausiai tiesiai šviesiai:

— Kodėl judu su Džiule grįžote namo?

Kenas išsitraukė cigarečių pakelį.

— Tu rūkai? — nusistebėjau.

— Taip, bet mesiu. — Jis pažiūrėjo į mane ir tarė: — Mes su Džiule nutarėme, kad ten bus geriausia susitikti.

Prisiminiau, ką sakė Keitė. Kaip ir Kenas, Džiulė nebuvo buvusi namuose daugiau nei metus. Aš laukiau, kad jis paaiškintų. Jis stebeilijosi į vis dar nepridegtą cigaretę.

— Atleisk, — tarė jis.

— Viskas gerai.

— Aš žinojau, kad tu vis dar ją myli, Vilai. Bet tuo metu vartojau narkotikus. Buvau įklimpęs į tikrą mėšlą. O gal man tiesiog niekas nerūpėjo. Galbūt aš tiesiog elgiausi savanaudiškai, nežinau.

— Nesvarbu, — pasakiau. Ir tai buvo tiesa. Nebuvo svarbu. — Bet aš vis tiek nesuprantu. Kaip į tai įsivėlė Džiulė?

— Ji man padėjo.

— Padėjo kaip?

Kenas prisidegė cigaretę. Dabar pamačiau raukšles jo veide. Jo bruožai buvo tarsi iškalti, tačiau nugairinti vėjo, ir Kenas atrodė beveik dar gražesnis. Akyse tebespindėjo grynas ledas.

— Ji ir Šeila turėjo butą netoli Havertono. Jos buvo draugės. — Jis nutilo ir papurtė galvą. — Supranti, Džiulė įjunko į narkotikus. Tai mano kaltė. Kai Šeila atvažiavo į Havertoną, aš jas supažindinau. Džiulei patiko toks gyvenimas. Ji irgi pradėjo dirbti Makgeinui.

Taip ir maniau.

— Ji pardavinėjo narkotikus?

Kenas linktelėjo.

— Bet kai mane sugavo, kai aš sutikau bendradarbiauti su fedais, man reikėjo draugo — bendrininko, kuris padėtų prigriebti Makgeiną. Iš pradžių labai bijojome, bet paskui supratome, kad tai išeitis. Būdas gauti atpirkimą, supranti, ką noriu pasakyti?

— Taip.

— Žodžiu, mane jie atidžiai stebėjo. Bet Džiulės — ne. Nebuvo priežasties ją kuo nors įtarti. Ji padėjo man gauti inkriminuojančių dokumentų. Kai man pavykdavo ką nors įrašyti, perduodavau juos-

tas jai. Todėl mudu ir susitikome tą vakarą. Pagaliau buvome surinkę pakankamai informacijos. Ketinome atiduoti ją fedams ir užbaigti visą tą jovalą.

— Nesuprantu, — pasakiau. — Kodėl jūs pasilikote viską sau? Kodėl neperdavėte visko fedams, kai tik gavote?

Kenas nusišypsojo.

— Pažįsti Pistiljo?

Aš linktelėjau.

— Suprask mane teisingai, Vilai. Nesakau, kad visi farai yra korumpuoti ar panašiai. Bet kai kurie yra. Juk kažkuris iš jų pranešė Makgeinui, kad aš apsistojau Naujojoje Meksikoje. Bet dar svarbiau, jog kai kurie iš jų, tokie kaip Pistiljo, yra velniškai ambicingi. Man reikėjo turėti kažką, dėl ko galėčiau derėtis. Negalėjau likti be priedangos. Norėjau iškelti savo sąlygas.

Logiška, pamaniau.

— Bet tada Vaiduoklis sužinojo, kur esi.

— Taip.

— Kaip?

Mes priėjome tvoros stulpus. Kenas užsikėlė koją. Aš atsigręžiau. Melisa ir tėvas laikėsi atokiau.

— Nežinau, Vilai. Supranti, mudu su Džiule buvome tokie išsigandę. Galbūt iš dalies dėl to. Kad ir kaip būtų, žaidimas artėjo į pabaigą. Maniau, namuose būsime saugūs. Buvome rūsyje, sėdėjome ant sofos, tada pradėjome bučiuotis... — jis nudelbė akis.

— Ir?

— Staiga pajutau virvę ant savo kaklo. — Kenas giliai įtraukė cigaretę. — Gulėjau ant Džiulės, ir Vaiduoklis mus užklupo. Spėjau suvokti tik tiek, kad man trūksta oro. Mane smaugė. Džonas stipriai veržė virvę. Maniau, nupjaus man kaklą. Net nežinau, kas vyko po to. Man regis, Džiulė jam trenkė. Taip aš išsilaisvinau. Jis smogė jai į veidą. Aš nušliaužiau į šoną ir ėmiau trauktis. Vaiduoklis išsitraukė ginklą ir iššovė. Pirma kulka pataikė man į petį, — Kenas užsimerkė. — O tada aš puoliau bėgti. Dieve padėk man, aš tiesiog pabėgau.

Mudu gaubė naktis. Girdėjosi tylus svirplių svirpimas. Kenas vėl užtraukė dūmą. Žinojau, apie ką jis galvojo. Pabėgau. O ji mirė.

— Jis buvo ginkluotas, — pasakiau. — Tu nekaltas.

— Taip, žinoma. — Tačiau Kenas neatrodė įsitikinęs. — Tikriausiai gali nuspėti, kas buvo toliau. Aš parbėgau pas Šeilą. Mes pasiėmėme Karlę. Turėjau susitaupęs pinigų nuo to meto, kai dirbau Makgeinui. Mes pabėgome, nes manėme, kad Makgeinas ir Aselta manęs ieškos. Tik po kelių dienų, kai laikraščiai ėmė linksniuoti mane kaip įtariamąjį Džiulės nužudymu, aš supratau, kad pabėgau ne tik nuo Makgeino, bet ir nuo viso pasaulio.

Tada aš uždaviau klausimą, kuris nuo pat pradžių nedavė man ramybės.

— Kodėl nepapasakojai man apie Karlę?

Brolis skubiai nusisuko, tarsi būčiau trenkęs jam į dešinįjį skruostą.

— Kenai?

Jis atkakliai nežiūrėjo į mane.

— Gal galėtume dabar apie tai nekalbėti, Vilai?

— Norėčiau žinoti.

— Anokia čia paslaptis, — dabar jo balsas skambėjo keistai. Vėl buvo girdėti ankstesnis pasitikėjimas, tik kažkoks kitoks, galbūt šiek tiek priblėsęs. — Man grėsė pavojus. Fedai sugavo mane beveik prieš pat jos gimimą. Aš bijojau dėl jos. Todėl niekam nesakiau, kad ji iš viso egzistuoja. Niekam. Dažnai ją lankydavau, bet netgi negyvenau su jomis. Karlė gyveno su savo motina ir Džiule. Nenorėjau, kad kas nors sužinotų, kad ji mano dukra. Supranti?

— Taip, žinoma, — atsiliepiau. Laukiau, kad jis pasakytų dar ką nors. Jis nusišypsojo.

— Ko šypsaisi?

— Tiesiog prisiminiau stovyklą, — tarė jis.

Aš irgi šyptelėjau.

— Man ten patiko.

— Ir man, — pritariau. — Kenai?

— Ką?

— Kaip tau pavyko taip ilgai slapstytis?

Jis tyliai susijuokė.

— Karlė.

— Karlė padėjo tau slapstytis?

— Tai, jog niekam apie ją nesakiau. Manau, tai išgelbėjo man gyvybę.

— Nesuprantu.

— Visi ieškojo besislapstančio bėglio. Tai yra vienišo vyro. Arba vyruko su mergina. Tačiau niekas neieškojo trijų asmenų šeimos, kuri galėjo keliauti iš vietos į vietą ir išlikti nematoma teisėsaugos organams.

Vėlgi logiška.

— Fedai sučiupo mane per atsitiktinumą. Aš tapau nerūpestingas. O gal, nežinau, kartais man norėdavosi, kad mane sučiuptų. Gyventi taip, kaip mes gyvenome, visą laiką baimėje, neįleidžiant tvirtų šaknų... tai vargina, Vilai. Aš labai ilgėjausi visų jūsų. Labiausiai tavęs. Galbūt užsimiršau, kad turiu būti atsargus. O gal norėjau, kad viskas baigtųsi.

— Ir jie tave perdavė Valstijoms?

— Taip.

— Ir tada tu sudarei kitą sandėrį.

— Buvau tikras, kad jie man prisiūs Džiulės nužudymą. Bet kai susitikau su Pistiljo, pasirodė, kad jis vis dar velniškai trokšta Makgeino. Džiulė buvo tik priedas. Ir jie žinojo, kad aš to nepadariau. Taigi... — Kenas truktelėjo pečiais.

Paskui Kenas papasakojo apie Naująją Meksiką, apie tai, kaip jis nepapasakojo fedams apie Karlę ir Šeilą, nes norėjo jas apsaugoti.

— Nenorėjau, kad jos sugrįžtų taip anksti, — sušvelnėjusiu balsu pasakė jis. — Bet Šeila nenorėjo klausyti.

Tada Kenas papasakojo, kaip jiedu su Karle buvo išėję iš namų, kai pasirodė tiedu tipai, kaip jis sugrįžo namo ir užtiko juos kankinančius jo mylimąją, kaip jis juos nužudė ir dar kartą pabėgo. Papasakojo, kaip stabtelėjo prie to minėto mokamo telefono ir pa-

skambino Norai į mano butą — tai būtų antrasis skambutis, apie kurį kalbėjo FTB.

— Žinojau, kad jie jos ieškos. Šeilos pirštų atspaudų buvo pilni namai. Jei jos neras fedai, ras Makgeinas. Todėl liepiau jai pasislėpti. Iki viskas bus baigta.

Kenas užtruko porą dienų, kol rado patikimą daktarą Las Vegase. Daktaras padarė, ką galėjo, tačiau buvo per vėlu. Šeila Rodžers, jo vienuolikos metų gyvenimo draugė, mirė kitą dieną. Karlė miegojo ant užpakalinės sėdynės, kai jos motina išleido paskutinį kvapą. Nežinodamas, ką daryti — ir tikėdamasis atitraukti dėmesį nuo Noros — jis paliko mylimosios kūną pakelėje ir nuvažiavo.

Prie mūsų prisiartino Melisa ir tėtis. Mes visi trumpam nutilome.

— Kas buvo toliau? — tyliai paklausiau.

— Palikau Karlę pas Šeilos draugę. Tiesą sakant, pusseserę. Žinojau, kad ten ji bus saugi. O aš ėmiau keliauti į rytus.

Ir kai jis tai ištarė, kai iš jo burnos išsprūdo žodžiai apie keliavimą į rytus... tada viskas ir ėmė krypti į blogąją pusę.

Ar jums yra tekę išgyventi tokių akimirkų? Jūs klausotės, linkčiojate, pritariate. Viskas, regis, skamba logiškai, įvykių seka aiški, bet tada pastebite kažką, kažką nežymaus, kažką, atrodytų, visiškai nereikšminga, į ką netgi neverta kreipti dėmesio — ir staiga su siaubu suvokiate, kad viskas yra absoliučiai ne taip.

— Mes palaidojome mamą antradienį, — pasakiau.

— Ką?

— Mes palaidojome mamą antradienį, — pakartojau.

— Taip, — pritarė Kenas.

— O tu tą dieną buvai Las Vegase, ar ne?

Jis pagalvojo.

— Taip.

Aš dar kartą viską permąsčiau.

— Kas yra? — paklausė Kenas.

— Kažkas nesueina.

— Kas?

— Laidotuvių dieną, — aš nutilau, palaukiau, kol jis atsisuko į mane, susiradau jo akis, — tu buvai kitose kapinėse su Keite Miler.

Jo veidu perbėgo šešėlis.

— Apie ką tu kalbi?

— Keitė matė tave kapinėse. Tu stovėjai po medžiu netoli Džiulės kapo. Tu pasakei Keitei, kad esi nekaltas. Pasakei, kad sugrįžai, nes nori rasti tikrąjį žudiką. Kaip tu galėjai tai padaryti, jei buvai kitoje šalies pusėje?

Brolis tylėjo. Mes abu stovėjome sustingę. Mano viduje kažkas pradėjo trauktis dar prieš išgirstant balsą, kuris vėl supurtė mano pasaulį.

— Aš melavau apie tai.

Mes visi atsisukome ir pamatėme Keitę Miler, išžengiančią iš už medžio. Žiūrėjau į ją netardamas nė žodžio. Ji prisiartino.

Keitės rankoje buvo ginklas.

Jis buvo nutaikytas Kenui į krūtinę. Išsižiojau. Melisa aiktelėjo. Tėvas šūktelėjo: „Ne!“ Bet visa tai vyko už šviesmečių. Keitė žiūrėjo veriamu žvilgsniu tiesiai į mane, bandydama pasakyti man kažką, ko niekada nesupratau.

Aš papurčiau galvą.

— Man buvo vos šešeri, — tarė Keitė. — Anokia čia liudininkė. Ir ką aš išvis žinojau? Juk buvau tik mažas vaikas, ar ne? Tą naktį aš mačiau tavo brolį. Bet mačiau ir Džoną Aseltą. Galbūt supainiojau juos, pasakytų farai. Kaip šešiametė gali atskirti aistros šūksnius nuo agonijos dejonių? Šešiametei tai skamba vienodai, ar ne? Pistiljo ir jo agentai suprato mane, kaip jiems buvo patogiau. Jiems reikėjo Makgeino. Jiems mano sesuo tebuvo eilinė priemiesčio narkomanė.

— Apie ką tu kalbi? — prasunkiau.

Jos žvilgsnis nukrypo į Keną.

— Aš ten buvau tą naktį, Vilai. Slėpiausi už tėvo senojo lagamino su kareiviškais daiktais. Viską mačiau.

Ji vėl pažiūrėjo į mane, ir aš pagalvojau, jog dar nesu matęs tokių skaidrių akių.

— Ne Džonas Aselta nužudė mano seserį, — tarė ji. — Ją nužudė Kenas.

Mano atraminės sijos ėmė siūbuoti. Aš vėl ėmiau purtyti galvą. Pažiūrėjau į Melisą. Jos veidas buvo baltas. Pažiūrėjau į tėvą, tačiau jis stovėjo nuleidęs galvą.

— Tu matei, kaip mes mylėjomės, — pasakė Kenas.

— Ne. — Keitės balsas buvo stebėtinai tvirtas. — Tu ją nužudei, Kenai. Nusprendei pasmaugti, nes norėjai, kad įtarimas kristų ant Vaiduoklio — kaip kad pasmaugei Laurą Emerson, nes ji pagrasino pranešti apie prekybą narkotikais Havertone.

Žengiau į priekį. Keitė atsisuko į mane. Sustojau.

— Kai Makgeinui nepavyko nužudyti Keno Naujojoje Meksikoje, man paskambino Aselta, — pradėjo pasakoti ji. Keitė kalbėjo taip, tarsi būtų repetavusi tas eilutes ilgą laiką, tai, įtariau, ji ir darė. — Jis man pasakė, kad tavo brolis jau buvo sučiuptas Švedijoje. Iš pradžių juo nepatikėjau. Pasakiau, jei jie jį pagavo, kodėl mes nieko apie tai nežinome? Jis pasakė, kad FTB nori Keną paleisti, nes jis vis dar gali įduoti Makgeiną. Aš buvau priblokšta. Po šitiek laiko jie nori paleisti Džiulės žudiką? Negalėjau leisti, kad taip atsitiktų. Tik ne po to, ką išgyveno mano šeima. Tikriausiai Aselta tai žinojo. Todėl mane ir susirado.

Aš tebepurčiau galvą, tačiau ji neatlyžo.

— Mano darbas buvo laikytis arčiau tavęs, nes mes pagalvojome, kad jei Kenas ir susisieks su kuo nors, tai tik su tavimi. Aš išgalvojau tą istoriją, kad mačiau jį kapinėse, idant tu imtum manimi pasitikėti.

Atgavau balsą.

— Bet tave užpuolė, — pasakiau. — Mano bute.

— Taip.

— Tu netgi šūktelėjai Aseltos vardą.

— Pagalvok apie tai, Vilai. — Jos balsas buvo ramus, netgi užtikrintas.

— Apie ką pagalvoti?

— Kodėl buvai prirakintas prie lovos?

— Nes jis norėjo mane pakišti — taip, kaip pakišo...

Bet dabar ji ėmė purtyti galvą. Keitė mostelėjo ginklu į Keną.

— Jis prirakino tave, nes nenorėjo, kad nukentėtum, — pasakė ji.

Aš prasižiojau, bet negalėjau ištarti nė žodžio.

— Jis norėjo pričiupti mane vieną. Jam reikėjo sužinoti, ką aš tau pasakiau — sužinoti, ką aš prisimenu — prieš mane nužudant. Ir taip, aš šūktelėjau Džono vardą. Ne todėl, kad maniau, jog po kauke slepiasi jis, bet prašydama padėti. Ir tu iš tiesų išgelbėjai man gyvybę, Vilai. Jis būtų mane nužudęs.

Mano žvilgsnis lėtai nukrypo į brolį.

— Ji meluoja, — tarė Kenas. — Kam man žudyti Džiulę? Ji man padėjo.

— Tai beveik tiesa, — pasakė Keitė. — Ir tu teisus: Džiulė iš tiesų manė, kad Keno areštas būtų tam tikras atpirkimas, kaip jis ir sakė. Ir taip, Džiulė sutiko padėti prigriebti Makgeiną. Bet tavo brolis nuėjo per toli.

— Kaip? — paklausiau.

— Kenas žinojo, kad turi atsikratyti ir Vaiduoklio. Kad nebūtų jokių palaidų galų. Ir sugalvojo pakišti Aseltą dėl Lauros Emerson nužudymo. Kenas tikėjosi, kad Džiulė tam pritars. Bet jis suklydo. Prisimeni, kokie artimi buvo Džiulė ir Džonas?

Aš prisivertęs linktelėjau.

— Juos siejo kažkoks ryšys. Neapsimetinėsiu, jog žinau kodėl. Nemanau, kad kuris nors iš jų galėtų tai paaiškinti. Bet jis rūpėjo Džiulei. Manau, kad jai vienintelei. Ji būtų padėjusi įkišti už grotų Makgeiną. Mielai tai būtų padariusi. Tačiau ji niekada nebūtų padariusi nieko bloga Džonui Aseltai.

Aš tylėjau.

— Tauškalai, — pasakė Kenas. — Vilai?

Aš nežiūrėjau į jį.

Keitė tęsė.

— Kai Džiulė sužinojo, ką Kenas ketina padaryti, ji paskambino Vaiduokliui ir jį perspėjo. Kenas atėjo į mūsų namus pasiimti juostų

ir dokumentų. Ji bandė jį užlaikyti. Jie ėmė mylėtis. Kenas paprašė atiduoti įkalčius, bet Džiulė atsisakė. Jis įpyko. Ėmė reikalauti, kad ji pasakytų, kur juos paslėpė. Ji nepasakė. Kai jis suprato, kas vyksta, įniršo ir ją pasmaugė. Vaiduoklis pavėlavo vos keletą sekundžių. Jis šovė į Keną, bet šis pabėgo. Manau, jis būtų jį vijęsis, bet tada pamatė ant grindų negyvą Džiulę ir paprasčiausiai palūžo. Jis puolė ant grindų, pakėlė jos galvą, pasidėjo sau ant kelių, ir iš jo gerklės išsiveržė skausminga aimana, beveik nežmoniškas klyksmas. Atrodė, kad kažkas nepataisomai būtų plyšę jo viduje.

Keitė prisiartino prie mūsų. Ji įsmeigė žvilgsnį į mane ir nenuleido.

— Kenas pabėgo ne dėl to, kad bijojo Makgeino ar būti pakištas, — tarė ji. — Jis pabėgo, nes nužudė Džiulę.

Pasijutau krentąs į gilią šachtą ir ėmiau graibytis aplinkui, bandydamas į ką nors įsikibti.

— Bet Vaiduoklis, — bejėgiškai ištariau. — Jis pagrobė mus...

— Mes viską surežisavome, — pasakė Keitė. — Jis leido mums pabėgti. Tik niekas nesitikėjo, kad tu būsi toks ryžtingas ir pasiruošęs. Tas vairuotojas tik turėjo suvaidinti savo vaidmenį. Nemanėme, kad tu jį taip sužeisi.

— Bet kodėl?

— Nes Vaiduoklis žinojo tiesą.

— Kokią tiesą?

Ji vėl mostelėjo į Keną.

— Kad tavo brolis niekada nepasirodys vien tam, kad išgelbėtų tavo gyvybę. Jis niekada nebūtų taip rizikavęs. Kad šitoks būdas, — ji kilstelėjo savo laisvąją ranką, — buvo vienintelis išvilioti jį į dienos šviesą.

Aš vėl papurčiau galvą.

— Tą naktį vienas žmogus budėjo kieme. Dėl visa ko. Niekas nepasirodė.

Aš susvirduliavau. Pažiūrėjau į Melisą. Į tėvą. Ir supratau, kad visa tai tiesa. Kiekvienas žodis. Viskas yra tiesa.

Kenas nužudė Džiulę.

— Aš tikrai nenorėjau tavęs skaudinti, — pasakė man Keitė. — Bet mūsų šeimai reikia pabaigos. FTB jį paleido. Neturėjau kito pasirinkimo. Negalėjau leisti jam pasprukti po to, ką jis padarė mano seseriai.

Pirmą kartą prasižiojo mano tėvas.

— Ir ką dabar darysi, Keite? Nušausi jį?

— Taip, — atsakė Keitė.

Ir tą akimirką vėl prasivėrė pragaras.

Mano tėvas nusprendė pasiaukoti. Jis šūktelėjo ir puolė Keitę. Ji iššovė. Tėvas susvirduliavo, tačiau nesustojo. Jis išmušė ginklą jai iš rankos. Tada, susiėmęs už kojos, suklupo.

Viskas tetruko gal minutę, tačiau to pakako.

Kai pakėliau galvą, Kenas jau buvo išsitraukęs savo ginklą. Jo akys — kurias apibūdinčiau kaip gryno ledo — buvo įsmeigtos į Keitę. Jis ketino ją nušauti. Nekilo nė menkiausia abejonė. Jam tereikėjo nusitaikyti ir paspausti gaiduką.

Prišokau prie jo. Sugriebiau už rankos tą pačią akimirką, kai jis paspaudė. Ginklas iššovė, tačiau šūvis buvo netaiklus. Puoliau ant brolio ir parverčiau jį ant žemės. Mes vėl nusiritome per žolę, tačiau šį kartą viskas buvo kitaip. Mes nebejuokavome. Jis smogė alkūne man į pilvą. Aiktelėjau netekęs kvapo. Jis atsistojo. Ir nusitaikė į Keitę.

— Ne, — pasakiau.

— Aš privalau, — tarė Kenas.

Vėl jį puoliau. Mudu ėmėme grumtis. Liepiau Keitei bėgti. Kenas netrukus mane įveikė. Jis parvertė mane ant nugaros. Mūsų akys susitiko.

— Ji — paskutinis siūlas, — pasakė jis.

— Aš neleisiu jos nužudyti.

Kenas prispaudė man prie kaktos vamzdį. Mudviejų veidai beveik lietėsi. Melisa suriko. Liepiau jai nesikišti. Akies kampeliu pamačiau, kaip ji išsitraukė mobilųjį ir ėmė rinkti numerį.

— Pirmyn, — pasakiau. — Šauk.

— Manai, kad negalėsiu?

— Tu mano brolis.

— Ir ką? — Tada aš vėl pagalvojau apie blogį, kokias formas jis įgyja, kad iš tiesų niekada negali nuo jo apsisaugoti. — Negi negirdėjai, ką sakė Keitė? Negi nesupranti, ką aš sugebu — kiek žmonių esu nuskriaudęs ir išdavęs?

— Bet ne mane, — tyliai pasakiau.

Jis nusijuokė neatitraukdamas veido ir tebelaikydamas man prie kaktos ginklą.

— Ką tu pasakei?

— Ne mane, — pakartojau.

Kenas atmetė galvą. Jo juokas nuaidėjo nakties tyloje. Nuo jo mano kūną nukratė šiurpas.

— Ne tave? — Jis dar arčiau prikišo lūpas. — Tave, — sušnabždėjo man į ausį, — tave įskaudinau ir išdaviau labiau nei bet kurį kitą.

Jo žodžiai krito ant manęs it šlakbetonio blokai. Pažiūrėjau į brolį. Keno veidas buvo įsitempęs, ir aš neabejojau, kad jis nuspaus gaiduką. Užsimerkiau ir laukiau. Aplinkui aidėjo šūksniai, žingsniai, tačiau visa tai atrodė labai toli. Mane pasiekė vienintelis garsas — Kenas verkė. Atsimerkiau. Pasaulis nutolo. Likome tik mudu.

Negaliu papasakoti, kas tiksliai atsitiko. Galbūt todėl, kad gulėjau ant nugaros, bejėgis, o jis, mano brolis, šį kartą buvo ne mano gelbėtojas, ne sergėtojas, o skriaudikas. Galbūt Kenas pažiūrėjo į mane, pamatė mano bejėgiškumą ir instinktyviai prisiminė, kad visuomet turi mane sergėti. Galbūt tai jį sukrėtė. Nežinau. Bet kai mūsų akys susitiko, jo veidas ėmė glebti ir rauktis.

Ir tada viskas vėl pasikeitė.

Keno gniaužtai atsipalaidavo, tačiau jis tebelaikė ginklą man prie kaktos.

— Noriu, kad kai ką man pažadėtum, Vilai, — tarė jis.

— Ką?

— Tai dėl Karlės.

— Tavo dukters.

Kenas užsimerkė, ir aš pamačiau nuoširdų skausmą.

— Ji myli Norą, — pasakė jis. — Noriu, kad judu ja pasirūpintumėte. Jūs turite ją užauginti. Pažadėk man.

— Bet kaipgi?..

— Prašau, — maldaujamai ištarė jis. — Prašau, pažadėk man.

— Gerai, pažadu.

— Ir pažadėk, kad niekada neatvesi jos man.

— Ką?

Dabar jis jau verkė stipriai. Jo veidu sruvo ašaros, drėkindamos mūsų abiejų veidus.

— Pažadėk, velniai rautų. Niekada neužsiminsi jai apie mane. Auginsi kaip savą. Niekada neleisi jai aplankyti manęs kalėjime. Pažadėk tai, Vilai. Pažadėk, antraip imsiu šaudyti.

— Pirma atiduok man ginklą, — pasakiau, — ir aš pažadėsiu.

Kenas pažiūrėjo į mane. Įgrūdo man į ranką ginklą. O tada stipriai pabučiavo. Aš apkabinau jį. Laikiau glėbyje jį, žudiką. Dar stipriau apkabinau. Jis verkė įsikniaubęs man į krūtinę it mažas vaikas. Taip sėdėjome ilgai, kol išgirdome sirenas.

Pamėginau jį atstumti.

— Eik, — sušnabždėjau maldaudamas. — Prašau. Bėk.

Bet Kenas nepajudėjo. Ne šį kartą. Niekada tiksliai nesužinosiu kodėl. Galbūt jis jau buvo pavargęs bėgti. Galbūt bandė įveikti blogį. Galbūt tiesiog norėjo, kad kas nors laikytų jį apkabinęs. Nežinau. Tačiau Kenas liko mano glėbyje. Sėdėjo įsikibęs į mane, kol jo neatplėšė policija.

58

Po keturių dienų

Karlės lėktuvas atskrido laiku.

Kvadratas atvežė mus į oro uostą. Jis, Nora ir aš kartu nuėjome į Niuarko oro uosto C terminalą. Nora žengė priekyje. Ji pažinojo

mergaitę ir nekantravo kuo greičiau ją pamatyti. Aš jaudinausi ir baiminausi.

— Mudu su Vanda pasikalbėjome, — pasakė Kvadratas.

Pažiūrėjau į jį.

— Papasakojau jai viską.

— Ir?

Jis stabtelėjo ir truktelėjo pečiais.

— Regis, mes tapsime tėvais greičiau nei tikėjomės.

Apkabinau jį; velniškai džiaugiausi dėl jų abiejų. Dėl savo situacijos nebuvau toks užtikrintas. Man teks auginti dvylikametę, kurios nepažįstu. Darysiu, ką galėsiu, tačiau, nepaisant to, ką pasakė Kvadratas, aš niekada negalėsiu būti Karlės tėvu. Daugmaž buvau susitaikęs su tuo, kas nutiko Kenui, įskaitant tai, kad jis tikriausiai visą likusį gyvenimą praleis kalėjime, tačiau man kėlė nerimą jo užsispyrimas daugiau niekada nesimatyti su dukra. Numaniau, kad taip jis nori apsaugoti savo vaiką. Jis manė, kad mergaitei bus geriau be jo.

Sakau „numaniau“, nes negalėjau jo paklausti. Vos tik jį areštavo, Kenas atsisakė pasimatymų ir su manimi. Nežinojau kodėl, tačiau tie žodžiai, kuriuos jis sušnabždėjo man į ausį...

Tave aš įskaudinau ir išdaviau labiau nei bet kurį kitą.

... nesiliovė skaudžiai draskę manęs.

Kvadratas liko lauke. Mudu su Nora įėjome į vidų. Ji buvo užsimovusi sužadėtuvių žiedą. Žinoma, mes pasirodėme per anksti. Susiradome atvykimo vartus ir nuskubėjome koridoriumi. Nora padėjo savo rankinę ant rentgeno aparato. Aš sužadinau metalo detektorių, tačiau kaltas buvo tik mano laikrodis. Sparčiai nužingsniavome prie vartų, nors lėktuvas turėjo nusileisti tik po penkiolikos minučių.

Susiėmėme už rankų ir ėmėme laukti. Melisa buvo nutarusi dar kuriam laikui likti mieste. Ji rūpinosi mano tėvu. Ivona Sternou, kaip ir buvo pažadėta, gavo išskirtinę istoriją. Nežinau, kaip tai paveiks jos karjerą. Dar nesusiekiau su Edna Rodžers. Tikiuosi greitu metu tai padaryti.

Keitei nebuvo pateikti kaltinimai dėl šaudymo. Žinojau, kaip ji

norėjo pabaigos, ir svarsčiau, ar toji naktis jai padėjo, ar ne. Tikiuosi, kad galbūt padėjo.

Atsakingojo direktoriaus pavaduotojas Džo Pistiljo neseniai pranešė, kad metų pabaigoje atsistatydins. Tik dabar supratau, kodėl jis taip spyrėsi, kad nevelčiau į šią istoriją Keitės Miler — ne tik dėl jos saugumo, bet ir dėl to, ką ji matė. Nežinau, ar Pistiljo nuoširdžiai abejojo šešiametės parodymais, o gal jo sesers sielvartingas veidas privertė jį iškreipti Keitės žodžius taip, kaip jam buvo patogiau. Žinau tik tai, kad fedai laikė Keitės senus parodymus paslaptyje, neva norėdami apsaugoti mažą mergaitę. Bet aš abejoju.

Aš, žinoma, buvau priblokštas tiesos apie brolį ir vis dėlto — tai nuskambės keistai — pajutau tam tikrą palengvėjimą. Galų gale bjauriausia tiesa buvo geriau nei pats gražiausias melas. Mano pasaulis apniuko, tačiau vėl įgavo savo ašį.

Nora palinko prie manęs.

— Kaip tu?

— Man baisu, — pasakiau.

— Aš myliu tave, — tarė ji. — Karlė irgi pamils.

Mes sužiurome į atvykimo monitorių. Oro uosto tarnautoja paėmė mikrofoną ir paskelbė, kad ką tik nusileido reisas 672. Karlės lėktuvas. Atsisukau į Norą. Ji man nusišypsojo ir spustelėjo ranką.

Ėmiau žvalgytis. Mano žvilgsnis nuslydo laukiančiųjų veidais, kostiumuotais vyrais, moterimis su rankiniu bagažu, šeimomis, vykstančiomis atostogauti, tais, kurių skrydžiai buvo atidėti, susierzinusiais, pavargusiais. Abejingai slysdamas jų veidais, pastebėjau vieną, kuris žiūrėjo į mane. Mano širdis sustojo.

Vaiduoklis.

Sustingau.

— Kas yra? — paklausė Nora.

— Nieko.

Vaiduoklis man pamojo. Atsistojau tarsi užhipnotizuotas.

— Kur eini?

— Tuoj grįšiu, — pasakiau.

— Bet ji tuoj ateis.

— Man reikia į tualetą.

Švelniai pakštelėjau Norai į pakaušį. Ji pažiūrėjo į mane sunerimusi. Tada atsigręžė į vartus, tačiau Vaiduoklis jau buvo dingęs. Bet aš žinojau. Vos tik pradėsiu eiti, jis mane susiras. Jei nekreipsiu į jį dėmesio, bus tik dar blogiau. Bėgti būtų beprasmiška. Jis vis tiek mus surastų.

Teks su juo pasikalbėti.

Pasukau ta kryptimi, kur buvau jį matęs. Kojos buvo it guminės, tačiau aš nesustojau. Praėjęs pro ilgą mokamų telefonų eilę, išgirdau jo balsą.

— Vilai?

Atsisukau. Jis parodė į kėdę šalia savęs. Atsisėdau. Mes abu mieliau žiūrėjome į veidrodinio stiklo langą nei vienas į kitą. Langas didino spindulius. Karštis buvo troškus. Aš prisimerkiau. Jis irgi.

— Aš sugrįžau ne dėl tavo brolio, — tarė Vaiduoklis. — Sugrįžau dėl Karlės.

Sustingau išgirdęs jo žodžius.

— Tu negali jos pasiimti, — pasakiau.

Jis nusišypsojo.

— Tu nesupranti.

— Tai paaiškink.

Vaiduoklis pasisuko visu kūnu į mane.

— Tu nori suskirstyti žmones, Vilai. Nori, kad gerieji stovėtų vienoje pusėje, o blogieji — kitoje. Taip nebūna. Viskas ne taip paprasta. Pavyzdžiui, meilė veda prie neapykantos. Tikriausiai nuo to viskas ir prasidėjo. Nuo paprastos meilės.

— Nesuprantu, apie ką kalbi.

— Tavo tėvas, — tarė jis. — Jis pernelyg mylėjo Keną. Aš ieškau sėklos, Vilai. Ir štai kur ją randu. Tavo tėvo meilėje.

— Vis tiek nesuprantu.

— Tai, ką dabar pasakysiu, — tęsė Vaiduoklis, — esu sakęs tik vienam žmogui. Supranti?

Pasakiau, kad suprantu.

— Turime grįžti į tą metą, kai aš su Kenu lankėme ketvirtą klasę, — tarė jis. — Supranti, aš nenudūriau Danielio Skinerio. Tai padarė Kenas. Bet tavo tėvas taip jį mylėjo, kad nusprendė apsaugoti. Jis papirko mano senį. Sumokėjo jam penkis gabalus. Nori tikėk, nori ne, tačiau tavo tėvas netgi manėsi darąs gerą darbą. Mano senis nuolat mane mušdavo. Daugelis sakė, kad mano vieta — globos namuose. Tavo tėvas manė, kad aš išsisuksiu sakydamas, jog tai tebuvo savigyna, arba būsiu išsiųstas į psichiatrinę su trimis maitinimais per dieną.

Aš tylėjau priblokštas. Prisiminiau mūsų susitikimą Mažosios lygos lauke. Prisiminiau tėvo stingdančią baimę, jo ledinį tylėjimą grįžus namo, jo žodžius Aseltai: „Jei tau ko nors reikia, imk mane." Ir viskas vėl įgavo šiurpią prasmę.

— Aš tik vienam žmogui papasakojau tiesą, — tarė Vaiduoklis. — Nori spėti?

Dar vienas dėlionės gabaliukas atrado savo vietą.

— Džiulei, — pasakiau.

Jis linktelėjo. Štai kas juos siejo. Tai paaiškina jų keistą ryšį.

— O ko tu atėjai čia? — paklausiau. — Atkeršyti Keno dukrai?

— Ne, — susijuokė Vaiduoklis. — Nelengva tau tai pasakyti, Vilai, bet galbūt mokslas padės.

Jis ištiesė man aplanką. Pažiūrėjau į jį.

— Atversk, — paliepė jis.

Atverčiau.

— Tai neseniai mirusios Šeilos Rodžers skrodimo aprašas, — tarė jis.

Susiraukiau. Nesvarsčiau, kaip jis jį gavo. Neabejojau, kad turėjo savų ryšių.

— Ką tai turi bendra?

— Pažiūrėk čia. — Vaiduoklis plonu pirštu pabaksnojo į pastraipą puslapio apačioje. — Matai? Ant gaktos kaulo nėra jokių antkaulio plyšimo randų. Jokių komentarų apie blyškius dryžius krūtinės srityje ir ant pilvo sienelės. Žinoma, nieko neįprasta. Tai nieko nereikštų, nebent specialiai ieškotum.

— Ko ieškotum?

Jis užvertė aplanką.

— Žymių, kad auka gimdžiusi. — Jis pamatė mano sutrikusį žvilgsnį ir pridūrė: — Papraščiau pasakius, Šeila Rodžers negalėjo būti Karlės motina.

Aš išsižiojau kažką sakyti, bet Vaiduoklis padavė man kitą aplanką. Pažiūrėjau į užrašytą ant jo vardą.

Džiulė Miler.

Mane surakino šaltis. Jis atvertė jį, parodė į įrašą ir ėmė skaityti: „Randai ant gaktos, blyškūs dryžiai, pokyčiai mikroskopinėje krūtų ir gimdos audinių struktūroje." Ir viskas gana šviežia. Matai? Randas nuo epiziotomijos vis dar aiškiai matomas.

Aš stebeilijausi į žodžius.

— Džiulė sugrįžo ne tik susitikti su Kenu. Ji bandė atsigauti po labai blogo laikotarpio. Bandė vėl atrasti save, Vilai. Norėjo papasakoti tau tiesą.

— Kokią tiesą?

Jis tik papurtė galvą ir kalbėjo toliau.

— Ji būtų pasakiusi tau anksčiau, bet nežinojo, kaip tu sureaguosi. Tu taip lengvai ją paleidai... tą ir turėjau galvoje, kai sakiau, jog turėjai dėl jos kovoti. O tu tiesiog paleidai.

Mūsų žvilgsniai susirakino.

— Džiulė pagimdė šeši mėnesiai prieš mirtį, — tarė Vaiduoklis. — Ji, jos dukrytė ir Šeila Rodžers gyveno viename bute. Manau, Džiulė tą naktį būtų pagaliau tau pasakiusi, bet tavo brolis pasirūpino, kad ji to nepadarytų. Šeila irgi mylėjo tą vaiką. Kai Džiulė buvo nužudyta ir tavo broliui teko sprukti, Šeila norėjo pasilikti mergytę sau, kaip savą. O Kenas — jis suprato, kad vaikas galėtų padėti jam slapstytis. Jis vaikų neturėjo. Šeila irgi. Vaikas buvo pati geriausia priedanga.

Prisiminiau žodžius, kuriuos man sušnabždėjo Kenas...

— Ar suvoki, ką tau sakau, Vilai?

Tave aš įskaudinau ir išdaviau labiau nei bet kurį kitą.

Vaiduoklio žodžiai prasiskverbė pro miglą.

— Tu nesi pakaitalas. Tu esi tikrasis Karlės tėvas.

Man atrodė, kad visiškai lioviausi kvėpuoti. Nieko aplinkui nemačiau. Įskaudintas ir išduotas. Mano brolis. Mano brolis atėmė iš manęs vaiką.

Vaiduoklis atsistojo.

— Sugrįžau ne atkeršyti ar netgi ne įvykdyti teisingumą, — tęsė jis. — Tačiau Džiulė mirė bandydama mane apsaugoti. Aš ją nuvyliau. Ir tada prisiekiau, kad išgelbėsiu jos vaiką. Man prireikė vienuolikos metų.

Netvirtai atsistojau. Mudu stovėjome vienas šalia kito. Iš lėktuvo pasipylė keleiviai. Vaiduoklis man į kišenę kažką įkišo. Kažkokį popieriaus lapą. Aš nekreipiau dėmesio.

— Aš nusiunčiau Pistiljo tą stebėjimo juostą, kad Makgeinas daugiau tau nebetrukdytų. Tą naktį radau namuose tuos įkalčius ir visus šiuos metus juos laikiau. Dabar judu su Nora saugūs. Aš viskuo pasirūpinau.

Išlipo dar daugiau keleivių. Stovėjau, laukiau ir klausiausi.

— Nepamiršk, kad Keitė yra Karlės teta, kad Mileriai — jos seneliai. Leisk jiems būti jos gyvenimo dalimi. Girdi mane?

Aš linktelėjau ir tada pamačiau pro vartus išžengiančią Karlę. Viskas manyje užsivėrė. Mergaitė ėjo taip oriai. Kaip... kaip jos motina. Karlė apsidairė, pamatė Norą ir jos veide nušvito nuostabiausia šypsena. Mano širdis sudužo į šipulius. Ten ir tą akimirką ji subyrėjo į šukes. Toji šypsena. Suprantat, toji šypsena priklausė mano motinai. Tai buvo Saulutės šypsena, tarsi aidas iš praeities, ženklas, kad dalis mano motinos — ir dalis Džiulės — išliko.

Nurijau ašaringą gumulą ir pajutau ranką ant savo nugaros.

— Dabar eik, — sušnabždėjo Vaiduoklis, švelniai pastumdamas mane dukters link.

Atsigręžiau, tačiau Džonas Aselta jau buvo dingęs. Man nieko kita nebeliko. Pajudėjau savo mylimos moters ir dukters link.

Epilogas

Vėliau tą vakarą, pabučiavęs ir palydėjęs į lovą Karlę, suradau popiergalį, kurį Vaiduoklis buvo įkišęs man į kišenę. Tai buvo laikraščio iškarpa su pirmosiomis keliomis eilutėmis:

KANSAS CITY HERALD

AUTOMOBILYJE RASTAS NEGYVAS ŽMOGUS

KRAMDENAS, Misūrio valstija — Krėjus Springas, Kramdeno policijos pareigūnas, laisvą nuo tarnybos dieną buvo rastas pasmaugtas nuosavame automobilyje. Manoma, kad jis tapo apiplėšimo auka. Pranešama, jog dingo jo piniginė. Vietinė policija teigia radusi jo automobilį stovėjimo aikštelėje už vietinio baro. Policijos vadas Evanas Kraftas sako, kad įtariamųjų kol kas nėra, vyksta tyrimas.

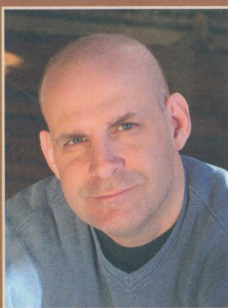
Padėkos žodis

Autorius nori padėkoti šiems asmenims už jų profesionalią pagalbą: Jim White, *Covenant House Newark* vadovui; dr. Anne Armstrong-Coben, *Covenant House Newark* medicinos direktorei; Frank Gilliam, *Covenant House Atlantic City Outreach* direktoriui; Mary Ann Daly, *Covenant House Atlantic City* bendruomenės programų direktorei; Kim Sutton, *Covenant House Atlantic City* butų ūkio valdybos viršininkei; dr. Steven Miller, Niujorko presbiterionų vaikų ligoninės skubios pediatrijos skyriaus direktoriui; dr. Douglas P. Lyle; Richard Donner (už paskutinį stumtelėjimą); Linda Fairstein, Manhatano apygardos prokuroro padėjėjai; Gene Riehl, FTB (atsistatydinęs); specialiajam agentui Jeffrey Bedford, FTB — visiems, kurie dalijosi su autoriumi savo nuostabiais pastebėjimais ir kurie dabar yra priversti matyti, kaip jis, siekdamas savų tikslų, juos iškraipė ir jų nepaisė.

Kavenent Hausas yra egzistuojanti organizacija, nors čia aš leidau sau pasireikšti. Daug kas yra išgalvota, — todėl tai ir yra vadinama grožine literatūra, — tačiau labai stengiausi perteikti šios svarbios labdaringos veiklos širdį ir sielą. Tie, kurie norėtų padėti ar sužinoti daugiau, kviečiami apsilankyti tinklalapyje www.covenanthouse.org.

Autorius taip pat dėkoja savo šauniajai komandai: Irwyn Applebaum, Nita Taublib, Danielle Perez, Barb Burg, Susan Corcoran, Cynthia Lasky, Betsy Hulsebosch, Jon Wood, Joel Gotler, Maggie Griffin, Lisa Erbach Vance ir Aaron Priest. Jūs man nepaprastai svarbūs.

Kartoju: tai grožinės literatūros darbas. Tai reiškia, kad aš daug ką išgalvojau.

„Edgar“, „Shamus“ ir
laimėtojas Harlanas Cobenas yra dvylikos romanų autorius, įskaitant *New York Times* bestselerius „Nekaltas“, „Tik vienas žvilgtelėjimas“, „Kitos progos nebus“, „Pažadėk man“, „Miškai“, „Niekam nesakyk“. Jo knygos išverstos į trisdešimt dvi kalbas ir parduodamos visame pasaulyje.

Vaikystėje Vilas Klainas turėjo didvyrį: savo vyresnįjį brolį, Keną. Vėliau, vieną šiltą naktį, pasiturinčiųjų rajone, kuriame gyvena Klainai, savo šeimos namų rūsyje randama žiauriai nužudyta jauna moteris — buvusi Vilo mylimoji. Pagrindinis įtariamasis — Kenas Klainas. Priremtas nenuginčijamų įkalčių, Kenas paprasčiausiai dingsta. Palūžusi šeima, nesulaukusi jokių žinių, nusprendžia, kad jo nebėra tarp gyvųjų.

Praeina vienuolika metų. Vilas aptinka įrodymų, kad Kenas gyvas. Ir tai tik pirmasis iš visų netikėtų atradimų, kurie Vilui atskleis pribloškiančias tiesas apie jo brolį ir netgi patį save. Aiškindamasis žiaurią paslaptį, Vilas supranta, kad turės eiti iki galo. Nes patys svarbiausi netikėtumai dar prieš akis.

ISBN 978-9955-13-322-3

www.jotema.lt